ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СВИЩОВ

ФЕВРУАРИ, 2019

ВЪЗЛОЖИТЕЛ: **ОБЩИНА СВИЩОВ**

ИЗПЪЛНИТЕЛ: **„ВИДИ АРХ“ ООД**

ОБЕКТ: **ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СВИЩОВ**

ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ

РЪКОВОДИТЕЛ ЕКИП:

/арх.Г.Бакалов/

УПРАВИТЕЛИ:

/арх.В.Фурнаджиева-Петличкова/

/арх.Александър Петличков/

ПРОЕКТАНТСКИ ЕКИП

№	Име, презиме и фамилия	Длъжност	Подпис
1.	Арх. Георги Димитров Бакалов	Ръководител екип	
2.	Чл.кор.проф.дан арх. Атанас Димитров Ковачев	Устройство на урбанизирани територии и недвижимо културно наследство	
3.	Д-р Евгени Иванов Соколовски	Екология	
4.	Людмил Сергей Михайлович	Икономически анализи и прогнози	
5.	Инж. Захари Иванов Стамболиев	Техническа инфраструктура и комуникационно-транспортни системи	
6.	Инж. Хюсеин Хасан Енгер	Водоснабдяване и канализация	
7.	Инж. Добрин Русев Русев	Електроснабдяване и съобщения	
8.	Ланд.арх и арх. Милен Динков Сариев	Зелена система	
9.	Арх. Ваня Рачева Фурнаджиева-Петличкова	Селищна мрежа и благоустройство	
10.	Д-р инж. Гинчо Петков Костов	Геодезия	
11.	Арх. Александър Петков Петличков	Координатор на проекта	

О Б Я С Н И Т Е Л Н А З А П И С К А

СЪДЪРЖАНИЕ	Стр.
ТОМ I	**1-:-169**
I. ВЪВЕДЕНИЕ	**11**
II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОУП НА ОБЩИНА СВИЩОВ	**11**
2.1. ЦЕЛИ НА ПЛАНА	**11**
2.2. ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОЕКТНОТО РЕШЕНИЕ	**16**
III. ИНФОРМАЦИОННА ОСНОВА НА ПЛАНА	**17**
3.1. ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СВИЩОВ - ИЗХОДНИ ДАННИ	**17**
3.2. АКТУАЛИЗАЦИЯ И ДОРАЗВИТИЕ НА ПРОУЧВАТЕЛНАТА ОСНОВА НА ОУПО СВИЩОВ	**20**
IV. ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ТЕРИТОРИЯТА	**22**
4.1. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ГРАНИЦИ	**22**
4.2. НАСЕЛЕНИЕ И СЕЛИЩА	**23**
4.3. ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА	**25**
4.4. СИТУИРАНЕ НА СВИЩОВ В МРЕЖАТА ОТ УРБАНИСТИЧНИ ЦЕНТРОВЕ И АРЕАЛИ В ЕВРОПЕЙСКОТО И НАЦИОНАЛНОТО ПРОСТРАНСТВО. СТРАТЕГИЧЕСКИ И ПЛАНОВИ ПРЕДВИЖДАНИЯ ЗА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ПО-ВИСОКИТЕ ЙЕРАРХИЧЕСКИ НИВА	**27**
4.5. ПРЕДВИЖДАНИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СВИЩОВ 2014 - 2020, ОТНАСЯЩИ СЕ КЪМ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОУПО	**35**
V. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС	**40**
5.1. ПОЗЕМЛЕНИ РЕСУРСИ	**41**
5.2. РЕЛЕФ	**41**
5.3. КЛИМАТ И МЕТЕОРОЛОГИЧНИ УСЛОВИЯ	**42**
5.3.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА	**42**
5.3.2. ВАЛЕЖИ	**43**
5.3.3. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА	**43**
5.3.4. ВЛАЖНОСТ НА ВЪЗДУХА, ОБЛАЧНОСТ	**44**
5.3.5. МЪГЛИ	**45**
5.3.6. СЛЪНЧЕВА РАДИАЦИЯ	**45**
5.3.7. ВЯТЪР	**46**
5.4. ХИДРОГРАФСКА МРЕЖА	**47**
5.4.1. ВОДНИ ОБЕКТИ С ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ	**47**
5.4.2. ПОДЗЕМНИ, ВКЛ. МИНЕРАЛНИ ВОДИ	**48**
5.5. ГЕОЛОЖКИ СТРОЕЖ. СВЛАЧИЩА. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ.	**545**

СЕИЗМИЧНОСТ	
5.5.1. ГЕОЛОЖКИ СТРОЕЖ	**54**
5.5.2. СВЛАЧИЩА	**56**
5.5.3. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ	**57**
5.5.4. СЕИЗМИЧНОСТ	**57**
5.6. ПОЧВИ	**58**
5.7. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ	**60**
5.7.1. РАСТИТЕЛНОСТ	**60**
5.7.2. ФАУНА	**61**
5.7.3. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ	**62**
5.7.4. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ	**64**
5.8. ЛАНДШАФТ. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА	**68**
5.8.1. ЛАНДШАФТ	**68**
5.8.2. ЗЕЛЕНА СИСТЕМА	**70**
VI. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ	**71**
6.1. ДЕМОГРАФИЯ	**71**
6.1.1. ДИАГНОЗА	**71**
6.1.2. ПРОГНОЗА	**83**
6.2. ИКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОСТИ	**90**
6.2.1. ДИАГНОЗА НА СЪСТОЯНИЕТО	**90**
6.2.2. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ	**119**
6.3. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА	**133**
6.3.1. ДИАГНОЗА НА СЪСТОЯНИЕТО	**133**
6.3.2. ПРОГНОЗА	**152**
6.4. ЖИЛИЩЕН ФОНД	**161**
6.4.1.ДИАГНОЗА НА СЪСТОЯНИЕТО	**161**
6.4.2.ПРОГНОЗА	**167**
ТОМ II	**1-:-180**
VII. ПРОГНОЗА ЗА УСТРОЙСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ФУНКЦИОНАЛ-НИТЕ СИСТЕМИ И ОБЩА СТРУКТУРА НА ТЕРИТОРИЯТА	**2**
7.1. ПРИНЦИПИ, ВЪРХУ КОИТО Е ИЗГРАДЕНА ПЛАНОВАТА КОНЦЕПЦИЯ	**2**
7.2. ПРИОРИТЕТИ НА МЕТОДИЧЕСКИЯ ПОДХОД	**3**
7.3. ОГРАНИЧИТЕЛИ НА УСТРОЙСТВЕНОТО И СТРОИТЕЛНО УСВОЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА	**4**
7.4. ОБЩИ ПОСТАНОВКИ НА ПРОГНОЗАТА ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ	**6**
VIII. ОБЩА СТРУКТУРА И БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ	**10**

IX. РАЗВИТИЕ НА УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ	**14**
9.1. СЕЛИЩНА МРЕЖА	**14**
9.1.1. ОБЩИ ДАННИ ЗА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА. СТРУКТУРА И ФУНКЦИОНАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ	**14**
9.1.2. ПРОЕКТНИ ПРЕДВИЖДАНИЯ ЗА СТАБИЛИЗИРАНЕ НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА	**16**
9.2. НАСЕЛЕНИ МЕСТА	**17**
9.2.1. СЪСТОЯНИЕ НА СЕЛИЩНАТА СРЕДА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА	**17**
9.2.2. ПЛАНОВА ОСИГУРЕНОСТ.	**23**
9.2.3. РАЗВИТИЕ И УСТРОЙСТВО НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА	**26**
9.3. РАЗВИТИЕ И УСТРОЙСТВО НА УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА	**32**
9.3.1. УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ ЗА ПРОИЗВОДСТВЕНИ ДЕЙНОСТИ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА	**32**
9.3.2. РАЗПОЛОЖЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИ ЗА РЕКРЕАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ	**33**
9.3.3. РАЗПОЛОЖЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ОЗЕЛЕНЕНИ ТЕРИТОРИИ ЗА ШИРОКО ОБЩЕСТВЕНО ПОЛЗВАНЕ	**34**
9.3.4. РАЗПОЛОЖЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИ ЗА СПОРТ И АТРАКЦИИ	**35**
9.3.5. ДРУГИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УСТРОЙСТВОТО НА УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА	**35**
X. ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИТЕ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И СЕЛИЩНИТЕ ОБРАЗУВАНИЯ	**35**
10.1. ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИТЕ СЪС ЗЕМЕДЕЛСКИ ЗЕМИ	**36**
10.2. РАЗВИТИЕ НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И СЕЛИЩНИТЕ ОБРАЗУВАНИЯ	**37**
10.2.1. ОБЩИ ПОСТАНОВКИ. ФИЛОСОФИЯ НА КОНЦЕПЦИЯТА. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ПРОЕКТНОТО РЕШЕНИЕ	**37**
10.2.2. ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ И УСТРОЙСТВО НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ	**40**
10.2.3. РАЗВИТИЕ НА ОЗЕЛЕНЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ ЗА ШИРОКО И СПЕЦИФИЧНО ПОЛЗВАНЕ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И СЕЛИЩНИТЕ ОБРАЗУВАНИЯ	**48**
10.3. УСТРОЙСТВЕН РЕЖИМ НА ВОДНИТЕ ОБЕКТИ И НЕПОСРЕДСТВЕНИТЕ ИМ КРАЙБРЕЖИЯ: КРАЙБРЕЖНИ ЗЕЛЕНИ ЗОНИ И МЕЛИОРАТИВНИ ЛИНЕЙНИ ЗЕЛЕНИ СТРУКТУРИ ПО ПРОТЕЖЕНИЕ НА ВОДНИТЕ ОБЕКТИ	**52**
10.4. ПРЕДВИЖДАНИЯ НА ОУПО ЗА АКТИВНО ПРИЛАГАНЕ НА ЛАНДШАФТНОУСТРОЙСТВЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ И ЕСТЕТИЧЕСКО ОФОРМЯНЕ	**54**
10.5. РЕКУЛТИВАЦИЯ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ НАРУШЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ	**55**
10.6. УСТРОЙСТВЕН РЕЖИМ НА ТЕРИТОРИИТЕ, ЗАЩИТЕНИ ПО ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ И ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО	**55**

РАЗНООБРАЗИЕ	
10.6.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ ПО ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ (ЗЗТ)	**55**
10.6.2. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (ЗБР)	**56**
XI. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	**57**
11.1. ПРОУЧВАТЕЛНА ОСНОВА	**58**
11.2. ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ	**59**
11.2.1. СТАТИСТИКА	**59**
11.2.2. АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	**63**
11.2.3. АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛНИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ	**66**
11.2.4. ИСТОРИЧЕСКИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ	**73**
11.2.5. ВЪЗПОМЕНАТЕЛНИ ЗНАЦИ, ИЗДИГНАТИ ПО ПОВОД УЧАСТИЕТО НА БЪЛГАРИЯ ВЪВ ВОЙНИТЕ ОТ 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 Г.	**73**
11.2.6. ДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	**74**
11.2.7. НЕМАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	**76**
11.3. СТЕПЕН НА ПРОУЧЕНОСТ, СЪСТОЯНИЕ, КОНСЕРВАЦИОННО-РЕСТАВРАЦИОННИ РАБОТИ, СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО	**81**
11.3.1. АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	**81**
11.3.2. ГРАДСКО КУЛТУРНО И ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	**82**
11.3.3. ИСТОРИЧЕСКИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ	**83**
11.4. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИАЛА, СЪСТОЯНИЕТО И ПРОБЛЕМИТЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО В ОБЩИНА СВИЩОВ	**84**
11.5. ПРОГНОЗА ЗА ОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО	**93**
11.5.1. НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В ГРАНИЦИТЕ НА ГР. СВИЩОВ	**94**
11.5.2. НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В ГРАНИЦИТЕ НА ОСТАНАЛИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА	**94**
11.5.3. АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО	**96**
11.5.4. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ МАРШРУТИ	**97**
11.5.5. ДВИЖИМО И НЕМАТЕРИАЛНО НАСЛЕДСТВО	**99**
11.5.6. ДРУГИ ПРЕПОРЪКИ, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕТО И РЕАЛИЗАЦИЯТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО НА ОБЩИНА СВИЩОВ	**99**
XII. КОМУНИКАЦИИ И ТРАНСПОРТ	**100**
12.1. СЪЩЕСТВУВАЩА ПЪТНА МРЕЖА НА ОБЩИНАТА	**100**
12.1.1. УСТАНОВЯВАНЕ НА ПЪТНО-ТРАНСПОРТНАТА ОБСТАНОВКА И ПРОЦЕСИ	**105**
12.1.2. КОЛИЧЕСТВЕН АНАЛИЗ НА ТРАНСПОРТНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНИ ПРОЦЕСИ	**106**

12.2. РАЗВИТИЕ НА ПЪТНАТА МРЕЖА	**108**
12.2.1. РЕКОНСТРУКЦИЯ И УКРЕПВАНЕ НА ПЪТНАТА МРЕЖА	**108**
12.2.2. ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА ПЪТНА МРЕЖА	**109**
12.2.3. ПЕШЕХОДНИ И ВЕЛОАЛЕИ	**110**
12.3. МЕЖДУСЕЛИЩЕН МАСОВ ОБЩЕСТВЕН ПЪТНИЧЕСКИ ТРАНСПОРТ	**110**
12.4. ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ	**112**
12.5. РЕЧЕН ТРАНСПОРТ	**113**
XIII. ДРУГА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА	**116**
13.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	**116**
13.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ	**117**
13.2.1. РЕГИОНАЛЕН ГЕНЕРАЛЕН ПЛАН (РГП)	**117**
13.2.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ	**117**
13.2.3. КАНАЛИЗАЦИЯ	**127**
13.2.4. РАЗВИТИЕ НА ВК СИСТЕМАТА	**131**
13.3. РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМАТА НА ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕТО	**133**
13.3.1. СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ	**133**
13.3.2. ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ	**136**
13.4. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ	**137**
13.4.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ	**137**
13.4.2. ГАЗИФИКАЦИЯ НА ОБЩИНА СВИЩОВ	**138**
13.4.3. СЕРВИТУТИ НА ГАЗОПРОВОДИТЕ И СЪОРЪЖЕНИЯТА КЪМ ТЯХ И ПРАВИЛА ЗА РАЗПОЛАГАНЕ	**139**
13.5. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ	**140**
13.5.1. СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ	**141**
13.5.2. ПРОГНОЗНО РАЗВИТИЕ	**141**
XIV. ЗАЩИТА ОТ ПРЕДВИДИМИ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ	**142**
14.1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ (без наводнения и свлачища)	**142**
14.1.1.АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНИТЕ БЕДСТВИЯ И ПРОГНОЗА ЗА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ТЯХ ВЪРХУ НАСЕЛЕНИЕТО, ИКОНОМИКАТА, ИНФРАСТРУКТУРАТА И ОКОЛНАТА СРЕДА	**142**
14.1.2. ПОТЕНЦИАЛНО ОПАСНИ ОБЕКТИ И КРИТИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА В ОБЩИНАТА	**145**
14.1.3.ОБЩИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ БЕДСТВИЯ	**146**
14.2. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА РИСКОВЕТЕ И УСТРОЙСТВЕН РЕЖИМ ЗА ЗАЩИТА ОТ НАВОДНЕНИЯ	**146**
14.3. СВЛАЧИЩА	**155**
14.4.МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ИЛИ НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ	**157**
XV. УСТРОЙСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ И КОМПЕНСИРАНЕ ОТРИЦАТЕЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	**159**

15.1. ПО ОТНОШЕНИЕ ОПАЗВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ	**160**
15.2. ПО ОТНОШЕНИЕ ОПАЗВАНЕТО НА ВОДИТЕ И ВОДНИТЕ ОБЕКТИ	**161**
15.3. ПО ОТНОШЕНИЕ АКУСТИЧНАТА СРЕДА И УПРАВЛЕНИЕ НА ШУМА	**170**
15.4. ПО ОТНОШЕНИЕ ОПАЗВАНЕ НА ЗЕМИТЕ И ПОЧВИТЕ	**171**
15.5. ПО ОТНОШЕНИЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ	**172**
15.6. ПО ОТНОШЕНИЕ БИОРАЗНООБРАЗИЕТО	**174**
ПРИЛОЖЕНИЯ - СПИСЪК	**176**
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ В ТЕКСТА	**177**

ГРАФИЧНИ МАТЕРИАЛИ

1. ОПОРЕН ПЛАН НА ОБЩИНАТА В М 1:25 000;

2. ОПОРЕН ПЛАН НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО - М 1:25 000;

3. ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНАТА В МАЩАБА НА ОПОРНИЯ ПЛАН

4. СХЕМА ЗА ТЕРИТОРИИТЕ В СТРОИТЕЛНИТЕ ГРАНИЦИ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ ЦЕНТЪР НА ОБЩИНАТА-М 1:10000;

5. СХЕМА ЗА ТЕРИТОРИЯТА В ГРАНИЦИТЕ НА ОБЩИНАТА- М 1:25000;

6. СХЕМА ЗА РЕГИОНАЛНИТЕ ПРОУЧВАНИЯ НА ЗОНАТА НА АКТИВНО ВЛИЯНИЕ – М 1:350000;

7. СХЕМА ЗА КОМУНИКАЦИОННО-ТРАНСПОРТНАТА МРЕЖА- М 1:50 000;

8. СХЕМА ЗА ЕЛЕКТРОПРОВОДИ, ГАЗОПРОВОДИ, ТОПЛОПРОВОДИ, ЕЛЕКТРОННИ СЪОБЩИТЕЛНИ МРЕЖИ И СЪОРЪЖЕНИЯТА КЪМ ТЯХ - М 1:50 000;

9. СХЕМА ЗА ВК МРЕЖАТА И СЪОРЪЖЕНИЯТА КЪМ НЕЯ- М 1:50 000;

10. ОБЩА СХЕМА НА ТЕХНИЧЕСКАТА ИНФРАСТРУКТУРА- М 1:50 000;

11. СПЕЦИАЛИЗИРАНА СХЕМА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО – М 1:25 000;

12. СПЕЦИАЛИЗИРАНА СХЕМА НА ЕКОЛОГИЧНОТО СЪСТОЯНИЕ И ВЪЗДЕЙСТВИЕТО ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА-М 1:50 000;

13. СХЕМА НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ТЕРИТОРИЯ ПО ВИДОВЕ КАТЕГОРИИ-М 1:50 000.

ТОМ I

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Проектът за Общ устройствен план на община Свищов (ОУПО), наричан по-нататък плана, е разработен в изпълнение на Решение № 551, протокол № 31/30.05.2013 г. на Общински съвет Свищов за изработване на ОУПО и одобрен предварителен проект.

Проектът е изработен въз основа на:

- „Предварителен проект на Общ устройствен план на община Свищов" (одобрен от Общински съвет с Решение № 969, протокол № 62 / 29.11.2018 г., наричан по-нататък предварителен проект).
- Съгласувателни писма към предварителния проект от заинтересовани институции и ведомства, както следва:

- Министерство на културата (становище № 33-НН-80 / 13.03.2018 г. за съгласуване на техническото задание и становище № 33-НН-80 / 02.10.2018 г. за съгласуване на предварителния проект);
- Министерство на околната среда и водите, Регионална инспекция гр.Велико Търново (становище за съгласуване на екологичната оценка № ВТ-01 / 16.05.2018 г.).

- Писмо № 26-00-1343 / 12.12.2018 г. от община Свищов за възлагане на окончателния проект на ОУПО Свищов.

В съответствие с одобрения предварителен проект, Изпълнителят е изработил и настоящия ОКОНЧАТЕЛЕН ПРОЕКТ НА ОУПО СВИЩОВ.

Прогнозен период

В съответствие с разпоредбата на чл.17, ал. 3 от Наредба № 8/2001 г. на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове (по-нататък - Наредба № 8/2001 г. на МРРБ), прогнозният период на действие на плана е до 2035 г.

II. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ОБЩИЯ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СВИЩОВ

2.1. ЦЕЛИ НА ПЛАНА

Съгласно предварителния проект, **главна цел** на ОУП на община Свищов е създаване на оптимална пространствена и функционална структура на интегрирано и координирано развитие, изграждане и комплексно устройство на общината в хармонично единство на урбанизираните структури със съществуващите природни и антропогенни елементи, специфичните социално-икономически условия и при отчитане на регионалните характеристики.

За постигането на главната цел на ОУПО-Свищов, планът е осъществен в съответствие с формулираната визия за развитието на община Свищов за периода 2014-2020 г., която носи в

себе си вижданията на местната общност за бъдещото желано състояние на общината по отношение на ключовите икономически и социални сектори, както и пространственото й развитие до 2020 г.: ***Община Свищов - Привлекателно място за живот и инвестиции, просперираща модерен образователен, културен, промишлен, преработвателен и транспортен център, мост между Севера и Беломорието.*** Ръководеща за развитието на общинския център е изведената в Интегрирания план за градско възстановяване и развитие визия за развитие на град Свищов до 2020 г.: ***„Свищов-зелен град, с конкурентоспособна икономика, модерна инфраструктура, добър стандарт на живот, отдих и туризъм – дунавски образователен център“.***

Изхождайки от принципите на устойчивото развитие за баланс между екологично равновесие, икономически растеж и социален просперитет, както и съобразно добрите съвременни практики, постигането на главната цел се осъществява посредством изпълнението на следните **специфични цели:**

- Формиране на комплекс от устройствени мерки, целящи създаване на условия за преодоляване на съществени диспропорции между отделни части на общинската територия.
- Осигуряване на възможност за създаване на добри условия за обитаване и труд на населението;
- Осигуряване на оптимален баланс между частните и обществените интереси. Планът защитава и гарантира частната собственост, но в същото време дава и възможност за реализация на необходимите обществени мероприятия. Важен елемент от тази задача е и балансът между отделните и различни частни интереси;
- Прилагане на устройствени принципи за по-нататъшно изграждане и техническо съоръжаване на жизнената среда в населените места и останалите обитавани територии в съответствие със съвременните европейски критерии и стандарти, при осигуряване на максимален ефект при инвестирането и на баланс между общностния и частните интереси.
- Равнопоставеност на различните видове собственост в определяне на функционалните зони и предвижданията за функционално използване на терените. Когато определени мероприятия от обществен интерес имат търговска привлекателност, то за реализацията на тези мероприятия е търсена възможност за включване на всички заинтересовани собственици и инвеститори, включително и частни; обратно – за реализация на непопулярни мерки, свързани със забрани за видове дейности или отчуждаване на имоти, внимателно е преценявана степента на накърняване на частния

интерес;

- Точно определяне на функционалните зони и режими спрямо прилежащите строителни регулационни граници на селищата и селищните образувания, както и спрямо други административни и териториални ограничители, респ. при съобразяване с плана за земеразделянето на територията, като са определени границите и местоположението на устройствените зони и са конкретизирани допустимите и забранени дейности в тях;
- Определяне на изискванията при използването, опазването и застрояването на терените в различните устройствени зони;
- Определяне насоките за териториалното развитие на урбанизираните територии и екологичното им съвместяване със земеделските, горските и защитените територии, с оглед постигане на оптимална териториална структура, чрез свеждане до минимум отнемането на ценни земеделски земи и земи от горския фонд за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване;
- Предвид несъвместимостта на оценките за потребността от урбанизация, произтичаща от естествените демографски процеси и реалното инвестиционно търсене на терени за обитаване и за стопански дейности, е разработен и приложен адекватен подход при планиране на земеползването, респективно оразмеряване на системите на техническата и социалната инфраструктура, като се съблюдават и изискванията за устойчивост;
- Предвиждане на мерки и осигуряване на възможности за възстановяване на нарушените територии и определяне на последващото им предназначение;
- Осигуряване на възможност за подходящо развитие на комуникационно – транспортната инфраструктура и обвързването ѝ с националната инфраструктура;
- Отразяване на съществуващите и предвиждане на необходимите нови трасета и прилежащите им терени и осигуряване спазване на сервитутните зони за провеждане на съоръженията на техническата инфраструктура;
- Определяне начина на ползване и устройството на поземлените имоти, съобразно конкретното им предназначение;
- Отразяване на всички защитени зони и защитени територии и посочване на всички наложени спрямо тях ограничителни условия за ползване, като същевременно се гарантира опазването на биологичното разнообразие;
- Отразяване на всички съществуващи кариери, като за същите са указани необходимите хигиенно-защитни зони и изисквания за начин на ползване и

стопанисване, гарантиращ максимална защита и ползване на прилежащите им терени, съгласно предвижданията на ОУПО;

- Изготвяне на инфраструктурни проучвания за потенциала на територията и оценка на възможностите за организиране на наличните обекти на културно – историческо наследство, като културни центрове за посещение;
- Представяне на цялостна стратегия за опазване на културното и историческо наследство, която да бъде неразделна част от политиката за развитие на селищните и извънселищните територии на общината;
- Представяне на концепция за развитие на туризма, при балансирано и устойчиво използване на селищните и извънселищните територии, при умело използване на природните и антропогенни фактори;
- Предвиждания за създаване на зони за осъществяване на ежедневен, седмичен и годишен отдих и осигуряване на възможност за развитие на нови видове туризъм – културен, воден, екологичен, религиозен и др.;
- Обвързване на съществуващите и предвидени терени за озеленяване за широко обществено ползване в селищната среда с нови и съществуващи паркове и горски паркове в единен зелен организъм;
- Предвиждане на терени за спорт и развлечения и специфични терени за озеленяване, с цел осъществяване защита на зоните за обитаване от промишлени зони и други замърсители;
- Прецизиране границите на съществуващите зони за отдих;
- Обследване на съществуващото състояние на териториите с устройствен режим за обществено обслужване и преструктуриране според създалите се необходимости;
- Изготвяне на комуникационно-транспортен план за елементите на транспортната инфраструктура, като неразделна част от ОУПО. Пълноценно отчитане на външните връзки на общината като стимулатор за развитие, като решаването на инфраструктурни и теренни проблеми е осъществено в съответствие с целесъобразността им не само на общинско, но и на междуобщинско ниво;
- Осигуряване на възможности за оперативно действие на Общинската администрация. Общият устройствен план трябва да бъде практически инструмент в ръцете на общинската администрация за ефективно управление на територията. За тази цел той е едновременно достатъчно ясен и точен и с възможности за бързо привеждане в съответствие с новите условия и изискванията на конюнктурата. Тази задача е изключително важна, тъй като в настоящия момент процесите в икономиката и

пространственото изграждане на средата са с висока степен на непредвидимост, дори и в близко бъдеще. Много бързо изменящите се условия могат да направят и най-добрия план неприложим, ако той не съдържа в себе си възможности за развитие. В този смисъл, планът трябва да балансира например между силно рестриктивни и фиксирани режими за някои от териториите, спрямо общо допустими режими, с възможност за бързата им конкретизация или промяна с ПУП;

- Създаване на необходимите устройствени условия за реализиране на стратегическите документи по Закона за регионално развитие, както и секторни програми, планове и проекти на общинско и по-високо териториално ниво. Създаване на устройствена основа за междуобщинско сътрудничество за развитие на функционалните системи и активности.
- Създаване на възможност конкретни намерения и мероприятия, заложени в него, да се обвържат с международни програми за финансиране;
- Изграждане на прогноза за урбанистично развитие, съответстваща на Националния, Регионалния, Областния и Общински планове и стратегии за развитие;
- Създаване на възможност за интегриране на устройственото и пространствено развитие на територията в по-високи устройствени нива.
- Доразвиване на положителните идеи и тенденции, заложени в предходни устройствени проекти и планове и други проучвания за територията на общината.

Методически цели на ОУПО : За постигането на Основната цел на разработката, са решени следните основни задачи, произтичащи от конкретната методика:

1.определяне на нормативна основа за пространствено развитие на Територията в средносрочен прогнозен период – до 2035 г.;

2.определяне на предназначението на извънселищните терени и дефиниране на устройствените им и функционални параметри на развитие;

3.определяне на вътрешната структура на елементите на функционалните системи;

4.организация, йерархична съподчиненост и локализиране на елементите на основните функционални системи (подсистеми);

5.определяне на йерархията, структурата, трасетата на елементите на главната комуникационна мрежа; създаване на условия за оптимизиране на обществен междуселищен транспорт и неговото функциониране;

6.развитие, оразмеряване и провеждане на елементите на инженерните мрежи;

7.организиране, диференциране и оразмеряване на елементите на зелената система и природната среда;

8.създаване на оптимални условия за максимална изява на ценностите на културно-историческо наследство от всякакъв вид и типология, интегрирано с развитието на останалите функционални системи в територията;

9.създаване на условия за поддържане на екологичното равновесие и опазване на природната среда от неблагоприятни антропогенни въздействия;

2.2. ОСНОВНИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ ПРОЕКТНОТО РЕШЕНИЕ

Съгласно изискванията на нормативната уредба и одобрения предварителен проект, с окончателния проект на общия устройствен план са определени:

- Общата структура на територията – предмет на плана, и преобладаващото предназначение на съставните и структурните й части;
- Местоположението и границите на урбанизираните територии, земеделските територии, горските територии, защитените територии, нарушените територии за възстановяване и териториите със специално, с друго или със смесено предназначение;
- Режимът на тяхното устройство, който включва най-общи цели, мерки и изисквания за тяхното опазване, използване, изграждане и развитие;
- Режимът на устройство и опазване на територии с публичен характер - държавна и общинска собственост;
- Териториите и зоните, в които не се допуска ново строителство;
- Разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура и сервитутните им зони на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение;
- Териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и необходимите превантивни мерки и начин на устройство и защита;
- Териториите за активно прилагане на ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо възстановяване и оформяне, в т.ч. териториите за превантивна устройствена защита съгласно чл.10, ал.3 от ЗУТ и саниране за опазване на характера на ландшафта и на обектите на културно-историческото наследство;
- Устройствените правила и нормативи за застрояване.

Текстовите материали на Окончателния проект в частта им с анализ на съществуващото положение (диагноза) и прогноза за бъдещо развитие са структурирани съгласно разделите на чл.18, ал.2 от Наредба № 8. Обяснителната записка съдържа аналитични проучвания, допълващи съответните такива от предварителния проект; изяснява и обосновава проектното предложение, и определя правила и нормативи за прилагане на ОУПО, които

включват условията, при които може да се изменя планът, задължителните изисквания към подробните устройствени планове, допустимите натоварвания на територииите и др.

III. ИНФОРМАЦИОННА ОСНОВА НА ПЛАНА

Проектът е разработен въз основа на:

Изходни данни за общите характеристики на територията;

Допълнителни проучвания;

Одобрен предварителен проект.

3.1. ОКОНЧАТЕЛНИЯТ ПРОЕКТ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН НА ОБЩИНА СВИЩОВ включва приложение с изходни данни за общите характеристики на територията, в това число:

- ✓ Административен статут.
- ✓ Местоположение, физико-географски, геоложки и хидроложки характеристики и климат.
- ✓ Ландшафт и забележителности; природно и културно-историческо наследство.
- ✓ Усвоеност на територията и начин на трайно ползване.
- ✓ Население и жилищен фонд.
- ✓ Икономически профил и зони за полагане на труд.
- ✓ Изграденост и състояние на инженерната инфраструктура и комуналното стопанство.
- ✓ Изграденост и състояние на третичния сектор на икономиката и социалната инфраструктура.
- ✓ Планова осигуреност на територията - действащи планове и такива в процедура по ЗУТ, ЗРР, ЗОЗЗ, ЗООС, ЗГ.
- ✓ Състояние и характеристика на околната среда.

Проектът се основава и на актуализирана и допълнителна информация, предоставена от Възложителя или публикувана от компетентните институции и ведомства, в т.ч.:

- ➢ Топографска карта в М 1:25000 на община Свищов в pdf формат;
- ➢ Кадастрална карта и кадастрален регистър (ККР) за землището на гр. Свищов в cad формат и карти на възстановената собственост (КВС) за останалите 15 бр.землища в цифров вид (ZEM - Единен формат);
- ➢ Регистър на одобрени подробни устройствени планове за имоти в и извън регулация ;
- ➢ Общински план за развитие (ОПР) на община Свищов 2014 - 2020 г, приет с Решение № 941 по Протокол № 53/26.06.2014 г. на ОбС Свищов;
- ➢ Актуализирана стратегия за устойчиво развитие на община Свищов, приета с решение № 942 по Протокол № 53/26.06.2014 г. на ОбС Свищов;

- Годишен доклад за 2014 г. за наблюдение на изпълнението на ОПР на община Свищов 2014 - 2020 г.;
- Интегриран план за градско развитие и възстановяване на град Свищов, приет с Решение № 727 по Протокол № 43/12.12.2013 г. на ОбС Свищов;
- Други актуални стратегически документи (Национална стратегия за регионално развитие на Република България (2012-2022 г.); Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г., Регионален план за развитие на СЦРП (2014-2020 г.); Областна стратегия за развитие на област Велико Търново (2014-2020 г.) и др.)
- Актуални данни и икономически показатели за развитието на туристическия отрасъл; актуални данни за състоянието на другите стопански сектори;
- Промени в статута и/или режимите, отнасящи се за територии и обекти под особена териториалноустройствена защита;
- Планове, програми, проекти, решения на Общинския съвет и др., имащи отношение към регионалното развитие и устройството на територията, в т.ч. списъци с данни за одобрените подробни устройствени планове (ПУП), във връзка с разпоредбата на чл. 103 а от Закона за устройство на територията (ЗУТ) и др.

По искане от Възложителя, във фазата на изработването на предварителния и окончателния проект, на Изпълнителя е предоставена допълнителна информация от следните институции и ведомства:

ИЗТОЧНИК	ПИСМО №	ПОЛУЧЕНА ИНФОРМАЦИЯ ОТ
1	2	3
Българска академия на науките, Национален археологически институт с музей	Изх. № 493 / 20.06.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 23.06.2016 г.
Министерство на регионалното развитие и благоустройството	Изх.№ 08-00-432 / 15.06.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 22.06.2016 г.
Териториално статистическо бюро-Север; отдел „Статистически изследвания"-Велико Търново	Изх. № С-ВТ-ИЗ-432/15.06.2016 г. Изх. № С-ВТ-ИЗ-488/11.07.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 22.06.2016 г. Община Свищов – по e-mail на 19.07.2016 г.
Агенция по заетостта- Дирекция „Бюро на труда"-гр.Свищов	Изх.№ 10-04-12-309#1/13.07.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 19.07.2016 г.
Министерство на околната среда и водите, Басейнова дирекция „Дунавски район"-гр.Плевен	Изх. № 3297/ 01.06.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 03.06.2016 г.
Министерство на здравеопазването, Регионална здравна инспекция – Велико Търново	Изх.№ РД-14-741 / 16.05.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 18.05.2016 г.
Регионална инспекция по образование-Велико Търново	От e-mail: mailto:rio_vt@vali.bg , на 30 май 2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 30.05.2016 г.

ДП „Национална компания железопътна инфраструктура"	Изх. № ЖИ-21982 / 30.05.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 02.06.2016 г.
Енерго-Про Мрежи АД	Изх.№ K-EPRG-1941/ 15.06.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 22.06.2016 г.
Българска телекомуникационна компания ЕАД	Изх.№ 08-00-1030 / 13.05.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 02.06.2016 г.
Община Свищов	Данни за населението	Получени на ръка на 26.04.2016 г.
ТЕЦЕКО ЕООД - Свищов	Изх. № И-46/ 20.05.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 30.06.2016 г.
Агенция „Пътна инфраструктура"- ОПУ Велико Търново	Изх.№ 08-00-157/ 08.07.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 19.07.2016 г.
Министерство на културата – Национален институт за недвижимо културно наследство	Изх.№ 0800-813/ 22.07.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 29.07.2016 г.
Агенция „Пътна инфраструктура"	Изх.№ 08-00-1421/ 19.12.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 09.01.2017 г.
Енергиен системен оператор ЕАД	Изх.№ ПМО-2881/4/ 24.08.2016 г.	Получени на ръка на 09.09.2016 г.
Министерство на земеделието и храните- Областна дирекция „Земеделие" Велико Търново	Изх.№ 24-00-247/ 30.09.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 30.09.2016 г.
Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури, Отдел „Рибарство и контрол-Централен Дунав"	Изх.№ 1000-17602 / 16.12.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 20.12.2016 г.
Агенция за социално подпомагане, ДСП-Свищов	Изх.№ 0405-08-00-1923/#1/ 06.12.2016 г.	Община Свищов – по e-mail на 20.12.2016 г.
ДОПЪЛНИТЕЛНО ПОЛУЧЕНА ИНФОРМАЦИЯ И СЪГЛАСУВАНИЯ		
Възлагателно писмо за изработването на Общия устройствен план на община Свищов във фаза: Окончателен проект	Изх. № 26-00-1343/ 12.12.2018 г.	Община Свищов – по e-mail на 12.12.2018 г. и по пощата на 14.12.2018 г.
Регионална здравна инспекция Велико Търново	Изх. № РД-14-369/ 21.03.2018 г.	
Областна дирекция „Земеделие" Велико Търново	Изх. № РД-07-790/ 23.03.2018 г.	
ТП „Държавно горско стопанство" Свищов	Изх. №382/26.03.2018 г.	
Областно пътно управление Велико Търново	Изх. № 08-00-51/27.03.2018 г.	
ВиК Йовковци ООД	Изх. № 1-5265/ 28.03.2018 г.	
Община Свищов - Протокол от проведено обществено обсъждане на Предварителния проект на ОУПО Свищов и Доклада за екологична оценка на плана от 30.03.2018 г.		
инж. Виктор Майсторов	Вх. №94-З-494/05.04.2018 г.	
Общински експертен съвет по устрой-ство на територията при Общ. Свищов	Протокол № 3/ 09.05.2018 г.	
ЕСО ЕАД Мрежови експлоатационен район гр. Горна Оряховица	изх. № ГО-СТ-273/ 21.05.2018 г.	
Българска телекомуникационна компания ЕАД	изх. № 08-00-1089/22.05.2018 г.	
Басейнова дирекция „Дунавски район" гр. Плевен	Изх. №ОБ-2388(2)/ 19.06.2018 г.	

Свилоза-ЗИК АД Свищов	Изх. № 50/05.09.2018 г.	Писмата са приложение към възлагателно писмо изх.№ 26-00-1343/ 12.12.2018 г. и са получени по пощата и по e-mail
Свилоза АД Свищов	Изх. № М-205/ 05.09.2018 г.	
Екотекника ЕООД Свищов	Вх. № 94-В-34/ 10.09.2018 г.	
ИнтерАгро ЕООД Свищов	Вх.№ 94-В-35/ 11.09.2018 г.	
Булгартрансгаз АД	Вх. № 08-00-1098/ 31.07.2018 г. в Общ. Свищов	
Министерство на културата – Национален институт за недвижимо културно наследство	Изх. № 33-НН-80/ 13.03.2018 г.	
Министерство на културата – Национален институт за недвижимо културно наследство	Изх. № 33-НН-80/ 02.10.2018 г.	
Министерство на околната среда и водите, РИОСВ – Велико Търново	Изх. № 2652/18.05.2018 г.	
Министерство на регионалното развитие и благоустройството	Вх. № 04-00-23/09.01.2019 г.	Община Свищов – по e-mail на 15.01.2019 г.

Допълнителна информация е ползвана и от базата данни към кадастралната карта с регистър на землищата на гр. Свищов и с. Сова и от картата на възстановената собственост за останалите землища. Следва да се отбележи, че в хода на проучването се установиха непълноти и несъответствия на данните в двете карти с реалната обстановка. За нуждите на проекта информацията е допълнена/коригирана чрез допълнителни проучвания. В базата данни към кадастралната карта с регистър на посочените две землища не се съдържат всички данни, необходими за конкретна локализация и отразяване на част от проектните устройствени предвиждания. Липсва например информация относно бонитетната категория на земеделските земи на известна част от имотите, която е възприета като един от критериите за определяне на земеделските земи, в които не се допуска промяна на предназначението и съответно е необходима за определянето на конкретния териториален обхват на този режим.

3.2. АКТУАЛИЗАЦИЯ И ДОРАЗВИТИЕ НА ПРОУЧВАТЕЛНАТА ОСНОВА НА ПЛАНА

Видът и обхватът на допълнителните проучвания и анализи са определени на база заданието и методиката за доразвитие на проучвателната основа, представена в Техническото предложение на Изпълнителя. Взети са предвид и промените във фактическата обстановка, настъпили в периода след изготвянето на заданието и на предварителния проект, както и промените в релевантното законодателство. Извършени са:

Анализи / диагнози и прогнози за развитие на социално-икономическия потенциал на общината. За нуждите на прогнозната част на ОУПО-Свищов са извършени необходимите анализи на състоянието и прогнозни разчети (във варианти) на демографското развитие,

икономическото развитие и развитието на социалните дейности и социалната инфраструктура. Като база е използвана информация от официални източници за демографското и социално-икономическото развитие, отнасяща се за 2015 г., с което е актуализирана информацията, включена в заданието. Прогнозната част на плана е съобразена с предвижданията на Общински план за развитие за периода 2014 - 2020 г.

Устройствено зониране. Към тази част се отнася широк набор от допълнителни териториални и средови проучвания със следната целева насоченост, представена в обобщен вид:

- установяване на актуалното състояние и тенденции във функционалното използване и инвестиционните процеси в отделните части на територията;
- оценяване степента на стабилност на съществуващото земеползване и податливостта на отделните територии на перспективна промяна в използването им;
- изясняване приложимостта и достатъчността на набора от устройствени зони и територии, регламентирани с Наредба № 7/2003 на МРРБ за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони (по-нататък - Наредба № 7/2003 на МРРБ), от гледна точка на спецификата и конкретните условия в отделните части на територията;
- идентифициране и съобразяване при зонирането на елементи от природния и антропогенен ресурс, които могат да представляват фактори, влияещи върху устройственото развитие като фактически или потенциални стимулатори или ограничители.

За изпълнение на горното са извършени подробни теренни проучвания, изследване на устройствения процес на нивото на подробното планиране, както и предвижданията на предходни планове и проекти на по-високо териториално ниво; анкетирани са местните управи (кметове или кметски наместници), представители на общинската администрация; изследвани са промените в териториалния обхват на населените места и селищните образувания и по-крупните инвестиционни реализации по места, актуалното използване на стопанските дворове и пр. За нуждите на зонирането са ползвани и проучванията към другите посочени тук по-долу части от плана.

Територии и обекти с режим на природозащита. Проучени и отразени са всички изисквания на компетентното ведомство, изложени в съгласувателната кореспонденция, както и настъпилите след това промени, като:

- по отношение на защитени зони от Европейската екологичната мрежа „НАТУРА 2000": в проекта са отразени актуалните граници и режима на следните зашитени зони: защитена зона BG0002017 „Комплекс Беленски острови"; защитена зона

BG0002018 „Остров Вардим“; защитена зона BG0000396 „Персина“; защитена зона BG0002096 „Обнова“; защитена зона BG0000239 „Обнова-Караман дол“; защитена зона BG0002070 „Рибарници Хаджи Димитрово“; защитена зона BG0000576 „Свищовска гора“; защитена зона BG0002083 „Свищовско-Беленска низина“; защитена зона BG0000233 „Студена река“ и защитена зона BG0000516 „Черната могила“

– по отношение на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии:

прецизирана е информацията за защитените територии, вписани в Регистъра на защитените територии и защитените зони в България на Изпълнителната агенция по околна среда.

Недвижимо културно наследство. Анализирани са актуални данни относно статута и режимите на недвижимите културни ценности, предоставени на община Свищов (Градски исторически музей - Свищов) и от компетентните органи – Национален институт за недвижимо културно наследство. Проведени са консултации с г-жа Ивелина Иванова, Директор Исторически музей – Свищов и Марин Маринов, археолог, уредник в ИМ Свищов. Допълнително е проучена и публикувана информация относно наличието, разположението, вида и степента на проученост и социализация на обектите на наследството, в т.ч. реализирани или в процес на реализация проекти в тази област. Отразена е и новата информация, получена от Министерство на културата (респективно НИНКН) заедно със становищата за съгласуване на техническото задание и предварителния проект.

Транспортно-комуникационна инфраструктура. Използвана е информация от Агенция „Пътна инфраструктура" за републиканската пътна мрежа и перспективи за развитие, от ДП „Национална компания железопътна инфраструктура“– за железопътната инфраструктура, от община Свищов – за автобусния транспорт и от Изпълнителна агенция "Проучване и поддържане на река Дунав" – за речния транспорт.

IV. ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ТЕРИТОРИЯТА

4.1.МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ГРАНИЦИ

Община Свищов (ЕКАТТЕ VTR28 , категория 2) заема най-северната част на Велико-търновска област и граничи с общините Полски Тръмбеш (Велико Търновска област), Ценово (Русенска област) и Левски (Плевенска област). В северна посока общината е свързана с река Дунав, като тук се намира най-южната точка на реката. Град Свищов, административен център на общината, отстои на 2295 км от нейните извори и на 555 км от плавателното й устие. Свищов е един от големите дунавски градове на България и се намира на около 230 км от столицата, на 70 км от Русе и на 270 км от Пловдив. Градът е трети по

големина по брой на населението в областта след общините Велико Търново и Горна Оряховица и на 6-то място по територия сред общините от Велико Търновска област. Географските координати на центъра на гр. Свищов са 43°62' С и 25°35' И.

Съгласно ККР и КВС, площта на общинската територия е 625,268 кв. км., което е около 14,02% от площта на област Велико Търново, като 84,4% е земеделска земя.

Таблица 4.1.1.**Разпределение на основните видове територии в Община Свищов**

Видове територии	**Площ (дка)**	**%**
земеделски територии	527 924	84,4
горски територии	28 926	4,6
населени места и други урбанизирани територии	39 514	6,3
водни течения и водни площи	24 989	4,0
територии за полезни изкопаеми и депа за отпадъци	362	0,1
територии за транспорт и инфраструктура	3 791	0,6

Източник: Стратегия за устойчиво развитие на община Свищов (2014 г.)

4.2.НАСЕЛЕНИЕ И СЕЛИЩА

По данни от НСИ, към 31.12.2015 година, населението на общината е 38 701 души. Това я поставя на трето място сред общините в област Велико Търново с 15,8% от общото население. Гъстотата на населението в община Свищов - 61,87 жит./кв. км е по-висока от средната за областта (52,56 жит./кв. км) и близка, но по-ниска от средната за страната (65,3 жит./кв. км). В град Свищов живее 71,024% от населението на общината, т.е. степента на урбанизация е близка, но по-ниска от средната за страната (72,5%2).

В административните граници на общината са включени 16 населени места - общинският център гр. Свищов и 15 села, което съставлява 4,76 % от общия брой населени места в област Велико Търново като половината от населените места са с население над 1000 д.

Населените места в община Свищов са класифицирани по ЕКАТТЕ, както следва:

Област	Община	Кметство	Тип	Наименование	Код	Категория*	Надм. вис.**
1	2	3	4	5	6	7	8
VTR	VTR28	VTR28-00	гр.	Свищов	65766	2	74
VTR	VTR28	VTR28-01	с.	Алеково	00237	6	62
VTR	VTR28	VTR28-00	с.	Александрово	00285	7	74
VTR	VTR28	VTR28-03	с.	Българско Сливово	07363	5	113
VTR	VTR28	VTR28-04	с.	Вардим	10118	5	49
VTR	VTR28	VTR28-05	с.	Горна Студена	16393	6	122
VTR	VTR28	VTR28-00	с.	Деляновци	20630	7	71
VTR	VTR28	VTR28-07	с.	Драгомирово	23431	6	47
VTR	VTR28	VTR28-08	с.	Козловец	37784	5	93
VTR	VTR28	VTR28-09	с.	Морава	49028	5	80
VTR	VTR28	VTR28-10	с.	Овча могила	53196	5	92
VTR	VTR28	VTR28-01	с.	Ореш	53672	5	73
VTR	VTR28	VTR28-00	с.	Сована	67787	7	43
VTR	VTR28	VTR28-13	с.	Хаджидимитрово	77013	6	82
VTR	VTR28	VTR28-14	с.	Царевец	78121	5	91
VTR	VTR28	VTR28-00	с.	Червена	80457	7	144

* Съгласно Заповед № РД-02-14-2021 от 14.08.2012 г. на МРРБ (обн., ДВ, бр. 66 от 28.08.2012 г., неофициален раздел), изд. на основание чл. 36, ал.2 от ЗАТУРБ

** За удобство, вместо класификационния код за средната надморска височина на териториалната единица, тук са дадени конкретни стойности на надморската височина в метри

Както е видно от горната таблица, със статут на кметства са селата Алеково, Александрово, Българско Сливово, Вардим, Горна Студена, Драгомирово, Козловец, Морава, Ореш, Овча могила, Сована, Хаджидимитрово, Царевец и Червена , а с.Деляновци - кметско наместничество.

Според категоризацията на административно - териториалните и териториалните единици, преобладаващата част от населените места в общината са от пета, шеста и седма категория (съответно 7, 4 и 3 села). Общинският център е от втора категория .

4.3. ИСТОРИЧЕСКА СПРАВКА

Град Свищов възниква на мястото на римския и ранновизантийски пристанищен център Нове /лимесова крепост на Данубиус/. Отбелязан на картата Табула Пойтингериана, той имал флотски функции.. Известен е с името Стъклен през средновековието, а по-късно като Систово, транскрипция на Свищов. Запазени са останки от античния град и от средновековния Стъклен /Кале то/. В картата на Фра Мауро от 1459 г. е отбелязан с името Систово.

Съществуват различни хипотези за произхода на името „Свищов“. Някои търсят в него гръцки корен – Sebastokastron, Sbestokastron, Sestos, а други славянски – Svistov по подобие на Velika i Mala Svistovka в Чехия. Твърди се също, че името произлиза от думата „свещ“, поради факта, че в първите векове на османското владичество на това място е имало колиби, които през тъмните нощи осветлявали пътя на речните кораби. Именно около тези колиби се е оформил и днешния град.

В историята Свищов е записан като пристанищен търговски център, който е отправна точка на стоките от и към вътрешността на Османската империя. Неоспорим факт е, че икономическия подем оказва влияние и на културния живот в града. Това е първият град освободен от Турско робство през месец юни на 1877 година.

Оттук е най-близкото разстояние до старопланинските проходи, които водят към Тракия и Беломорието, обстоятелство, с което се съобразяват руските войски по време на освободителната война. Те преминават реката източно от Свищов в месността Текир дере.

Разположен е на три нива, по склоновете на хълмове, от които най-висок е Балаша- 225 м.

Средната надморска височина варира между 19 и 198 метра.

През XVIII и XIX век към Свищов идват кервани коли, които докарват зърнени храни, кожи, растителни масла, мед, восък, гюлово масло, вълна, памук, коприна, бубено семе и др., които се товарели на гемии към Браила, Галац, Цариград и към Централна Европа. Към Свищов идвали гемии с фабрични и колониални стоки. През периода 1850-1860 г. в свищовското пристанище има около 150 дунавски гемии с водоизместимост 120 000 тона. Част от тях са притежание на свищовски търговци. Търговецът Никола Цв. Станчов е главен акционер на основаното през 1867 г. „Дунавско вапорно дружество", което закупува от Австро-Унгария парахода „Начало" и три шлепа за зърнени храни. С капитали в дружеството участвали Халил ага от Оряхово и гръцкият търговец Зарифи от Цариград.

През 1866 г. д-р Иван Богоров изтъква, че Свищов е „най-търговското място от крайдунавските ни градове, че край реката са магазиите, пологът на солта - главната търговия на тая скеля (пристанище)". Феликс Каниц дословно пише: „Отдавна Свищов има реноме на европейски град, с реноме на европейски пазар". Силно се развива занаятчийството, лозарството, скотовъдството, бубарството и други. Има 45 търговски фирми, които търгуват с Велес, Охрид, Сер, Мелник, Разлог, Банско. Оттам докарват ориз, вълна, кожи, памук, тютюн, анасон, зехтин, катран, самоковско желязо и др. През 1869 г. стихиен пожар изгаря пристанището и много от магазиите, но скоро са построени нови 260... Скоро обаче вилаетският Русчук се налага като важно пристанище, което засенчва бързо свищовското. През 1873 г. в Свищов се открива първата търговска гимназия в България.

Свищов е третото по товарооборот българско дунавско пристанище след Русе и Лом и в първата дузина между всички дунавски пристанища пред Браила, Регенсбург, Виена, Белград и други. Свързан е с жп линия Левски-Ловеч-Троян, с гр. Белене и от Левски за София, Варна и Русе.

От 1936 г. Свищов е академичен град. Открит е Висш финансово-икономически институт „Димитър Ценов", на името на виден български дарител.

Между забележителностите на града са най-старото читалище „Еленка и Кирил Д.Аврамови“, църквата „Света Троица", строена от майстор Колю Фичето, с иконостас от Николай Павлович, срутена по време на земетресението на 4.III.1977 г. и възстановена през 1992 г. Часовниковата кула от 1763 г. е дело на майстор Богдан. Историческа стойност имат църквата „Св. Димитър" от XV век, „Св. Петър и Павел" от 1644 г. и старите къщи - Сладкарова, Данаилова, Хрулева, Бръчкова, Черкезова. В т. нар. „Къщата на мира" през 1791 г. е подписан австрийско-турски сепаративен мир.

Свищов е родно място на Драган Цанков, Григор Начевич, Николай Павлович, Александър Божинов, Цвятко Радославов /автор на „Мила Родино"/, на големия писател и основоположник на туристическото движение у нас Алеко Константинов. Родната къща на автора на „Бай Ганю" и „До Чикаго и назад" е превърната в музей. В една от залите е изложена стъкленица със сърцето на Щастливеца, пронизано от злодейски куршум.

На мястото, където на 27 юни 1877 г. руските, българските и румънски войски преминали Дунава, са издигнати паметници на загиналите герои. Този парк с хотел-ресторанти се нарича „Паметниците". Посещава се от много туристи. Между Текирдере и града археолозите откриват останки от античния Нове и средновековния Стъклен.

На изток от Свищов е дунавският остров Вардим, трети по големина наш остров след Персин /Белене/ и Козлодуй. Обявен е за резерват заради колониите корморани, чапли и

други птици. На острова вирее вардимският дъб.

Още на изток в местността Янково гърло /близо до устието на р. Янтра/ един белокаменен паметник, издигнат през 1968 г., напомня за подвига на четата на войводите Хаджи Димитър и Стефан Караджа, слязла тук с чам /гемия/ на 18 юни 1868 година.

При устието на река Янтра, край село Кривина, български и германски археолози откриха останките на лимесовия кастел Ятрус.

Споменатите обекти и другите материални свидетелства за богатата история на свищовския край представляват част от националното културно наследство. Те, наред с режимите и устройствените предвиждания за тяхното опазване и социализация, са представени подробно в самостоятелен раздел по-долу.

4.4. СИТУИРАНЕ НА СВИЩОВ В МРЕЖАТА ОТ УРБАНИСТИЧНИ ЦЕНТРОВЕ И АРЕАЛИ В ЕВРОПЕЙСКОТО И НАЦИОНАЛНОТО ПРОСТРАНСТВО.СТРАТЕГИЧЕСКИ И ПЛАНОВИ ПРЕДВИЖДАНИЯ ЗА СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКО И ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ПО-ВИСОКИТЕ ЙЕРАРХИЧЕСКИ НИВА

Съгласно класификацията на териториалните единици, прилагани от ЕВРОСТАТ за целите на европейската и националната статистика[1], община Свищов попада в Зона „Северна и Северенцентрален район (район на ниво 2 - NUTS 2)[2]. Северен централен район обхваща пет области Югоизточна България" (район на ниво 1 - NUTS 1)[3]. Общината е в границите на Северен централен район (район на ниво 2 - NUTS 2)[4]. Северен централен район обхваща пет области в територията между Стара планина и река Дунав – Велико Търново, Габрово, Разград, Русе и Силистра. Районът граничи на изток със Североизточния, на запад със Северозападния, а на юг с Югоизточния райони. В състава на СЦР влизат 36 общини, неговата площ е 14974.0 км², а населението му, според данните от преброяването през 2011 г. е 861 112 жители. В НСРР на РБългария за периода 2012-2022 г. е изготвена комплексна оценка на районите от ниво 2 по набор от 6 показателя, които покриват до голяма степен индикаторите на Стратегия “Европа 2020”: ниво на заетост на населението от 20 до 64 години, средства за НИРД в % от БВП, произведена ел. енергия от ВЕИ, дял на висшистите

1 Съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 1059/2003 и Регламент (ЕС) № 176/2008

2,3 Данните са от Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) на Република България за периода 2012-2022 г. и Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г

4 Данните са от Националната стратегия за регионално развитие (НСРР) на Република България за периода 2012-2022 г. и Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025 г

във възрастовата група 30 – 34 години, дял на рано напусналите училище в групата от 18 до 24 години, БВП на глава от населението през 2009 г. Тази оценка или своеобразен “индекс на районно развитие”, показва изходната позиция на българските райони за постигане на целите на Стратегия “Европа 2020” , като СЦР и СЗР са на най-ниска позиция.

Разположението на община Свищов на това място на брега на река Дунав е особено благоприятно за развитието й. Тук реката се вдава в Дунавската хълмиста равнина и има условия за осъществяване на най-пряката връзка от Дунав през старопланинските проходи с долината на река Марица и Егейско море, съответно с Гърция и Турция, а оттам и към Близкия Изток. Вследствие на това, а също и на развитието на обществено-политическите условия в страната и протичащите процеси на евроинтеграция, значението на града и общината непрекъснато нараства. Градът и пристанището вече не са с „периферно“ разположение, благодарение на изградените европейски транспортни коридори. Това дава предпоставка за разширяване на търговската дейност по река Дунав, което налага реконструкция, модернизация и разрастване на пристанище Свищов.

Близостта на общината до транспортни коридори № 7 (речен маршрут „Рейн-Майн-Дунав“) и № 9 (Хелзинки-Санкт Петербург-Псков-Витебск-Киев-Любашевка-Кишинев-Букурещ-Русе-Димитровград-Александруполис), както и магистрала „Хемус“ (на 56 км от проектното й трасе), определят благоприятни перспективи за развитието й. За това спомага и близостта на територията на Република Румъния и изградената фериботна връзка Свищов-Зимнич.

Град Зимнич е на 40 км от гр. Александрия, който се намира на основната пътна артерия на страната (Букурещ-Тимишоара-Арад), която от своя страна е част от международни инфраструктурни коридори. Кръстопътното разположение и развитието на комуникациите са сред ключовите предпоставки за социално-икономическия напредък на община Свищов.

Северният централен район е с изявени потенциали, преобладаващата част от които имат пряко отношение към развитието на община Свищов. Те могат да бъдат представени накратко, както следва:

1.Потенциали, които правят района интегрална част от българското национално пространство и региона на Долен Дунав

Районът граничи с Румъния, като четири от петте области попадат в обхвата на Дунавския трансграничен регион – Силистра, Разград, Русе и Велико Търново. Основните оси на урбанизация са паралелните Плевен – Русе и Плевен – Велико Търново и меридионалната Русе – Велико Търново – Габрово – Казанлък – Стара Загора – Хасково – Кърджали – Маказа. Тази ос продължава на север по направлението Русе – Гюргево – Букурещ и се очаква нейното транснационално значение непрекъснато да расте. В района са развити всички видове транспорт – автомобилен, железопътен, воден и въздушен. През територията

на района преминават коридор № 7 – трансевропейският воден път Рейн – Майн – Дунав от Ротердам до Сулина и коридор № 9, който свързва северна, средна и източна Европа с Егейско море. Районът разполага с 5 университета и специализирани висши училища. В района много добре е развита мрежата от професионални училища след 8 клас и професионални колежи, което е предпоставка за повишаване на квалификацията на работната сила в производствените сектори на индустрията и услугите и за модерно развитие на аграрния сектор. всички видове транспорт – автомобилен, железопътен, воден и въздушен.

2. Потенциали, които очертават неговата специфика и неповторима идентичност

Природно защитените територии, включително тези по Натура 2000, обхващат общо 22.3% от територията на района и са разположени най-вече в централната и в западната му части. В района попада източната част на националния парк „Централен Балкан”, природните паркове „Русенски Лом”, „Българка” и „Персина” и биосферният резерват на езерото „Сребърна”. Недвижимите културни ценности са 5 480 бр., от които по-значими са тези, включени в списъка на световното наследство на ЮНЕСКО – Ивановските скални църкви и Свещарската гробница, голямата концентрация на манастири „Търновската Света гора” с около 15 манастира, Архитектурно-музеен резерват „Царевец“ и крепостта „Трапезица“, историческо селище Арбанаси, ИАР „Никополис ад Иструм“ и археологически резерват (АР) „Нове“, АР „Абритус”, АР „Дуросторум – Дръстър – Силистра”. В района се провеждат редица културни прояви като Международният фестивал “Мартенски музикални дни“ и фестивалът „Театрален пристан на голямата река” в гр. Русе, Международният фестивал на хумора с ежегоден карнавал и Международният фестивал на комедийния спектакъл в гр. Габрово, „Сцена на вековете“ – представления на открито на опери на крепостта „Царевец“ в гр. В.Търново и др.

3. Неразработени „неотключени“ потенциали

„Неотключените“ потенциали са заложени в географското (гранично) разположение на района, природните дадености, икономиката, културното наследство и човешкия фактор. Това са пренебрегнати или недостатъчно използвани възможности, които след разработването им могат да доведат до бърза възвращаемост на вложените средства. На първо място това е разположението в чертите на района на важен европейски кръстопът – пресичането на трансевропейските коридори № 7 и № 9 и направлението на ТРАСЕКА Русе – Варна; транспортната инфраструктура, свързана с изграждането и реконструкцията на: автомагистралата „Хемус“; скоростни пътища по международните направления; пристанищата Русе, Свищов, Тутракан и Силистра; международното летище Горна

Оряховица и летище Русе и др. В областта на икономиката пренебрегнат потенциал са напоителните системи и пълноценното използване на площите за напояване; възстановяване и развитие на животновъдството, развитие на хранително - вкусовата промишленост; на производството на енергия от отпадъците в селското стопанство, възстановяване на производството на зеленчуци в традиционните за тяхното производство земи в общините Горна Оряховица, Лясковец и др. В областта на културата и туризма – огромното историческо наследство по продължение на коридор № 9 и практически във всички области на региона. В областта на човешките ресурси, наличието на висши учебни заведения, културни институции с десетилетни традиции от национално и европейско ниво в Русе, Велико Търново и Габрово, възможности за трансграничен обмен и междукултурен диалог са потенциали, които следва да бъдат пълноценно използвани.

4. Рискови тенденции, които следва да бъдат преодолени

Средносрочната перспектива до 2020 г. за регионите в Европа поставя Северен централен район сред силно уязвимите пред предизвикателствата на глобализацията, демографските и климатичните промени и засилената конкуренция за привличане на инвестиции. Преките чуждестранни инвестиции в Северния централен район не отбелязват значително нарастване през последните години и заемат сравнително малък дял в общите инвестиции. Тези потенциали подлежат на реализация за постигането на стратегическите цели и приоритетите, чрез предвижданията на стратегическите и планови документи в сферата на регионалното развитие от следващите йерархически нива (вж. по-долу), както и на тези, отнасящи се за устройството на територията.

Според европейската класификация (FUA Regional-Local) на ESPON , Свищов е част от област Велико Търново и се явява вторичен център на растеж след основния център Велико Търново-Горна Оряховица. Категоризацията на общините от област Велико Търново според показателите по чл.6 от ЗРР, съгласно програмата за реализация на дейности в районите за целенасочена подкрепа **Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025г.** реализира политиката на ЕС за подпомагане на балансирано териториално развитие чрез поддържане на йерархизирана система от градове-центрове на национално и регионално равнище, като средство за намаляване на изразените териториални неравновесия в икономическото развитие. В Концепцията, съобразно спецификата на националните условия, е възприет урбанистичен модел за развитие „Умерен полицентризъм". Според този модел, градовете от трето йерархично ниво (сред които е Свищов), наред с тези от първо и второ нива, формират основната опорна мрежа от урбанистични центрове в националната територия. Икономическото значение на тези центрове се изразява във факта, че в тях се

формира основният дял на брутния вътрешен продукт и се реализира икономическият растеж. На тях се пада основната роля за осъществяване на публичните услуги на високо ниво в сферите на образованието, здравеопазването, културата и др.

По смисъла на Националната концепция за пространствено развитие, предвид икономическия, социалния и инфраструктурния си потенциали Свищов е агломерационно ядро - „град-център с пространствено приобщени към него съседни населени места и други обекти в обща непрекъсната пространствена система". Към него гравитират и населените места от съседните общини – Никопол, Белене, Ценово и др. За агломерационните образувания е важно повишаването на тяхната конкурентоспособност чрез обединяване на ресурсите и кооперирането на секторните политики за постигането на:

- ✓ Подобряване привлекателността на средата за бизнеса чрез инвестиране в базова инфраструктура, привличаща инвестиционен интерес и стабилни световни и национални компании;
- ✓ Създаване на предпоставки за диверсифициране на икономическите активности и увеличаване дела на новите технологии чрез обвързването им с центрове за образование, наука и иновации;
- ✓ Активизиране на взаимодействията между клъстерните образувания в обхвата на агломерационните образувания;
- ✓ Изграждане на свързващата инфраструктура между агломерационните ареали и съседните територии, по-малките населени места, с което да се подобрят достъпът до услуги, качеството на живот и капацитета на територията.

Сред мерките с ключово значение за повишаване на конкурентоспособността на агломерационните ареали на градовете-центрове от трето йерархично ниво в контекста на посочените цели е изграждането на индустриални паркове и обновяване на зони с обикновени производства[5].

В обобщение тук следва да се посочи, че в община Свищов са приложими политики, насочени към реализацията на основните стратегически цели на Националната концепция за регионално развитие, а именно интегриране в европейското пространство чрез развитие на национални и трансгранични транспортни, енергийни, урбанистични, културни и екологични коридори; полицентрично териториално развитие и намаляване неравенствата между централните градски и периферните селски райони; пространствена свързаност и достъп до услуги чрез доразвитие на техническата и социална инфраструктура; съхранено

5 Вж. Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г., Стратегическа цел 6 „Конкурентоспособност чрез зони за растеж и иновации"

природно и културно наследство и интегриране на техните стойности в съвременния живот и др.

Регионалният план за развитие на Северен централен район за периода 2014 - 2020 г. включва предначертания в същия контекст, отнасящи се конкретно за община Свищов, а също така и такива за други общини в района, но с принос за общото социално-икономическо развитие.

За средните градове – центрове с регионално значение – в територията на областите, какъвто е Свищов, действията трябва да се насочат към стимулиране на ускореното развитие. Тези градове ще изиграят ролята на двигатели на регионалното развитие, ще окажат благотворно влияние на околната изостанала селска територия и по този начин ще компенсират отсъствието на големи градове. Мерките, които следва да подкрепят развитието на тези градове, включват изграждане на съвременна икономическа база на основата на конкурентоспособен индустриален сектор, стимулиране на предприемачеството, развитие и модернизиране на инфраструктурата, създаване на устойчиви работни места, технологично развитие, изграждане на бизнес паркове, създаване и развитие на центрове за иновации и нови производствени зони, използване на специфичните местни потенциали. Стимулирането на развитието на тези градове следва да се осъществи чрез различни механизми – преференции, облекчения, включване в международни мрежи, програми и др.

В **Областната стратегия за развитие на област Велико Търново за периода 2014 - 2020 г.** е заложена следната визия: „*Област Велико Търново – европейски регион с водеща роля на индустриален, транспортно-логистичен, туристически, културен и образователен център, привлекателна за инвеститори, население и туристи, постигаща устойчиво и балансирано развитие на територията и осигуряваща сигурност, чиста и хармонична околна среда и добър жизнен стандарт“.*

Стратегическите цели са формулирани в реално измерими и ясни дефиниции, реализирането на които ще доведат до постигане на описаното във Визията желано социално-икономическо и екологично състояние на област Велико Търново. С обективната оценка на изпълнението на заложените цели, настоящата стратегия предлага и пакет от конкретни индикатори за проследяването на всяка една от четирите стратегически цели:

Стратегическа цел 1 „Икономически растеж с по-високи темпове от средните за страната“

Постигане на устойчив растеж, базиран на ефективно прилагане на иновативни подходи, технологии и взаимодействие между аграрния сектор, преработващата промишленост,

туристическия бранш и научния потенциал за повишаване конкурентоспособността на икономиката в областта.

Стратегическа цел 2 „Социална сигурност, равнопоставеност и перспективност“

Подобряване на здравния, образователния и социалния статус на хората за постигане на значително по-високи показатели по отношение на икономическата активност, заетостта и производителността на труда на населението на областта.

Стратегическа цел 3 „Съвременни инфраструктури, висококачествени комунални услуги, уникално културно наследство и съхранена околна среда“

Осигуряване на транспортна, комуникационна и енергийна свързаност на областта като интегрална част от дунавското пространство и изява на уникалното историческо и културно наследство в хармонично единство със съхранена околна среда.

Стратегическа цел 4 „Добро планиране и управление, сътрудничество и междуобщинско кооперирание“

Прилагане на принципите на солидарност, споделена отговорност, междуобщинско кооперирание и активно сътрудничество между местните власти, бизнеса и гражданските организации за постигане на максимално ефективно използване на ресурсите и висока възвращаемост на вложените средства.

В Областната стратегия за развитие са дадени и стратегически насоки за разработване на ОПР на община Свищов.

Община Свищов е единствената съставна община на област Велико Търново с излаз на р. Дунав. В гр. Свищов се намира и едно от най-важните български пристанища по реката, като и фериботният терминал за връзка с Румъния. С престижната си Стопанска академия „ Д. А. Ценов”, градът се нарежда и сред 14-те университетски центъра на България. Свищов представлява балансьор на триградието Велико Търново – Горна Оряховица – Лясковец, по отношение на пространствената структура на областта, създавайки вторичен полюс на растеж в нейната северна част. Градът и общината разполагат и с богато културно наследство и паметници от различните епохи – античността, Възраждането, освободителната война, периода след освобождението.

Град Свищов е икономически, образователен, културен, туристически и обслужващ център на северната част на област Велико Търново. Икономическият профил на общината е разнообразен, като основен дял в него се заема от услугите, но едновременно с това, добре развити са както вторичния, така и първичния сектори. Сред отраслите, най-добре развити са транспорта, образованието, преработвателната промишленост, зърнопроизводството и производството на маслодайни култури. През последните години се наблюдават значителни

по обем инвестиции в ДМА на територията на общината, които през 2011 г. превишават дори инвестициите, реализирани в община Велико Търново. Безработицата в общината е сравнително ниска.

Въпреки положителните показатели и тенденции в развитието на местната икономика, в общината се наблюдава значително намаляване на населението. Въпреки това, коефициентът на възрастова зависимост в общината е сред най-ниските в страната, основна причина за което е миграцията на млади хора от цялата страна в общинския център с цел придобиване на висше образование. Това, в комбинация с наличието на три професионални гимназии в общината, са причина и за сравнително високото образователно равнище на населението. Град Свищов, с двете си болници, е и медицински център с надобщинско значение.

Инфраструктурната осигуреност на общината показва някои значителни слабости. Тя не е присъединена към националната газопреносна мрежа, а някои части от нея не са осигурени с широколентова интернет връзка. Наблюдават се и известни проблеми с осигуряването на питейна вода за битовите потребители без отклонение от нормите за качество. ПСОВ на гр.Свищов вече е изградена. Това е основна причина за намаляване замърсяването в района на общинския център, който се намира на брега на р.Дунав, в близост до голям природен парк и множество защитени зони. Известно нарушаване на околната среда представлява шумовото замърсяване на гр.Свищов.

Насоки: Основавайки се на тези ключови характеристики, биха могли да бъдат формулирани следните препоръки за съдържанието на стратегията на бъдещия ОПР на община Свищов:

- осигуряване на условия за развитие на комбинирания транспортен възел Свищов – речен, ж.п. и шосеен транспорт;
- ефективни мерки за подкрепа и развитие на промишленото производство в общината;
- инвестиции за осигуряване на качествена инфраструктура в големите промишлени зони на общината;
- инструменти за подкрепа на малки предприятия за техния растеж;
- развитие на културното наследство на общината и обвързването му в интегрирани туристически продукти – на цялата област и по поречието на р. Дунав;
- подобряване на здравните услуги;
- акцент върху интегрираното развитие на местната икономика и университета, осигуряйки условия за изграждане на ефективни партньорски структури;
- изграждане на център за иновации, в който да бъде осигурена база и инфраструктура за стартиращи предприятия на завършващи своето образование младежи;

- финансова подкрепа за развойната дейност на университета и съвместната му работа с изследователски звена на частни компании;
- решаване на проблемите в общината с качеството на питейните води;
- развитие на газоразпределителната мрежа в общината на база предстоящото изграждане на газова връзка със северния клон на националната газопреносна мрежа;

Общинският план за развитие на община Свищов (ОПР) обвързва сравнителните предимства и потенциал на местно ниво с ясно дефинирана визия, цели и приоритети за постигане на стратегически цели, обединени от стремежа към по-висок жизнен стандарт и устойчивост в бъдеще.

Стратегическата рамка на ОПР е съобразена с изискванията на европейското и националното законодателство за регионално развитие. Тя отчита целите на европейската кохезионна политика и приоритетите за развитие на регионите на Европейския съюз, определени със Стратегията „Европа 2020" и с други общоевропейски документи на политиката за сближаване, като Стратегическите насоки за развитие на Общността и стратегиите от Лисабон и Гьотеборг.

Стратегическата рамка е обвързана и с националните цели и приоритети на основните стратегически документи за развитие на страната през новия програмен период, като Националната програма за развитие „България 2020", Националната стратегия за регионално развитие на Република България за периода 2012 - 2022 г., Националната концепция за пространствено развитие за периода 2013 - 2025 г., както и различни секторни стратегии и политики. ОПР е съгласуван със стратегическата рамка на Регионалния план за развитие на Северен централен район и с Областната стратегия за развитие на област Велико Търново за периода 2014 - 2020 г., представени по-горе.

Стратегията за реализация на целите и приоритетите за развитие, залегнали в ОПР, обхваща и проследява връзката между формулираните най-общи стратегически цели на развитието, определените приоритети за действие и техните специфични цели, които ще бъдат реализирани посредством изпълнението на предвидения пакет от мерки и дейности, включващ подготовката, финансирането и изпълнението на конкретни проекти. ОУП на общината следва да осигури устройствена основа за реализацията на онези от тях, които се отнасят за устройството на територията и бъдещото развитие на функционалните системи.

4.5. ПРЕДВИЖДАНИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНА СВИЩОВ 2014 - 2020, ОТНАСЯЩИ СЕ КЪМ ПРЕДМЕТА И ЦЕЛИТЕ НА ОУПО

В ОПР е формулирана следната визия за развитие на общината: „Община Свищов - Привлекателно място за живот и инвестиции, просперираш модерен образователен,

културен, промишлен, преработвателен и транспортен център, мост между Севера и Беломорието ".

Главната цел на плана е съобразена с приоритетите на Стратегия „ Европа 2020" за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж и със спецификата на местните проблеми и процеси и е формулирана така: „Постигане на интелигентен и устойчив икономически растеж“

С оглед на дефинираната главна стратегическа цел ОПР на община Свищов за периода 2014-2020 г. са определени 3 стратегически цели за постигане:

Стратегическа цел 1: Икономически растеж, основан на знанието, иновациите, териториалната локация и наличните ресурси.

Стратегическата цел е насочена към използване на потенциала на общината и националните конкурентни предимства за превенция и елиминиране на слабите характеристики чрез прилагане на комплексни икономически мерки. Отчетени са ключови характеристики на общината и потребностите на местната икономика и са предложени решения за насърчаване на икономическото развитие на общината. В ОПР на община Свищов е определен :

Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика, с чието реализиране ще се гарантира успешното постигане на заложената стратегическа цел.

Заложените приоритети в стратегическа цел 3 - Приоритет 3: Създаване на условия за пълноценно развитие и реализация на човешките ресурси и Приоритет 4: Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса също ще допринесат за постигането на целта тъй като икономически растеж е немислим без инвестиции вразвитието на човешките ресурси, както и инвестицията в институционалната среда за подкрепа на гражданите и бизнеса.

Стратегическа цел 2: Балансирано и устойчиво развитие на територията и населените места

Устойчивото развитие и достъпът до територите е основна европейска политика, която цели да допринесе за комплексно социално-икономическо развитие на регионите. В ОПР на община Свищов са определени два приоритета. Приоритет 2: Развитие на инфраструктурата и селищната мрежа, с чието реализиране ще се постигне заложената стратегическа цел. За постигането на тази цел роля ще изиграе и реализирането на Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика.

Стратегическа цел 3: Развитие на човешките ресурси чрез осигуряване на равни възможности за образование, заетост, здравеопазване, социални услуги, култура и спорт

Развитието на човешките ресурси е от изключителна важност за постигане на главната стратегическа цел, както и на визията на ОПР на община Свищов. Състоянието и развитието

на човешките ресурси са основен фактор за социално-икономическото развитие демографското развитие на общината. Демографското състояние на община Свищов се характеризира със сериозни проблеми, произтичащи от възрастовата и образователна структура на общината, където населението под трудоспособна възраст е 9,29% и е най-ниското от общините в област Велико Търново, качеството на работната сила, неголемите възможности за заетост, сравнително високо равнище на безработица.

Очертаващ се проблем е задържането на млади хора с по-високо образователно равнище в общината, поради трудности с осигуряване на трудовата им заетост.

Стратегическата цел ще бъде постигната чрез реализирането на приоритетите Приоритет 3: Създаване на условия за пълноценно развитие и реализация на човешките ресурси и *Приоритет 4*: Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса.

Приоритети и специфични цели на ОПР

Приоритетите, в които ще бъдат насочени усилията на социално-икономическата политика за устойчиво и балансирано развитие на община Свищов за периода 2014-2020 г. са:

ПРИОРИТЕТ 1: ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И СЕЛИЩНАТА МРЕЖА

ПРИОРИТЕТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ПЪЛНОЦЕННО РАЗВИТИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

ПРИОРИТЕТ 4: УКРЕПВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА СРЕДА В УСЛУГА НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА

Предвидено е всеки от приоритетите да се реализира посредством различен брой от специфични цели, мерки и проекти.

ПРИОРИТЕТ 1: ПОВИШАВАНЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА ОБЩИНСКАТА ИКОНОМИКА

Извеждането на този приоритет цели изграждане и развитие на високотехнологична инфраструктура на базата на иновациите и партньорството на бизнеса със сектора на науката и внедряване на научните постижения в производството. Община Свищов развива смесен тип икономика, като главният предмет на дейност на фирмите са производство, търговия, услуги и доставка на хранителни продукти. Осигуряването на предпоставки за повишаване на коркурентоспособността на местната икономика ще гарантира постигането на устойчива заетост и добър жизнен стандарт на населението. По този начин ще се повлияе благоприятно и върху демографското състояние чрез задържане и развитие на младите хора в общината. Усилията ще бъдат насочени към повишаване на предприемаческата активност на местно ниво за създаване на нови предприятия и привличане на чужди инвестиции в общината. По този начин ще се постигне диверсификация на икономическите дейности, продукти и услуги

в отговор на променящите се тенденции на пазара.

Промишлеността има определящо значение в структурата на икономиката на общината. Структурата и е представена основно от производство на целулоза, хранително-вкусова промишленост, производство на ж. п. траверси и електрически стълбове, шивашка промишленост, добив на инертни материали, винопроизводство, ТЕЦ Свищов, Пристанище Свищов. Оценката на досегашната промишлена структура е, че тя е слабо диверсифицирана, но общината е с потенциал и амбиции за развитие на високотехнологични производства и задълбочаване на специализацията в областта на хранително-вкусовата промишленост.

Селското стопанство е важен отрасъл на общинската икономика. За развитието на селското стопанство на територията на общината съществуват изключително добри почвено-климатични условия. Специфичната цел на приоритета е и подобряване на конкурентоспособността на земеделското производство като се гарантира устойчивото и ефективно използване на ресурсите в отрасъла.

Туризмът е с висок потенциал за развитие в региона и намира съществено място в общинската политика за периода 2014-2020 г. Предвидената специфична цел и мерки в тази сфера са насочени към подобряване на условията за развитие на туризма чрез поддържане на съществуваща и създаване на нова инфраструктура и интегрирани туристически продукти, както и към налагане на бранд на туристическите продукти.

Географската локация и трансграничния характер на общината са предпоставка за инвестиране в развитие на модерен търговски, логистичен и интермодален транспортен център с трансграничен характер, което ще насърчи развитието на местната икономика и ще подобри жизнения стандарт на населението.

Финансовата подкрепа на развитието на предприятията във всички сектори е основна политика в рамките на Структурните фондове на ЕС чрез мерки за стимулиране и подобряване на бизнес средата, повишаване на производителността на базата на технологично преоборудване и улесняване на достъпа до нови пазари, разработване, маркетинг и пазарна реализация на нови продукти, насърчаване на трансфера на иновации, достъп до качествени бизнес консултации и др. За насърчаване на иновациите и развитието на предприятия в тази насока се предвиждат различни форми на финансов инженеринг и кредити (заеми, гаранции, микрокредити, рисков капитал, „мостово финансиране" и др.).

Приоритетът включва четири специфични цели, чието постигане е предпоставка за повишаване на конкурентоспособността на икономиката на общината. Предвидените мерки ще се реализират главно чрез проекти по оперативните програми в страната за периода 2014-2020 г.: „Иновации и конкурентоспособност", „Развитие на човешките ресурси", „Региони в

растеж", „Наука и образование за интелигентен растеж", „Околна среда", ТГС България-Румъния", Финансов механизъм на Европейското иконом. пространство и Проект „Donauregionen+".

ПРИОРИТЕТ 2: РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И СЕЛИЩНАТА МРЕЖА

Приоритетът е насочен към интегрирано териториално развитие на общината и превръщането й в привлекателно място за живеене и бизнес. Предвижда се реализирането на формулираните специфични цели и мерки да допринесе за намаляване на икономическите и социални неравенства чрез интегрирано развитие на градската агломерация и подобряване на техническата инфраструктура в селата.

Развитието на техническата инфраструктура е ключов фактор за увеличаване на инвестиционната активност и развитието и конкурентоспособност на бизнеса в общината, както и за подобряване на средата за живот на населението.

Приоритетът ще се реализира чрез четири специфични цели насочени към подобряване на плановата и проектна осигуреност на предвидените инвестиционни инициативи: интегрирано развитие на град Свищов, доразвиване и изграждане на техническата инфраструктура и за социално и икономическо сближаване на малките населени места; Опазване и разумно използване на природните ресурси, геозащита и създаване на екологична жизнена среда и подобряване на състоянието на общинска пътна мрежа. Приоритетът е на широкообхватен от гледна точка на предвидените мерки за реализация.

Предвидените мерки ще се реализират главно чрез проекти по оперативните програми в страната за периода 2014-2020 г.: „Региони в растеж", „Околна среда", ТГС България-Румъния", както и Фонд „Енергийна ефективност", Световната банка и Европейската банка за възстановяване и развитие.

ПРИОРИТЕТ 3: СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА ПЪЛНОЦЕННО РАЗВИТИЕ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Приоритетът ще се реализира чрез осъществяването на четири специфични цели в областта на подобряване на достъпа до качествено образование и учене през целия живот за икономическа и социална реализация, разширяване на обхвата и осигуряване на равен достъп до качествени здравни услуги, развитие и повишаване на качеството на социалните услуги и съхраняване и развиване на културната идентичност и създаване на условия за оползотворяване на свободното време, културен живот и спорт. Тематиката на заложените мерки е разнообразна и с голям обхват и предполага прилагането на интегриран подход при разработването на проектни предложения. Основната част от предвидените конкретни дейности ще търсят финансиране чрез оперативните програми за периода 2014-2020 г.:

„Развитие на човешките ресурси" и „Наука и образование за интелигентен растеж" и „Региони в растеж", както и от хоризонтални програми на ЕС.

ПРИОРИТЕТ 4: УКРЕПВАНЕ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНАТА СРЕДА В УСЛУГА НА ГРАЖДАНИТЕ И БИЗНЕСА

Приоритетът цели развитие на оптимална институционална среда за осигуряване на публични услуги с високо качество и ефективност на населението и бизнеса чрез реализиране на четири специфични цели за развитие на институционалната среда и междуобщинското сътрудничество, административния капацитет и участие на гражданите и бизнеса в процеса на местно самоуправление и засилване на международното сътрудничество. Водещите направления са партньорството с гражданското общество, други общински администрации на национално и европейско ниво за трансфер на добри практики, повишаване на капацитета и ефективността на администрацията. Финансирането на дейностите ще се осъществи чрез реализиране на проекти, подкрепени от оперативните програми за периода 2014-2020 г.: „Добро управление" и „Развитие на човешките ресурси", но и различни хоризонтални програми на ЕС.

Фактори за реализацията на ОПР

Осъществяването на заложените стратегически цели, приоритети и мерки в рамките на новия ОПР на община Свищов (2014-2020 г.) зависи от външните фактори в средата и допусканията за непромените им в периода на реализация на стратегическия документ, както следва:

В периода на реализация на Общинския план за развитие на община Свищов макроикономическата и политическата ситуация в България, в региона и ЕС ще е стабилна;

Икономиката в България ще ускори икономическия си растеж;

• Обемът на преките чуждестранни инвестиции в България ще нараства устойчиво до 2020 г.

• България ще продължи устойчиво да усвоява средства от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС, както и от Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони.

При промяна на факторите във външната среда следва да се извършат промени в документа, които да отразяват влиянието им.

V. ПРИРОДЕН КОМПЛЕКС

От всички елементи на природната среда най-осезателно въздействие върху община Свищов имат поземлените и водните ресурси, а по-слабо горските и неметалните минерални ресурси. В настоящото изследване оценката на природните ресурси се извършва с цел да се изясни доколко те съдействат за комплексното и агломерационно развитие на община Свищов.

5.1.ПОЗЕМЛЕНИ РЕСУРСИ

Поземлените ресурси са фактор от особено значение за развитието на община Свищов. Земята е "localis standi" и териториална операционна база за всяка човешка дейност, а в земеделието и горското стопанство тя е основно средство за производство. Огромното стопанско значение на земята се определя от плодородието на почвата, която представлява незаменим природен ресурс. Ето защо е необходимо икономично отношение към поземлените ресурси и намаляването на използването за неселскостопански нужди.

Общата площ на община Свищов е 625,5 км2. Според последните данни съотношението по видове територия е следното:

земеделски територии - 527 924 дка (84,4%);

горски територии - 28 926 дка (4,6%);

населени места и други урбанизирани територии - 39 514 дка (6,3%);

водни течения и водни площи - 24 989 дка (4,0%);

територии за полезни изкопаеми и депа за отпадъци - 362 дка (0,6%);

територии за транспорт и инфраструктура - 3 791 дка (6,1 %).

От посочените данни се вижда, че основната част от територията на общината е заета от земеделски земи. Техният относителен дял е значително по-висок от средния за област Велико Търново. Много по-нисък е делът на горските и други територии.

Значителна част от обработваемата земя в общината е подходяща за отглеждането на зърнени и зеленчукови култури, лозя, захарно цвекло и др.

Покрай брега на р. Дунав се простират ливадно-блатни почви. При тях се наблюдава високо ниво на подпочвените води, което не позволява отглеждането на земеделски култури, а само тополови и върбови насаждения.

Освен почвеното богатство за развитието на селското стопанство от значение са климатичните и водните ресурси. В изследваната територия са характерни условията на умерено-климатичния пояс, което благоприятства развитието на всички растения с относително по-малка топлолюбивост. Това е характерно за зърнените, зеленчуковите култури, слънчогледа, захарното цвекло, лозата и др.

5.2.РЕЛЕФ

Релефът на община Свищов е слабо хълмист с преобладаващ равнинен характер на територията със средна надморска височина - 150 м. Прави впечатление, че между Дунавския бряг и "първия праг" на Дунавската равнина се простира обширна тераса, която образува Свищовско-Беленската и Вардимската низини. Освен за земеделие Свищовско - Беленската низина служи и като площадка за промишлена дейност. По-високите речни легла

на р. Дунав също са в гр. Свищов.

На юг от Дунавския бряг релефът е слабо хълмист, а на места и платовиден. Това спомага за развитието на селскостопанска дейност. В същото време значителна част от територията край реката е покрита с льос. Това е създало условия за развитието на широко отворени към реката равнини. В резултат на многогодишното антропогенно влияние и корекции на релефа, част от компонентите на околната среда и структурата на ландшафтите в община Свищов са променени, ограничени или унищожени. Наред с равнините особено място в релефа заемат свлачищата. Спецификата на геоложкия строеж на терена и непосредствената граница на общината с р. Дунав обуславят геоекологични проблеми, свързани със свлачища и регресивна ерозия. На територията на общината са локализирани 45 свлачища. От тях 29 са на територията на Свищов и прилежащите му земи, 3 - в района на с. Вардим, 10 при с. Ореш, 2-в землището на с.Царевец и едно в с.Сората. По своя характер те са активни и консолидирани. Поради липсата на целенасочена и системна политика за извършване на укрепителни и дренажни дейности, е необходимо активно участие в управлението на процесите и финансиране на антисвлачищните мероприятия.

5.3.КЛИМАТ И МЕТЕОРОЛОГИЧНИ УСЛОВИЯ

5.3.1. ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Районът на община Свищов попада в умерено-континенталната климатична подобласт на европейско-континенталната климатична област. Поради голямата откритост на Дунавската равнина, през студената част от годината безпрепятствено нахлуват континентални въздушни маси от север и североизток, вследствие на което зимата е сравнително студена, а лятото горещо. Средногодишната сума на валежите е 543 мм. Вътрешното им разпределение се характеризира с един добре изразен максимум през май - юни, който може да достигне до 104 мм в денонощие и минимум през септември, когато средномесечната стойност на валежите достигат минимална стойност от 37 мм . Средната сума на валежи през зимата е 115 мм. Броят на дните със снежна покривка достига около 40. Относителната влажност на въздуха е около 73 %. Близостта на р. Дунав благоприятства задържането на влага във въздуха, която в съчетание с хода на минималните температурни инверсии благоприятства образуването на мъгли. Средно годишният брой на дни с мъгли е 39 дни. Преобладават ветровете с направление югозапад - 28 %, североизток - 23 % и запад - 21 % със средна скорост 2,0 м/с. Като цяло районът се намира в област с 43 % повторяемост на тихо време и вятър със скорост 0,1- 0,7 м/с. Облачността в района има максимум през зимните месеци, с намаляваща слънчева радиация до 70 %. Районът е характерен с добра продължителност на слънчево греене (по-голяма от 2 000 часа/год.).

На територията на Община Свищов наблюдението на основните климатични елементи и процеси в атмосферата се осъществява от Национален институт по метеорология и хидрология (НИМХ) при БАН гр. София. Представените тук данни за климата са по обобщени данни на НИМХ-БАН и Климатичен справочник за Н. Р. България (Приложение 12 - 2, 3, 4).

Хидрометеорологичната станция в гр. Свищов е позиционирана на обособена площадка в чертите на града и в нея се извършва наблюдение на основните климатични елементи (температура в момента на наблюдението, екстремни температури за денонощието, точка на оросяване, далечина на видимост, атмосферно налягане, облачност, количество на валежите, мъгли, вятър, сняг) и т.н., измерени в стандартизирани климатични срокове, спрямо стандартизирано положение на слънцето (уеднаквени за всички станции на НИМХ-БАН).

5.3.2. ВАЛЕЖИ

Общата годишна сума на валежите достига 543 мм с максимум през м. май - юни, който може да достигне до 104 мм в денонощие и минимум през м. септември, когато валежите достигат минимална стойност от 41 мм.Средната сума на валежи през зимата е около 20% от годиш-ните и е най-малка. Първата снежна покривка се образува в началото на декември. Броят на дните със снежна покривка достига около 40 дни.При нормални зими през м. януари средната височина не надхвърля 20 см.

Таблица 5.3.2.1.**Средно месечни валежи**

Източник: Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в Свищов-2015-2018 г.

5.3.3. ТЕМПЕРАТУРА НА ВЪЗДУХА

Поради голямата откритост на Дунавската равнина, през студената част от годината безпрепятствено нахлуват континентални въздушни маси от север и североизток, вследствие на което зимата е сравнително студена.

Таблица 5.3.3.1.**Характеристика на температурата на въздуха**

Темпера-тури	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Год.
Средна	-1,8	0,7	5,6	13,0	18,3	21,3	23,9	23,2	19,0	12,8	7,0	1,2	12,0
Минерална	-5,5	-3,1	1,5	7,7	12,9	16,4	18,2	17,4	13,4	8,2	3,8	-1,8	7,4
Средна абсолютно минимална	-14,1	-11,4	-6,3	1,1	7,3	11,2	13,9	17,9	7,5	1,6	-3,7	-10,3	
Абсолютно минимална	-28,0	-25,3	-14,2	-1,8	3,1	7,0	11,0	6,8	2,3	-2,7	-16,5	-22,5	-28,0
Максимални	0,5	4,0	10,1	18,1	23,4	26,7	29,1	28,7	24,5	18,1	10,5	3,7	16,4
Средна абсолютно максимална	0,5	13,7	22,3	26,7	31,4	33,6	35,7	35,9	32,4	27,7	20,6	14,7	
Абсолютно максимална	19,4	22,0	32,2	33,1	37,5	38,6	39,4	43,0	40,0	35,6	27,4	23,0	34,0

Източник:Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в Свищов-2015-18г.

През студеното полугодие, най-ниската измерена температура е -28,0^{0}C. Първите отрицателни температури се появяват през м.ноември и се поддържат до м.март. Най-студеният месец в годината е м.януари, като измерената средна температура през месеца е -1,8^{0}C. При нормално

студени зими, средно месечните температури максимално спадат до –14,1^{0}C.

Таблица 5.3.3.2..**Средно месечни температури**

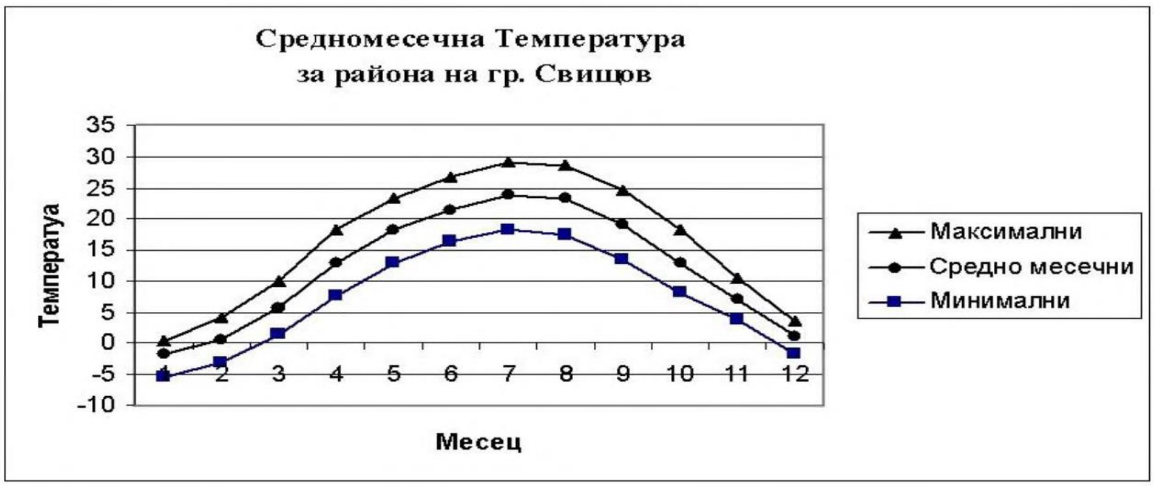

Източник: Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосф.въздух в Свищов-2015-2018 г.

Средната денонощна температура на въздуха преминава 0^{0}C през първите дни на м.декември и последните дни на м.февруари. В средата на м.март се покачва над 5^{0}C и следва плавен синусоидален ход, който има максимум през летните месеци. През м. юли - август средно-денонощната температура е над 23^{0}C и може да достигне 35^{0}C. Измерената абсолютна максимална температура на въздуха през това полугодие е 43^{0}C, като средната максимална температура през лятото достига до 29,1^{0}C.

5.3.4. ВЛАЖНОСТ НА ВЪЗДУХА, ОБЛАЧНОСТ

Относителната влажност на въздуха е около 73%, като най-висока е през м.декември – 87%, а най-ниска – през м.юли-м.август- 62%. Върху локалната въздушна система и влажностния режим, основно влияние оказва обемът и площта на водната повърхност на река Дунав.

Облачността в района има максимум през зимните месеци (среден бал 6,7), с намаляваща слънчева радиация до 70%.

Таблица 5.3.4.1.**Относителна влажност на въздуха**

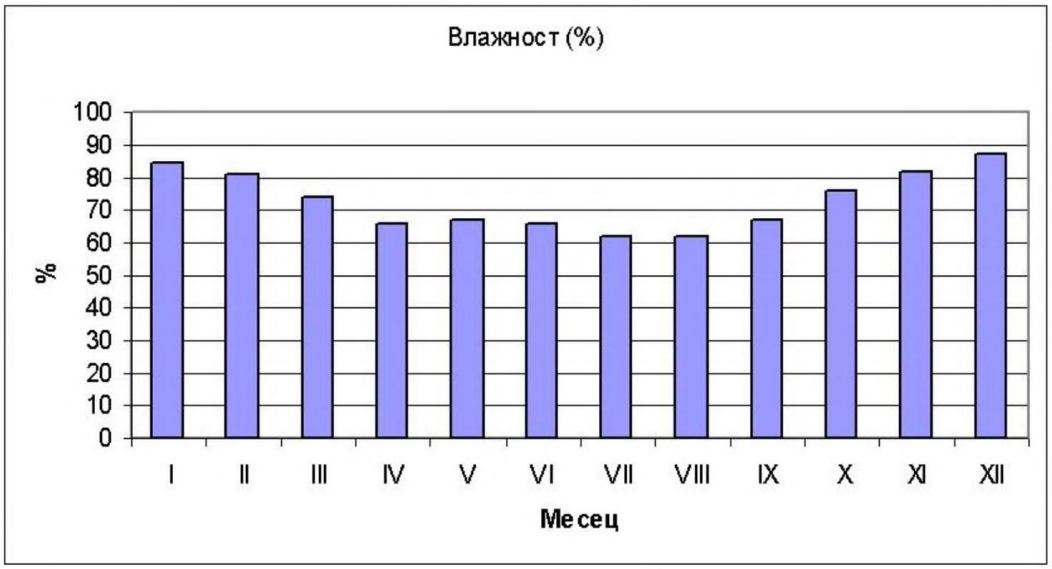

Източник: Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосф.въздух в Свищов-2015-2018 г.

5.3.5. МЪГЛИ

Близостта на р.Дунав е причина за задържането на влага във въздуха, която в съчетание с хода на минималните температурни инверсии благоприятства образуването на мъгли.

Мъглите са характерно явление за студеното полугодие, когато е и най-високият процент тихо време.Максималният брой на дни с мъгла за периода април – септември е 12, а за периода октомври – март – 47 дни. Мъглите имат най-голяма повтаряемост в сутрешните часове.

Близостта на р.Дунав е причина за задържането на влага във въздуха, която в съчетание с хода на минималните температурни инверсии благоприятства образуването на мъгли.

Максимумът на мъглите съвпада с максимума на относителната влажност (декември) и е 9,3 дни. Средно годишният брой на дните с мъгли е 39 дни.

5.3.6. СЛЪНЧЕВА РАДИАЦИЯ

Количеството и режима на слънчевата радиация се обуславя от географската ширина и режима на облачността в България. От географската ширина зависят височината на Слънцето по пладне и продължителността на деня и нощта. Географското положение обуславя сравнително равномерното разпределение на тъмните и светли часове през денонощието и относително голямата височина на Слънцето над хоризонта. От друга страна

сравнително малката облачност в извънпланинските земи е благоприятна предпоставка за по-продължително и по-интензивно слънчево греене. За географската ширина на която се намира България е възможно слънчево греене 4400 - 4500 часа годишно. Поради облачността действителното слънчево греене е 2100-2400 часа годишно.

Средногодишната стойност на сумарната слънчева радиация е 350 -400 кал/см2., с максимум през юли. Средните годишни стойности на радиационния баланс са положителни /46-56 кал/ см2/. През декември и януари в Северна България те са отрицателни или близки до нулата.

Районът на Свищов е характерен с добра продължителност на слънчево греене >2000 часа/год.

Таблица 5.3.6.1.**Средногодишна радиация (kWh/m^2) – (При хоризонтална повърхност / При оптимален наклон)**

Източник: Топлинна карта на България

5.3.7. ВЯТЪР

Видно от розата на ветровете, в района на гр.Свищов преобладаващите ветрове са с посока запад-югозапад и изток-североизток. Скоростта на ветровете се движи от 01,-0,7 до 2 м/сек., с 43% ха тихо време - т.е. преобладаващи са слабите ветрове.

Таблица 5.3.7.1.**Честота на вятъра по посока (%) и тихо време (%) по месеци и средно годишно**

По-сока	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Ср. год.
N	1.4	1,4	2,1	2,1	2,2	2,2	2,5	2,4	2,4	1,5	1,7	1,6	2,0

NE	17,0	30,5	30,5	25,2	21,4	18,2	20,1	20,3	26,8	28,6	28,2	19,5	23,1
E	16,2	17,6	17,6	23,6	21,8	19,0	17,5	19,7	22,1	23,4	19,6	16,0	19,2
SE	1.9	2,4	2,4	2,7	3,3	2,8	2,5	2,2	2,2	1,7	1,5	2,6	2,3
S	1,9	1,3	1,3	1,1	1,3	1,9	0,8	0,5	0,9	2,4	1,5	1,5	1,5
SW	41,7	27,6	27,6	24,7	23,0	28,6	27,0	23,5	20,3	22,9	30,2	38,1	28,8
W	16,9	14,2	14,2	14,3	19,0	20,6	21,3	24,8	19,0	16,4	15,9	18,9	18,3
NW	3,1	4,3	4,3	6,4	8,0	6,6	8,4	0,5	6,3	3,1	1,3	1,9	4,9
ТИХО	48,3	39,4	39,2	33,0	29,5	33,2	39,8	42,4	47,1	54,4	49,6	54,0	43,1

Източник: Програма за намаляване нивата на замърсяване на атмосферния въздух в Свищов-2015-2018 г.

Характерно за климата на гр.Свищов е относително високия дял на безветрие, т.е. тихото време. Повтаряемостта на тихо време за района на гр.Свищов има синусоидален ход на изменение с амплитуда през есенно-зимния период (до 54%)

На следващата фигура е представена графично **розата на ветровете**:

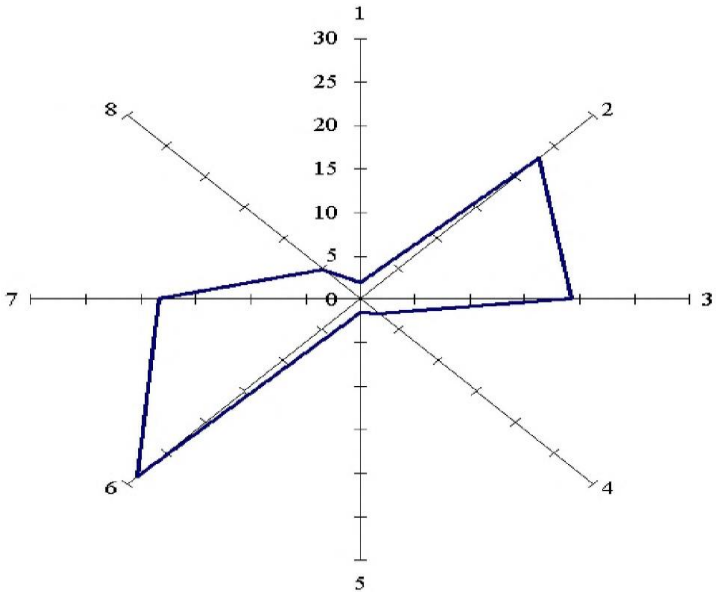

5.4. ХИДРОГРАФСКА МРЕЖА

5.4.1. ВОДНИ ОБЕКТИ С ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Водният потенциал на община Свищов е значителен. В хидрографско отношение землището на общината спада към басейна на р. Дунав. Макар и гранична, р. Дунав има важно значение за развитието на стопанството. Участъкът в обхвата на община Свищов е в долното й течение. Режимът на нейния отток е в пряка зависимост от климатичните условия в горното и средното й течение. Тя има ясно изразен комплексен режим, тъй като му влияят множество фактори. Максимумът е през м. май, а минимумът през октомври. Тя е не само плавателна река, но се използва и като технологическо средство в химическата промишленост (в "Свилоза" АД).

В миналото е създадена напоително-отводнителна система в Свищовско- Беленската низина,

която обхваща 150 хил. дка земя. В момента напоителните мероприятия почти са спрени поради високата цена на водата и влошените й качества. При евентуално подобряване, дунавските води могат да напояват не само Свищовско - Беленската и Вардимската низина и оградните им земи, но и по-големи ареали от вътрешността на Дунавската хълмиста равнина. Освен р. Дунав през землището на общината почти не протичат повърхностно течащи води. Съществуващите къси и малки рекички, наричани дерета, се пълнят с вода само през пролетта, когато се топят снеговете и валят по-големи количества поройни дъждове.

В непосредствена близост до тях, в овразите и долищата има множество извори, които населението отдавна познава и използва. Наложително е да се извършат ремонтно-възстановителни работи при някои от тях.

5.4.2. ПОДЗЕМНИ, ВКЛ. ТЕРМАЛНИ ВОДИ

Подпочвените води все още не са проучени добре. На много места в припокритите с льосови наслаги мергелни глини се създават условия за натрупване на подпочвени води. Значителни количества са акумулирани и в Свищовско-Беленската и Вардимската низини. Те са на дълбочина от 0,5 до 1,5 м. под повърхността на земята. Представляват основен източник на водоснабдяване на града и селищата на общината. Все още не са напълно изследвани водите от дълбоките подпочвени слоеве, които при сондиране излизат на повърхността.

На територията на гр.Свищов има хидрогеоложка наблюдателна мрежа, която включва 46 точки, от които 34 пиезометри и 12 хоризонтални сондажни дренажи (ХСД). През последните три години се наблюдава тенденция към постепенно покачване на нивата на подземните води. Единственото изключение е районът в северозападната част на града, над периодично-активно свлачище № VTR28.65766.01.03, за който от средата на 2013 г. се отбелязва понижение на водните нива. За това понижение съществено влияние оказва съществуващата водопонизителна система от хоризонтални сондажни дренажи (ХСД), изградена в обхвата на свлачището.

В Свищовската община има и находища на минерални извори. Около гр.Свищов са установени находища на минерални води – два извора в местността „Блатото“ при ДЗС-Свищов, един извор до р.Дунав, под сградата на БКС и един извор в местността „Паметниците“. Сондаж Р-1хг е прокаран през 1971 г. с дълбочина 3239 м. Той се намира на около 3400 м. западно от центъра на гр. Свищов. На място има каптажна постройка, която представлява надземна сграда. Достъпът до съоръжението е свободен и се посещава от населението на общината. Минералната вода прелива от коритото и се оттича към малък бетонов басейн, изграден за процедури на място. С Решение № 24 от 01.02.2011 г. на Министерство на околната среда и водите (МОСВ) е предоставено безвъзмездно за срок от

25 години на Община Свищов, за управление и ползване водовземните съоръжения – сондаж № Р-1хг.

С решение на Общински съвет - Свищов, минералната вода от водовземно съоръжение – сондаж № Р-1хг е предоставено за ползване както следва:

1.Безвъзмездно в размер на 25% от общия ресурс на находището за общински обекти и случаите на общо водовземане, определено по реда и при условията на чл. 41 от Закона за водите за лични нужди на гражданите на Община Свищов.

2. Възмездно в размер на 75% от общия ресурс на находището на юридически лица за стопански нужди, със заплащане на такса, определена с тарифа от Общински съвет – Свищов.

Сондажът Р-2хг Овча могила се намира на 1750 m североизточно от центъра на с. Овча могила. Котата на сондажа е на 78m, а неговата дълбочина 1613 m. Сондажът е започнат на 18.02.1971 г. и е завършен на 05. 05. 1971 г. Прокаран е със сондажна апаратура БУ-759. Началният диаметър на сондиране е 490 mm, а крайния 190 mm.

След като е бил изграден сондажа през 1973 г., добивът на минерална вода се е осъществявал чрез ерлифтна уредба, монтирана в помпена станция, изградена над устието на кладенеца. Сградата съществува и до момента, същата е монолитна, с рамкова (скелетна) конструкция, покрита с цигли, на един етаж със застроена площ от 100 m^2. Устието на сондаж №Р-2хг се намира в каптажна надземна камера (първи етаж на ПС). Същото е затворено с метален фланец, в който има отвор за измерване на водно ниво чрез електронивомер. Над устието са разположени елементи от старата ерлифтна уредба, включващи цилиндричен резервоар и метални тръби. В експлоатационната колона на сондажа се намира останалата тръбната арматура на ерлифта, която според чертежа на сондажа от 1973 г, включва въздуховодни (до дълбочина 104 m) и водоподемни (до дълбочина 143 m) тръби .

За захранване на ерлифтната уредба със сгъстен въздух, в близост до ПС е било изградено компресорно отделение. Последното има монолитна конструкция - рамкова с плосък ст. бетонов покрив и хидроизолация, на един етаж с 95 m^2 застроена площ. Същото съществува и до момента, но е останал само скелетът на сградата. През 1975 г. е построен и трафопост с размери 3.3 - 9 m^2, монолитен покрит с плосък ст. бетонов покрив и хидроизолация.

През 1976 г. поради спадане на водния напор в сондажа е взето решение да се промени схемата за добив на минерална вода от Сондаж Р-2хг, като се прокара вертикална шахта и хоризонтална галерия до сондажа, в която да се осъществи водовземане, чрез хоризонтални помпи, монтирани под СВН на дълбочина около 60 m от терена. Шахтата и галерията са

изградени в периода 1978-79 г.

В момента минералната вода от Сондаж Р-2хг се добива чрез помпа Grundfos CRI15- 12 A-FGJ-I-E-MQQE-11kW , която е монтирана в хоризонтална галерия дълга 18 m, свързана с вертикална шахта с дълбочина 60 m, в която освен стълбището и напорния тръбопровод има монтиран и товарен хаспел (асансьор) за спусково-подемни операции и транспортиране на хора . Над кота ос помпа има 3 m воден стълб. Монтирана е и резервна помпа. Вертикалната шахта отдолу завършва с утаителна шахта - 10 m^3, в която се събират оттичащи се от системата води и оттам периодично същите се изхвърлят на повърхността с малка отводнителна помпа.

Съоръженията във вертикалната шахта (стълби, водопроводни тръби) са силно корозирали. На много места се забелязват следи от течове и аварии. По стените на галерията също се забелязват следи от течове на плитко залягащи подземни води.

От сондажната тръба до помпата и от помпата до повърхността тръбите са хром- никелови. От там започват ПВС тръби 0125 - 10 atm с обща дължина 2000 m, от които 1350 m (до началото на регулацията на селото) са положени в земята на дълбочина 1.20 m със специална топлоизолация. Останалите 650 m от водопровода (от началото на селото до балнеолечебницата) са въздушно положени върху естакада от стоманобетонни колони, също със специален кожух за топлоизолация. Температурата на минералната вода при водоизточника е 45 °C, но след нейното транспортиране до балнеолечебницата се губи част от топлината и температурата на водата е с няколко градуса по-ниска.

Електрическата инсталация се нуждае от подмяна и/или премахване на опасните кабели, организиране и обезопасяване от овлажняване. Оборудването на сондажа се нуждае от козметичен ремонт, някои от крановете се нуждаят от подмяна. Стълбището, хаспела и шахтата подлежат на наложителни ремонти, с цел удължаване живота материалната база и избягване на бъдещи аварии и злополуки.

Възпроизводството на минерална вода в резервоара е непрекъснато в следствие на инфилтрационното подхранване. Общото количество вода, което системата постоянно генерира може да се извлича на помпажен режим на експлоатация.

Находището се дренира изкуствено от действащия сондажен кладенец Р-2хг.

В миналото непосредствено след завършване и тестване на съоръжението максимално достигнатият дебит е бил около 55 l/s, а прогнозирания дебит е бил изчислен на около 80 l/s.

Понастоящем добивът изцяло се определя от възобновяемите ресурси на резервоара и хидравличните съпротивления в сондажния ствол, които нарастват с времето. Последното е резултат от склерозиране на стволовете и пукнатините на водоносния пласт около тях.

Добивът на вода чрез действащия сондаж №Р-2хг постепенно се понижава, поради закономерни за този тип минерални води явления на „сондажна склероза", причинени от отлагане на калцит и нарастване на хидравличните съпротивления.

Регионалните ресурси на резервоара са определени с моделни изследвания в стабилизиран режим на филтрация са определени количества равни на 35.5 l/s, при понижение до кота 15.93, които приемаме като регионални ресурси на находището.

В конкретния случай локалния ресурс на съоръжението е лимитирано от помпеното оборудване. Помпата е марка Grundfos, модел CRI15-12 A-FG, с дебит 17 m^3/h, H max 169 m и мощност 11 kW, честота 50 Hz и обороти 2924 min-1 (граф. прил. 6). Максималния дебит на помпата е 24 m^3/h (6.67 l/s) при напор 95 m. Тя има продуктивност 91%, което означава, че максималния работен дебит е 6 l/s. Сумарният регионален ресурс на НМВ „Овча могила" е 24.85 l/s. Което означава ,че при промяна на помпеното оборудване от находището могат да се добиват и по-големи водни количества от тези към настоящия момент.

Със заповед № РД-1071/05.11.2002 г. на Министъра на околната среда и водите е учредена санитарно-охранителна зона на находище „Овча могила“, както следва:

1.Санитарно-охранителна зона – I-ви пояс

1.1.неправилен многоъгълник с площ 9258 $м^2$ и координати на върховете

Координатна система 1970 г.

Точка №	X	Y
6444	***4711212,40***	***9426604,80***
6448	***4711215,10***	***9426689,20***
6484	***4711236,40***	***9426688,90***
6530	***4711276,90***	***9426689,90***
6580	***4711316,40***	***9426688,90***
6585	***4711319,70***	***9426645,90***
6574	***4711312,00***	***9426595,50***

1.2.В пояс I-ви на санитарно-охранителната зона се забраняват:

1.2.1.Всички дейности, с изключение на дейностите, свързани с добива на минерална вода, поддръжката на сондаж № Р-2хг, каптажното съоръжение, помпената станция, електрическата подстанция и оградата на пояс I-ви и експлоатацията на охранителната зона.

1.2.2.Средногодишен добив на минерална вода в количества по-големи от утвърдените локални експлоатационни ресурси.

1.2.3.Достъп на лица, с изключение на лицата, свързани с експлоатацията на сондаж № Р-2хг, електрическата подстанция и на охранителната зона, както и на представителите на контролните органи.

2. Санитарно-охранителна зона – II-ри пояс

2.1.Кръг с диаметър 470 м и площ 173 406 м^2, разположен концентрично по отношение на сондаж № Р-2хг.

2.2. В пояс II-ри на санитарно-охранителната зона се забраняват:

2.2.1.Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества, в малмоваланжския водоносен хоризонт.

2.2.2.Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над малмоваланжския водоносен хоризонт.

2.2.3.Добив на подземни богатства.

2.3. В пояс II-ри на санитарно-охранителната зона се ограничава:

Изграждане на геоложки, хидрогеоложки и инженерно-геоложки проучвателни съоръжения, в това число и водовземни съоръжения за подземни води, достигащи или преминаващи през малмоваланжския водоносен хоризонт, с изключение на проучвателни и експлоатационни водоизточници, заменящи при амортизиране на сондаж № Р-2хг.

3. Санитарно-охранителна зона – III-ти пояс

3.1.Кръг с диаметър 2240 м и площ 3 938 816 м^2, разположен концентрично по отношение на сондаж № Р-2хг.

3.2. В пояс III-ти на санитарно-охранителната зона се забранява:

Пряко отвеждане на води, съдържащи опасни и вредни вещества в малмоваланжския водоносен хоризонт.

3.3. В пояс III-ти на санитарно-охранителната зона се ограничават:

Дейности, нарушаващи целостта на водонепропускливия пласт над малмоваланжския водоносен хоризонт.

3.4. В пояс III-ти на санитарно-охранителната зона се ограничават при необходимост:

3.4.1. Изграждане на геоложки, хидрогеоложки и инженерно-геоложки проучвателни съоръжения, в това число и водовземни съоръжения , достигащи или преминаващи през малмоваланжския водоносен хоризонт и изграждане на експлоатационни водовземни съоръжения за добив на подземни води от малмоваланжския водоносен хоризонт.

3.4.2. Добив на подземни богатства.

Генезисът на минералната вида и структурата на нейния природен резервоар предопределят неизменност в качествените характеристики за неограничено време. Това се потвърждава от многочислени и многогодишни изследвания и анализи на български и чуждестранни лаборатории.

Водата се отнася към типа на хлорсулфатно-нартиево-калциевите води.

В балнеоложко отношение минералната водата се използва по два начина - за къпане и пиене. При използване за външно балнеолечение оказва благоприятно въздействие при заболявания на:

- Опорно-двигателния апарат - дегенеративни и възпалителни /в ремисия/ ставни заболявания - артрозоартрити, спондилартрити, коксартрози, ревматоиден артрит, анкилозиращ спондилартрит и др.
- На периферната нервна система - дископатити, радикулити, плексити, полирадикуло-неврити и др.
- Ортопедични - за раздвижване при посттравматични и постоперативни състояния и др.
- Дерматологични - хронични, не специфични дерматити, атопични дерматити и др.
- Гинекологични заболявания

При използване за питейно балнеолечение и балнеопрофилактика оказва благоприятно въздействие при следните заболявания:

- Стомашно-чревни - хронични гастрити, гастродуоденити, язвена болест, ентероколи-ти и др.
- Жлъчно-чернодробни - жлъчно-каменна болест, хронични холецистити, хронични хепатити, дискинезии на жлъчните пътища и др.

Като се има предвид флуорното й съдържание (2mg/l), препоръчва се питейното лечение да не се провежда повече от 1-2 пъти годишно.

Съгласно публикуваният регистър на разрешителните за водовземане от сондаж №Р- 2хг от находище „Овча могила", с.Овча могила, Община Свищов към 01.02.2016г. е издадено разрешително на „СБР-НК“ЕАД. От технически възможния дебит на съоръжението 6l/s са използваеми.

Категоризиранията на регионалните ресурси има следния вид:

Категоризиран локален експлоатационен ресурс, 24,85 l/s

Общ локален геотермален ресурс на находището 3,108 MJ/s.

Експлоатационния ресурс на сондаж №Р-2хг е лимитиран от капацитета на монтираната помпа, поради което се предлага МНВ „Овча могила" да се утвърди с технически възможния му дебит, който е 6 l/s.

Геотермалният ресурс на технически възможния дебит на сондаж №Р-2хг „Овча могила" е 0,75 MJ/s.

Съгласно хидроложкото райониране на България, община Свищов попада в областта с умерено континентално климатично влияние в равнинно-хълмиста подобласт. В нея

количеството на валежите е по-малко, а изпарението е значително по-голямо. Делът на снежното подхранване е от 20 до 40 %.

Водните ресурси на България са незначителни –ограничени общи запаси и средно на глава от населението. Около 70% от сумарните водни ресурси се формират от неустойчиви повърхностни води. Най-бедни на водни ресурси са равнинните и хълмистите терени в Дунавска равнина с 35 мм/м^2 (4.8%), където попада и община Свищов.

Промишлеността най-силно замърсява водите – около 86% от цялото замърсяване. От отраслите на промишлеността най-силно замърсяват предприятията и фирмите на химическата, нефтохимическата и каучуковата промишленост – 74%. Силно замърсяват още металургията и целулозно - хартиената промишленост. Комунално - битовата дейност има относителен дял в общото замърсяване само 3.2%, а селското стопанство и строителството по около 1%.

Селскостопанските дейности също силно замърсяват водите. Замърсяването е предимно с нитрати, сулфати и хлориди поради неправилното торени на обработваемите земи с минерални торове, неправилното напояване на някои участъци от обработваемата земя. Силно замърсяват водите и отпадните води от животновъдните ферми.

Транспортът, предимно речният транспорт по река Дунав, също е сериозен замърсител. Водите на реката са замърсени от отпадните води на редица големи селища в Средна Европа. Но част от тяхното замърсяване е резултат и на транспорта чрез изхвърляне в дунавските води на замърсени води, отработени горива, разливи на нефт и нефтопродукти при аварии и т.н.

5.5.ГЕОЛОЖКИ СТРОЕЖ. СВЛАЧИЩА. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ.СЕИЗМИЧНОСТ

5.5.1.ГЕОЛОЖКИ СТРОЕЖ

Според геоложката карта на НР България, на повърхността около и в населените места на Община Свищов се разкриват отложения на :

- Тръмбешка свита (tKi^{ap});
- Свищовска свита ($svKi^{ap}$);
- Вулканите ((3№);
- Еолични образувания - глинест льос ($eQ_{P6}{}''^3$);
- Еолични образувания - песъчлив льос ($eQ_p{}^{2''3}$);
- Алувиални образувания от първа и втора надзаливна тераса (aQp^3);
- Алувиални образувания от трета надзаливана тераса (aQp^2);
- Алувиални образувания -руслови и от заливните тераси (aQh);

- Делувиални образувания (dQh);
- Пролувиални образувания - наносни конуси (prQh).

Община Свищов се намира в Дунавската хълмиста равнина, която е развита върху Мизийската плоча, която се отличава с плоско наслоен релеф. Основата й е изградена от нагънати палеозойски метаморфни скали. Върху тях са отложени седиментни скали с мезозойска и неозойска възраст, а върху тях е развита плейстоценска льосова покривка. Дебелината на льосовата покривка се изменя от 40-60 до 100м. Тя е най-голяма в крайдунавските низини. Льосът се отличава с голяма порьозност и вертикална цепителност, което създава условия за образуване на отвесни стени и свличания. Крайдунавските низини и широките долинни дъна са запълнени с алувиални глинесто-песъчливи и чакълесто-песъчливи наслаги с кватернерна възраст. В Мизийската плоча, в обсега на Дунавската равнина са установени две противоположни по знак локални структури - Ломска депресия на запад и Севернобългарската подутина на изток.

През палеозоя земите на Дунавската равнина са залети от дълбок морски басейн, където се отлагат седименти със значителна мощност. Тяхното нагъване е в резултат на проявите на херцинския орогенен цикъл. По-късно е подложена на епейрогенно издигане и оттегляне на морския басейн. Продължителната проява на екзогенните процеси през палеозоя я превръщат в обширен пенеплен. Този пенеплен през мезозоя и терциера не е бил подлаган на нагъвателна дейност, играел е пасивна платформена роля, съпроводена с продължителни бавни земекорни колебателни движения. По-късно някои райони са били подложени на значително разломяване. През неогена поради колебателни движения и разломяване на платформата са се образували плиоценски езерни басейни, където се извършва активна седиментация. Поради по-късното всеобхватно епейрогенно издигане и оттегляне на езерните води се оформя нейният съвременен облик. По това време поради значителната морфогенетична дейност на по-пълноводните реки са били отложени широко разпространените чакъли, а продължителната еолична дейност довежда до образуването на льосовата покривка. На запад седиментните литоложки формации са с по-млада възраст /предимно миоценски и плиоценски/, а на изток /към долината на р.Вит/ те са с еоценска, палеоценска и горнокредна възраст. Източно от р.Янтра се разкриват най-старите седименти на долната креда. Причина за това са различните по интензитет и посока движения на земната кора, които довеждат до по-малкото издигане и разчленяване на западната част на Дунавската равнина и обратно - по-високото издигане и по-дълбокото разчленяване в нейната източна част.

В северната периферия на равнината се проследява льосовата и льосовидна покривка. Тя представлява ивица с ширина 25-60 км. На юг льосът преминава в льосовидна покривка.

Геоложката основа на общината е представена от отложения с кватернерна, неогенска и кредна възраст.

Кватернерните наслаги са привързани към еоплейстоценски, плейстоценски и холоценски образувания. Кватернерът включва еолични льосови образувания, алувиални чакъли, пясъци и глини и др., изграждащи крайдунавските Беленска-Свищовска и Вардим-Новградска низина, островите Белене и Вардим и терасите на реките Осъм, Янтра и техните протоци.

Към неогена се отнасят вулканите (базалти), внедрени по разлом с посока почти север-юг.

Отложенията с долнокредна възраст най-общо са представени от глинести варовици и мергели, пясъчници и пясъци, под които в дълбочина продължават горноюрско-долнокредни карбонатни седименти, юрски и триаски скали.

По-специфични физико-геоложки явления и процеси в Общината са: групата от 14 базалтови могили, свлачища, ерозия и пропадането на льосовите образувания.

По отношение на ерозията най-сериозен фактор е р. Дунав. Водната ерозия на почвата е резултат от разрушителното действие на течащата по повърхността на почвата вода. Нейното негативно влияние е по-силно при леките и безструктурни почви и по- слабо при по-тежките и богати на органично вещество почвени типове. Площната водна ерозия е широко разпространена върху обработваемите земи на Общината, разположени на еднообразни склонове където стичащата се вода образува потоци. Предизвиква бавно и невидимо измиване на най-финитe почвени агрегати, което намалява мощността на почвения хоризонт, а също така го обеднява на хранителни вещества. Най-силно се проявява при незаети с растителност площи.

Еоличните образувания, притежаващи свойството "пропадъчност", заемат територията южно от р. Дунав, Беленско-Свищовската и Вардим-Новградската низина. При навлажняване устойчивостта и якостта на льоса рязко намаляват. Льосът преминава от недоуплътнено в нормално за даденото натоварване състояние, което се съпровожда с рязкото намаляване на порестостта. Това явление се нарича пропадъчност и то е най- важното строително свойство на льоса. Основна причина за пропадъчността на льоса е неговата недоуплътненост.

5.5.2.СВЛАЧИЩА

В община Свищов, към 31.12.2015 г., има регистрирани 43 броя свлачища, със засегната площ 11601466 м^2, от които:

1.в регулационните граници на селищата:

периодично-активни – 10 броя, със засегната площ 33795 м^2;

потенциални – 15 броя, със засегната площ 7567789 м^2;

стабилизирани – 13 броя, със засегната площ 15182 м^2;

2.в землищата на селищата и в пътища:

периодично-активни – 3 броя, със засегната площ 3509700 м^2;

потенциални – 2 броя, със засегната площ 475000 м^2;

стабилизирани – 0 броя.

През м. май 2015 г. , в резултат на падналите интензивни валежи в периода, е настъпила активизация на съвременно, периодично-активно свлачище № VTR28.65766.01.03, което е формирано в долната част на десния долинен склон на р.Дунав. Литоложките разновидности, участващи в геоложкия строеж на склона са представени от льосовидни материали, които залягат върху седиментите на *Свищовска свита* - алтернация на пясъчници, слабо споени пясъци и глини. При тази активизация, свлачището е увеличило размера си в източна посока, като ширината му достига около 270 м, а дължината му по посока на движение се запазва около 40 м.

На 25.02.2016 г. са локализирани още две свлачища – в с.Ореш и в с.Царевец.

Може да се направят изводи, че свлачищата представляват сериозен геоекологически проблем за общината. Това е така поради сериозното влияние на човешката дейност в урбанизираните територии. Изградените системи за дрениране на подземните води най-често на се поддържат или са недостатъчно ефективни. По отношение на ерозията може да се потвърждава ролята на р. Дунав като сериозен ерозиен фактор, който отнема част от най-плодородните земи на общината. Оценката на ерозийните проблеми на община Свищов изисква разглеждане в два аспекта: първия е свързан с линейната ерозия на р.Дунав, а втория - с дънната и челна ерозия.

5.5.3.ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

Община Свищов е бедна на полезни изкопаеми. Единствено са разкрити такива от неруден произход. Геоложкият строеж предопределя наличието на варовик. Значителни запаси от инертни материали, главно пясък и чакъл, са разположени по р. Дунав и се експлоатират от Драгажен флот "Истър" АД. Получаваният чакъл е основен фактор за разполагането на единственото предприятие за траверси и др. стоманобетонови изделия именно в Свищов.

5.5.4. СЕИЗМИЧНОСТ

Съгласно НАРЕДБА № РД-02-20-2/ 2012 г. на МРРБ за проектиране на сгради и съоръжения в земетръсни райони (Обн., ДВ, бр. 13 от 2012 г.; попр., бр. 17 и 23 от 2012 г.), респ. Приложения № 5 към чл. 15, ал. 2 и чл. 106 Карта за сеизмично районiране на Република България за период 1000 години и Приложение № 6 към чл. 15, ал. 2 Списък на населените

места със стойности на сеизмичния коефициент към Картата за сеизмично райониране на Република България, общината попада в район със степен на интензивност I-VIII и стойност на сеизмичния коефициент Кс = 0.15.

5.6. ПОЧВИ

Почвеното богатство на територията на общината е изключително важно за развитието на земеделието.

Според почвено-географското райониране на България, землищата на населените места в община Свищов попадат в Средна Дунавска провинция на Долнодунавската почвена подобласт.

Таблица 5.6.1.**Баланс на площите на територията на община Свищов, покрити от основните почвени видове**

ЛЕГЕНДА	ПЛОЩ (ха)	%
Карбонатни черноземи	28 767,93	48,0
Типични черноземи	3 559,89	5,9
Излужени черноземи	4 916,37	8,2
Черноземи, ерозирани	5 365,14	9,0
Алувиални почви	3 742,56	6,2
Делувиални почви	2 040,04	3,4
Алувиално-делувиални почви	1 726,82	2,9
Алувиално-(делувиално)-ливадни почви	154,93	0,3
Алувиално-(делувиално)-ливадни почви, заблатени	1 241,63	2,1
Алувиално-(делувиално)-ливадни почви, солонцевати	1 948,09	3,3
Ливадни солонци и солонци-солочаци, средно дълбоки	283,46	0,5
Неземеделски земи	263,10	0,4
Гора	2 766,72	4,6
Дере	149,68	0,2
Водни площи	179,32	0,3
Селища	2 807,24	4,7

Източник: Програма по опазване, устойчиво използване и възстановяване на почвите в община Свищов (2015-2020)

На територията на община Свищов преобладават черноземните почви: карбонатни, типични излужени и ерозирани черноземни, по-малко алувиални и делувиални почви, ливадни почви и гора.

За развитието на земеделието от особено голямо значение е почвеното богатство. Преобладават карбонатни черноземни, по-малко ливадни черноземни, алувиално-ливадни и

други почви. Почвите са богати на хранителни вещества и при съответните агротехнически мероприятия дават богата реколта. На места обаче черноземите са с деградирала структура.

На територията на община Свищов се срещат земеделски земи от всички бонитетни категории с изключение на 8-ма бонитетна категория, като посочените категории на земеделските земи са определени при неполивни условия. Тъй като най - широко разпространените на територията на Общината почви са с предимно лек механичен състав (черноземи - карбонатни, типични и наносни почви), то е възможно при напояване земите да преминат в по-висока бонитетна категория, с една или даже с две единици - до първокатегорийни земи.

Земеделските земи, представени от неерозираните разновидности на черноземите (карбонатни, типични, средно мощни и средно, и силно излужени) и някои от алувиално-(делувиално)-ливадните почви, характеризиращи се с най-високо потенциално плодородие, принадлежат към първа, втора и трета бонитетни категории *(много добри и средно добри земи),* заемащи 19,04 % от територията на Общината. Много добрите земи са с малка обща площ - 394,06 ha, 0,63% . По-големи, компактни масиви от тях са разположени в по - равната част на Общината, в землищата на селата Вардим и Червена. Множество разпръснати малки площи от тези категирии се откриват и в землището на с. Овча могила .

Земи от трета бонитетна категория, в компактни масиви, са разположени в югозападната и южната част на Общината - землищата на селата Българско Сливово, Драгомирово, Козловец, Овча могила, Червена, Горна Студена, Александрово, Алеково. По- малки са масивите в землищата на гр. Свищов и селата Царевец и Вардим. Общата им площ представлява 18,41% от площта на Общината. С най-голямо разпространение, също много плодородни, са земите от четвърта бонитетна категория *(добри земи),* заемащи 38,63 % (24 151,59 ha) от територията. Най-големи масиви от тях са разположени в землищата на гр. Свищов и селата Вардим, Хаджидимитрово, Ореш, Царевец, Морава, Овча могила и Деляновци - карбонатни черноземи, слабо ерозирани и средно мощни; средно излужени черноземи, средно мощни.

Земите от пета и шеста бонитетни категории *(средно добри земи)* -12 275,33 ha, 19,64%, са представени предимно от ерозирани черноземи, в слаба и средна степен . Земи от пета категория се срещат в землищата на селата Българско Сливово, Козловец, Ореш, Вардим (карбонатни черноземи, средно ерозирани; средно излужени черноземи, средно мощни), а от шеста категория в землищата на гр. Свищов и с. Царевец (средно излужени черноземи, средно мощни), в с. Драгомирово (типични черноземи, средно ерозирани), в с. Козловец и с. Овча могила (карбонатни черноземи, слабо и средно ерозирани).

Малко е присъствието на земи от седма категория *(лоши земи)*-1 677,15 ha, 2,68%: черноземи, силно ерозирани, в землищата на селата Българско Сливово, Хаджи Димитрово, Вардим и гр. Свищов.

Малки площи в землището на с. Хаджидимитрово с обща площ 24,66 ha, 0,04%, са представени от девета бонитетна категория *(земи, непригодни за земеделие*) - алувиално-(делувиално)-ливадни почви, средно заблатени. Компактни масиви в землището на Алеково, по поречието на р. Студена са отнесени към десета бонитетна категория *(непригодни за земеделие)*- солонци и солонци-солончаци. По-малки парцели от 10-та категория се откриват във всички землища на Общината, покрити със средно и силно ерозирани черноземи. Общата площ на земите от 10-та категория е 626,09 ha, 1% .

Таблица 5.6.2..**Баланс на територията на община Свищов по бонитетни категории на земеделските земи**

БОНИТЕТНА ГРУПА	БОНИТЕТНА КАТЕГОРИЯ	ПЛОЩ (ха)	%
ПЪРВА (много добри земи)	1	177,29	0,28
	2	216,77	0,35
ВТОРА (добри земи)	3	11 511,58	18,41
	4	24 151,59	38,63
ТРЕТА (средно добри земи)	5	6 775,27	10,84
	6	5 500,06	8,80
ЧЕТВЪРТА (лоши земи)	7	1 677,15	2,68
	8	-	-
ПЕТА (непригодни за земеделие)	9	24,66	0,04
	10	626,09	1,00
БЕЗ КАТЕГОРИЯ		11 866,36	18,98
ОБЩО		62 526,81	100,00

Източник: Програма по опазване, устойчиво използване и възстановяване на почвите в община Свищов (2015-2020)

5.7. БИОЛОГИЧНО РАЗНООБРАЗИЕ. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Биоразнообразие означава многообразието сред живите организми от всяка среда и включва горските, сладководните и морските екосистеми, тези на почвите, земеделските култури, дивите видове и микроорганизмите.

5.7.1. РАСТИТЕЛНОСТ

Като последица от природогеографските условия и от активната стопанска дейност и от активната стопанска дейност на човека в община Свищов се срещат няколко типа

растителност. В крайбрежието са разпространени влаголюбиви растителни видове, а в льосовите ридове и плата - степна и полустепна ливадна и горска растителност.

Горските ресурси са сравнително ограничени. Площта им за цялата община е 5328,4 ха, което представлява 8,02 % от територията на общината. От тях горите заемат 7.7 % , а горските земи 0,32% от общинската територия. Държавна собственост са 3635,1 ха от общата площ на

горските ресурси в общината. Съответно общинска собственост са 583,2 ха и частна собственост 1110,1 ха.

С най-голямо значение за икономиката са насажденията с канадска топола, която е не само бързорастяща горска култура, но е и с добри технико-икономически показатели. Край р. Дунав и островите се срещат естествени върбови и акациеви гори. С много по - малко значение са намиращите се в изследваната територия церови и изкуствено засадени борови гори.

В община Свищов има защитени природни обекти в местността "Персина", "Старият дъб" и др. В перспектива залесяването трябва да продължи, което ще доведе до запазването на склоновете към реката от бързо растящата ерозия и ще култивира терена.

В земеделските земи преобладаващи култури са слънчоглед, царевица, пшеница, рапица, ечемик и др. Възстановяват се площите с трайни насаждения - лозя и овощни градини със сливи, череши, вишни и др.

5.7.2. ФАУНА

В зоогеографско отношение, община Свищов попада в Севернобългарски район,Дунавски подрайон. Той обхваща териториите край река Дунав, ограничени на юг от Предбалкана и Лудогорието, а на изток – от Добруджа.

Дунавският подрайон ясно се отделя от останалите райони и подрайони главно с характеризиращите го водни или свързани с водата животни. В крайдунавските блата и по средното и долно течение на дунавските притоци се срещат рибите дунавски щипок (Sabanejewia bulgarica), дунавска мряна (Barbus barbus), блескавец (Alburnoides bipunctatus), морунаш (Vimba vimba), сабица (Pelecus cultratus), голяма вретенарка (Zingel zingel), малка вретенарка (Zingel streber), бибан (Gymnocephalus cernuus) и др.

От земноводните характерни за подрайона са обикновената чесновница (Pelobates fuscus), червенокоремната бумка (Bombina bombina) и балканската (сирийска) чесновница (Pelobates syriacus). Влечугите са по слабо представени, отколкото в южните райони на България. Освен широко разпространените в цялата страна видове тук са установени още кримският гущер (Lacerta taurica), горският гущер (Lacerta praticola), пясъчната боа (Eryx jaculus).

Голямо е разнообразието от водоплаващи птици особено в биосферния резерват „Сребърна” където гнездят над 200 вида, сред които са кадроглавият пеликан (Pelecanus crispus), голямата бяла чапла (Ardea alba), малката белочела гъска (Anser erythropus), мустакатият синигер (Panurus biarmicus), немият лебед (Cygnus olor), малкият корморан (Phalacrocorax pygmeus), блестящият ибис (Plegadis falcinellus), тръстиковият блатар (Circus aeruginosus) и др.

От бозайниците характерни за Дунавския подрайон са видрата (Lutra lutra), степният пор (Mustela eversmanii), черногръдият златист хомяк (Mesocricetus newtoni), воднят плъх (Arvicola amphibius) и др.

5.7.3. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

Съгласно класификацията на защитените територии (Закон за защитените територии, 1998 г.) на територията на община Свищов попадат една природна забележителност, един природен парк, една влажна зона и шест защитени местности.

За природни забележителности (ПЗ) се обявяват характерни или забележителни обекти на неживата природа, като скални форми, скални разкрития с научна стойност, земни пирамиди, пещери, понори, водопади, находища на вкаменелости и минерали, пясъчни дюни и други, които са с изключителна стойност поради присъщата им рядкост, представителност, естетичност или които имат значение за науката и културата. Управляват се с цел запазване на техните естествени особености и се обявяват с прилежаща територия, необходима за опазването им. В природните забележителности се забраняват дейности, които могат да нарушат тяхното естествено състояние или да намалят естетическата им стойност.

Защитените територии, които изцяло или частично са разположени на територията на община Свищов са:

Защитена местност "Русалка". Тя е разположена в землищата на с.Алеково и с.Хаджи Димитрово, община Свищов. Площта й е 213 ха. Обявена е със заповед № РД-924 / 24.10.2005 г., публикувана в ДВ, бр.94 от 2005 г. Целите на обявяване на защитената местност са:

1.Запазването на разнообразни и хареактерни за района екосистеми и ландшафти, местообитания на редки и застрашени животински и растителни видове;

2.Устойчиво съчетаване на дейности по опазване на околната среда с различни форми на местен поминък.

Природна забележителност "Божурлука". Тя е разположена до село Горна Студена, община Свищов. Площта й е 3,89 ха. Обявена е със заповед № 3039 през 1974 г. Характерни за нея са растителните видове теснолистен божур, червен хедизариум и др.

Природен парк "Персина". Включва цялата дължина на Свищовско-Беленската низина и всички български дунавски острови, разположени покрай нея. Максималната дължина по бреговата ивица е около 38 км, а максимална ширина е около 8 км. Общата му площ е 21 762,2 ха. Той е разположен върху територията на три общини - Никополска, Беленска и Свищовска. На територията на Община Свищов е разположена част от природния парк, която има големина 2 924,1 ха. В природен парк "Персина" се срещат растителните видове блатно кокиче и дяволски орех. Природният парк е обявен със Заповед РД № 684 от 4 декември 2000 г., в

сила от 19 декември 2000 г. на министъра на околната среда и водите.

Защитена местност "Старият дъб". Тя е разположена на остров Вардим, община Свищов, на надморска височина от 10 до 21 м. Обявена е за резерват със заповед № 575 от 5 март 1971 г. на МГГП с площ 71,8 ха, в т. ч. 64,6 ха залесена и 7,2 ха незалесена площ и прекатегоризиран в защитена местност със заповед № 939 от 22 юли 1988 г. на КОПС при МС с площ 98,28 ха. Създадена е с цел опазване на есествените насаждения от вардимски дъб, характерен само за този остров, големи колонии от чапли и корморани, интересна флора и фауна, типични за тази част на река Дунав, както и забележителен пейзаж с блата, гори и буйна растителност. Там се срещат растителните видове блатно кокиче, дяволски орех, горска лоза и др.

Остров Вардим е разположен източно от град Свищов, северно от едноименното село. Той е трети по големина сред българските дунавски острови след Белене и Козлодуй. На острова има уникална растителност - наред с влаголюбивите бяла върба, черна и бяла топола, тук е царството на вардимския дъб. Остров Вардим, заедно с остров Белене и още 17 дунавски острова образуват т. нар. Беленски дунавски архипелаг. Той е включен в Националния план за опазване на най-значимите влажни зони и в Световния план на влажните зони.

Защитена местност "Кайкуша". Разположена е северно от село Ореш, община Свищов. Обявена е с заповед № 438 от 2 август 1978 г. на КОПС, с цел да бъдат запазени естествените местообитания на редки водоплаващи птици и растителни видове, както и характерния облик на района. Местността представлява блато с площ 155,4 ха, което е разположено на 25 м надморска височина.

Защитена местност "Мешова гора". Тя е разположена на 150 м надморска височина, източно от село Деляновци, община Свищов. Площта й е 5,96 ха. Обявена е със заповед № 328 от 8 май 1992 г. на МОС с цел запазване на находище от снежно кокиче, двуцветен синчец, жълт минзухар и други полски цветя. Представлява малка гора с редки тревисти и храстови растителни видове.

Защитена местност "Находище на българска гърлица". Тя е разположена в землището на село Горна Студена, община Свищов. Площта й е 4,00 ха. Обявена е със заповед № РД-831 от 14.11.2011 г., публикувана в ДВ бр.96 / 2011 г., с цел запазване на находище от българска гърлица (Limonium bulgaricum Ancev).

Нова ***защитена местност „Находище на български сърпец“*** в землището на с. Хаджи Димитрово, община Свищов е обявена със заповед № РД-880 / 26.11.2012 г. на Министъра на околната среда и водите. Тя се създава на площ от 276,008 дка с цел опазване на редките и застрашени от изчезване растителни видове Български сърпец (*Serratula bulgarica Acht. & Stoj.),* Черноморска коча билка (*Nepeta parviflora*), Ледебуров миск (*Jurinea ledebourii*) и тяхното местообитание. На територията на защитената местност се забранява: строителство; търсене, проучване и добив на подземни богатства; внасяне на неместни видове; залесяване; разораване.

Режимът на дейности в защитените местности забранява строителството, поставянето на съоръжения, включително и на ветроенергийни станции и съоръжения за производство на електроенергия, с изключение на преместваеми обекти, които не са трайно свързани с терена, като: беседки, пейки, указателни и информационни табели, съдове за събиране на отпадъци и други за нуждите на екотуризма, обслужването на посетители и управлението на защитената територия, ловуването, пашата на домашни животни, паленето на огън извън обозначените за целта места и бивакуването, движението и паркирането на моторни превозни средства извън обозначените за целта места, дейности, които могат да доведат до увреждането и унищожаването на екземпляри от растителните видове, както и на техните местообитания.

Режимът на дейности забранява пашата на домашен добитък, ловуването, извеждането на сечи, освен санитарни и отгледни, строителството, прокарването на пътища, разораването и други дейности, които биха нарушили естествения облик на района.

5.7.4. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

Мрежата „НАТУРА 2000" е най-амбициозната инициатива за опазване на богатото природно наследство на Европа чрез прилагане на Директива 79/409 на Съвета на Европейската икономическа общност (ЕИО) от 02.04.1979 г. за опазване на дивите птици и Директива 92/43 на ЕИО от 21.05.1992 г. за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

Целта на мрежата е опазване и управление на уязвими видове и местообитания в тяхната естествена област на разпространение. Подчинена е на принципа, че човек и природа работят

най-добре в партньорство помежду си. В българското законодателство двете Директиви са въведени и интегрирани в Закона за биологичното разнообразие (ЗБР, 2002 год.).

Защитените зони от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000" попадащи на територията на община Свищов, са:

А) ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ПРИРОДНИТЕ МЕСТООБИТАНИЯ И НА ДИВАТА ФЛОРА И ФАУНА (ЗБР, ЧЛ.6, АЛ.1, Т. 1 И 2):

BG0000233 „Студена река", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/ 02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и включени в актуализираните списъци на Европейската комисия (публ. в официалния вестник на ЕК от 12.12.2008 г.); площта на зоната е 5301,57 ха. Разположена е в землищата на общините Павликени, Полски Тръмбеш и Свищов, област Велико Търново и община Ценово, област Русе. Предмет на опазване са 6 природни местообитания, 3 вида бозайници, 5 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 2 вида безгръбначни и 1 вид растения;

BG0000239 „Обнова – Караман дол", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и включени в актуализираните списъци на Европейската комисия (публ. в официалния вестник на ЕК от 12.12.2008 г. и от 13.02.2009 г.); площта на зоната е 10750,81 ха. Разположена е в землищата на общините Павликени и Свищов, област Велико Търново и общините Белене, Левски, Никопол, Плевен и Пордим, област Плевен. Предмет на опазване са 12 природни местообитания, 10 вида бозайници, 5 вида земноводни и влечуги, 4 вида риби, 5 вида безгръбначни и 1 вид растения;

BG0000396 „Персина", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/ 02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и Решение № 811/16.11.2010 г. за изменение и допълнение на списъците на защитените зони (ДВ, бр.96/2010 г.) и включени в актуализираните списъци на Европейската комисия (публ. в официалния вестник на ЕК от 12.12.2008 г. и от 16.11.2012 г.); площта на зоната е 25684,1996 ха. Разположена е в землищата на община Свищов, област Велико Търново и общините Белене и Никопол, област Плевен. Предмет на опазване са 17 природни местообитания, 10 вида бозайници, 7 вида земноводни и влечуги, 13 вида риби, 6 вида безгръбначни и 2 вида растения;

BG0000516 „Черната могила", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и включени в актуализираните списъци на Европейската комисия (публ. в официалния вестник на ЕК от 13.02.2009 г.); площта на зоната е 13,07 ха. Разположена е в землището на община Свищов,

област Велико Търново. Предмет на опазване са 3 природни местообитания, 1 вид бозайници, 6 вида земноводни и влечуги и 6 вида безгръбначни;

BG0000576 „Свищовска гора“, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и включени в актуализираните списъци на Европейската комисия (публ. в официалния вестник на ЕК от 12.12.2008 г.); площта на зоната е 1917,2 ха. Разположена е в землището на община Свищов, област Велико Търново. Предмет на опазване са 3 природни местообитания, 1 вид бозайници, 1 вид земноводни и влечуги;

Б) ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ДИВИТЕ ПТИЦИ (ЗБР, ЧЛ.6, АЛ. 1, Т. 3 И 4):

BG0002017 „Комплекс Беленски острови", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и Заповед № РД-82/12.02.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.26/2008 г.); площта на зоната е 7009,7716 ха и е разположена в землищата на община Белене и община Свищов. Предмет на опазване са различни видове птици по Директивата за птиците, която покрива защитена зона по Директивата за местообитанията. В границите на защитената зона се забранява: унищожаването на островни образувания; извършването на дейности, свързани с отводняване или пресушаване на мочурища и естествени водни обекти; премахване на характеристики на ландшафта (единични и групи дървета) в земеделските земи; разораване и залесяване на ливади, пасища и мери; извършване на сечи в горите от местни видове, които водят до намаляване на тяхното площно разпространение или до смяна на видовете; извършване на сечи в радиус 300 м около гнезда на грабливи птици и около гнездови колонии на чапли през периода на гнездене (март-юли); използване на неселективни средства за борба с вредителите по горите; косене на ливадите до 1 юли ;

BG0002018 „Остров Вардим", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и Заповед № РД-560/05.09.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.84/2008 г.) и включени в актуализираните списъци на Европейската комисия (публ. в официалния вестник на ЕК от 12.12.2008 г. и 16.11.2011 г.); площта на зоната е 1167,5509 ха. Попада в землището на село Вардим. Предмет на опазване са 20 вида птици по чл.6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие, 18 вида птици по чл.6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие и техните местообитания. В границите на защитената зона се забранява: строителство на пристанища, терминали и промишлени предприятия; унищожаването на островни образувания; добиване на подземни богатства; депониране и временно съхранение на отпадъци; извършването на дейности, свързани с отводняване, пресушаване или промяна на

водния режим на затони, мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитания; извършване на сечи в горите от местни видове, които водят до намаляване на тяхното площно разпространение или до смяна на видовете; извършване на сечи в радиус 300 м около гнездови колонии на чапли и корморани през периода на гнездене (1 март- 31 юли); използване на неселективни средства за борба с вредителите по горите;

BG0002070 „Рибарници Хаджи Димитрово", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и заповед № РД – 785 /29.10.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.104/2008 г.), с площ 446,5262 ха. Разположена е в землищата на селата Хаджи Димитрово и Алеково. Предмет на опазване са 31 вида птици по чл.6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие, 34 вида птици по чл.6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие и техните местообитания. В границите на защитената зона се забранява: премахване на характеристики на ландшафта (единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива; залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения; използване на пестициди и минерални торове в пасища и ливади; паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност; косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;

BG0002083 „Свищовско-Беленска низина “, включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и заповед № РД – 768 / 29.10.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.102/2008 г.) и заповед № РД – 82 / 28.01.2013 г. (за промяна на забраните на дейностите в предната заповед) на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.10/2013 г.) ; площта на зоната е 5439,8015 ха. Разположена е в землищата на гр. Свищов и с. Ореш,община Свищов, област Велико Търново и гр.Белене и с.Татари, община Белене, област Плевен. Предмет на опазване са 16 вида птици (включени в Приложение № 2 на ЗБР) и 4 вида редовно срещащи се мигриращи птици (които не са включени в Приложение № 2 на ЗБР). В границите на защитената зона се забранява: премахване на характеристики на ландшафта (синори, единични и групи дървета, защитни горски пояси) при ползването на земеделските земи като такива; залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения; използване на пестициди и минерални торове в пасища и ливади; паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност; косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август и използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;

BG0002096 „Обнова", включена в списъка от защитени зони, приет с Решение №122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.) и заповед № РД-555 /05.09.2008 г. на Министъра на околната среда и водите (ДВ, бр.84/2008 г.), с площ 5422,2112 ха. Разположена е в землищата на селата Хаджи Димитрово и Алеково. Предмет на опазване са 31 вида птици по чл.6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие, 34 вида птици по чл.6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие и техните местообитания. В границите на защитената зона се забранява: премахване на характеристики на ландшафта (единични и групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива; залесяването на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения; използване на пестициди и минерални торове в пасища и ливади; паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност; косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август.

5.8. ЛАНДШАФТ, ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

5.8.1.ЛАНДШАФТ

Характеристиките на ландшафта, като пространства от земната повърхност, чиито форми и цялостен облик са обусловени от естествените фактори (геология, почви, релеф, климат, животински и растителен свят и човешка дейност) участват в характеристиката на жизнената среда и инвестиционната привлекателност.

Взаимодействието с течение на времето между природогеографските условия и дадености в тяхното естествено развитие и човешката дейност е формирало части от територията със специфичен ландшафтен облик, с различни по големина пространствени измерения и характеристики. Внушителен е пейзажът със земеделските територии - обработени, заети от трайни насаждения или пасища и ливади с разпръснати помежду им залесени земи и групи дървета, речните проломи и долинни разширения, залесените крайбрежия на водните течения и суходолията, водните площи на язовирите, мозайката от малки населени места, архитектурно- строителните доминанти на града и производствените съсредоточия, линейните обекти на транспортната и енергопреносна мрежа.

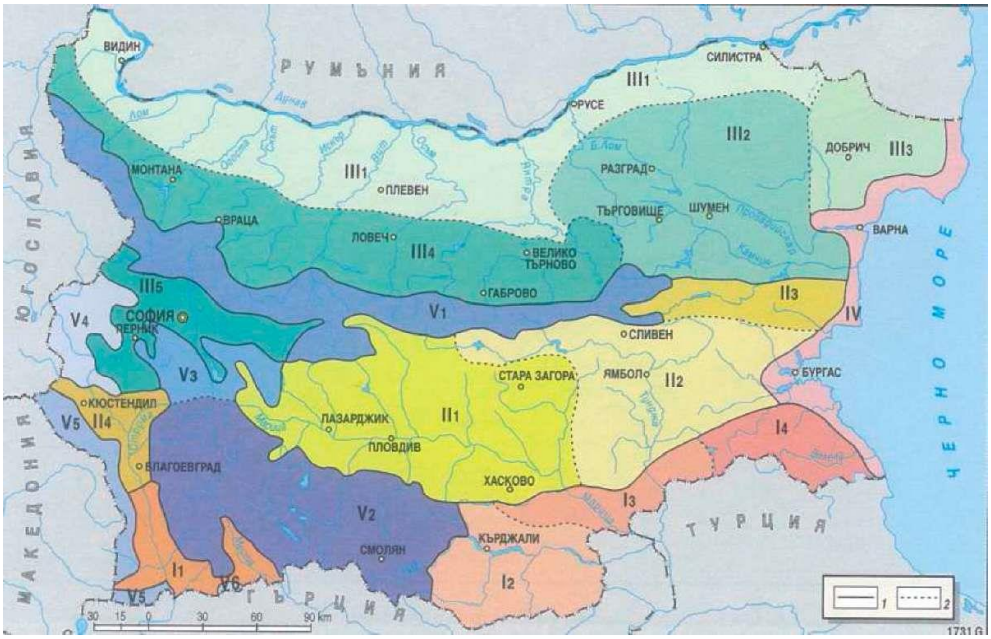

Биогеографски райони и подрайони на България (по Груев, 1988)

I – Южнобългарски район: *I_1-Струмско-Местенски подрайон; I_2-Източнородопски подрайон; I_3-Долномаришко-Долнотунджански подрайон; I_4-Странджански подрайон;*

II – Среднобългарски район: II_1*-Подрайон на Горнотракийската низина; II_2-Подрайон на Тунджанската хълмиста низина; II_3-Източностаропланински подрайон; II_4-Горнострумски подрайон;*

III – Севернобългарски район: *III_1-Дунавски подрайон; III_2-Лудогорски подрайон; III_3-Добруджански подрайон; III_4-Предбалкански подрайон; III_5-Софийско-Радомирски подрайон;*

IV - Черноморски район;

V – Планински район: *V_1-Старопланински подрайон; V_2- Рило-Родопски подрайон; V_3-Витошко- Ихтимански подрайон; V_4-Краищенско-Конявски подрайон;*

V_5-Западнобългарски граничен планински подрайон; V_6-Подрайон на Славянка

Съгласно типологичното ландшафтно райониране на България обекта попада в следната ландшафтна структура:

III. Севернобългарски район

III_1. Дунавски подрайон - Долноянтренски ландшафтен район.

Клас. Равнинни ландшафти.

1. Тип. Ландшафти на умерено– континенталните ливадни низини.

1. 2. Подтип.

Ландшафти на ливадно– блатните низини.

1. 2. 2. Група.

Ландшафти на ливадно – блатните алувиални низини сравнително малко земеделски усвоени.

В резултат смяната на социално - икономическите функции на ландшафта, което се отнася за територията на цялата промишлена зона на гр.Свищов, измененията на естествените аквално- блатни ландшафтни структури по ориентираност са преки и косвени за съседните горски и ливадни ландшафти в резултат от въздействието на промишлените предприятия.

Ландшафтните изменения на територията са необратими поради това, че връщането на ландшафта в изходно състояние е невъзможно. В резултат на това, структурата на съществуващите естествени видове ландшафти основно се е изменила, като са се превърнали в антропогенизирани промишлено - техногенни ландшафти.

Естествените ландшафти доминират в територията на община Свищов. Те са обект на опазване при планирането на бъдещото й устройство чрез правилно локализиране и нормиране на дейностите, както и чрез защита от урбанизация на територииите, съдържащи най-характерните им елементи.

5.8.2.ЗЕЛЕНА СИСТЕМА

Обществени паркове и градини съществуват във всички населени места, но точни данни няма за площите, поради липса на застроителни планове в повечето населени места на общината. Високата задоволеност се дължи от една страна на сериозното нарастване на обществените озеленени площи в селата през периода 1965-1994 г., когато са се оформяли центровете на населените места, а от друга на намаляването на числеността на селското население.Специализирани паркове и градини няма, като се изключат гробищните паркове, които се намират във всяко от населените места. От гледна точка на екологичната инфраструктура, важно значение за територията на общината има санитарно-защитното озеленяване, като с най-голямо значение са залесените дерета и оврази и ветрозащитните пояси. Транспортно озеленяване има по протежение на част от извън селищните участъци на пътищата, което е от преди доста години, а в момента няма данни за планиране на такова озеленяване. Няма данни и за озеленени площи за ограничено обществено ползване.

В последните години се наблюдават планирани действия по озеленяването на обществени пространства – улици, спортни площадки, паркове и градини.

През 2009 г., в рамките на конкурс, част от националната кампания "За чиста околна среда", финансирана от МОСВ, са изпълнени два екопроекта. В Козловец е почистено дерето на "Цовова бара" – площ около 17 декара, а в централната част на селото е организирано залесяване и са създадени цветни кътове и места за отдих.

В Българско Сливово е почистена площ около 25 декара, в която са включени дерето на селото, което през годините е превърнато в нерегламентирано сметище и паркът на селото. Изпълнено е още залесяване на площ около 10 декара и създаване на кътове за отдих в

селото.

Целта на изпълнения проект „Зелен коридор от Нове до Дунав” е опазване на околната среда и подобряване на качеството на живот на местната общност чрез създаване на зелен коридор, от античния град Нове до крайбрежието на река Дунав и е предпоставка за създаване на условия за чиста околна среда – почистване, озеленяване, поставяне на пейки и кошчета за отпадъци. Оформен бе зелен коридор като екомаршрут с дължина един километър, с изходен пункт Посетителския център в археологическия обект “Нове” и крайната точка – музея в местността Паметниците.

През 2015 г.Община Свищов е приключила изпълнението на проект „Обновяване и модернизиране на зелена и достъпна градска среда Свищов“ по Схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ: BGI61POOO1/1.4-09/2012 „Зелена и достъпна градска среда” по Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие”, Операция 1.4: „Подобряване на физическата среда и превенция на риска” на Оперативна програма „Регионално развитие".

Целта на проекта е да се реконструира централната градска част на гр. Свищов и да се подобри привлекателността му като модерно място, отговарящо на съвременните изисквания.

Обектите и дейностите по проекта са насочени към изграждане на спортни площадки и ремонт на улици, като за всеки от обектите е включено и озеленяване.

Новите спортни площадки са на площад „Велешана“. Тук са изградени спортни игрища, ограда и изкуствена настилка. Монтирани са уреди за фитнес на открито, като също така е осигурено озеленяване и достъпна среда за хора в неравностойно положение.

Извършено е и озеленяване на целия спортен комплекс „Свищов“, по-известен в града като игрище „Септември“.Направено е и благоустрояване и озеленяване на целия район, северно от стадион „Академик“. Обособена е зона за обществен отдих на площад „Хан Бъчва”.

VI. ОСНОВНИ ПАРАМЕТРИ НА СОЦИАЛНО ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ

6.1. ДЕМОГРАФИЯ

За целите на ОУП на община Свищов се анализират стандартни количествени параметри на населението. Такива са:

- Брой на населението и динамиката в неговото развитие за възприетия ретроспективен времеви период (2007 - 2016 г.);
- Показателите за естественото и механичното движение на населението, оказващо влияние върху общия му брой.

Териториалният разрез на анализите и оценките на посочените два основни количествени параметъра е на ниво „община" и на равнище „населено място".

6.1.1. ДИАГНОЗА

6.1.1.1. ЧИСЛЕНОСТ И ДИНАМИКА НА НАСЕЛЕНИЕТО

Численост на населението

По данни на НСИ от 2012 г., в община Свищов към тази година живеят 41 377 д. Средната гъстота на населението е 66.17 д./кв.км., като броят на населението спрямо 2007 г. (49 114 д.) е намаляло със 7 767 д. или с 15,8%. Всички населени места намаляват броя на населението си като по-сериозно е намаляването на броя на населението в малките населени места в общината. Намалението при жените е в рамките на 16,3%, докато при мъжете е 15,2%.

Таблица 6.1.1.1.1. **Население към 31.12.2016 г.**

Населени места	Население към 31.12.2007 г.			Население към 01.02.2011 г.			Население към 31.12.2016 г.			% на изме-нение
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени	
общ. Свищов	49114	23464	25650	41377	19907	21470	37761	18375	19386	-23,12
с.Алеково	741	369	372	586	301	285	542	279	263	-26,86
с.Александрово	305	155	150	210	110	100	209	111	98	-33,48
с.Бълг. Сливово	1457	748	709	1257	625	632	1114	548	566	-23,54
с.Вардим	1220	623	597	1000	498	502	934	460	474	-23,44
с.Горна Студена	605	296	309	433	211	222	373	186	187	-28,35
с.Деляновци	185	93	92	141	73	68	118	60	58	-36,22
с.Драгомирово	804	370	434	671	316	355	599	279	320	-25,50
с.Козловец	1565	777	788	1248	639	609	1147	580	567	-26,71
с.Морава	1291	610	681	1003	474	529	908	429	479	-29,67
с.Овча могила	1823	905	918	1466	719	747	1345	673	672	-26,12
с.Ореш	1872	934	938	1629	819	810	1465	729	736	-21,74
гр.Свищов	34488	16216	18272	29373	13956	15417	26869	12983	13866	-22,09
с.Совата	263	141	122	137	72	65	128	66	62	-51,13
с.Х. Димитрово	887	429	458	720	344	376	635	306	329	-28,41
с.Царевец	1175	605	570	1142	577	565	1039	521	518	-11,57
с.Червена	433	193	240	361	173	188	336	165	171	-22,40

Източник: НСИ, Инфостат

По населени места, броят на населението е разпределено неравномерно. От цялото население на общината към 04.02.2016 г. в общинския център е съсредоточено 71.5% от населението, а в най-малкото село Деляновци едва 0,285%. По отношение на броя на населението в общината е налице териториална диспропорция, с население над 1000 д. към 04.02.2016 г. са гр. Свищов и още 6 населени места (с. Българско Сливово, с.Вардим, с. Козловец, с. Овча могила, с. Ореш и с. Царевец), с население от 250 до 1000 д. - 6 села (с. Алеково, с. Горна Студена, с. Драгомирово, с.Морава, с. Хаджидимитрово и с. Червена), а 3 от общо 16 населени места са с население под 250 лица (с.Александрово, с. Деляновци и с. Совата). Това създава проблем във възможностите за пълноценното усвояване на потенциалите на

територията, за нормалното функциониране на обекти за първично обслужване на населението и др.

По отношение на градоустройствената класификация на населените места (по брой на населението) селищната мрежа на община Свищов по данни за броя на населението към 04.02.2016 г. включва следните типове населени места:

Средни градове (с население от 30 до 100 хил. жители) - 1 бр. - гр. Свищов;

Средни села (с население от 1000 до 2 хил. ж.) - 5 бр.- с. Българско Сливово, с.Козловец, с.Овча могила, с.Ореш, с.Царевец;

Малки села (с население от 250 до 1000 жители) - 7 бр., в т.ч. селата Алеково, Вардим, Горна Студена, Драгомирово, Морава, Хаджидимитрово, Червена.

Много малки села (с население до 250 жители) - 3 бр., в т.ч. с.Александрово, с.Деляновци, с.Сората.

Община Свищов се състои от 16 населени места, от които 1 град и 15 села, което съставлява 4,76% от общия брой населени места в област Велико Търново като половината от населените места са с население над 1000 д.

Анализът на данните по таблица 7. Показват, че всички селища от общината се обезлюдяват, като темповете на обезлюдяване се движат от -11,57% за с.Царевец до – 33,48% за с.Александрово, -36,22% за с.Деляновци и -51,13% за с.Сората. За останалите селища темповете са в по-тесни граници- от -23,12% за гр.Свищов до -29,67% за с.Морава, като в преобладаващата част са между -23% и -30%. Броят на населението на отделните населени места е един от основните критерии за определяне на селищата, които имат потенциал да изпълняват функциите на *„опорни“центрове* на селищната система. Такива, освен общинския център, са по-големите села (с население над 1000 души) със застъпени административни функции (кметства) и обслужващи функции в сферата на образованието (средищни училища), здравеопазването (седалища на амбулатории на лични лекари, обслужващи население от съседни селища). Необходимо е да се приложат съответни устройствени решения, заложени в проекта за ОУП на общината (ОУПО) за определяне на населените места, които да играят ролята на *първични обслужващи центрове* (от най-ниско ниво), в които да бъдат задоволявани част от социалните потребности на населението от по-малките села.

Таблица 6.1.1.1.2. **Агломерация на населените места в община Свищов според броя на населението им към 04.02.2015 г.**

	До 250 д.	**250-1000 д.**	**Над 1000 д.**	**Без население**
Брой населени места	3	7	6	няма

Източник: Община Свищов

Град Свищов ще играе роля на организиращ център от 3-то ниво. Проблемни периферни територии се очертават в северната придунавска част между Свищов, Плевен и Никопол.

Включването на гр.Свищов в групата на средните градове в страната, заедно с изпълняваните от него общински функции в сферата на административното обслужване и на други обслужващи структури в сферата на здравеопазването, образованието, културата и др. са един от основните аргументи за включването му в групата на градовете, за които беше изработен Интегриран план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) в програмния период 2014-2020 г.

Динамика на населението

Върху броя на населението отражение оказва неговото естествено и механично движение. Данните за естественото и механичното движение на населението и очертаните тенденции в развитието на тези важни демографски показатели се отчитат и при разработване на прогнозните разчети за броя на населението в периода на действие на ОУПО.

- **Естествен прираст.** Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са определящи за оразмеряване на обекти на образователната инфраструктура - детски заведения, училища и др.

Раждаемост. Естественият прираст на населението е резултативна величина от раждаемостта и смъртността на населението. Състоянието на раждаемостта е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици.

Демографските данни на НСИ за 2015 г. показват, че в община Свищов броят на родените е общо 420 деца. Наблюдава се сравнителна устойчивост на раждаемостта през последните единадесет години.

Таблица 6.1.1.1.3.**Динамика в показателите за естественото и механичното движение на населението в община Свищов за периода 2005-2015 г.**

Год.	Население към 31.12.			Живороде-ни			Умрели			Заселени			Изселени			Естествен прираст			Механичен прираст		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Момч.	Момич.	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
2005	49255	23673	25582	358	196	162	690	374	316	1725	681	1044	1227	523	704	-332	-178	-154	498	158	340
2006	49229	23636	25593	386	215	171	717	367	350	1506	618	888	1201	503	698	-331	-152	-179	305	115	190

2007	49114	23464	25650	373	191	182	666	352	314	1583	595	988	1405	606	799	-293	-161	-132	178	-11	189
2008	49705	23733	25972	386	204	182	734	407	327	2422	1071	1351	1483	599	884	-348	-203	-145	939	472	467
2009	49817	23682	26135	426	226	200	645	332	313	2021	786	1235	1690	731	959	-219	-106	-113	331	55	276
2010	48351	23068	25283	421	204	217	678	359	319	828	370	458	2037	829	1208	-257	-155	-102	-1209	-459	-750
2011	42178	20247	21931	407	206	201	724	403	321	452	237	215	797	337	460	-317	-197	-120	-345	-100	-245
2012	41377	19907	21470	441	224	217	668	372	296	399	178	221	974	372	602	-227	-148	-79	-575	-194	-381
2013	40602	19599	21003	394	196	198	646	335	311	411	190	221	934	359	575	-252	-139	-113	-523	-169	-354
2014	39574	19198	20376	407	223	184	680	347	333	480	229	251	1235	506	729	-273	-124	-149	-755	-277	-478
2015	38701	18773	19928	420	214	206	683	371	312	508	221	287	1118	489	629	-263	-157	-106	-610	-268	-342

Източник: НСИ – ТСБ Север

Смъртността (съответно коефициентът на смъртност) на населението бележи тенденция на устойчивост. През разглеждания период броят на умрелите в общината се движи в тесни рамки - между 734 и 645 души годишно. В по-малките и обезлюдени населени места, поради силно застарялото население този коефициент е доста по-висок.

Естественият прираст на населението (като абсолютен брой) средно за общината е отрицателен. Коефициентът на естествен прираст за периода също е отрицателен, като варира между минус 5,3‰ и минус 7,82‰.

Посочените данни дават основание да се направи констатацията, че възможностите на естественото възпроизводство на населението в община Свищов към момента са силно ограничени, т.е. липсват такива за нарастване на броя на населението по естествен път. Тези неблагоприятни тенденции, които освен за разглеждания период са характерни и за по-дълъг ретроспективен отрязък от време, се отчитат и при разработване на вариантите на демографската прогноза.

- **Механичното движение** на населението в община Свищов за периода 2005-2015 г. показва, че преобладава броят на изселилите се, в сравнение с броя на заселените. Това формира и отрицателния механичен прираст през 2015 г. (-610 д.), през 2012 г. (- 575 д.) и

2010 г. (-1209 д.), докато между 2005 и 2009 г. механичният прираст е положителен (между 178 и 939 д.) като този показател се формира предимно от движението на населението в град Свищов.

Основните изводи, които произтичат от броя и движението на населението на общината и неговото териториално разпределение по населени места са със следните акценти:

- Налице е неблагоприятно демографско развитие в общината, което не е по- различно от това в страната като цяло. Нараства броят на населените места с население под 700 души;
- Продължаващото обезлюдяване на всички населени места поражда проблем за нормалното функциониране на обекти на социалната инфраструктура в такива селища. Това води до затруднения в предлагането на публични услуги на място (образование, здравеопазване и др.) и води до ограничаване на селищните им обслужващи функции;
- По-сериозно, негативно влияние оказва механичния прираст, който е и основния фактор за обезлюдяването на населените места;
- Броят на населението, отчитан като един от критериите за демографската жизненостна населените места, определя като такива не повече от 4-5 населени места, вкл. и общинския център, които обективно изпълняват ролята на опорни центрове на селищната мрежа - гр. Свищов, с. Ореш, с. Овча Могила, с.Бълг.Сливово, с. Козловец.
- Намаляващият брой население "стеснява" трудовия потенциал на общината.

Качествени характеристики (структури) на населението

Различните структури на населението (полова, възрастова, образователна и етническа) са представени чрез данни на НСИ, предоставени през 2016 г., като част от данните (образователна и етническа структура) са представени чрез данни от националното преброяване през 2011 г. Данните за структурата на населението по различен признак дават определена представа за качествените му характеристики, което е от значение за човешкия потенциал на територията.

Половата структура на населението на община Свищов е с пропорции, които са характерни за страната. Преобладава броят на жените, които са 19 928 души, или 51,49 % от общия брой на населението на общината. В териториален аспект броят на мъжете преобладава над този на жените в по-голямата част от малките села.

Възрастова структура. Данните от НСИ за 2015 г. показват, че община Свищов е с проблемна възрастова структура на населението. Стандартните възрастови групи имат отношение както към фактическото състояние, така и към прогнозите за броя на активното население, в т.ч. и на броя на заетите лица и др., т.е на трудовия потенциал на общината.

Населението в под трудоспособна възраст е 14,5%, това в трудоспособна възраст е 63,9% от общото население на общината, а населението в над трудоспособна възраст е 21,6%.

Таблица 6.1.1.1.4. **Население на община Свищов по възрастови групи през 2015 г.**

Общо	Дял на населението по възрастови групи							
	0-14	%	15-29	%	30-64	%	над 65	%
38701	4298	11,1	9558	24,7	16504	42,6	8341	21,6

Източник: НСИ– ТСБ Север

За периода 2007-2015 г. се наблюдава промяна във всички възрастови групи на населението като най-голяма е тя при групата от 15 до 29 г., където броят население намалява с 41,8%. Чувствително е намалението и във възрастовите групи от 30 до 64 г. (16,6%) и от 0 до 14 г. (7,0%). Под 1% е намалението във възрастовата група над 65 години.

Таблица 6.1.1.1.5.**Тенденции на изменение във възрастовите групи на населението на община Свищов за периода 2007-2015 г.**

година	ВЪЗРАСТОВИ ГРУПИ														
	общо	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70+
2007	49114	1661	1472	1485	3137	7801	5487	2991	2478	2454	2775	3202	3089	2805	2348	5929
2008	49705	1677	1499	1399	3150	8121	5667	3226	2510	2455	2696	3144	3103	2825	2395	5838
2009	49817	1757	1497	1345	3120	7983	5761	3528	2559	2410	2617	3016	3110	2909	2406	5799
2010	48351	1767	1504	1386	1993	7723	5659	3743	2574	2363	2567	2824	3078	3011	2405	5754
2011	42178	1381	1346	1350	1580	8064	2517	2235	2434	2186	2265	2645	3055	2966	2454	5700
2012	41377	1501	1339	1347	1378	7089	3072	2150	2451	2193	2215	2547	2998	2899	2532	5666
2013	40602	1589	1305	1346	1265	5753	3939	2096	2413	2210	2178	2482	2923	2890	2538	5675
2014	39574	1649	1317	1312	1262	4247	4689	2072	2291	2283	2142	2405	2766	2877	2615	5647
2015	38701	1726	1277	1295	1327	2672	5559	2080	2206	2321	2131	2319	2592	2855	2727	5614

Източник: НСИ – ТСБ Север

Специфичните възрастови групи са демографски фактор, отчитан основно при оразмеряване на потребностите от инфраструктура на образованието и детското здравеопазване. Налице е намаляване на дела на населението в под трудоспособна възраст. Това поставя проблем заестественото възпроизводство през следващите години, както и нормалното функциониране на училищата и на детските градини в някои от селата. За целите на ОУПО в сферата на устройствените решения на социалната инфраструктура (подсистема „Образование“) е важно да бъдат анализирани специфичните възрастови структури по населени места.

Таблица 6.1.1.1.6. **Население по настоящ адрес към 04.02.2016 г. и население в специфичните възрастови групи по населени места в общината**

Населено място	Общо	Мъже	Жени	Под 7 години	От 7 до 13 год.	От 14 до 17 год.
с.Алеково	604	315	209	30	40	22
с.Александрово	244	135	109	14	10	5
с.Бълг. Сливово	1205	607	598	38	43	36
с.Вардим	1002	506	496	32	46	19
с.Горна Студена	408	197	211	9	18	12
с.Деляновци	122	62	60	1	5	4
с.Драгомирово	691	325	366	26	24	19
с.Козловец	1310	661	649	53	54	30
с.Морава	987	457	530	30	48	28
с.Овча могила	1527	769	758	68	88	78
с.Ореш	1610	797	813	55	91	60
гр.Свищов	30543	14930	15613	2069	1537	774
с.Совата	223	121	102	12	12	9
с.Хаджидимитрово	727	344	383	10	21	8
с.Царевец	1160	594	566	38	60	36
с.Червена	351	171	180	30	36	19
Общо	42714	20991	21723	2515	2133	1159

Източник: община Свищов

При оценките на възрастовата структура на населението се отчита и един важен измерител, който е от значение за икономическата му функция – като работна сила. Това е *коефициентът на възрастовата зависимост*, който изразява съотношението между броя на лицата от населението в „зависимите“ възрасти (населението под 15 и над 65 години) на 100 лица от населението в „независимите“ възрасти (от 15 до 64 години). За община Свищов този коефициент за 2015 г. е 56,46%, при 54,11%- за област Велико Търново и 52,29% - общо

за страната. Коефициентът на възрастова зависимост (старши възрасти) за 2015 г. за община Свищов е 33,72%, при 34,73% - за област Велико Търново и 31,22% - общо за страната. Друг важен за прогнозите е *коефициентът на демографско заместване* (населението от 15-19 години на 100 лица от населението от 60-64 години). За 2014 г. в община Свищов този коефициент е 43,87%, а за 2015 г. - 46,48%, при 62 – средно за страната към 31.12.2014 г.. Освен в гр.Свищов, в селата на общината няма собствен демографски ресурс за функциониране на самостоятелни детски заведения и общообразователни училища (поне две самостоятелни групи в детско заведение и сформиране на нормални паралелки в основни училища).

Образователна структура Образователната структура на населението е един от важните индикатори за качествата му от гледна точка и на оценката му като работна сила (образователна и квалификационна характеристика на трудовия ресурс). Статистическа информация за образователната структура на населението се осигурява по време на преброя-ванията. Те представят образователния статус на населението над 7 годишна възраст.

Образователната структура на населението на община Свищов е показана в следващата таблица.

Таблица 6.1.1.1.7. **Образователна структура на населението в община Свищов по населени места към 01.02.2011г.**

Област Община Населени места	Общо	Висше об-разование	Средно	Основно	Начално	Неза-вършено	Никога не е учил	Деца до 7 години
Област Велико Търново	244522	44798	116508	56306	15227	9759	1560	364
Община Свищов	40911	6818	21202	9230	2107	1323	182	49
гр.Свищов	28845	6076	16580	4185	1045	835	93	31
с.Алеково	591	39	218	236	54	36	-	-
с. Александрово	203	-	60	90	33	5	10	-
с.Българско Сливово	1307	78	580	499	98	45	-	-
с.Вардим	1011	2258	402	443	72	32		
с.Горна Студена	447	24	180	195	33	13		
с.Деляновци	146	6	54	74	8			-
с.Драгомирово	676	33	257	315	38	29		
с.Козловец	1272	63	464	529	157	52	7	-
с.Морава	1029	66	395	422	100	39	7	-
с.Овча могила	1453	114	422	682	131	80	20	4
с.Ореш	1622	108	692	627	124	64		

с.Совата	136	-	21	68	35		6	-
с.Хаджидимитрово	742	29	277	357	62	13	4	-
с.Царевец	1097	100	541	347	65	38	3	3
с.Червена	334	19	59	161	52	35		

Източник: НСИ-ТСБ Север

От населението на общината с висше образование към 2011 г. са 6818 д., а със средно - 21202. Като неграмотни са се определили само 182 лица. В общинския център броят на лицата с висше образование е 6076 от общо 6818 лица в общината с подобно образование. Това е 89.12% от всички лица с висше образование в община Свищов. Образователната структура на населението дава отражение и върху образователната структура на заетите лица в общината. Очертаващ се проблем е задържането на млади хора с по-високо образователно равнище в общината, поради трудности с осигуряване на трудовата им заетост.

Етническа структура Етническата структура на населението в община Свищов към 2011 г. показва, че преобладава българската етническа група. Като българи са се определили 92,7% от населението на общината. От турската етническа група са само 2233 души, а от ромската - 238 души, или 0,6% от самоопределилите се по отношение на етноса в общината.

Таблица 6.1.1.1.8.**Население по области, общини, населени места и самоопределение по етническа принадлежност към 01.02.2011 година**

Област, община, населено място	**Общ брой**	**Лица, отговорили на доброволния въпрос за етническа принадлежност**				**Не се самоопре-делям**
		Етническа група				
		българска	**турска**	**ромска**	**друга**	
Област Велико Търново	233992	211353	15709	3875	145	1910
Община Свищов	37596	34855	2233	238	125	145
гр.Свищов	25809	23591	1982	26	92	118
с.Алеково	598	474	47	76	-	-
с. Александрово	189	170	10	8	-	-
с.Българско Сливово	1266	1265	-	-	-	-
с.Вардим	988	914	71	-	-	-
-с.Горна Студена	454	445	-	5	4	-
с.Деляновци	148	148	-	-	-	-
с.Драгомирово	614	590	19	-	-	-
-с.Козловец	1311	1297	4	6	-	4
с.Морава	1001	945	17	28	-	4
с.Овча могила	1442	1322	56	55	-	6
с.Ореш	1621	1613	-	-	-	-
с.Совата	142	140	-	-	-	-
с.Хаджидимитрово	746	746	-	-	-	-

с.Царевец	958	950	3	-	-	-
с.Червена	309	245	23	31	-	-

Източник:НСИ

6.1.1.2.ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ И БЕЗРАБОТИЦА

Икономически активно население

В категорията *„икономически активно население"* попадат лицата във възрастовите групи над 15 години. В него се включват както заетите, така и безработните лица или общо работната сила в общината. За анализи и оценки се ползват статистическите данни от преброяването 2011 г., както и оперативни данни за работната сила. Данните за 2011 г. показват, че при населението над 15 години (38764 д.), общият брой на икономически активното население в общината е 15866 д., а икономически неактивното - 22898 д. Коефициентът на икономическа активност е 52,98%, за сравнение – този коефициент за същия период е 48,14% - за област Велико Търново и 52,11% - за страната.

Заетост

По отношение на заетостта се забелязва тенденция на намаляване на броя на заетите по трудови правоотношения. Въпреки, че тази тенденция се забавя през последните години до минус 1%, може да се твърди, че това е неблагоприятен процес, който влияе негативно върху развитието на общината. След годините на рецесия, когато броя на заетите е намалявал с 6-7% годишно, през последните години спада е сведен до 1%.

Таблица 6.1.1.2.1. **Наети по трудово и служебно правоотношение по отраслови сектори в община Свищов**

Сектори/години	**2008**	**2009**		**2010**		**2011**		**2012**		**2013**		**2014**	
	бр. заети	**бр. заети**	**ръст**	**бр. заети**	**ръст**	**бр. заети**	**ръст**	**бр. заети**	**ръст**	**бр. заети**	**ръст**	**бр. заети**	**ръст**
Селско, горско и рибно стопанство	1168	1293	10%	1176	-9%	1330	12%	1281	-4%	1288	-0,5%	1290	0%
Преработваща промишленост	3327	2517	-24%	2286	-9%	2213	-3%	2236	1%	2280	2%	2340	3%
Доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	148	177	16%	180	2%	179	-1%	184	3%	186	1%	180	-3%
Строителство	432	458	6%	335	-27%	289	-14%	294	2%	295	0,3%	289	-2%
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	1367	1362	0%	1451	6%	1293	-11%	1256	-3%	1224	-2,5%	1206	-1,5%
Транспорт, складиране и пощи	419	371	-11%	323	-13%	375	14%	326	-13%	353	8%	265	-25%
Хотелиерство и ресторантьорство	328	379	13%	374	-1%	383	2%	346	-10%	294	-15%	284	-3,5%

Съобщения и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	101	86	-15%	88	2%	79	-10%	69	-13%	60	-13%	65	8%
Финансови и застрахователни дейности	51	49	-4%	34	-31%	35	3%	33	-6%	31	-6%	24	-23%
Операции с недвижими имоти	139	98	-29%	100	2%	54	-46%	42	-22%	63	33%	59	-6%
Професионални дейности и научни изследвания	115	119	3%	115	-3%	123	6,5%	135	9%	102	-24,%	125	18%
Административни и спомагателни дейности	142	179	21%	105	-41%	138	24%	141	2%	162	13%	121	-25%
Държавно управление	514	569	10%	449	-11%	442	-2%	454	3%	444	-2%	415	-7%
Образование	1345	1302	-3%	1294	-1%	1284	-1%	1279	0%	1255	-2%	1218	-3%
Здравеопазване и социална работа	422	432	2%	448	4%	429	-4%	428	0%	434	1%	431	-1%
Култура, спорт, развлечения	57	60	5%	58	-3%	60	3%	65	8%	66	0%	72	8%
Други	105	98	-7%	87	-11%	80	-8%	83	4%	77	-7%	80	4%
Общо за общината	**10570**	**9936**	**-6%**	**9272**	**-7%**	**9086**	**-2%**	**9023**	**-1%**	**8614**	**-5%**	**8464**	**-2%**

Източник: НСИ – ТСБ Север

Безработица

Община Свищов се характеризира със стабилна и не особено динамична икономика. Поради това, явлението безработица се проявява с по-различни характеристики. Според данните от Агенция по заетостта – Дирекция „Бюро по труда“- гр.Свищов, безработицата в общината и страната могат да се съпоставят чрез следващата таблица.

Таблица 6.1.1.2.2, **Динамика на безработицата в община Свищов за периода 2010-2015 г.**

Година	Средно годишен брой безработни	Средно годишно равнище на безработицата в общината, в %	Средно годишно равнище на безработицата в страната, в %
2010	1408	6,95	9,49
2011	1288	7,21	9,52
2012	1244	8,00	11,10
2013	1233	7,90	11,20
2014	1308	8,40	11,20
2015	1313	8,40	10,10

Източник: Агенция по заетостта – Дирекция „Бюро по труда“- гр.Свищов

Статистическите данни показват, че общият брой на безработните е една стабилна величина. От една страна това може да се определи като положителна тенденция в сравнение с националното ниво. Така например, в община Свищов живеят 0,58% от населението на

страната, а на територията на общината са регистрирани едва 0,28% от безработните в страната. От друга страна обаче, този факт може да бъде доказателство за липса на успешно проведени политики за намаляване на безработицата. Необходимостта от такива политики е очевидна - само следствие на тях е възможно съществена промяна в числото на безработните.

Неблагоприятна тенденция е броят на безработните жени. В общината са регистрирани 0,36% от безработните жени в страната. Това показва съществена концентрация на безработица при жените.

По отношение на младежката безработица се забелязва положителна тенденция – регистрираните в общината безработни до 29 години са съществено по-малко отколкото в страната - тук са само 0,29% от всички безработни до 29 год. в България.

Като цяло равнището на безработица е съществено по-ниско от нивото на безработица в страната. Изменението на равнището обаче показва почти същата тенденция каквато и на национално ниво, с изключение на 2015 г., когато в национален мащаб безработицата намалява, а в община Свищов остава константна величина.. Това е доказателство за липса на местна специфична политика за решаване на проблема с безработицата. Въпреки, че нивото е сравнително ниско, населението среща същите трудности при трудовата си реализация, каквито се срещат и на национално ниво, което прави удовлетвореността и сигурността в гражданите на общината също толкова ниска, както и в цялата страна.

Изводи. Прилагането на превантивни и активни мерки на пазара на труда трябва да обхване всички социални групи с особена подкрепа за най-рисковите групи - дълготрайно безработните, младежите без трудов опит или без образование и професия, безработните с ниско или без образование и без квалификация, хората с увреждания. Борбата с безработицата изисква широкообхватни мерки за взаимна подкрепа на икономическата, социалната политика и политиката по заетостта. Инструмент на тази политика са регионалните и местните програми за заетост, съобразени и с националните програми за заетост. От особено значение за ефективността и ефикасността на тези програми е привличането на местните организации на работодателите при изготвянето и реализацията на проекти в областта на пазара на труда и използване потенциала на работодателските организации и местния бизнес за оказване на консултантски, образователни и други услуги, свързани с дейностите по заетостта.

Проблеми за функциониране в населените места на важни обекти на социалната инфраструктура - детски заведения, училища, обекти на първичната доболнична помощ и др. Тази обективна картина изисква и съответни устройствени решения, заложени в проекта на

ОУП на общината за определяне на населените места, които да играят ролята на първични обслужващи центрове (от най-ниско ниво), в които да бъдат задоволявани част от социалните потребности на населението от много малките села.

6.1.2. ПРОГНОЗА

6.1.2.1.ВАРИАНТИ НА ПРОГНОЗАТА

В съответствие с действащите нормативни изисквания за изработване на ОУП (ЗУТ и Наредба № 8 на МРРБ), както и на Задание за изработване на проект за ОУП на община Свищов, се изработва тривариантна прогноза за част „Демография". Отчитайки степента на влияние на факторите със стимулиращ и със задържащ фактор се предлагат следните варианти на прогнозите:

- Песимистичен вариант;
- Тенденциален вариант;
- Относително оптимистичен вариант.

Прогнозите, на базата на които се разработва и самият проект на ОУП на община Свищов, са съобразени с прогнозния срок за действие на плана. В заданието и в проекта е заложен прогнозен хоризонт 2035 г.

Като цяло, прогнозите и по трите варианта са с хипотезен характер и отчитат сегашната динамика на отрицателен естествен и механичен прираст и очакваните тенденции в раждаемостта, смъртността, а така също и предвижданията за фертилността на жените, заселванията и изселванията.

При прогнозиране на демографското развитие на община Свищов се използват класическите демографски методи за прогнозиране. Тези демографски методи на прогнозиране се съпоставят с очакваните въздействия и на фактори с подчертан социално - икономически характер.

И при трите варианта на демографската прогноза се залага основно въздействие да имат задържащите фактори за развитието на населението. Тяхното влияние е с различна степен на проявление при отделните варианти. Важно уточнение, което следва да се има предвид при демографската прогноза за община Свищов, е че тя е съобразена с тенденциите в очакваното развитие на населението, заложени в демографските прогнози за страната и за област Велико Търново, изработени от Националния статистически институт. Тези тенденции, заложени като ориентир в демографската прогноза, са съобразени с досегашните тенденции в развитието на населението на община Свищов в изминалия седем годишен период - 2009 - 2015 г. - обект на диагнозата.

В основата на прогнозните разчети за броя на населението, както и за неговата възрастова структура се залагат предвижданията за:

- повъзрастовата раждаемост (със съответните натрупвания във времевите етапи на прогнозния период);
- повъзрастовата смъртност на населението, свързана с процесите на застаряването на населението и влиянието на социално-значимите заболявания на населението;
- миграцията на населението.

В съответствие с възприетия методически подход, прогнозните разчети за демографското развитие на община Свищов до 2035 г. се предлагат по определените три варианта, а именно:

- *Песимистичен вариант,* базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социално - икономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси;
- *Тенденциален,* при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на общ. Свищов;
- *Умерено оптимистичен вариант,* основаващ се на вероятностното доминиращо влияние на фактори, които ще оказват относително благоприятно въздействие върху демографските процеси (основно на очаквано по-благоприятно развитие на естествено възпроизводство на населението) и на икономиката, развитие на модерен аграрен сектор, развитие на съвременна техническа и социална инфраструктура и др.

Важна особеност на демографската прогноза за община Свищов (и по трите варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачността, броя на живородени момичета и др. Причината за това е, че в прогнозния период (до 2020 - 2035 г.) няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени. С очакваното нарастване на коефициента на раждаемост (по оптимистичния вариант) се залага и хипотезата да настъпят не много големи промени и в броя на жените във фертилна възраст след 2020 г. Очакванията са тоталният коефициент на плодовитост да се стабилизира между 1,4-1,45.

Както бе отбелязано, като сравнителни ориентири в демографската прогноза на общината са приети прогнозните разчети в демографските прогнози на страната и на област Велико Търново, разработена от НСИ. Тези тенденции са негативни и показват, че броят на населението дори и при оптимистичните варианти ще намалява.

По отделните варианти на демографската прогноза, като основни изходни параметри на хипотезата за демографското развитие средно за общината се възприемат следните

стойности на:

- *Репродуктивни очаквания за среден брой деца в семейството*
  - Песимистичен вариант – 1,60-1,65;
  - Тенденциален вариант – 1,70-1,80 ;
  - Умерено - оптимистичен вариант – 1,80-1,90 ;
- *Общата раждаемост*
  - Песимистичен вариант - 8,2 – 8,5 $^{0}/_{00}$;
  - Тенденциален вариант - 8,7 – 9,2 $^{0}/_{00}$;
  - Умерено - оптимистичен вариант - 9,2 – 9,7 $^{0}/_{00}$;
- *Коефициент на плодовитост (фертилност) на жената*
  - Песимистичен вариант – 1,25 – 1,30;
  - Тенденциален вариант – 1,33 – 1,43;
  - Умерено - оптимистичен вариант – 1,45 – 1,50;
- *Задържане на общата смъртност на населението* - по 3-те варианта- 15,5 - 16,5 $^{0}/_{00}$;
- *Запазване на средната продължителност на живота* - и по 3-те варианта около 73-74 години;

По отношение на механичния прираст се приема хипотезата, че ще се осъществява балансирано проявление на заселванията и изселванията. В този смисъл, в демографската прогноза не се отдава голямо значение на влиянието на механичния прираст.

6.1.2.2. ПРОГНОЗА ЗА БРОЯ НА НАСЕЛЕНИЕТО ПО ВАРИАНТИ

Прогноза за броя на населението

Чрез прилагане на прогнозните стойности на посочените демографски показатели е определена и прогнозата за общия брой на населението на община Свищов по трите варианта.

Таблица 6.1.2.2.1. **Прогноза за броя на населението на община Свищов за периода 2015-2035 г. (по варианти)**

Прогнозен хоризонт по години	**Варианти на прогнозата (брой)**		
	I вариант (при хипотеза за относително забавяне)* **песимистичен**	**II вариант** (при хипотеза за конвергентност)* **тенденциален**	**III вариант** (при хипотеза за относително ускоряване)* **умерено оптимистичен**
2011 г.- състояние	42178	42178	42178
2016 г. - състояние	37761	37761	37761
2020 г. - прогноза	36624	36859	37482
2025 г. - прогноза	35843	35985	37046
2030 г. - прогноза	35082	35549	36674

2035 г. - прогноза	34687	35242	36347

**Наименования на вариантите на демографската прогноза на НСИ*

За целите на ОУПО-Свищов демографската прогноза по тенденциалния (хипотеза за конвергентност) е диференцирана по населени места. Числовите стойности на разчетите за броя на населението, отчитат хипотезата за конвергентност с вариант на прогнозата на НСИ за община Свищов и се основават на очакванията за влиянието на относително по-благоприятни демографски и икономически фактори. Заложена е и хипотезата, че броят на населението в под трудоспособна възраст ще стабилизира своя относителен дял. Същото се отнася и за естественото движение на населението. Този вариант на прогнозата, независимо че залага намаляване на броя на населението, е по - благоприятен за развитие на населението в общината, защото се базира на стимулиране на възможностите за неговото нарастване по естествен път. Този вариант на прогнозата се базира на запазване на досегашните тенденции в демографското развитие, а не на влошаването им, което е заложено в песимистичния вариант на прогнозата.

Прогнозните разчети за броя на населението по населени места в прогнозния хоризонт на действие на ОУП на община Свищов (2035 г.) и по петгодишни периоди са представени в следващата таблица.

Таблица 6.1.2.2.2.**Прогноза за броя на населението на община Свищов за периода 2016-2035 г. -по населени места (тенденциален)**

Населено място	**Брой население към:**				
	2016 г.-отчет	**Прогноза – тенденциален вариант**			
		2020 г.	**2025 г.**	**2030 г.**	**2035 г.**
Община Свищов	37761	36859	35985	35549	35242
гр.Свищов	26869	26234	25609	25339	25163
с.Алеково	542	529	516	509	502
с. Александрово	209	204	198	188	179
с.Бълг. Сливово	1114	1087	1061	1048	1039
с.Вардим	934	912	890	878	869
с.Горна Студена	373	364	352	340	331
с.Деляновци	118	115	112	107	101
с.Драгомирово	599	584	570	562	553
с.Козловец	1147	1119	1096	1079	1067
с.Морава	908	886	865	853	842
с.Овча могила	1345	1313	1289	1272	1262
с.Ореш	1465	1430	1398	1379	1368
с.Сована	128	122	115	108	102
с.Хаджи Димитрово	635	619	603	597	592
с.Царевец	1039	1014	995	979	965
с.Червена	336	327	316	311	307

Източник НСИ, Инфостат

6.1.2.3. ПРОГНОЗА ЗА ВЪЗРАСТОВАТА СТРУКТУРА НА НАСЕЛЕНИЕТО

При прогнозата за възрастовата структура на населението са отчитани фактори като естественото движение на населението, средната продължителност на живота и прогнозата за общия брой на населението.Прогнозата за стандартната възрастова структура на населението по трите варианта на прогнозата се отнасят към крайната година на срока на действие (2035 г.) на ОУПО Свищов. Прогнозните разчети за възрастовата структура на населението по тенденциалния вариант на прогнозата за община Свищов се основават на хипотезата, че броят на населението в под трудоспособна възраст ще продължи да намалява за сметка на това в трудоспособна и в над трудоспособна възраст. Този вариант на възрастовата структура се очертава като възможен в най-висока степен като се базира на сегашното неблагоприятно състояние на естественото движение на населението, което ще продължи да оказва влияние и през следващите години. Прогнозните разчети за стандартните възрастови групи в община Свищов са представени в *таблица 6.1.2.3.1*

Таблица 6.1.2.3.1.**Прогнозни разчети за броя на населението по стандартните възрастови групи в община Свищов -2035 г. (по варианти на прогнозата)**

Варианти на прогнозата	**Прогноза за броя на населението по възрастови групи**			
	Общ брой	**Под трудо-способна възраст**	**В трудо-способна възраст**	**Над трудо-способна възраст**
Песимистичен	34687	3986	20219	10482
Умерено оптимистичен	36347	4184	20402	11761
Тенденциален	35242	4068	20271	10903

За целите на образователната инфраструктура и за планирането на потребността от детски заведения и училища, както и та тяхната териториална локализация се представят и прогнозни разчети за специфичните възрастови групи. Същите са разработени общо за община Свищов, в т.ч. и за гр. Свищов, както това е посочено в *таблица 6.1.2.3.2.*

Таблица 6.1.2.3.2.**Прогноза за броя на лицата в специфичните възрастови групи в община Свищов и гр. Свищов към 2025 и 2035 година - по варианти на прогнозата**

Населено място	**Възрастови групи**	**Прогнозен брой лица по варианти на прогнозата**		
		песимистичен	**тенденциален**	**умерено оптимистичен**
Състояние- 2016 г.				
Община Свищов	0-4 г.	1714	1714	1714
	5-9 г.	1320	1320	1320
	10-14 г.	1317	1317	1317
	14-19 г.	1294	1294	1294
Град Свищов	0-4 г.	1429	1429	1429
	5-9 г.	990	990	990
	10-14 г.	917	917	917
	14-19 г.	846	846	846
Прогноза 2025 г.				
	0-4 г.	1414	1425	1448

Свищов	5-9 г.	1146	1153	1167
	10-14 г.	1368	1371	1376
	14-19 г.	1450	1454	1458
Град Свищов	0-4 г.	1179	1188	1207
	5-9 г.	860	864	875
	10-14 г.	952	955	958
	14-19 г.	951	950	949
Прогноза 2035 г.				
Община Свищов	0-4 г.	1287	1301	1330
	5-9 г.	956	967	989
	10-14 г.	1132	1143	1165
	14-19 г.	1286	1291	1301
Град Свищов	0-4 г.	1073	1086	1109
	5-9 г.	717	725	742
	10-14 г.	788	797	811
	14-19 г.	841	844	850

Таблица 6.1.2.3.3.**Прогноза за броя на лицата в специфичните възрастови групи в община Свищов и гр. Свищов към 2025 и 2035 година - по варианти на прогнозата**

6.1.2.4. ПРОГНОЗА ЗА ИКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОТО НАСЕЛЕНИЕ

В основата на прогнозните разчети за икономически активното население на общината се залагат прогнозите за очаквания брой на населението и прогнозните предвиждания за коефициентите на заетост и на безработица.

Таблица 6.1.2.4.1.**Прогноза за броя на заетите лица в община Свищов по възприетите варианти на демографската прогноза за периода 2016-2035 г.**

Показатели /варианти	**Прогнозна стойност към:**		
	2015 г. състояние	**2025 г. прогноза**	**2035 г. прогноза**
Тенденциален/реалистичен вариант			
Икономически активно население (брой)	24230	22252	20271
Заети лица	12403	14709	14919
Коефициент на заетост	51,19	66,10	73,60
Целеви (Умерено оптимистичен) вариант			
Икономически активно население (брой)	24230	22368	20402
Заети лица	12403	15277	15302
Коефициент на заетост	51,19	68,30	75,00

Таблица 6.1.2.4.2.**Прогноза за броя на икономически активното население на община Свищов по възприетите варианти на демографската прогноза за периода 2016-2035 г.**

Показатели / варианти	**Прогнозна стойност към:**		
	2015 г. състояние	**2025 г. прогноза**	**2035 г. прогноза**
Песимистичен вариант			
Коефициент на безработица (%)	8,40	7,80	7,00
Коефициент на заетост (%)	51,19	65,90	72,40

Коефициент на иконом. активност (%)	60,88	61,45	61,95
Икономически активно население (брой)	24230	22216	20219
Тенденциален вариант			
Коефициент на безработица (%)	8,40	7,60	6,80
Коефициент на заетост (%)	51,19	66,10	73,60
Коефициент на иконом. активност (%)	60,88	61,70	62,20
Икономически активно население (брой)	24230	22252	20271
Умерено оптимистичен вариант			
Коефициент на безработица (%)	8,40	7,40	6,50
Коефициент на заетост (%)	51,19	68,30	75,00
Коефициент на иконом. активност (%)	60,88	61,90	62,50
Икономически активно население (брой)	24230	22368	20402

6.2. ИКОНОМИЧЕСКИ АКТИВНОСТИ

6.2.1.ДИАГНОЗА НА СЪСТОЯНИЕТО

6.2.1.1.ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ИКОНОМИЧЕСКАТА БАЗА НА ОБЩИНА СВИЩОВ

Общинската икономика се характеризира с разнообразие на стопанските браншове. Според типа, тя се определя като икономика от промишлено-аграрен тип, тъй като по обем преобладава промишленото производство, но се наблюдава чувствителен ръст на производството в "Селското, горското и рибно стопанство". Относно концентрацията на икономиката може да се каже, че тя не е налице в същински тип, а е налице географска концентрация само на някои видови производства от преработващата и добивната промишленост. Тук се имат предвид монополните позиции на "Свилоза" АД (в областта на производството на блокова и листова целулоза, изкуствена коприна); на ЗСКИ - производство на ж.п. траверси и ел. стълбове, донякъде добивът на инертни материали на драгажна фирма и някои други. При земеделските продукти специализация се проявява при производството на зърнени храни (пшеница, слънчоглед, грах), грозде и др.

Свищов е един от основните промишлени и аграрни центрове във Великотърновска област. Свищовската община развива смесен тип икономика, като главният предмет на дейност на фирмите са производство, търговия, услуги и доставка на хранителни продукти. Химическата и хранителната промишленост заемат значителен дял от общинската икономика. Комбинацията на наличните материална база, квалифицирана работна ръка, традиции в производството на някои продукти и плодородна земя са предпоставки за развитието на местната икономика.

Таблица 6.2.1.1.1. **Структура на икономическата база на община Свищов, 2014 г.**

Икономически дейности	Произведена продукция%	Заети лица %
Селско, горско и рибно стопанство	30,2%	15,24%
Преработваща промишленост	42,2%	27,65%
Строителство	4,4%	3,41%
Услуги	10,36%	23,63%

Броят на предприятията в община Свищов остава почти без промяна като се наблюдава леко намаляване на броят им в рамките на минус 4% за периода 2008 - 2014 г. Намалението се дължи на закриване на предприятия, най-засегнати от икономическата и финансова криза от секторите „хотелиерство и ресторантьорство“ (-30%), „преработваща промишленост“ (-19%), „строителство" (-16%), „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети" (-10%), „професионални дейности и научни изследвания" (-6%), „хуманно здравеопазване и социална работа " (-5%). Наблюдава се тенденция на стабилно увеличаване на броя на предприятията,заети в сектор "селско, горско и рибно стопанство", които за периода 2008-2014 г. са увеличили два пъти броят си. Увеличаване се наблюдава и в секторите „образование" (+75%) и „доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване" (+33%) .

Таблица 6.2.1.1.2. **Предприятия (без финансови) по икономически дейности в община Свищов**

Видове икономическа дейност	предприятия, брой							
	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	спрямо 2008
Общо за община Свищов	1 304	1 269	1 258	1 251	1 256	1247	1255	-4%
Селско, горско и рибно стопанство	51	81	81	98	102	103	107	+110%
Преработваща промишленост	118	100	92	95	97	92	96	-19%
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива		4		3				
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване		3	3	4	4	3	4	+33%
Строителство	64	71	59	57	60	54	54	-16%
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	580	544	555	524	528	534	524	-10%
Транспорт, складиране и пощи	89	80	83	90	84	82	86	-3%
Хотелиерство и ресторантьорство	125	98	105	105	108	93	87	-30%
Създаване и разпространение на информация и твор-	21	19	23	22	21	20	22	0%

чески продукти; далеко-съобщения								
Операции с недвижими имоти	30	33	28	33	29	39	42	+40%
Професионални дейности и научни изследвания	67	78	69	62	62	64	63	-6%
Административни и спомагателни дейности	23	25	27	23	23	26	28	+22%
Образование	4		5	5	5	6	7	+75%
Хуманно здравеопазване и социална работа	64	61	60	65	61	60	61	-5%
Култура, спорт и развлечения	12	10	9	9	8	9	12	0%
Други дейности	52	58	55	56	59	57	57	+10%

Източник: НСИ –ТСБ Север

Анализът на предприятията от отделните сектори на общинската икономика показват, че делът на микро и малките предприятия е 90,29 % през 2014 г. , а този на средните и големи предприятия - 2,23% и наред с последните играе основна роля в икономическия живот на общността. Микро и малките фирми развиват дейност в секторите на земеделието и услугите (ремонт на автомобили и мотоциклети, търговията и строителството).

Таблица 6.2.1.1.3. **Структура на нефинансовите предприятия по групи предприятия според броя на заетите в община Свищов по години, в брой**

	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**Изменение на броя на фирмите спрямо 2008 г**
Общо за община Свищов	1304	1269	1258	1251	1256	1247	1255	-3,76
Микро до 9 заети	1171	1128	1129	1122	1134	1134	1136	-2,99%
Малки от 10 до 49 заети	102	110	102	105	94	84	93	-8,82%
Средни от 50 до 249 заети	26	27	23	20	24		23	-11,54%
Големи над 250 заети	5	4	4	4	4		3	-40,00%

Източник:НСИ-ТСБ Север

Промишлеността има определящо значение в структурата на икономиката на общината като е представена основно от производство на целулоза, хранително-вкусова промишленост, производство на ж. п. траверси и електрически стълбове, шивашка промишленост и добив на инертни материали. Оценката на промишлената структура е, че тя е слабо диверсифицирана, но общината е с потенциал и амбиции за развитие на високотехнологични производства и задълбочаване на специализацията в областта на хранително-вкусовата промишленост.

Община Свищов се характеризира с многоотраслова структура на икономиката. За изследвания период 2008-2014 г. се наблюдава ръст от около 21% в обема на произведената продукция като ясно са оформени три водещи отрасъла - „преработваща промишленост",

„селско, горско и рибно стопанство" и „търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети". Делът на произведената продукция от преработвателната промишленост е преобладаващ с 42,2% през 2014 и с 23,7% ръст спрямо произведената продукция през 2008 г. Делът на сектора „селско, горско и рибно стопанство" е втория по значение за региона за 2014 г. (30,2%), но увеличението на обема на произведена продукция спрямо 2008 г. е чувствително (113,8%). Увеличен е обемът на производство в сектора „професионални дейности и научни изследвания" спрямо 2008 г. (+163,7%), но делът му все още е нисък (1,2%).

Таблица 6.2.1.1.4. **Произведена продукция, хил. лв. за периода 2008-2014 г. в община Свищов в секторите промишленост и услуги**

	Произведена продукция, хил. лв.							**Нараст-ване спрямо 2008**	**Дял спрямо произв. продук-ция през 2014**
	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**		
Общо за община Свищов	**373994**	**268831**	**427244**	**424697**	**442081**	**474212**	**451495**	+20,7%	
Селско, горско и рибно стопанство	63770	57205	96271	118588	128966	138401	136324	+113,8%	30,2%
Преработваща промишленост	154141	78121	184119	172568	171023	186480	190607	+23,7%	42,2%
Доставяне на води, канализаци-онни услуги, управление на отпадъци и възстановяване		9151	8937		17109	3043	3172		0,7%
Строителство	18648	21294	15966	13924	11809	11689	19979	+7,1%	4,4%
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	30751	20215	42766	29322	31556	38884	30420	-1,1%	6,7%
Транспорт, складиране и пощи	8921	5903	7340	12397	8421	14316	8270	-7,3%	1,8%
Хотелиерство и ресторантьорство	4237	3083	3619	4005	4098	4071	2953	-30,3%	0,65%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1262	1756	1855	1719	2045	2201	1937	+53,5%	0,43%
Операции с недвижими имоти	3599	2727	5151	8410	2557	3794	2615	-27,3%	0,58%

Професионални дейности и научни изследвания	3301	3197	2613	4065	9518	3065	5402	+63,7%	1,2%
Административни и спомагателни дейности	2090	4318	774	684	799	854	953	-54,4%	0,2%
Образование	118	93	119	174	168	152	156	+32,2%	0,035%
Хуманно здравеопазване и социална работа	4081	4564	4174	4052	4863	5118	5873	+43,9%	1,3%
Култура, спорт и развлечения	1077	769	679	512	488	626	509	-52,7%	0,12%
Други дейности	653	688	704	618	609	617	487	-25,4%	0,11%

Източник: НСИ – ТСБ Север

Заетите в преработващата промишленост са 27,8% от всички наети по трудово и служебно правоотношение, заетите в сеското, горско и рибно стопанство са 15,2% и в търговията - 14,2%, според данните от НСИ за 2014 г.(виж *таблица 6.2.1.1.5.*) , което води до добра балансираност между различните сектори на икономиката с преобладаващо значение на трите основни сектора - промишленост, селско стопанство и търговия. Делът на заетите в секторите „образование“ , „здравеопазване“ и „държавно управление“ е съответно 14,4%, 5,1% и 4,9%. Делът на заетите в сектора на „административни и спомагателни дейности" е едва 1,4%. Това е предпоставка за провеждане на една активна политика за стимулиране на производството.

Таблица 6.2.1.1.5. **Наети по трудово и служебно правоотношение в община Свищов, по отраслови сектори**

(Среден годишен брой)

Отраслови сектори по КИД-2008	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Общо за общината	**10570**	**9936**	**9272**	**9086**	**9023**	**8861**	**8716**
Селско, горско и рибно стопанство	1168	1293	1176	1330	1281	1288	1290
Преработваща промишленост	3327	2517	2286	2213	2236	2280	2340
Доставяне на води,канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	148	177	180	179	184	186	180
Строителство	432	458	335	289	294	295	289
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	1367	1362	1451	1293	1256	1224	1206
Транспорт, складиране и пощи	419	371	323	375	326	353	265
Хотелиерство и ресторантьорство	328	379	374	383	346	294	284
Създаване и разпространение на информация и творчески	101	86	88	79	69	60	65

продукти; далекосъобщения							
Финансови и застрахователни дейности	51	49	34	35	33	31	24
Операции с недвижими имоти	139	98	100	54	42	63	59
Професионални дейности и научни изследвания	115	119	115	123	135	102	125
Административни и спомагателни дейности	142	179	105	138	141	162	121
Държавно управление	514	569	449	442	454	444	415
Образование	1345	1302	1294	1284	1297	1255	1218
Хуманно здравеопазване и социална работа	422	432	448	429	428	434	431
Култура, спорт и развлечения	57	60	58	60	65	66	72
Други дейности	105	98	87	80	83	77	80

Източник: НСИ – ТСБ Север

Структурата на промишлеността е представена основно от производство на целулоза, хранително-вкусова промишленост, шивашка промишленост и добив на инертни материали. Оценката на досегашната промишлена структура е, че тя е слабо диверсифицирана, но общината е с потенциал и амбиции за развитие на високотехнологични производства и задълбочаване на специализацията в областта на хранително-вкусовата промишленост.

6.2.1.2. Предприемачество, инвестиционна активност и атрактивност

Предприемаческата активност в община Свищов (0,2 регистрирани предприятия на 1000 жители през 2014 г.) е под средните показатели за страната (0,55 предприятия на 1000 жители). Сравнението в тенденцията на абсолютния брой на регистрираните предприятия през 2014 година показва, че се наблюдава леко повишение (4 предприятия повече) спрямо 2011 г.

Инвестициите са особено важни за устойчивото общинско икономическо развитие, тъй като в тяхната основа стоят финансови средства, които се влагат за по - продължителен период от време. На базата на направените инвестиции се очаква нарастване на доходите след определен срок от време. Инвестиционната дейност представлява самото влагане на средствата и осъществяването на практически действия за нарастване на доходите, капитала или друг полезен икономически ефект.

Модернизирането на съществуващата и изграждането на нова инфраструктура е определящо за социално-икономическото развитие на Свищов. Това дава възможност за осигуряване на предпоставки за ускорен растеж на местната икономика, което е от първостепенна важност за нейната ефективност. Особено важни в това отношение са инвестициите в публичния сектор, които подобряват транспортните, енергийните, комуникационните и ВиК мрежите,

както и въвеждането на система за ефективно управление на отпадъците. Инвестициите в публичния сектор са предпоставка за развитието на бизнеса. Те създават и по-добри условия на живот на населението, но не са директно свързани с получаване на висок доход и възвръщаемост.

За фирмите, функциониращи в пазарни условия, инвестирането е важно условие за повишаване на тяхната конкурентоспособност и за развитието им. В най-общия смисъл инвестирането е процес на влагане на парични средства за набавяне на ресурси с цел реализиране стратегията на фирмата.

В рамките на периода се наблюдава неравномерност при разходите за придобиване на ДМА като пикът е през 2011 г. - 139 328 хил. лв. и се дължи на инвестициите в селското стопанство (69%), преработващата промишленост (7%) и секторите „търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство" (7%).

Таблица 6.2.1.2.1. **Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи в община Свищов по икономически дейности, хил. лв.**

Отраслови сектори по КИД-2008	2010	2011	2012	2013	2014	Промяна спрямо 2010 г.
Общо за общината	**315 001**	**412 525**	**424 806**	**457 552**	**477 846**	**+51,7%**
Селско, горско и рибно стопанство	49 985	133 819	156 954	182 519	194 764	+289,65%
Преработваща промишленост	119 547	116 936	110 183	108 261	149 318	+24,90%
Строителство	6 747	6 966	8 911	4 205	5 482	-18,75%
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети	35 551	38 415	36 909	45 359	19 107	-46,25%
Транспорт, складиране и пощи	11 479	18 784	9 139	19 385	9 697	-15,52%
Хотелиерство и ресторантьорство	8 013	6 099	5 934	8 339	5 999	-25,12%
Създаване и разпростра-нение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	…	…	…	…	…	
Операции с недвижими имоти	28 143	26 802	10 112	30 314	14 832	-47,30%
Професионални дейности и научни изследвания	1 080	1 135	…	1 294	…	
Административни и спомагателни дейности	425	634	508	479	613	+44,24%

Образование	…	…	…	95	118	
Хуманно здравеопазване и социална работа	3 384	3 307	3 171	3 032	…	
Култура, спорт и развлечения	…	…	177	169	94	
Други услуги	79	76	473	52	39	+49,37%

Източник: НСИ – ТСБ Север

Световната финансова и икономическа криза оказва сериозно влияние върху размера на преките чуждестранни инвестиции като през 2008 г. те намаляват почти с 57% спрямо 2007 г. съгласно данните от НСИ (виж таблица 29). През следващите 2009/2010 г. се забелязва леко нарастване с 11% спрямо 2008 г. последвано от ново понижение с минус 22,7% през 2011 г. спрямо 2010 г. През 2012 г. се запазва нивото от предходната година, а през 2014 г. се увеличават със 122% спрямо 2012 г.

Таблица 6.2.1.2.2.**Чуждестранни преки инвестиции в нефинансовите предприятия с натрупване към 31.12. 2014 г. в община Свищов, хил. евро**

ЕКАТТЕ	**Община/год.**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2014**
VTR28	Свищов	32 431.2	13 944.5	15 628.7	16 270.7	12 571.6	12 769.1	28 345.0

Източник: НСИ-ТСБ Север

6.2.1.3.ХАРАКТЕРИСТИКА НА КЛЮЧОВИ ОТРАСЛИ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ГРАДА И ОБЩИНАТА

ПЪРВИЧЕН СЕКТОР

Първичният сектор е представен от селско, горско и рибно стопанство.

Селско и горско стопанство

За развитие на аграрния сектор в общината са налице благоприятни природогеографски условия (релеф, климат, почви, води)

Селското стопанство е важен отрасъл на общинската икономика. За развитието на селското стопанство на територията на общината съществуват изключително добри почвено-климатични условия. Към тези благоприятни фактори следва да се отнесе и наличният поземлен ресурс (84,4% от територията е земеделски земи), независимо че непрекъснато намалява обработваемата земя и нарастват пустеещите земи (малко под 20 %), което при качеството на ресурса е неоправдано. Значителна част от обработваемата земя в общината е подходяща за отглеждането на зърнени и зеленчукови култури, лозя и др.

В баланса на територията на общината, земеделските земи са 527924 дка. От тях 91,26% се падат на стопанисваната земя, което показва, че същата се ползва сравнително ефективно. От общия размер на стопанисваната земя 84,06 % се падат на нивите, около 3,58 % на трайните насаждения, а 12.36 % от земеделските земи са ливади, които се използват за

развитието на животновъдството.

С най-голяма площ обработваеми ниви е с. Козловец (2477,01 дка), а с най-малко е с. Алеково (75,062 дка). Ерозирали и наводнени ниви има само в с. Българско Сливово, като площта на ерозирали ниви е 28,339 дка. Общо за община Свищов пустеещите ниви са 2408,08 дка, като най-много са тези в с. Ореш, с.Вардим, с. Царевец и с. Драгомирово. Овощните градини на територията на общината общо са 1259,6 дка., лозята са 800,51 дка, а ливадите- 1480,8 дка.

Таблица 6.2.1.3.1.**Разпределение на земеделската площ по видове и населени места**

Населени места	**Начин на трайно ползване**									
	Ниви				**Трайни насаждения**				**Ливади**	**Пасища**
	Обработваеми ниви (дка)	**Ерозирани и наводнени ниви (дка)**	**Пустеещи ниви (дка)**	**Зеленчукови култури (дка)**	**Овощни градини (дка)**	**Лозя (дка)**	**Други трайни насаждения (дка)**	**Изоставени тр. насаждения (дка)**		
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**
гр.Свищов	532.477		14.218		41.329	73.116	43,400	15.499		3850,6
с.Алеково	75.062				307.249	0.5	292,70		7.498	3101,6
с.Александрово	249.804		6.562					9.351	512.179	1263,3
с.Българ. Сливово	637.11	28.339	148.869		11.927	2.196		31.807	13.312	3423,6
с.Вардим	224.423		236.996			83.313		36.979	24.227	2946,3
с.Горна Студена	98.009		4.179						45.288	3642,6
с.Деляновци	106.648					3.695		48.923		1413,7
с.Драгомирово	1147.89		232.361						168.634	2289,4
с.Козловец	2477.01		199.314			86.812			98.621	4824,1
с.Морава	496.027		54.959			1.3		18.053	6.644	2028,8
с.Овча могила	119.121		130.295					150.301	59.805	3247,4
с.Ореш	77.403		527.132			48.99				4531,3
с.Хаджидимитрово	111.956		5.021		879.067	94.749	879,10		273.748	5263,6
с.Царевец	333.18		222.267	4.123	20.026	404.345		229.49	270.801	2910,0
с.Червена	106.124		51.038			1.496		34.479		2215,0
ОБЩО	**6792.3**	**28.339**	**1833.2**	**4.123**	**1259.6**	**800.51**	**1215,2**	**574.88**	**1480.8**	**46942,3**

Източник: Общинска служба „Земеделие“-гр.Свищов

Таблица 6.2.1.3.2. **Данни, показващи селско-стопанския фонд общо за общината по Картата за възстановена собственост**

Година	Стопанисвана земя по баланс, в дка	Ниви, в дка	Трайни насаждения-лозя и овощни градини, в дка	Ливади, мери, пасища, в дка
2012	481808	405021	17021	59531
2013	481808	405021	17021	59531
2014	481808	405021	17021	59531
2015	481808	405021	17021	59531

Източник: МЗХ-ОДЗ-Велико Търново

Потенциалите на земеделските земи на община Свищов следва да бъдат оценявани като предпоставка за формирането на модерен аграрен сектор.

• Растениевъдство

Растениевъдството е един от основните подотрасли на земеделието в общината.

Произведената продукция е с високо качество благодарение на добрите почвено – климатични условия и наличието на квалифицирани кадри. В общината съществуват условия за развитие на интензивни селскостопански производства, като:

- Зърнено-житни култури;
- Зеленчукопроизводство;
- Лозарство.

Основните култури са пшеница, ечемик, слънчоглед и царевица. Те заемат около 75 % от земеделските територии. Освен традиционните култури, се отглеждат: маслодайна рапица, ръж, пролетен ечемик, овес, фуражен грах, сорго, захарно цвекло, картофи и други.

Има значително търсене на пшеница, както от местни производители на брашно (в общината има 4 мелници), така и от търговски фирми от други райони на страната, извършващи експорт на селскостопанска продукция.

Производството на технически култури, особено на захарно цвекло и тютюн, през последните години значително намалява поради отдалечеността на преработващите предприятия.

Зеленчукопроизводството преди години е било основен поминък на населението в някои населени места на община Свищов, но сега е почти изоставено. Зеленчукопроизводителите в общината са с много добра квалификация и опит в отглеждането на качествена продукция. Запазването на този потенциал е възможно с изграждането на преработващи мощности и осигуряването на пазари за продукцията. Неизползвани остават природо-климатичния потенциал и резерв за възраждане на зеленчукопроизводството и развитие на биологично земеделие в района.

През последните години има повишен интерес към трайните насаждения. Състоянието на съществуващите се подобрява и се създават нови - вишни, череши, сливи, ягоди и малини.

Създават се добри предпоставки за увеличено производство през следващите години. Качеството на продукцията е в състояние да задоволи изискванията на европейския пазар, но са нужни още инвестиции в модерни преработващи мощности.

Лозарството е обект на специално внимание и се развива успешно в община Свищов.

Преобладава производството на винено грозде. Местният винзавод - ЛВК "Винпром"АД - Свищов изкупува продукцията и създава стимули за добро поддържане на лозята. Необходими са инвестиции за създаването на повече насаждения с качествени, предимно бели сортове, за отглеждането на които има много подходящи климатични условия. Производството на грозде и качествени вина, печелещи награди на международни изложби и конкурси, създава възможност за развитието и на винения туризъм.

Таблица 6.2.1.3.3. **Среден добив на основните култури, отглеждани в община Свищов, в кг/дка**

Култура	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Пшеница	429	335	327	423	449	503	514	545
Ечемик	332	375	360	383	376	396	475	495
Рапица	205	210	250	286	230	310	265	283
Слънчоглед	180	225	249	237	236	319	305	224
Царевица	317	453	650	597	405	800	814	625

Източник: МЗХ-ОДЗ-Велико Търново

Броят на регистрираните земеделски производители, чиято регистрация е една от предпоставките за кандидатстване по различни мерки на Програмата за развитие на селските райони, е показана на долната таблица:

Таблица 6.2.1.3.4. **Брой регистрирани земеделски производители по Наредба 3 на МЗХ за община Свищов**

2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
481	480	440	434	413	493

Източник: МЗХ-ОДЗ-Велико Търново

Общината стопанисва земеделските земи, незаявени за възстановяване на собствеността.

Тези парцели са разпръснати по цялата територия на Общината. След 10 години от влизане в сила на Плана за земеразделяне тези земи стават част от Общинския поземлен фонд.

Трудности в ползването на общинските земи създава фактът, че те се отдават под наем / аренда за недълги срокове, което затруднява наемателите им да кандидатстват за финансиране по оперативните програми или да влагат собствени финансови ресурси за прилагането на мерки по опазването и устойчивото използване на земите и почвите.

В миналото е създадена напоително-отводнителна система в Свищовско- Беленската низина, която обхваща 150 хил. дка земя. В момента на територията на общината не се извършва

напояване на площите в нито едно от землищата.

За няколко години на територията на Община Свищов е функционирало Сдружение за напояване „Дунав", което е възстановило съществуваща стационарна помпена станция на р. Дунав и дюкер, почистило е съществуващ открит напоителен канал и е изградило дъждовална помпена станция-11-то стъпало и напорни стоманени тръбопроводи за захранване на дъждовани инсталации тип „Фрегата" - 4 бр. за напояване на 8160 дка (под наем от държавен поземлен фонд), разположени в най-северозападната част на землището на гр. Свищов, близо до границите със землището на с. Ореш. В продължение на 5 години са напоявани полски култури, но към момента дейността е преустановена, поради промяна на наемателя на тези площи. Въпреки това възможността за напояване на тези площи се запазва.

Напоителни системи ЕАД Клон Среден Дунав притежава или стопанисва:

- Съоръжения за предпазване от вредното въздействие на водите:

Дунавски диги:

Низина „Белене-Свищов" (землище гр. Свищов) - дига с дължина 10,400 km (от km 556 до km 566);

Низина „Вардим-Нов град" (землище с. Вардим) дига с дължина 7,100 km (от km 536+750 до km 543+850);

Язовир Овча могила (ретензионен) - земно-насипна стена; общ обем 828 хил. m^3; водосборна площ - 24 520 ha; залята площ - 39,7 ha;

- Напоителни канали и водопроводи:

Р-16 (землище гр. Свищов) - 1778 m облицован и 2580 m необлицован; изградени площи към него - 634 ha,*година за напояване площ - 0 ha;*

Р-1 (землище с. Вардим) - 6250 m облицован; изградени площи към него - 2405,2 ha, *година за напояване площ - 0 ha;*

- Напоителни помпени станции(бракувани и не се ползват):

„Червена - основна" + „Червена" Д1 (землище с. Червена) - обслужвана площ 475 ha; *година за напояване площ - 0 ha;*

„Свищов 16" - плаваща (землище гр. Свищов) - обслужвана площ 2 564,1 ha;*година за напояване площ - 0 ha;*

„Свищов 16а" - закрита стационарна (землище гр. Свищов) + „Вардим Д1" - открита стационарна (землище с. Вардим) - обслужвана площ 2 405 ha;*година за напояване площ - 0 ha;*

- Изравнители

Към ПС „Червена" Д1 (землище с. Червена) - полезен обем 15 000 m^3;

- Отводнителни канали (помпено отводняване):

ГОК (землище гр. Свищов) - дължина 11 200 m; Обща дължина на откритите отводнители и събиратели в ОП „Свищов" - 31 360 m; изградена и *отводнявана площ 6 000 ha;*

ГОК (землище с. Вардим) - дължина 2 973 m; Обща дължина на закритите отводнители и събиратели в ОП „Вардим-Новград"-12 198 m; изградена и *отводнявана площ 2 000 ha;*

- Отводнителни помпени станции (закрити стационарни):

„Свищов"1 + „Свищов"2 (землище гр. Свищов) - обслужвана площ 6 000 ha;

„Вардим"1 + „Вардим"2 (землище с. Вардим) - обслужвана площ 2 000 ha;

Помпено отводняване на заблатени почви в местностите „Блато" се извършва в землищата на гр. Свищов и с. Вардим, съответно на 6 000 ha и на 2 000 ha. Установява се, че отводняването в землището на гр. Свищов (местност „Блато" в северозападната част на землището) не е ефективно, поради обрушването на откосите на откритите отводнителни събиратели и на главния отводнителен канал (ГОК) и съответно подигане на нивата на дъната им, на обрастването им с гъста блатна растителност, както и на липсата на каквото и да е почистване за дълъг период от време. Освен това река Барата допълнително заблатява тази територия, поради факта, че тя зауства водите си в ГОК, в местността „Блато". Това води до силно заблатяване на почвите и до нарушаване на агротехническите срокове за сеитба не само в блатото, но и в съседната територия с изградената дъждовална напоителна система на Сдружението за напояване „Дунав". Поради тези обстоятелства част от тази територия (около 20%) е изоставена и не се обработва.

За отводнителните съоръжения на територията на природен парк „Персина", еколозите считат, че те водят до нарушаване на водния режим на съществуващите в миналото влажни зони - местообитание на водолюбиви птици. В около 20 декара от площта на отводнителната система, изградена в територията на защитена местност „Кайкуша", се разрешава ползването на земите за селскостопански нужди, при условие, че не се внасят минерални торове, хербициди и други химични препарати.

Язовир "Банкова воденица 1", землище с. Морава е захранван чрез помпено прехвърляне на води от р. Осъм;

По решение на Общинския съвет на Община Свищов предстои този язовир да бъде отдаден под наем за водовземане с цел напояване. Възможно е язовирът да се ползва и за зарибяване, В близост е предвиден терен за ваканционно селище, което дава възможност язовира да се включи в рекреационната зона.

Напояване от частни земеделски производители на малки площи зеленчукови и овощни градини се извършва и от местни водоизточници чрез помпено водовземане, главно от реки и сондажи, но за това напояване не се води статистика.

• Животновъдство

Животновъдството е другият основен подотрасъл на селското стопанство. Освен суровинна база за преработващата индустрия, то е стратегическа опора на малките натурални и полупазарни стопанства на територията на община Свищов. През последните години, животновъдството в общината бележи спад. Изключение прави само нарастването на птиците и свинете *(таблица 6.2.1.3.5.)*.

Таблица 6.2.1.3.5.**Брой животни по видове в община Свищов, 2009-2015 г.**

Животни по видове	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Говеда	2994	2969	2508	2467	2226	2138	2273
Овце	11529	7723	8355	8672	13458	10580	9313
Кози	2246	1695	1765	2412	2852	1730	1460
Свине	6048	6065	5489	8899	9717	11485	13345
Птици	105000	61000	54000	44400	29000	29000	47000
Пчелини	8399	8406	8649	9278	7323	7323	4570

Източник: МЗХ- ОДЗ - Велико Търново

Таблица 6.2.1.3.6.**Разпределение на стопанствата и животните по класове размер на стадата**

Видове животни		Общо		Общ бр.	1-10 бр.	11-20 бр.	21-50 бр.	51-100 бр.	Над 100 бр.
		Брой стопан-ства	Брой животни	Брой стопан-ства	Брой стопан-ства	Брой стопан-ства	Брой стопан-ства	Брой стопан-ства	Брой стопан-ства
Говеда	Община Свищов	**162**	**3 190**	**162**	**118**	**17**	**14**	**7**	**6**
Овце	Община Свищов	**1 018**	**12 300**	**1018**	**960**	**15**	**10**	**14**	**19**
Кози	Община Свищов	**245**	**2 180**	**245**	**218**	**12**	**5**	**6**	**4**
Свине - „Заден двор“	Община Свищов	**18**	**63**	**63**	**63**	-	-	-	-
Свинекомплекс „Биляна“ ООД	Община Свищов	**1**	**9 257**	**1**	-	-	-	-	**1**
Птици домашни	Община Свищов	**2 146**	**45 200**	**2146**	**260**	**1 120**	**760**	**4**	**2**
Птици, Брой-лери - ферми	Община Свищов	**2**	**18 700**	**2**	-	-	-	-	**2**
Пчелини	Община Свищов	**74**	**3 200**	**74**	**16**	**11**	**14**	**15**	**18**

Източник: Общинска служба „Земеделие“-гр.Свищов

Като цяло, животновъдството е далеч от оптималния си капацитет и възможности.

Преобладават дребните ферми, които не отговарят на европейските изисквания и норми. Сериозен проблем е остарялата, амортизирана и на места полуразрушена материално -

техническа база и липсата на съвременно оборудване и условия за развитие на качествено животновъдство *(табл. 6.2.1.3.6.)*.

- **Пазар на земеделската земя**

Пазарът на земеделски земи в община Свищов през последните години е динамичен. Голяма част от собствениците на земеделски земи, поради невъзможност да стопанисват земите си ги продават. Много земеделски производители проявяват интерес за закупуване на земеделски земи, което води до увеличение на цените на земята. Влияние върху пазара на земя оказва и финансовото състояние на населението в години на обща финансова криза.

Като цяло цената на земеделската земя за община Свищов, за периода 2010-2012 г., се движи в рамките от 238,00 лв. до 535,00 лв. за нивите, от 360,00 лв. до 560,00 лв. за лозята, от 398,00 лв. до 627,00 лв.за овощните насаждения и от 59,00 лв. до 379,00 лв. за ливади и пасища. През 2015 г. средните цени на сделките са: 816 лв./дка за нивите; 465 лв./дка – за лозята и 357 лв./ дка – за ливади и пасища. Цените на нивите се повишават, а тези за лозята и ливадите бележат лек спад. През 2015 г. няма сделки със земи с овощни насаждения.

Таблица 6.2.1.3.7.**Брой на сделките със земеделски земи 2010-2012 г. и през 2015 г.**

Година	Брой сделки	Размер в декари на продадената земя	Средна цена-лв./дка / за общината/	Средна цена-лв./дка /за областта/
2010	295	2885	225	237
2011	339	2885	360	246
2012	186	1529	536	468
2015	259	2041	800	738

Източник: НСИ

- **Горско стопанство**

Горските територии заемат само 4,6% от площта на община Свищов и се стопанисват основно от Държавно горско стопанство „Свищов".

Залесената площ на територията на Община Свищов е 4 916,6 ха или 92.3%, а останалите се разпределят между незалесена дървопроизводителна 87,5 ха или 1.6 % и недървопроизводителна площ 324,3 ха или 6,1 %.

Таблица 6.2.1.3.8. **Разпределение на горската площ по вид на земите**

ВИД НА ЗЕМИТЕ	ПЛОЩ, ха	%
Залесена площ	4 916.60	92.3
Незалесена дървопроизводителна площ	87.50	1.6
Недървопроизводителна площ	324.30	6.1
Всичко	5 328,4	100.0

Източник: ДГС-Свищов

Общо 5328,4 ха са горските територии в общината, от които 68,2 % са собственост на Държавния горски фонд (ДГФ), 19,4 % са собственост на частни физически лица, а само 1,4

% са собственост на частни юридически лица. Собственост на Община Свищов са 583,2 ха, което представлява 10,9 %. По видов състав преобладаващият тип гори са нискостъблените (56,72%) и широколистните високостеблени (34,48 %).

Наблюдава се тенденция на стабилно увеличаване на броя на предприятията, заети в сектор „селско, горско и рибно стопанство", които са увеличили над два пъти броят си за периода 2008-2014 г. (през 2008 г. - 51 бр. , а през 2014 г. – 107 бр.), като заетите в сектора са 15,2% от общия брой заети лица. По този начин секторът заема все по-голяма роля в икономическия сегмент на региона.

Обемът на произведената продукция също се е увеличила над два пъти - от 63 770 хил. лв. през 2008 г. до 136 324 хил. лв. през 2014 г.

Таблица 6.2.1.3.9.**Произведена продукция, хил. лв. за периода 2008-2014 г. в община Свищов и в сектор селско, горско и рибно стопанство**

	Произведена продукция, хил. лв.							
	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**% спрямо 2008 г.**
Общо за общ. СВИЩОВ.	373 994	268 831	427 244	424 697	442 081	474 212	451 495	121 %
в т.ч от сел-ско,горско и рибно стопанство	63 770	57 205	96 271	118 588	128 966	138 401	136 324	214%

Източник: НСИ-ТСБ Север

Според данните от НСИ, през 2014 г. 30% от нетните приходи в общината са реализирани от селското стопанство, като ръстът спрямо 2008 г. е 214% (виж. *Таблица 6.2.1.3.10.*). Разходите за дълготрайни материални активи са близо четири пъти по-големи през 2014 г. спрямо 2010 г. (виж. *Таблица 6.2.1.2.1.*).

- **Рибно стопанство**

Река Дунав се отличава с най-богатата ихтиофауна в Европа (около 85 вида). Българският участък се обитава от около 65 вида риба. Река Дунав има важно значение за любителския и стопанския риболов в страната и е единствената плавателна наша река.

Популациите на най-ценните и важни за риболова видове риба в р. Дунав са изключително нестабилни, поради което не може да бъде гарантиран, нито предварителнода се планира техния улов. Някои естрови видове като шип *(Acipenser nudiventris)* и атлантическа есетра*(Acipenser sturio)* вече не се срещат в реката (включени са в Червената книга на България, като застрашени видове и уловът им е забранен). Популациите на останалите есетрови видове и особено на моруната са със силно намалени запаси и са необходими специални и спешни мерки за да се опазят.

Това негативно развитие на състоянието на рибните запаси води до промени в режимите на риболов, както по отношение на отделни видове, така и по отношение на отделни водни обекти. За да се компенсира влошеното състояние на запасите е неоходимо да се предприемат комплекс от мерки за възстановяване и подкрепа на рибните популации. Същевременно трябва да се развива производството на аквакултури в тези водни обекти, включително на зарибителен материал за подпомагане на естествените популации.

От съществено значение за екологичното състояние и за опазването на водните биоресурси е предотвратяването на замърсяването на реките и управлението им като устойчив ресурс за човешките дейности. С внимание трябва да се подхожда и към изграждането на хидротехнически съоръжения по реките, към добива на инертни материали, при отклоняването на води и поддържането на минимален воден отток и прочие.

Качеството на водите в България се определя от антропогенното въздействие от различни източници: точкови (промишлени предприятия, селища, животновъдни ферми и др.) и дифузни източници на замърсяване (нерегламентирани сметища и др.). Влияние върху качеството оказват и други фактори като промени във водния режим, самопречиствателната способност на водните екосистеми, обезлесяването и др.

В последното десетилетие се наблюдава подобрение в екологичното състояние на водите на р. Дунав , но то продължава да буди тревога. Реката е замърсена с химически вещества, тежки метали, нефтопродукти, пестициди, както и органично и микробиологично замърсяване. Продължават да се наблюдават залпови индустриални замърсявания и с нефтопродукти във водосборния басейн на р. Дунав. Дългосрочната прогноза за състоянието на р. Дунав е намаляване на общото й замърсяване.

Таблица 6.2.1.3.10.**Данни за стопанския риболов**

Година	Брой удостоверения за придобиване на право за усвояване на ресурс от риба и други водни организми	Реализиран улов от стопански риболов
2010	120	17 948.22 кг риба
2011	132	16 185.34 кг риба
2012	120	15 857.05 кг риба
2013	132	15 460.84 кг риба
2014	124	14 457.45 кг риба
2015	104	8 161.45 кг риба

Източник: Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА)

За периода 2010-2015 г. на територията на община Свищов има регистрирано едно аквакултурно стопанство по реда на чл.25 от Закона за рибарство и аквакултури – рибно стопанство „Хаджидимитрово“. Данните за продажба на риба от същото по години е

посочено в следващата таблица.

Таблица 6.2.1.3.11.**Данни за рибовъдни стопанства и количества на улова от тях**

Година	Реализирани продажби /кг/
2010	400
2011	2340
2012	2500
2013	2960
2014	6082
2015	6720

Източник: Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури (ИАРА)

На територията на община Свищов има общо 8 язовира, от които 3 завирени, 1 незаконно завирен от собственика, 3 гухи (два от тях са в процедура за бракуване и един сух, бракуван. Четири язовира са публична общинска собственост: два - в землището на село Морава (язовири "Банкова воденица 1" и "Банкова воденица 2"); в землището на с. Драгомирово (яз."Ливадето"); в землището на с. Козловец (яз. Козловец).

Язовир „Банкова воденица - 2", землище с. Морава е отдаден на концесия за рибопроизводство за срок от 10 (десет) години, считано от 01.11.2014 г. до 31.10.2024 г.

Площта на „Банкова Воденица - 2" е 45,585 дка.

Язовир "Ливадето", общинска концесия за рибопроизводство за срок от 15 години от 01.11.1999 г.

Язовир „Козловец" - изведен от експлоатация с решение на Общинския съвет, със запазване на съществуващата язовирна стена. Площ на имота: 64,883 дка.

Язовирът в землището на с. Българско Сливово е изведен от експлоатация, без възможност за възстановяване, поради пробив в стената.

В приложение № 6 са дадени данни за всички язовири в община Свищов, а в приложение № 14-потенциално опасните язовири към 2016 г. от публичния регистър.

ВТОРИЧЕН СЕКТОР

Промишленост

Промишлеността е водещ структуроопределящ сектор за икономическото развитие на общината. През 2014 г. в преработвашата промишленост се произвежда % от бруто продукцията, % от приходите от дейността и нетните приходи от продажби, заета е % от работната сила на общината и са концентрирани % от дълготрайните материални активи в общината.

По официални статистически данни броят на предприятията на преработващата промишленост през 2014 г. е 96. Произведената продукция през 2014 г. е 190 607 хил.лв. Печалбите на предприятията бележат ръст от 39 8411 хил.лв. спрямо 2008 г. Заетите в

предприятията са 2340. Дълготрайните материални активи на предприятията бележат тенденция на постоянно нарастване и през 2014 г. са 149 318 хил.лв.

Таблица 6.2.1.3.12.**Основни показатели за развитие за периода 2008-2014 г.**

Показатели	Мярка	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Брой единици	брой	**1304**	**1269**	**1258**	**1251**	**1256**	**1247**	**1255**
Произведена продукция	хил.лв.	**373 994**	**268 831**	**427 244**	**424 697**	**442 081**	**474 212**	**451 495**
Приходи от дейност	хил.лв.	**539 316**	**427 634**	**605 561**	**701 953**	**704 811**	**737 810**	**704 737**
Нетни приходи от продажби	хил.лв.	**473 094**	**373 451**	**537 515**	**600 569**	**602 467**	**640 709**	**630 783**
Заети лица	брой	**10570**	**9936**	**9272**	**9086**	**9023**	**8614**	**8463**
ДМА	хил.лв.	**664 950**	**483 250**	**315 001**	**412 525**	**424 806**	**457 552**	**477 846**

Източник: НСИ

От данните в таблица 6.2.1.3.13. ясно личи *спадът* през 2009 г. и *стабилизиране и лек растеж* през 2010-2013 г. и *лек спад* през 2014 г. Предприятията в сферата на промишлеността през последните години работят в условията на неблагоприятна стопанска конюнктура, породени в значителна степен от въздействията на икономическата и финансова криза.

Промените в обществения и икономическия живот съществено изменят картата на работещите фирми в община Свищов.

В структурата на промишленото производство е най-висок делът на малките и микропред-приятията. В преобладаващата си част, те се характеризират с много нисък размер на добавената стойност. Необходими са мерки, които да доведат до повишаване на тяхната ефективност, както и до обединяването им в клъстери или бизнес мрежи.

Промишлеността ще продължи да бъде териториално ориентирана към общинския център, разчитайки на изградената производствена инфраструктура, традициите, работната ръка и на други фактори и предпоставки.

Водещи промишлени предприятия в община Свищов са:

„Свилоза" АД, чрез основното си дъщерно дружество „Свилоцел" ЕАД, е единственият производител в България на сулфатна избелена целулоза и продукти от нея. „Свилоза" има структуроопределяща роля в българската целулозно-хартиена промишленост и е пазарен лидер в страната и региона. Дружеството следва амбициозна инвестиционна стратегия с цел укрепване на лидерските си позиции на Балканите и в Европа в целулозно-хартиената промишленост.

„ТЕЦ Свилоза" АД е частна компания, производител на топлинна и електрическа енергия. Централата продава топлоенергия на разположените наоколо заводи и електроенергия на НЕК АД и участва на свободния пазар на електрическа енергия. ТЕЦ Свилоза притежава пристанищен терминал в Свищов и отскоро е концесионер на пристанищен терминал Видин - юг, пристанища по течението на р. Дунав с национално значение. Терминалите предлагат товаро - разтоварни съпътстващи услуги и разполагат с големи открити складови площи. Наличното пристанищно оборудване позволява обработване на всякакви видове насипни и генерални товари и контейнери.

„Свилоза Ярн" ЕООД е единственият производител в България на вискозна прежда (сурово оптично бяло, цветно и матово), предназначена главно за производство на облекло, завеси и тапети на жилища.

Международно пристанище Свищов е разположено на километър 554 от устието на река Дунав и на 1825 километра от пристанище Регенсбург. Това е най-южната точка от българския участък на р. Дунав. От тук се простира най-краткият път до проходите на Стара планина, а оттам до Турция, Гърция и Близкия изток. Пристанището извършва натоварване, разтоварване, съхраняване, препращане и ремонтни дейности. То разполага със съвременно пристанищно и помощно оборудване и може да обработва всички видове сухи стоки и неопасни течни стоки.

Основано през 1948 година, *"Винпром - Свищов" АД* произвежда висококачествените червени вина "Каберне совиньон", "Горчивка" и "Мерло", продавани в Западна Европа и Япония.

Детските млечни каши с марка "Слънчо" са известни както на вътрешния, така и на външния пазар. *"Слънчо" АД* произвежда детски храни, овесени ядки, макарони, висококачествени видове пшенично брашно.

"Томика-Метал" АД произвежда металорежещи машини, тривалови и петвалови листо-огъващи машини, линии за развиване на рулони, изработва метална дограма и обурудване от черна и неръждаема ламарина за винарната и хранително-вкусовата промишленост.

"Устрем" ООД произвежда резервни части за трактори и комбайни, фуражомелки, веялки, контейнери за битови отпадъци, перфорирани сита, нестандартни машини, метални конструкции и инструментална екипировка.

"ТЕД - Производство" АД произвежда сухи пасти, бисквити и други сладкарски изделия.

"Талвег - Свищов" ООД произвежда връхни мъжки, дамски и детски облекла за спорт, туризъм и отдих. Почти цялата продукция е предназначена за износ, основно САЩ.

"Сората" АД е голям производител на царевица, пшеница, овес, грозде и др. селскостопански продукти.

Драгажен флот „Истър" АД добива, преработва и продава инертни материали - чакъл, пясък и др. Извършва и речен транспорт.

Месокомбинат „Родопа" ЕООД предлага месо и месни произведения. Предприятието е лицензиран износител за страните от Европейския съюз.

"Благоустройство и комунално стопанство" ЕАД извършва проектиране, строителство, ремонтно-строителни дейности, както и шивашки услуги. Предприятието организира сметосъбирането на територията на общината.

"ФАВО" АД произвежда дървени изделия и работно облекло

Изводи:

- Основните тенденции и настъпилите промени в промишлената структура на община Свищов се определят от:

- преобладаващ дял на микропредприятия с ниска степен на хоризонтална и вертикална интеграция;
- промени в ресурсоемкостта на производството - преход от високоресурсоемка индустрия към опити за ефективно използване на ресурсите и енергийна ефективност;
- преобладаване и нарастването на дела на производства, свързани с приложение на нискоквалифициран труд.

- Сравнително добре е развита мрежата от МСП. Увеличаването на групата на малките и микропредприятията за сметка на междинната група (със заетост от 100 до 250 човека) показва, че икономиката е все още силно неустойчива.
- Въпреки редица признаци на стабилизация на общинската икономика, един от основните проблеми остава ниската производителност и ефективността на производствата. Като цяло характерни са недостатъчна иновационна активност на предприятията, ниска иновативна култура на предприемачите, липса на връзки между предприятията и изследователската общност.
- Като сериозен недостатък на дейността на МСП може да се посочи липсата на достатъчно предприемачески опит, на квалифициран персонал в областта на икономиката и управлението и на средства за инвестиции в производството. Много от съществуващи МСП не използват потенциала си за иновации, защото не разполагат с висококвалифициран персонал за разработване и въвеждане на нови технологии с цел повишаване обема и качеството на продукцията.

- Все още е сериозна липсата на технологична, пазарна и предприемаческа инфраструктура от съвременен тип, способни да активизират бизнеса и да позиционират града в изострената международна регионална и градска конкуренция за привличане наинвестиции, престижни дейности и модерни производства като катализатори и дифузори на общото развитие.
- Коефициентът на заетост в общината е - 91,60 %, при среден за страната 89,90 % Структурата на заетостта е представена предимно от бюджетна заетост – 2257 човека през 2015 г.. В преработващата промишленост са заети 2340 човека, а в селското, горско и рибно стопанство - 1290 дущи. В частния сектор на услугите преобладават заетите в "търговия, ремонт и техническо обслужване" - 23,5%.

Икономически връзки между населените места в общината. По отношение на стоковия обмен взаимоотношенията са слаби и едностранчиви. Основният продуктопоток от селата към града се свежда до доставянето на зърнени храни за преработка и продажба в мелничния завод, зеленчуци за консервната фабрика и грозде за "Винпром-Свищов" АД. Известен обем продажби между града и селото се осъществява в областта на дърводобива, главно доставянето на дървесина за "Свилоза" АД. За производството на сулфатна избелена целулоза при пълно натоварване на производствения капацитет на "Свилоза" АД по данни на дружеството се изискват годишно 220 хил. т. широколистна дървесина. Наличието на подобни потребности поставя дружеството и респ. общинската икономика в зависимост от производствените възможности на подотрасъл дърводобивна промишленост.

Ресурсно обезпечаване. Общинската икономика, особено фирмите от преработвателния сектор, задоволява производствените си потребности основно с местни суровини и материали. Тук те могат да намерят почти всички суровини за хранително-вкусовата индустрия, която доминира в общината. От външни източници икономиката в по-голяма степен е зависима по отношение на енергоносители, някои строителни материали (цимент, тухли, дървен материал), горива и др. Следва да се отбележи, че дефицит на суровини, материали и полуфабрикати не се наблюдава. Проблемът със снабдяването е платежо-способността и кредитната политика на финансовите институти.

От технико-технологична гледна точка общинската икономика (промишленото и земеделското производство) определено може да се квалифицира като твърде ресурсоемка. На първо място високата ресурсоемкост е свързана с големите производствени разходи, невъзможност за икономии и оскъпяване на продуктите. Вторият проблем е свързан с предходния и свежда до неконкурентноспособността на произвежданите стоки на местните и външните пазари. Трето, високата консумативност на производството поставя под въпрос и

устойчивото развитие на производствените отрасли и икономиката като цяло. Четвъртият проблем се явява проблемът с инвестициите и иновациите в производството, които понастоящем са твърде оскъдни.

Фирмите в общината се характеризират с голяма диверсификация на предлаганите стоки по асортимент и номенклатура. Общинската икономика като цяло все още не бележи ръст на развитие след периода на рецесия. Тя се нуждае от солидна терапия, подсигурена с реални и адекватни оздравителни програми, които да бъдат ресурсоосигурени.

Според данните от НСИ, през 2014 г. 32,2% от приходите в общината са реализирани от търговията (при 132,5% ръст спрямо 2008 г.), 30% са реализирани от преработващата промишленост (при ръст спрямо 2008 г. 126,6%) и 22,2% от селското стопанство (при ръст спрямо 2008 г. 295%).

Таблица 6.2.1.3.13. **Нетни приходи на предприятията по видове икономически дейности, хил. лв.**

	2008	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**Нараст-ване спрямо 2008 г.**	**Дял в общите приходи на общи-ната**
общо за община Свищов	**473094**	**373451**	**537515**	**600569**	**602467**	**640709**	**630783**	133,3%	
Селско, горско и рибно стопанство	47379	59639	82305	125781	123089	139100	139771	295%	22,2%
Преработваща промишленост	149 596	78 897	184 184	178 741	166 899	184089	189437	126,6%	30%
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване		9 053	8 439		16 894	2864	2841		
Строителство	17 571	20 179	14 612	14 309	13 081	11703	21443	122%	3,4%
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	153 520	119 577	171 326	174 157	199 872	205174	203417	132,5%	32,2%
Транспорт, складиране и пощи	10 090	6 583	7 883	12 728	9 213	14658	9807	-3%	1,55%
Хотелиерство и ресторантьорство	5 324	5 026	5 845	6 390	7 185	6738	6276	117,9%	0,99%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1 161	3 016	1 891	1 732	2 636	2167	1935	166,7%	0,3%
Операции с недвижими имоти	3 124	2 176	3 545	3 379	2 165	3582	2711	-13,2%	0,43%
Професионални дейности и научни изследвания	3 042	3 329	2 490	4 020	7 423	3854	4459	146,6%	0,71%

Административни и спомагателни дейности	2 396	4 420	793	673	817	851	745	-69%	0,12%
Образование	118	77	119	169	168	152	155	131,4%	0,025%
Хуманно здравеопазване и социална работа	3 948	4 413	4 099	3 954	4 759	5033	5098	129,1%	0,8%
Култура, спорт и развлечения	1 099	762	669	494	461	636	519	-52,8%	0,082%
Други дейности	667	728	745	680	661	655	506	-24,1%	0,08%

Източник: НСИ

Таблица 6.2.1.3.14. **Относителен дял на предприятията по видове икономически дейности през 2012 г.**

Сектор	Дял от общо заетите в общината
Селско, горско и рибно стопанство	14%
Преработваща промишленост	25%
Доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2%
Строителство	3%
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	14%
Транспорт, складиране и пощи	4%
Хотелиерство и ресторантьорство	4%
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	1%
Операции с недвижими имоти	0%
Професионални дейности и научни изследвания	1%
Административни и спомагателни дейности	7%
Образование	14%
Хуманно здравеопазване и социална работа	5%
Култура, спорт и развлечения	1%
Други дейности	1%
общо	100%

Източник: НСИ

ТРЕТИЧЕН СЕКТОР

Секторът на услугите постоянно увеличава значението си за местната икономика, но все още услугите са далеч от нужното разнообразие и качество на предлаганите дейности. Промените в третичния сектор все още нямат качествен характер, а до голяма степен конюнктурен характер. Те са ориентирани основно към увеличаване дела на търговията. Близо 60% от фирмите в Свищов работят в сектор услуги, което е типично за цялата страна.

Търговия и услуги

Преобладаваща част от активните фирми в общината оперират в сферата на търговията, ремонт на автомобили и битова техника. Те представляват 14 % от активните фирми през 2014 г., микро и малки предприятия. Търговията е третия по значение отрасъл за приходите от дейност, създавани в общината – 6,7% и първи по нетните приходи от продажби – 32,2%.

Наблюдава се неравномерно развитие в броя на фирмите и приходите от дейността в сектор "Търговия" след 2008 г., като през 2014 г. икономическите резултати са приблизително равни на тези от 2008 г.

Някои от по-големите търговски обекти на територията на град Свищов днес са: Търговска верига за хранителни стоки „БИЛА", супермаркети „Зора“ и „Моят магазин“; Магазини за черна и бяла техника: „Зора", „Техномаркет" и други.

Транспорт

В града отрасълът е представен от „Дунав Автотранспорт 2" ЕООД, извършваща автомобилни превози в страната и чужбина, автосервизни услуги, годишни технически прегледи, бензиностанция и автогара; „Феникс 2“ ООД, „ДА 2“ ЕООД комплексно обслужване в сферата на транспорта. В града функционират и множество частни фирми, извършващи таксиметрови услуги, пътнически превози, вътрешна и международна спедиция - ЕТ „Валентин Русанов“, ЕТ "Валентин Горанов", ЕТ „Румян Божанов“, ЕТ „Рени 2000 - Петър Георгиев“, ЕТ „Красимир Петков - 64“, ЕТ „СВВ - Стефка Великова“, ЕТ „Васко Анчев-Елина“, ЕТ „Торнадо- 2000-Красимир Иванов“.

Финансов сектор

Финансовият сектор има традиции и запомнящо се присъствие в икономиката на Община Свищов. Свои клонове в Свищов имат почти всички големи български банкови и застрахователни институции като "Обединена българска банка", "Уни Кредит Булбанк", „Райфайзенбанк", „Общинска банка", „Пиреосбанк", "Българска пощенска банка", "Централна кооперативна банка" АД, "Банка ДСК", "ПИБ", ДЗИ, "Алианц България", "Булстрад", "ПроКредит Банк" АД, "Експресбанк - Societe Generale", „Алфа банк", МКВ Unionbank, ЗД "Бул Инс" АД и др. Голяма част от тях са собственост на външни инвеститори, което е основа за силна конкуренция в сектора и за големия избор на финансови услуги за потребителите - граждани и фирми. Наличието на широко представителство във финансовия сектор е доказателство за високата оценка на потенциала на местната икономика от страна на финансовите институции.

Туризъм

Туризмът е припознат като приоритетен сектор в община Свищов, като в предходните стратегически документи на местно ниво е отчетено неговото положително въздействие

върху местната икономика.

По оценки на местни експерти, в града има достатъчно леглова база и заведения, които са ориентирани по-скоро в средния ценови клас.

Създаден е Съвет по туризъм Свищов, който разработва и подържа интернет страница с информация за настаняване и забележителности в гр. Свищов и общината.

Фериботната линия между Свищов и румънския град Зимнич осигурява на града регулярна връзка с Румъния и осигурява около 2500 посещения средногодишно. Тези посещения на румънски граждани са предимно с търговска цел, но немалка част от тях остават да нощуват.

Природните и социално-културните ресурси на общината, позволяват привличането на разнообразни групи туристи. Като потенциално привлекателни обекти се открояват:

културно-историческите паметници - Сграда Първо българско народно читалище "Еленка и Кирил Д.Аврамови 1856", Сграда Ректорат на Стопанска академия "Димитър Апостолов Ценов", Бюст-паметник на Алеко Константинов, Къща-музей "Алеко Константинов";

археологическите обекти - Средновековна крепост "Калето", Римски град Нове /Novae/, Археологическа експозиция;

църквите - Храм "Св. Димитър", Храм "Св. Преображение", Катедрален храм "Св.Троица", Манастирите - "Св.Св. Петър и Павел", "Успение Богородично";

паметници и местности от историческо значение - Кулата на градския часовник, Исторически парк "Паметниците", Паметникът на свободата;

етнография - Етнографска експозиция;

природни забележителности и защитени местности - Защитена местност "Русалка", Природна забележителност "Божурлука", Природен парк "Персина", Защитена местност "Старият дъб", Защитена местност "Кайкуша", Защитена местност "Мешова гора", Защитена местност "Находище на българска гърлица", Защитена местност "Находище на български сърпец" .

Световната тенденция е свързана с нарастване на търсенето на балнеоложки туристически услуги. В много случаи това търсене се комбинира с други форми на туризъм - културен, познавателен, екологичен и др. В община Свищов наличните балнеоложки ресурси са в благоприятна комбинация с други видове туристически ресурси - природни и културно-исторически забележителности.

Туристическият потенциал на община Свищов е от основно значение за развитието на икономиката на района през следващите години. Икономическите параметри на отрасъл „Хотелиерство и ресторантьорство" (туристически сектор) показват, че в рамките на периода 2005-2015 г. са направени значителни инвестиции в легловата база в община Свищов като са

открити 7 нови хотела.

Таблица 6.2.1.3.15. **Брой хотели**

години	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**
България	1230	1348	1526	1646	1784	1823	1862	1936	2055	2166	2180
Област Велико Търново	34	45	52	55	67	73	77	78	75	79	76
Свищов	4	4	5	5	7	8	10	11	11	11	11

Източник: НСИ – ТСБ Север

В рамките на периода 2007-2015 г. са направени значителни инвестиции и от общинската администрация за подобряване на състоянието и развитието на културно- историческите обекти в региона, изграждането на локални и регионални туристически продукти, подобряване на градската жизнена среда и уличната и пътна инфраструкутра.

Туристически потоци

За обема на туристическия пазар, измерван като брой туристи, посетили съответната дестинация в рамките на една година, може да се съди по два показателя, които се наблюдават от националната статистика: количеството на осъществените нощувки в средствата за подслон и местата за настаняване и средната продължителност на пребиваването в дестинацията на туристите, които са отседнали в средствата за подслон и местата за настаняване. Измерен по тези показатели, обемът на пазара е значително подценен поради обстоятелството, че той не обхваща няколко съществени туристически потока: (1) потокът на туристи, които посещават съответната дестинация само за ден или част от деня без да отсядат; (2) потокът на туристи, които отсядат в близки и приятели; (3) потокът от туристи, които отсядат в частни квартири срещу заплащане, без последните да отчитат това; (4) потокът от туристи, които прихождат през деня в рамките на даден отрязък от времето, но предпочитат да нощуват извън дестинацията (това е особено популярно за времетраенето на фестивалите и празниците в района).

На база статистически данни и трендове от проведени в страната изследвания и наличните данни за посетителите в гр. Свищов, осъществени при разработването на Маркетингова стратегия за промотиране на туристически обект "Нове", приблизителна оценка на броя на потенциалната целева група на туристите, посещаващи гр. Свищов годишно е около 100 000 души. Целевите групи са определени въз основа на техния интерес към посещение на туристически обекти, най-вече културно-историческите, туристи, които търсят автентичност, нови знания и впечатления и запомнящо се преживяване. Предопределящо значение при избора на целевите групи има и местоположението на гр. Свищов и възможността да привлече туристи, пътуващи по река Дунав.

От тях целевата група на вътрешните туристи е определена на около 61 000 души, а на чуждестранните туристи - 39 000 души.

Таблица 6.2.1.3.16. **Брой и структура на посетителите в туристически обекти:**

Български туристи	брой	Дял,%	Чуждестранни туристи	брой	Дял, %
Ученици по програмата „Стоте туристически обекта"	2000	3,3	Круизи по Дунав	25000	64,1
Туристи, историци, археолози, гости на града	40000	65,6	Гости на събития и фестивали	1000	2,6
Туристи (орнитолози, еколози и екотуристи, гости на града	4000	6,6	Посетители на Велико Търново	9000	23,1
Студентите в Стопанска академия «Димитър Ценов»	15000	24,6	Румънски туристи	4000	10,3
Общо	61000	100,0		39000	100,0

Източник: Маркетингова стратегия за промотиране на туристически обект "Нове"

Отчитайки тенденциите от изминалите години, за увеличаване на българските туристи извън популярните масови туристически дестинации (Черноморие, ски курорти), тази целева група има значителен потенциал за растеж. В този случай трябва да бъде отчетено, че българските туристи са по-скоро индивидуални туристи и решенията за пътуванията им са основани главно на препоръки от познати, споделени мнения, впечатления от социални мрежи и т.н.

Техните посещения са краткосрочни и често решенията за пътуванията им се взимат в последния момент (пътувания за уикенда или за празници).

Характеристиките на целевата група чуждестранни туристи не се различават съществено от тази на национално ниво, отчитайки някои периферни, но важни за конкретизацията на мерките специфики. Целевата група са хора в активна възраст, организирани туристи, интересуващи се от активно прекарване на своята почивка с максимум разнообразие на дейностите. Маршрутите и обектите за посещение от тези туристи са предварително планирани от туроператорските фирми. Въпреки, че пристанището на гр. Свищов се използва активно за транспортиране на чуждестранни туристи от круизни кораби по река Дунав, те не посещават града и забележителностите му, а преминават транзитно към Велико Търново. Има очевиден потенциал в този ресурс, който обаче е достъпен единствено чрез туроператорите.

За разлика от българските, чуждестранните туристи ползват организирани пътувания с предварително определени пакети. При тях индивидуалния туризъм е много по-слабо изразен (главно поради факта, че туристите предприемат индивидуални пътувания за сравнително добре познати дестинации, за които има достатъчна информация предимно в интернет, както и има възможност за онлайн резервиране на нощувки и пътувания). При повечето организирани чуждестранни туристи липсва предварително изградено мнение и

очаквания от дадена дестинация, което при българските туристи често може да се окаже причина за отказване да се посети определено място. Привличането на чуждестранни туристи трябва да бъде ориентирано най-вече през привличане на туроператорски фирми, които да включат „Нове“ като част от културно-историческите пакети за посещение. Въпреки, че увеличението на чуждестранния сегмент туристи изисква значително повече дългогодишни усилия, популяризирането на „Нове“ сред двете целеви групи трябва да се осъществява паралелно, като се отчитат и възможностите за оперативно финансиране чрез проекти. Слабо функционира рекламната и информационна система.

Особено важно е да се реализират в бъдеще проекти от страна на общината, бизнеса и НПО, които да развият нови туристически атракции с оглед подобряване и рекламиране на туристическия продукт на територията. Особено важно е опазването на културното наследство в контекста на устойчивото развитие. В случая благоприятно значение за развитието на туризма на територията на общината се явява развитието на туризма в съседни и близки общини Велико Търново, Русе, Ценово, Никопол, което създава предпоставка за изграждане на регионални маршрути, допълване на културния и спа туризма със селски, екологичен, религиозен и други видове туризъм. Разнообразяването на туристическите услуги и местните атракции създава възможности за удължаване престоя на туристите в региона на базата на по-големия избор от възможности за отдих и забавления. Разширяването на пакетите от услуги, изисква освен обединяването със съседните общини и обединяване усилията на различните населени места на общината, различните организации и институции в региона. Така ще се реализират повече съвместни инициативи и ще се увеличи местният капацитет вобластта на обновяването и модернизирането на инфраструктурата и предоставянето на по – атрактивни услуги за гостите на общината.

6.2.1.4.БИЗНЕС ИНФРАСТРУКТУРА

Развитието на бизнес услугите е важен фактор за конкурентоспособността и съживяването на икономиката в общината. През 2014 г. заетите лица във фирми и организации, предлагащи финансови, застрахователни, консултативни, информационни услуги и услуги за търговия с недвижими имоти в община Свищов са 3,2% от общо заетите, при 11,17 % - общо за страната.

Положителен факт е наличието на утвърдени бизнес-организации, които са реални партньори на общината. Съществува необходимост от създаване на условия за обединено и интегрирано предлагане на услуги от страна на общината и бизнеса. Сътрудничеството се осъществява от Българска стопанска камара, Регионален център за малки и средни предприятия, сдружение „Еврорегион Дунав-юг“, Дунавски център за обучение и развитие,

Съвет по туризъм. Тези организации посредством своята дейност и услугите, които предлагат, създават условия за развитието на малкия и среден бизнес в Община Свищов.

6.2.1.5.ПРОСТРАНСТВЕН АНАЛИЗ НА ЛОКАЛИЗАЦИИТЕ ЗА ИКОНОМИЧЕСКА АКТИВНОСТ.

Производствени/индустриални зони

Настъпилите промени в структурата и устройството на производствената зона се определят от настъпили промени в условията на производството, и по-конкретно:

- протеклите в периода след 1990 г. процеси на преструктуриране на собствеността, приватизация и ликвидация на държавните предприятия;
- намаляване дела на индустрията и развитие на третичния сектор и услугите;
- в структурата и размерите на производствените единици - от големи държавни производствени структури (обединения, комбинати и др.) към частни малки, средни и микро предприятия с ниска степен на хоризонтална и вертикална интеграция;
- в динамичността и устойчивостта на производствената специализация на фирмите и предприятията.

Характеристиката на сега съществуващата производствена зона включва:

- достъп до ж.п. линия и автомобилен път. Разположението на производствената зона в близост до главни пътни артерии я прави подходяща за развитие на бизнес;
- изградена техническа инфраструктура в преобладаващата част от зоната, която се нуждае от осъвременяване;
- наличие на терени с възможност за нови стопански инициативи;
- унищожаване, изхабяване и разбиване на сгради и инженерна инфраструктура поради раздробяването на собствеността и свързаната с това поява на малки и много малки предприятия, което е нецелесъобразно за бъдещото устройственото развитие на града.

Срещат се функциониращи предприятия с частично обновена и реконструирана материална база, но в по-голямата си част реконструкцията на предприятията се забавя.

Една част от територията на района е с негоден сграден фонд от екологична и архитектурна гледна точка и подлежи на благоустрояване . Сградите на една голяма част от предприятията са амортизирани и непривлекателни, трудно могат да се модернизират и използват.

6.2.2. ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ

6.2.2.1.МОТИВАЦИЯ НА ЦЕЛЕВАТА КОНЦЕПЦИЯ ЗА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ НА ОБЩИНАТА В ДЪЛГОСРОЧНА ПЕРСПЕКТИВА

При формулиране на сценариите/хипотезите за икономическо развитие и функционална система "Труд" следва да се отчете влиянието на комплекс от условия и фактори. Те са свързани с:

- необходимостта от придаване на нов динамизъм на икономиката на общината;
- използването на пространствените и устройствени фактори за реализацията на този динамизъм;
- общите тенденции в икономическото развитие и заетостта през последното десетилетие и последиците от преструктурирането на реалния икономически комплекс, отраслите и дейностите на социалната сфера и отражението им върху функциите на система "Труд";
-влиянието на комплекса от разнообразни фактори, под чието въздействие ще се определят и параметрите на развитието на икономиката и система "Труд".

В резултат на анализа, инвестиционните предимства на общината могат да се обобщят по следния начин:

- ❖ Изграденост на енергийната, съобщителната и водостопанската система на общината.
- ❖ Газоснабдяване – перспективи за изграждане .
- ❖ Свободни инвестиционни терени.
- ❖ Сравнително благоприятна възрастова структура на населението; потенциал на свободни човешки ресурси.
- ❖ Ключово географско положение.
- ❖ Близост до пристанища - Свищов (р. Дунав).
- ❖ Благоприятни природни условия за развитие на селско стопанство.
- ❖ Интерес от страна на чуждестранни инвеститори.

Възможности, които имат потенциал за стопанско усвояване в общината, са:

- Развитие на конкурентен аграрен сектор и хранително-вкусова промишленост, възможност за развитие на биологично земеделие;
- Развитие на туризъм, "стъпил" върху природно и културно наследство и интегриран с аграрния сектор.

В плана за развитие на общината 2014 - 2020 г. са заложени основни стратегически цели, свързани с икономическото развитие, като дефинираните приоритети ще бъдат реализирани чрез изпълнението на специфични цели и мерки:

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПРИОРИТЕТ 1: **Повишаване на конкуренто-способността на общинската икономика**

Специфична цел 1.1.**Възстановяване и развитие на инфраструктура, допринасяща за засилване на местната конкурентоспособност.**

Мярка 1. **Изграждане на Бизнес-парк.**

Мярка 2. **Изграждане на център за иновации с база и инфраструктура за стартиращи предприятия на завършващи своето образование младежи.**

Мярка 3. **Развитие на газоразпределителната мрежа в общината.**

Специфична цел 1.2: **Развитие на модерен търговски, логистичен и интермодален транспортен център с трансграничен характер.**

Мярка 4. **Съпътстващи мерки за трансгранично партньорство в областта на транспортната инфраструктура и логистика.**

Мярка 5. **Рехабилитация на уличните и тротоарни настилки на частта от републиканския път 11-52 - ул. „33-ти Свищовски полк" от кръстовището с ул. „Студентска" до кръстовището с ул. „Христаки Павлович".**

Специфична цел 1.3. **Подобряване на условията за развитие на туризма чрез поддържане на съществуваща и създаване на нова инфраструктура и интегрирани туристически продукти.**

Мярка 6. **Развитие на културен туризъм.**

Мярка 7. **Развитие на екологичен туризъм.**

Мярка 8. **Развитие на балнеолечебен туризъм.**

Мярка 9. **Развитие на речен туризъм.**

Мярка 10. **Атракции на градски забележителности.**

Мярка 11. **Изграждане и налагане на бранд на туристическите продукти.**

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПРИОРИТЕТ 2: **Развитие на инфраструктурата и селищната мрежа**

Специфична цел 2.1. **Подобряване на плановата осигуреност и проектно обезпечаване на инвестиционните инициативи.**

Мярка 1. **Изготвяне на устройствени планове на територията на общината.**

Мярка 2. **Изготвяне на инвестиционни проекти и проектни предложения за финансиране чрез оперативни програми, държавния бюджет и собствени финансови ресурси.**

Специфична цел 2.2. **Интегрирано развитие на град Свищов и социално и икономическо сближаване с малките населените места.**

Мярка 3. **Управление на водните ресурси.**

Мярка 4. **Подобряване на качеството и обезпечеността на транспортната и инженерната инфраструктура в гр. Свищов и селата.**

Мярка 5. **Създаване и поддържане на благоприятна жизнена среда - зелени и пешеходни пространства.**

Мярка 6. **Увеличаване на енергийната ефективност на сградния фонд, отговарящ на съвременните стандарти на обитаване.**

Мярка 7. **Обновяване и развитие на образователната, културната, социалната и спортна инфраструктура и съобразяването ѝ със съвременните потребности.**

Специфична цел 2.3.**Подобряване на състоянието на общинска пътна мрежа.**

Мярка 8. **Рехабилитация и повишаване на товароносимостта на общинската пътна мрежа.**

Специфична цел 2.4:**Опазване и разумно използване на природните ресурси, геозащита и създаване на екологична жизнена среда.**

Мярка 9. **Управление на твърдите битови отпадъци.**

Мярка 10. **Подобряване качеството на въздуха.**

Мярка 11. **Екоравновесие на жизнената среда.**

Мярка 12. **Геозащитни, противосвлачищни и брегоукрепващи мероприятия.**

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПРИОРИТЕТ 3: **Създаване на условия за пълноценно развитие и реализация на човешките ресурси**

Специфична цел 3.1.**Подобряване на достъпа до качествено образование и учене през целия живот за икономическа и социална реализация.**

Мярка 1. **Оптимизиране и ефективно използване на образователната инфраструктура.**

Мярка 2. **Развитие на алтернативни форми за учене през целия живот.**

Мярка 3. **Развитие на образователна среда за социално включване.**

Мярка 4. **Развитие на алтернативни форми за социална реинтеграция на отпадналите от образователната система млади хора от 18 до 25 г.**

Мярка 5. **Създаване на условия за насърчаване на творчеството, иновациите и предприемачеството сред младите хора.**

Мярка 6. **Подобряване на материалната база в образованието и внедряване на съвременни ИКТ технологии.**

Мярка 7. **Развитие на партньорски мрежи между средните и висшите училища с бизнеса за улесняване на прехода от образование към заетост.**

Мярка 8. **Повишаване на трудовата заетост чрез усвояване на нови професионални знания и умения.**

Специфична цел 3.2. **Разширяване на обхвата и осигуряване на равен достъп до качествени здравни услуги.**

Мярка 9. **Инвестиции в ново оборудване в системата на здравеопазване.**

Мярка 10. **Повишаване на информираността на населението за ранна превенция на заболяванията.**

Мярка 11. **Подобряване на достъпа на населението до здравни услуги, включително**

чрез осигуряване на мобилни такива.

Специфична цел 3.3. **Развитие и повишаване на качеството на социалните услуги.**

Мярка 12. **Преодоляване на рискове, водещи към социално изключване на индивиди и групи.**

Мярка 13. **Разширяване на мрежата от социални услуги за подкрепа на уязвими групи и общности.**

Мярка 14. **Деинституционализация и подобряване на грижата за деца, младежи и възрастни.**

Специфична цел 3.4. **Съхраняване и развиване на културната идентичност и създаване на условия за оползотворяване на свободното време, културен живот и спорт.**

Мярка 15. **Достъпност до културното наследство за общността и гостите на града.**

Мярка 16. **Съхраняване и развитие на общинския културен календар.**

Мярка 17. **Развитие на спортно-физическата активност на населението.**

СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ КЪМ ПРИОРИТЕТ 4: **Укрепване на институционалната среда в услуга на гражданите и бизнеса**

Специфична цел 4.1. **Развитие на институционалната среда и междуобщинското сътрудничество.**

Мярка 1. **Въвеждане на комплексно административно обслужване.**

Мярка 2. **Трансфер на добри практики за подобряване на местното самоуправление чрез изграждане на партньорства с други общински администрации.**

Специфична цел 4.2. **Развитие на административния капацитет и повишаване на качеството на публичните услуги.**

Мярка 3. **Повишаване на компетенциите и квалификацията на общинските служители за предоставяне на услуги с високо качество и ефективност.**

Специфична цел 4.3. **Участие на гражданите и бизнеса в процеса на местно самоуправление.**

Мярка 4. **Разработване и прилагане на мерки за повишаване на информираността на гражданите за общинската политика и услуги.**

Мярка 5. **Разработване на ефективни механизми за участие на гражданите и бизнеса в процеса на вземане на решения.**

Специфична цел 4.4. **Засилване на международното сътрудничество.**

Мярка 6. **Създаване на ефективни международни партньорства за трансфер на добри практики в областта на местното самоуправление и насърчаване развитието на регионите.**

В тази връзка са предвидени мерки, реализиращи приоритетите на плана на община Свищов, които ще повлияят върху икономическото развитие и подсистема "Труд", включват изграждането на подходяща бизнес среда; подобряване качеството на човешките ресурси; развитие на изследователска дейност, технологично и иновационно развитие на общината; доизграждане и модернизиране на техническата инфраструктура и т.н.

В Стратегията за устойчиво развитие на община Свищов (2014 г.) са заложени за изпълнение следните проекти, които имат отражение върху прогнозите за икономическото развитие на общината и с които авторският колектив се е съобразявал:

1. Свързване на общинската пътна мрежа с паневропейската, посредством пристанищния и фериботен комплекс. През 2011 г. беше открит и въведен в действие фериботния комплекс „Свищов - Зимнич". Този проект свърза общинската пътна мрежа с паневропейската, което даде нови перспективи за развитие на гражданите и фирмите от общината;
2. Изграждане на яхтено пристанище на Дунав с панорамна алея, което ще приема нарастващия брой лодки, катери и кораби на местни граждани и фирми, както и тези на пътуващите по реката. Осъществяването на тази проектна идея се предвижда да бъде чрез публично-частно партньорство;
3. Въвеждане на системи за оползотворяване на строителни отпадъци /обезпечаване с технически съоръжения/; Изграждане и въвеждане в експлоатация на инсталация за сепариране на битови отпадъци;

Устройствените решения и фактори са друго важно условие за реализацията на целите и приоритетите в развитието на общината, заложени в приетите и действащи стратегически и планови документи, разгръщане на инвестиционната инициатива като предпоставка за динамизиране на икономиката, както и за цялостното подобряване на жизнената среда с опазване и развитие на природните дадености и ресурси на територията.

6.2.2.2.СЦЕНАРИИ/ХИПОТЕЗИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА И СИСТЕМА "ТРУД"

За целите на ОУПО Свищов разработените прогнози имат вариантен характер. Основа и на двата варианта е динамиката и характера на досега протичащите процеси, както и общите тенденции и поставените стратегически цели в развитието на националната, регионалната и общинската икономика. Отчитат се и предвижданията на целевите прогнози за развитието на националната икономика, доколкото възстановяването на икономическия растеж в страната ще окаже влияние върху растежа на общинската икономика.

Вариантите се базират на следните хипотези:

Първият, до голяма степен тенденциален или реалистичен вариант на прогнозата, отчита оценката на досега протичащите процеси и тенденции в развитието на икономиката и заетостта. За последния период от 20 - 25 години (от прехода към пазарна икономика) се наблюдава определена цикличност в икономическото развитие на общината (и страната), като се редуват периоди на икономически спад, на икономически подем, на рецесия. Прогнозните разчети отчитат и забавянето на икономическото възстановяване на общината спрямо средните параметри на развитие на страната. При този вариант основната хипотеза е реализиране на умерен икономически растеж на основата на усвояване на потенциалите на общината, подкрепа от страна на общинската администрация за подобряване на всички видове инфраструктура, бизнес услугите, насърчаване на икономическите субекти активно да усвояват средства по европейски и национални програми, поява на нови малки и средни предприятия.

Вторият (целеви или умерено оптимистичен) вариант отчита тенденциите в развитието на икономиката и заетостта в общината, но той се базира на вероятностното доминиращо влияние на фактори, които ще оказват относително благоприятно въздействие върху развитието на икономиката, по-оптимистична прогноза за цялостното икономическо развитие на страната, целева подкрепа за развитие на икономическите единици, обвързване на предприемаческата среда с всички видове елементи на техническата инфраструктура (удобен и бърз транспортен достъп, качество на съобщителните комуникации), лесно и удобно взаимодействие с елементи на пазарната инфраструктура, удобен достъп до различните елементи на социалната инфраструктура и повишаване на тяхното качество, инвестиционна активност от страна на общинската администрация и бизнеса за усвояване на средства от европейските програми и силен тласък на предприемачеството.

И по двата сценария развитието на система "Труд" се характеризира с динамично развитие. Липсва хипотеза, която да води до негативни предвиждания за развитието на тази подсистема.

6.2.2.3. ПРОГНОЗА ЗА ДИНАМИКАТА И СТРУКТУРАТА НА ИКОНОМИКАТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ

Концепцията за икономическото развитие на общината се базира на следните допускания :

- развитие на община и град Свищов, свързано с неговото регионално местоположение и консумиране на благоприятните предпоставки по линия на добрата транспортна достъпност по р.Дунав и реализиране на нови проекти за нейното повишаване. В тази връзка в близост до пристанището се предлага изграждането на транспортно-логистичен център с необходимите складови площи и функции;

- развитие на образователния потенциал на територията и укрепване на връзките с научно-изследователски звена и създаване на нови. Предпоставка за това са отреждането на терени за развитие на индустриален парк/ технопарк и друга подкрепяща бизнеса инфраструктура, заложени в Общинския план за развитие.
- развитие на туристическа функция с преобладаване на културен и еко туризъм;
- подкрепа за индустрия, реализираща регионалните сравнителни предимства с повишена ефективност и конкурентоспособност и отговаряща на изискванията на модерната икономика. Потенциалите на община Свищов определят нейното успешно преструктуриране към специализация в областта на целулозно-хартиената, шивашката, хранителната индустрия и производство на машини и резервни части.

Тези производства имат потенциал за участие в създаването на евентуални клъстери на територията на Северен централен район или приобщаването на предприятия от различните отрасли във вече съществуващи клъстери, напр. „Специализиран клъстер и институт по облекло и текстил-Дунав“, Български речен клъстер „Дунав“, Клъстер „Зелени технологии и машиностроене“, Клъстер за достъпен туризъм и др.

Основните параметри на прогнозните разчети за динамиката и секторната структура на икономиката са представени в *таблици 6.2.2.3.1. и 6.2.2.3.2*.

Първият, тенденциален вариант на прогнозата, предвижда средногодишни темпове на растеж около 4-4,5 % през целия прогнозен период. Независимо че предвидените темпове на растеж на икономиката са високи за период от 20 години, те са недостатъчни за изпълнение на поставените цели за доближаване до средните европейски стандарти за равнище на икономическо развитие. По отношение на структурата на производството този вариант се доближава до една рационална структура, доколкото се предполага, че пазарът сам ще насочи икономическото развитие в тази посока, още повече, че започват да се очертават подобни тенденции.

Вторият (целеви умерено оптимистичен) вариант характеризира темповете и структурата на производството, необходими за постигане на едно сравнително високо равнище на развитие. Той е разработен при условие на преобладаващо действие на фактори със стимулиращо въздействие върху развитието на общинската икономика. Реализацията на втория вариант предполага наличие на целенасочени управляващи въздействия. Набелязаният целеви вариант, реализиращ една нова динамика и качество на развитието налага спешна необходимост от качествени преустройства в структурата и използването на производствените ресурси, налага да се търсят и прилагат иновационни решения в икономиката и да се усъвършенства икономическата политика. Развитието на добре

организирана предприемаческа, пазарна и комуникационна инфраструктура, както и образователна инфраструктура, е стимул за икономическото развитие и повишена инвестиционна привлекателност на територията. Предвидените средногодишни темпове по този вариант са в рамките на 4,5 - 5,5 % средногодишен растеж и структура, ориентирана към високоефективни пропорции на секторите, отраслите и производствата.

Прогнозирани са високи темпове на развитие на вторичния сектор и през двата периода, имайки предвид индустриалната насоченост в икономическото развитие предимно на град Свищов и ускорената строителна дейност, която трябва да покрие потребностите на промишлеността, транспортно-логистичните зони, обслужващата сфера, транспортното и екологично строителство в града и общината.

Предвидени са много близки темпове на развитие на вторичния и третичен сектор, следвайки тенденциите в развитието на една модерна икономика и предпоставката за тяхната взаимозависимост (*таблица 6.2.2.3.1.*).

Таблица 6.2.2.3.1. **Средногодишни темпове на нарастване на икономиката**

	2015 - 2020		2021 - 2035	
	Тенденциален/ реалистичен	**Целеви (умерено оптимистичен)**	**Тенденциален/ реалистичен**	**Целеви (умерено оптимистичен)**
Икономика общо	**3,3 %**	**4,5 %**	**4,8 %**	**5,5 %**
Селско и горско стопанство	3,8 %	4,3 %	3,5 %	3,7 %
Индустрия	3,2 %	4,7 %	5,0 %	5,5 %
Услуги	3,4 %	4,9 %	4,7 %	5,1 %

Прогнозираната структура на икономиката по показателя произведена продукция е ориентирана към доминиращо развитие на третичния сектор, но при запазване на силната роля на вторичния сектор (вж. *таблица 6.2.2.3.2.*). Според прогнозните оценки по първия вариант/хипотеза на развитие, вторичният сектор достига дял в общата структура на икономиката през 2025 г. около 45 %, а по втория вариант – 46 %, т.е. има силно доближаване на вариантите. Третичният сектор достига прогнозни оценки по отношение на бруто продукция към 2025 г. около 18,5 % и към 2035 г. - 21 %.

Таблица 6.2.2.3.2. **Прогнозна структура на икономиката по основни сектори по показателя произведена продукция**

Сектори	2008 г.	2014 г.	2025 г.	2035 г.
Тенденциален/реалистичен	**100.0%**	**120.72%**	**160.0%**	**200.0%**
Селско и горско стопанство	17.05%	30.19%	38.0%	42.0%
Преработваща промишленост	41.21%	42.22%	45.0%	48.0%
Строителство	4.99%	4.43%	5.5%	6.5%
Търговия	8.22%	6.74%	7.5%	9.0%

Услуги	5.38%	4.90%	5.5%	6.0%
Целеви (умерено оптимистичен)	**100.0%**	**120.72%**	**170.0%**	**210.0%**
Селско и горско стопанство	17.05%	30.19%	39.5%	43.5%
Преработваща промишленост	41.21%	42.22%	46.0%	50.0%
Строителство	4.99%	4.43%	6.0%	7.0%
Търговия	8.22%	6.74%	8.5%	9.5%
Услуги	5.38%	4.90%	6.5%	7.5%

Прогнозата за структурата на промишленото развитие отразява приетите хипотези за целеви структурни промени, които се извеждат на базата на качествени аспекти:

- Ускорено развитие на високотехнологични, ефективни и конкурентноспособни производства.
- Развитие на традиционни производства, но при ново качество и показатели за производителност и конкурентоспособност.

Промените във вътрешноотрасловите равнища и в продуктовите структури са свързани с развитието на нови производства и продукти, на основата на търсене на пазарно перспективни, технологични и иновативни производства и покриване на перспективни "ниши", подкрепени от активна структурна политика на държавата и общината, осигуряване на по-пълно използване на местния потенциал.

Индустрията ще продължи да бъде териториално ориентирана основно към общинския център, разчитайки на изградената производствена инфраструктура, традициите, квалифицираната работна ръка и на други фактори и предпоставки.

В структурата на промишленото производство ще преобладава делът на малките и микропредприятията. В преобладаващата си част сега те се характеризират с много нисък размер на добавената стойност. Необходими са мерки, които да доведат до повишаване на тяхната ефективност, както и до обединяването им в клъстери или бизнес мрежи.

6.2.2.4. ПРОГНОЗИРАНЕ НА ЗАЕТОСТТА

Прогнозата на заетостта се основава на:

- Прогнозите за броя на икономически активното население на общината и на коефициентите на заетост.
- Броя на заетите лица в социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на общината през периода 2010 г. - 2015 г.
- Прогнозите за динамиката и структура за развитие на икономическия комплекс на общината.
- Очакваното увеличаване на пенсионната възраст на работната сила.

- Тенденция за намаляване на броя на безработните лица до около 6,5-7,00 % от работната сила (активното население), което е в приемливите рамки на равнища на безработица.

При прогнозиране на динамичните характеристики на отрасловата заетост, е отчетено действието на следните основни фактори:

- промените в отрасловата структура на производството;
- изменения в трудоемкостта на производството;
- повишено равнище на организация на труда и производителност на труда;
- други интензивни фактори, като нови високопроизводителни технологии, ново образователно и квалификационно равнище на работната сила и др.

При прогнозните разчети за броя на общо заетите в община Свищов са ползвани корекционни коефициенти за реално незаетите (учащи, безработни, инвалиди и др.) от населението в трудоспособна възраст, ежедневна трудова заетост на работна сила от други общини и заетост на част от работната сила на общината в други общини.

На този основа се предвижда към 2035 г. заетостта на работната сила да достигне (*таблица 6.2.2.4.1.*):

При тенденциалния вариант - 15112 души;

При целевия вариант – 15458 души.

Конкретните прогнозни разчети за броя на заетите лица в община Свищов по двата варианта към 2025 и 2035 г. са представени в *таблици 6.2.2.4.1 и 6.2.2.4.2.*

Таблица 6.2.2.4.1.**Прогноза за броя на заетите лица в община Свищов**

Показатели /варианти	**Прогнозна стойност към:**		
	2015 г. състояние	**2025 г. прогноза**	**2035 г. прогноза**
Тенденциален/реалистичен вариант			
Икономически активно население (брой)	15866	15578	15112
Заети лица	8122	10297	11122
Коефициент на заетост	51,19	66,10	73,60
Целеви (Умерено оптимистичен) вариант			
Икономически активно население (брой)	15866	15712	15458
Заети лица	8122	10731	11594
Коефициент на заетост	51,19	68,30	75,00

Броят на заетите лица е изчислен при коефициент на заетост около 75 %. При определянето на тези коефициенти се има предвид достигане на целта на стратегията на Европейския Съюз - Европа 2020, а именно коефициент на заетост - 75% през 2020 г. Като се има

предвид, че се прогнозира за хоризонт - 2035 г. - това равнище на заетост е напълно вероятно/ постижимо.

В структурата на заетите градацията на секторите и отраслите не се различава съществено от тази, извършена на основата на произведената продукция.

В *Таблица 6.2.2.4.2.* е представена прогноза за броя на заетите лица по сектори. Тази прогноза е в основата на оразмеряване на необходимите производствени терени. Прогнозата е в два варианта, които съответстват на двата варианта на структурата на заетостта - тенденциален и целеви.

Таблица 6.2.2.4.2.**Прогнозна структура на заетите лица по сектори в %**

	2014 г. състояние	**2025 г. прогноза**		**2035 г. прогноза**	
		Тенденциален/ реалистичен	**Целеви (умерено оптимистичен)**	**Тенденциален/ реалистичен**	**Целеви (умерено оптимистичен)**
Структура	100.0%	127.0%	132.0%	137.0%	143.0%
Първичен сектор	30.19%	38.0%	39.5%	42.0%	43,5%
Вторичен сектор	42.22%	45.0%	46,0%	48.0%	50,0%
Третичен сектор	11,64%	13,0%	15,0%	15,0%	17,0%
Заети лица	100.0%	127.0%	132.0%	137.0%	143.0%
Първичен сектор	30.0%	37.0%	38.0%	40.0%	40,5%
Вторичен сектор	42.0%	44.0%	45,0%	45.0%	46,0%
Третичен сектор	10.0%	11,0%	12,5%	13,0%	16,0%

6.2.2.5. ПРОГНОЗА ЗА НЕОБХОДИМИТЕ ТЕРИТОРИАЛНИ РЕСУРСИ

Реализирането на политика за постигането на заложената динамика и структура на икономиката налага извода, че сега съществуващите производствени терени не са достатъчни да задоволяват изискванията за бъдещото развитие на града и общината. Липсват терени за обслужване на нов инвеститорски интерес. Предлагането на предприемачески терени е важен фактор за разкриването на нови производства и допринася за създаване на работни места и модернизиране на производствената структура. За тази цел е необходимо да се определят и резервират нови производствени терени. В сегашното си състояние производствените зони и стопански дворове са неефективно използвани и което е по-важно - трудно могат да бъдат използвани за нови мащабни инвестиционни инициативи, тъй като собствеността на терените в тях е раздробена, със съществен дял частна собственост. Това изключва възможността за бързо преустройство и преструктуриране, доколкото е свързана с намеренията и желанията на собствениците на терени.

Необходимо е в новия Общ устройствен план да се предвиди изграждането на нови терени за икономически активности. По този начин ще се осигурят необходимите устройствени предпоставки за реализиране на заложената динамика, като повлияят върху интереса на инвеститорите съгласно съвременните изисквания. Така ще бъде осигурен необходимият резерв от терени, който от една страна ще задоволи новите изисквания на инвеститорите, от друга страна ще осигури възможности за извършването на процес на рехабилитация и реконструкция на съществуващите производствени зони.

Предварителните прогнозни оценки за необходимото площно осигуряване на развитието на икономиката на общината са изчислени на основата на:

прогнозите за динамиката и структурата на икономиката;

прогнозите за броя и структурата на работните места към 2025 г. и 2035 г.

Използвани са следните норми за площ на зает по отрасли:

промишлени терени - 20 - 250 кв.м/зает. Определението на индустриална площ е производствена площ плюс складова площ.

складови терени - 220 - 620 кв.м/зает

терени за услуги, вкл. бизнес услуги - 55 кв.м/зает.

Маржът в някои от приетите норми е голям и това се дължи на технологична особеност и много често на стопанисван терен, чиято използваемост е 60-70%.

Получените площни размери на производствените терени се уточняват на основата на вижданията за политика и качеството на съществуващите терени, а така също на изискванията на структурните промени. Това ще даде възможност както пространствено да се локализира новият инвестиционен интерес към града и другите населени места на общината, така и част от съществуващите сега малки и микро - предприятия, които функционират дисперсно в града и общината при липса на подходящи теренни условия.

По отношение на третичния сектор се оразмеряват терени за заетост, представляваща около 10 % от очакваната заетост в третичния сектор, напр. складови и търговски площи, бизнес услуги и др.).

Получените предварителни прогнозни разчети за необходимите стопански терени са показани в *таблица 6.2.2.5.1.*

Таблица 6.2.2.5.1.**Предварителни прогнозни разчети за площта на територии за производствени и складови дейности, градско стопанство и стопан.дворове (бруто), ха**

	Съществуващо положение*	**Прогноза**	
		Реалистичен	**Оптимистичен**
Територии за производствени и складови дейности, градско стопанство и стопански дворове (бруто)**	720,38 ха	881,63 ха	898,40 ха

Територии за производствени и складови дейности извън населените места, в т.ч.	571,26 ха	630,27 ха	650,60 ха
стопански дворове**	269,43 ха	300,99 ха	320,80 ха

* Включва и неизползвани терени в бившите стопански дворове
**Включва и територии, определени като Смесени многофункционални зони (Смф)

Сравненията със съществуващото положение дават основание за следните изводи:

- направените прогнозни разчети за необходимите територии за производствени и складови дейности, градско стопанство и стопански дворове по двата варианта очертават необходимостта от увеличаване на съществуващите терени с 10 до 22 %. Планирането на по-голяма площ се прави, като се отчитат следните фактори: осигуряване предпочитанията на инвеститорите, които е трудно предварително да бъдат точно определени; да се резервират терени за далекоперспективно развитие след 2025 г;
- в този вид прогнозата не отчита качеството на съществуващите промишлени терени и възможността им да бъдат използвани за удовлетворяване на нов инвеститорски интерес. Около 57 % от собствеността в производствените зони е частна, удребнена, разпокъсана, което изключва в един скорошен период възможност за тяхното оптимално преструктуриране и осъвременяване. Съобразяването с тези фактори налага формирането на нова устройствена политика по отношение на производствените терени, преустройство и създаване на нова по характера си устройствена среда в производствените зони.

6.2.2.6.УСТРОЙСТВЕНИ РЕШЕНИЯ ЗА РЕАЛИЗИРАНЕ НА ПРОГНОЗНИТЕ ВАРИАНТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ИКОНОМИКАТА И СИСТЕМА „ТРУД"

Устройствените решения, подкрепящи развитието на икономиката на общината, се основата на следните предпоставки:

1. Стимулиране развитието на „опорни центрове" (вж. т. 6.3.2.7. от настоящата обяснителна записка).
2. За ревитализация на малките населени места и преодоляване на дисбаланса в развитието на отделните части на територията да се осигури планова основа за развитие на междуселищни съсредоточия на обекти за стопански дейности (селскостопанската инфраструктура и/или за малки и средни производствени предприятия, предимно за хранително-вкусова промишленост, и складови съоръжения), както и на обекти на отдиха и туризма.
3. Новите устройствени решения, заложени в проекта, е целесъобразно да създадат възможности за реализиране на следните конкретни потребности за пространственото развитие на вторичния и третичния сектор:
   - ✓ Разширяване на производствените зони на гр. Свищов.

- ✓ Използване на бившите стопански дворове, някои и в съседство с производствени зони, за устройването на стопански дейности в селата на общината. Включване и на допълнителни територии за такива дейности в съседство с опорните центрове и селата с добра достъпност с автомобилен и ж.п. транспорт. Освен складиране и изграждане на силози, могат да се появят и други малки и средни предприятия.
- ✓ Локализация на складово-обслужващи дейности, „привързани" към главните входно-изходни артерии на град Свищов, както и при опорните центрове.
- ✓ Създаване на условия за изграждане на извънселищни центрове на обслужващи дейности край транспортни трасета и възли и в близост до места за отдих.
- ✓ Развитие на специализирана инфраструктура, свързана с отдиха на населението, масовия спорт и туризма: обекти на природното и културно наследство с потенциал за туристическо посещение, природни туристически ресурси, минерални извори, разнообразен ландшафт, водни площи, традиции в риболова, различните спортове и др. Развитието на дейности в територии с природна среда с туристически и рекреационен ресурс ще доведат до създаване на нови работни места, стабилизиращи населението на близките населени места, а също и от запазване на селскостопанската дейност, като хранителен „тил" на курортните територии и като елемент на селския туризъм.

Както за съществуващите производствени терени, така и за новоотредените терени стои въпросът за тяхното инфраструктурно съоръжаване.

Успоредно с изграждането на нови предприемачески и обслужващи терени, ще се извърши преструктуриране и обновяване на сега съществуващи промишлени терени и обвързване на предприемаческата среда с всички видове елементи на техническата инфраструктура (удобен и бърз транспортен достъп, качество на съобщителните комуникации), лесно и удобно взаимодействие с елементи на пазарната инфраструктура, удобен достъп до различните елементи на социалната инфраструктура.

С процеса на преструктурирането на икономиката на територията на община Свищов ще се развива пазарната инфраструктура. Това е необходимо, за да се осигурят условия за нормалното и ефективно протичане на процеса на икономическо развитие. Степента и нивото на изграденост на пазарната инфраструктура понастоящем е недостатъчно, недостатъчни са и услугите, които тя предлага. Разширяването на тази дейност ще привлече квалифицирана работна сила.

В град и община Свищов съществено развитие ще има търговската инфраструктура. Тук ще се изгражда модерна търговска инфраструктура - търговски комплекси, логистични зони по

направленията на основните транспортни артерии, бизнес парк; център за иновации с база и инфраструктура за стартиращи предприятия на завършващи своето образование младежи; модерен търговски, логистичен и интермодален транспортен център с трансграничен характер.

6.3. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ И СОЦИАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

6.3.1. ДИАГНОЗА НА СЪСТОЯНИЕТО

Диагнозата на състоянието на социалната инфраструктура на територията на община Свищов има за цел да установи до каква степен са развити обслужващите функции на отделните населени места, в т.ч. и на общинския център и някои от по - големите села, както и развитието и териториалната организация на обслужващите обекти със социално предназначение. Основен акцент на аналитичните проучвания са бюджетните услуги, вкл. и по линия на обществения ред, сигурността и съдебната система.

За целите на ОУП на община Свищов се анализират състоянието и се формулират проблеми, касаещи следните бюджетни социални услуги: образование, здравеопазване, социални грижи и социално подпомагане, култура, спорт, административно обслужване, обществен ред, сигурност и съдебна система.

6.3.1.1. ОБРАЗОВАТЕЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Традициите в образованието, качеството на образователния продукт и технология предопределят облика на Свищов като академичен град - град на младите хора. В град Свищов се намира Стопанска академия „Димитър А. Ценов", която е водеща образователно-научна и културна институция в Република България. Включва четири факултета, 20 катедри, научно-изследователски центрове, Колеж по икономика и управление, Институт за научни изследвания, Академична библиотека, офиси, обслужващи звена, студентски кампус.

Община Свищов разполага с добре изградена образователна инфраструктура, осигуряваща възможност за отглеждане, възпитание и подготовка на малките деца до постъпването им в I клас, за качествено образование в различните етапи - начален, основен и гимназиален. В гр. Свищов функционират 4 общински училища, 3 от които средни и 1 основно, както и 3 държавни професионални училища. В селата на Община Свищов функционират пет основни училища - в с. Ореш, с. Алеково, с. Българско Сливово, с. Овча Могила и в с. Морава, които са средищни.В тях се обучават ученици от община Свищов и от съседните общини.

В гр. Свищов функционират и три професионални средни учебни заведения - Държавна търговска гимназия "Димитър Хадживасилев", Техникум по индустриална химия "д-р Асен Златаров" и СПТУ по строителство и лека промишленост.

В системата на образованието (без висше) в община Свищов работят общо 691 човека, от

които 455 педагогически и 236 непедагогичиски кадри.

В общинските училища, професионалните гимназии и детски градини работят 14 медицински специалисти „Завеждащ здравен кабинет" в общо 16 здравни кабинети (6 в училища и 8 в ДГ). 14 медицински сестри и 3 детегледачки се грижат за децата в яслените групи на ОДЗ в гр. Свищов. Към дейност „здравеопазване" е включен персоналът на Млечна кухня - 4 човека.

Към щата на 2 детски градини са назначени логопед и педагогически съветник, обслужващи децата от всички общински детски заведения по график.

В Свищов работят 3 ресурсни учители, чийто ангажимент е насочен към социалната адаптация, психичното здраве и обучение на децата със специални образователни потребности.

Съобразявайки се с условията на икономическа рецесия, обедняване на населението, демографските проблеми, общинското ръководство подпомага филиали на детски градини в малки населени места, където броят на децата е около 10-12 деца.

През учебната 2013/2014 г. в община Свищов работят 9 общински училища, три професионални гимнации и 9 детски градини, от които 4 са с филиали в малките населени места. Запазва се тенденцията към намаляване броя на децата и учениците.

Таблица 6.3.1.1.1.**Списък на образователните институции на територията на община Свищов към 2014 г.**

№	**Висши училища**
1	Стопанска академия „Димитър Апостолов Ценов"
№	**Общински училища**
1	СОУ "Николай Катранов"
2	СОУ "Димитър Благоев"
3	СОУ "Цветан Радославов"
4	ОУ "Филип Сакелариевич"
5	ОУ "Христо Ботев" , с. Алеково
6	ОУ "Св. св. Кирил и Методий" , с. Българско Сливово
7	ОУ "Кирил и Методий" , с. Морава
8	ОУ "Св. св. Кирил и Методий", с. Овча могила
9	ОУ "Христо Ботев" , с. Ореш
№	**Професионални гимназии**
1	Държавна търговска гимназия „Димитър Хадживасилев"
2	Професионална гимназия по лека промишленост и строителство
3	Професионална гимназия „Проф. д-р Асен Златаров"
№	**Детски заведения**
1	ЦДГ "Васил Левски"

2	ЦДГ "Калина Малина"
3	ЦДГ "Радост"
4	Оздравителна детска градина
5	ОДЗ "Чиполино"
6	ОДЗ "Слънчо"
7	ОДЗ "Детски свят" с филиали в селата Алеково и Българско Сливово
8	ЦДГ "Зорница" с. Ореш с филиали в селата Драгомирово, Морава и Овча Могила
9	ЦДГ "Радост" с. Царевец с филиали в селата Г.Студена, Козловец и Хаджидимитрово

Източник: РИО Велико Търново

След влизане в сила на Закона за предучилищното и училищното образование (обн.,ДВ, бр 79 от 13.10.2015 г., в сила от 01.08.2016 г.) и изискването по раздел IV от последния да се води публичен регистър на институциите в системата на предучилищното и училищното образование, към момента е публикуван публичен регистър на училищата. Данните от регистъра са дадени в долната таблица.

Таблица 6.3.1.1.2. **Списък на училищата в община Свищов към м. април 2017 г.**

№	**Общински училища**
1	Средно училище "Николай Катранов"
2	Средно училище "Димитър Благоев"
3	Средно училище "Цветан Радославов"
4	Основно училище "Филип Сакелариевич"
5	Основно училище "Христо Ботев" , с. Алеково
6	Основно училище "Кирил и Методий" , с. Морава
7	Основно училище "Св. св. Кирил и Методий", с. Овча могила
8	Основно училище "Христо Ботев" , с. Ореш
№	**Професионални гимназии - държавни**
1	Професионална държавна търговска гимназия „Димитър Хадживасилев"
2	Професионална гимназия по лека промишленост и строителство

Източник: Публичен регистър на Министерство на образованието и науката

По показателя брой деца, обхванати в детските заведения се наблюдава спад за изследвания период 2010-2015 г., като към 01.12.2010 година са регистрирани 978 деца, обхванати в детски заведения, а към 01.12.2015 година техният брой е намалял на 859 деца. Към момента не се наблюдава недостиг на места в детските градини.

Таблица 6.3.1.1.3.**Брой деца, обхванати в детски заведения в община Свищов**

Детски заведения	**БРОЙ ДЕЦА**					
	Към 01.12.2010	**Към 01.12.2011**	**Към 01.12.2012**	**Към 01.12.2013**	**Към 01.12.2014**	**Към 01.12.2015**
ЦДГ №1 „В.	116	130	120	122	123	106

Левски“						
ЦДГ № 2 „Калина Малина“	132	124	125	125	130	104
ЦДГ №3 „Радост“	148	160	153	147	145	129
ОДЗ №1 „Чиполино“	134	139	131	143	145	138
ОДЗ № 2 „Слънчо“	141	158	135	147	136	122
ОДЗ № 3 „Детски свят“	118	137	120	122	120	100
Оздравителна детска градина	17	19	16	16	16	19
ЦДГ „Зорница“-с.Ореш	111	118	127	123	115	95
ЦДГ „Радост“-с.Царевец	61	59	52	61	52	46
ОБЩО	**978**	**1044**	**979**	**1006**	**982**	**859**

Източник: РИО Велико Търново

По показателя брой ученици по видове училища - в основни, средни и профилирани училища също се забелязва тенденция на намаляване техния брой. Общият брой на учениците към 01.12.2015 г.в сравнение с броя им към 01.12.2010 г. е намалял общо с 385 души за цялата Община Свищов. В общинския център са съсредоточени 2645 ученици от всички в общината, а в основните училища в селата са разпределени около 13% от всички ученици. Съществено е намалението при броя на учениците в професионалните гимназии като спрямо 2010 г. то е минус 29%. (виж *таблица 6.3.1.1.4.*)

Таблица 6.3.1.1.4. **Брой ученици по видове училища - в начални, основни, гимназии, обединени, средни училища и профилирани и професионални гимназии**

Учебно заведение	Към 01.12.2010	Към 01.12.2011	Към 01.12.2012	Към 01.12.2013	Към 01.12.2014	Към 01.12.2015
СОУ „Цветан Радославов"	361	344	348	361	360	363
СОУ „Николай Катранов"	766	750	748	740	758	770
СОУ „Димитър Благоев"	668	680	776	793	797	767
ОУ „Филип Сакелариевич"	232	211	208	196	189	186
ОУ „Христо Ботев“-село Алеково	87	83	89	90	94	93
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“-с.Българско Сливово	57	53	56	40	-	-
ОУ „Ст.Караджа“- село Вардим	53	48	-	-	-	-
ОУ „П.Р.Славейков“ – с. Козловец	56	52				
ОУ „Св.св.Кирил и Методий“- село Морава	100	103	96	95	91	86

ОУ „Св.св.Кирил и Методий"- село Овча Могила	153	160	151	140	133	131
ОУ „Хр.Ботев" – с. Ореш	102	104	106	98	96	82
ДТГ „Д.Хадживасилев"	393	361	322	308	292	309
ПГ „Проф.д-р А.Златаров"	168	112	81	79	87	80
ПГ по ЛПС	226	205	193	177	173	170
ОБЩО	**3422**	**3266**	**3173**	**3113**	**3080**	**3037**

Източник: РИО Велико Търново

Осъществяват се регулярни и ползотворни контакти с държавните институции. Постигнати са добри резултати, свързани с намаляване на детската престъпност, отпадането от училище, подкрепа за деца в риск, намаляване на отсъствията на учениците от учебните часове и осигуряване на редовни посещения на децата в детските градини. Към 2015/2016 г.(I –ви срок) г. делът на отпадащите от училище деца е намалял чувствително.

Таблица 6.3.1.1.5. **Брой ученици в община Свищов, вкл. отпаднали от образователната система**

Учебна година:	**2010/2011**	**2011/2012**	**2012/2013**	**2013/2014**	**2014/2015**	**2015/2016 (I-ви срок)**
Общо ученици в общ. Свищов, в т. ч.	3422	3266	3173	3113	3080	3037
Брой ученици в професионални училища	787	678	596	564	552	559
Брой отпаднали ученици	28	27	11	7	7	3

Източник: РИО Велико Търново

Основните приоритети на общинската политика в областта на образованието, около които се обединяват всички участници в образователния процес и заинтересовани страни са: осигуряване на равен достъп до качествено образование за всяко дете; пълен обхват на децата и учениците в задължителна възраст за получаване на образование и намаляване на отпадащите от образователната система; повишаване на компетентностите на ученици и учители, релевантни на динамичните промени в актуалната ни реалност и с визия за бъдещето; гъвкавост и отвореност на образователната система и образователните институции, с фокус върху иновативни подходи и практики, и връзка с практиката; осъвременяване на материално- техническата база в детски градини и училища.

Принципите, на които се подчиняват целите, мерките и конкретните дейности са: баланс между добрите традиции в община Свищов в образованието и модернизирането му в съответствие с изискванията и възможностите на съвременния свят, демократичност, прозрачност и търсене на широка подкрепа при вземане на решения.

6.3.1.2. ЗДРАВНА ИНФРАСТРУКТУРА

Към 13.05.2016 г. в община Свищов са регистрирани 19 индивидуални практики за първична медицинска помощ и 1 групова практика за първична медицинска помощ с 24 работещи ОПЛ. Пак към тази дата има регистрирани 20 индивидуални и 2 групови практики за първична помощ по дентална медицина с 26 работещи лекари. Адресите на дейност са публикувани на сайта на РЗИ-Велико Търново - http://www.rzi-vt.org/rcz/pr_28_sv.htm.

Към 01.01.2008 г. в община Свищов са работили 167 лекари (от тях 22-ма лекари по дентална медицина). 29 са били индивидуалните практики за първична медицинска помощ. Данните са от регистъра на кадрите в здравеопазването за 2007 г. По данни от отчетната кампания за 2015 г. в общината работят 102 лекари. От тях титуляри на практики за първична медицинска помощ – 20 (има една новорегистрирана практика през м. април 2016 г.); титуляри (без наети лекари) на практики за първична помощ по дентална медицина – 24; 58 лекари работещи в ЦСМП, извънболничната специализирана помощ и в МБАЛ – Свищов.

Обща заболеваемост и болестност на населението

Един от основните фактори за развитие на инфраструктурата на здравеопазването в община Свищов е общата заболеваемост на населението. Тя не се различава съществено от тази на областта, поради което за аналитичните проучвания се използват данни на РЗИ – Велико Търново, отнасящи се за заболеваемостта на населението на областта. За коректност се борави с относителни данни - брой заболели на 1000 д.

През 2014 г. в лечебните заведения за извънболнична помощ в областта са ***регистрирани*** общо ***627593 заболявания*** (при ***626 085*** *- за 2013 г.,* ***614 195*** *- за 2012 г.,* ***579 116*** *- за 2011 г.,* ***542 184*** *- за 2010 г.,* ***565 734 –*** за 2009 г**.,** 518887 – за 2008 г., 472531 – за 2007 и485939 – за 2006 г.), а ***болестността*** *през 2014 г. е****2515.9***на 1000 д.н. (при ***2481.0*** през 2013 г., ***2409.6*** през 2012 г., ***2248.5*** през 2011 г., ***1983.1*** през 2010 г., ***2046.4*** за 2009 г., ***1865.5*** за 2008 г.)

Новооткритите заболявания за 2014 г. са ***261 921***(при ***272 762*** за 2013 г., ***252 280*** за 2012 г., ***249 616*** за 2011 г., ***231 289*** за 2010 г., ***238 148***за 2009 г. и ***250 093*** за 2008 г.) или ***заболеваемост 1050,0*** на 1000 д.н. (при ***1080,9*** за 2013 г.,***1013,3*** за 2012 г., ***969.2*** за 2011 г., ***871.1*** за 2010 г.,***836.6*** за 2009 г. и ***899.2*** за 2008 г.)

При децата до 17 години за 2014 г. са ***регистрирани*** общо ***132 400 заболявания*** (при 126 546 за 2013 г., 122 928 за 2012 г., 112 527 за 2011 г., 108 097 за 2010 г., 108703 за 2009 г., 100350 за 2008 г., 90922 – за 2007 г. и97099 – за 2006 г.), т.е. ***болестността при децатапрез 2014 г. е 3609.4 на 1000 души детско население,*** *3457.1 на 1000 д.н. през 2013, 3356.7 на 1000 д.н. през 2012 г.,* ***2954.4*** *на 1000 д.н. през 2011 г.,2712.7* на 1000 д.н. през 2010 г.,*2675.9*на 1000 д.н. за 2009 г., *2431.3*за 2008. **Новооткритите** заболявания при децата **за 2014 г. са 79 468**,

при 85 002 през 2013 г, 75 665 през 2012 г., 70 342 за 2011 г., 72 867 за 2010 г., 75 842 за 2009 г., 83553 за 2008 г. Заболеваемостта на 1000 деца през 2014 г. е 2166.4, 2318.0 през 2013 г., 2066.1 през 2012 г., 1841.2 за 2011 г., 1818.4 за 2010 г., 1866.9 през 2009 г. и 2005.7 за 2008 г.

Водещи в ***структурата на болестността по класове*** болести за периода 2008 – 2014 година

са ***болестите на органите на кръвообращението*** (22.7% през 2014 г, 24.6% за 2013 г., 22.4% за 2012 г., 22.0% за 2011 г., 22.9% за 2010 г., 22.8% за 2009 г., 21.25% за 2008 г.). На второ място са ***болестите на дихателната система*** (17.06% през 2014 г., 15.97% за 2013 г., 15.61% за 2012 г., 16.61% за 2011 г., 17.0% за 2010 г., 17.6% за 2009, 17.73 за 2008 г.). Следват ***болестите напикочно-половата система*** (8,0% през 2014 г., 8,56% за 2013 г., 9.56% за 2012 г., 9.09% за 2011 г., 8.3% за 2010 г., 8.2% за 2009, 8.66% за 2008 г.).

По-различна е ***структурата на заболеваемостта:*** на първо място с 24.14% са болестите на дихателната система, на второ място с 10.90% болести на пикочо-половата система и на трето място с 9.59% - Някои инфекциозни и паразитни болести.

При децата до 17 години почти половината от регистрираните заболявания са от ***болести на дихателната система*** (48.0% за 2014 г., 48.1% за 2013 г., 43.8% за 2012 г., 45.4% за 2011 г., 49.2% за 2010 г., 55.28% за 2009; 53.60% за 2008 г.).

Източник: „Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в Област Велико Търново – 2014 г."

Таблица 6.3.1.2.1. **Структура на болестността по класове през 2015 г. (обща деца+ възраст)**

Класове с по-голям относителен дял	област Велико Търново			община Свищов		
	брой	на 1000 д.н.	дял в %	брой	на 1000 д.н.	дял в %
Болести на дихателната система	114842	463.5	18.4	13390	338.4	16.4
Болести на органите на кръвообръщението	136568	551.2	21.9	17432	440.5	21.4
Болести на пикочно-половата система	48823	197.0	7.8	4069	102.8	5.0
Болести на окото и на придатъците му	46366	187.1	7.4	8578	216.8	10.5

Източник: РЗИ-Велико Търново

Таблица 6.3.1.2.2. **Структура на болестността по класове с по-голям относителен дял на деца до 17 г.в. през 2015 г.**

Класове с по-голям относителен дял	област Велико Търново			община Свищов		
	брой	на 1000 д.н.	дял в %	брой	на 1000 д.н.	дял в %

Болести на дихателната система	68318	1865.1	49.7	7965	1565.8	53.6
Инфекциозни и паразитни болести	22716	620.2	16.5	1402	275.6	9.4
Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, некласифицирани другаде	7959	217.3	5.8	901	177.1	6.1
Болести на кожата и на подкожната тъкан	7433	202.9	5.4	820	161.2	5.5

**** според данните от Приложения №№ 5 и 6 към отчет 365 на лечебните заведения за извънболнична помощ през 2015 г.*
Източник: РЗИ-Велико Търново

Системата за здравно обслужване на населението от община Свищов обхваща всички населени места на територията на общината и се осъществява чрез заведения за извънболнична и болнична помощ. Частичните реформи, извършени в системата на здравеопазването през последните години, се отразяват негативно върху качеството на здравното обслужване на населението. Здравната система и нейните проблеми продължават да са сред най-тежките за страната. Затрудненията са свързани основно с недостиг на финансови средства, осигуряване на кадрова обезпеченост с общопрактикуващи лекари по селата и специалисти в извънболнична и болнична помощ.

- Доболнична лечебна помощ

За периода 2007-2010 г. се наблюдава тенденция за намаляване броя на регистрираните лечебни заведения за първична извънболнична медицинска помощ (общопрактикуващи лекари) със 7 или с 23%, което създава условия за дисбаланс по отношение на тяхното разпределение в града и селата. Броят на денталните лекари остава почти непроменен, като в рамките на 2013 г. той е нараснал с 1 бр. спрямо 2007 г.

- Кадрово осигуряване на здравеопазването

Осигуреността на регионалната здравна мрежа с квалифицирани човешки ресурси е една от най-ниските за страната (по данни на НЦЗИ). През 2013 г. в община Свищов един лекар обслужва 498 лица, при 254 за страната. Броят на обслужваното население от 1 дентален лекар през 2007 г. е 2339 лица, докато през 2013 г. то е 1880 лица, което се дължи на намаляване на броя на населението и увеличаване на броя на стоматолозите.

Таблица 6.3.1.2.3. **Извънболнична медицинска помощ – обезпеченост с лекари/лекари по дентална медицина**

Лечебни заведения за извънболнична помощ	**2007 г.**	**2008 г.**	**2009 г.**	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**	**2015 г.**
1. Брой лекари	99	98	91	91	87	85	83	80	78
- в т.ч. общопрактикуващи	30	25	26	23	23	23	23	22	20
2. Среден брой на	1434	1449	1434	1329	1319	1342	1324	няма	няма

пациентската листа								данни	данни
3. Брой стоматолози/ лекари по дентална медицина	21	20	17	19	18	20	22	23	24

Източник: РЗИ, Велико Търново

- Болнична лечебна помощ

Болничната помощ се осъществява в МБАЛ „Д-р Димитър Павлович", Свищов като структурата му включва консултативно-диагностичен блок, стационарен блок, аптека и административно-стопански блок.

Консултативно-диагностичния блок включва следните кабинети: кабинет към вътрешно отделение, хирургичен кабинет, предоперативен анестезиологично-консултативен кабинет, педиатричен кабинет, неврологичен кабинет, кабинет за аудиометрия, кабинет ЕЕГ, кабинет ЕМГ /лаборатория/, кабинет доплерова сонография, кабинет по ехокардиография и ехография, учебен център за обучение на пациенти с диабет, ЕКГ кабинет и кабинет долна и горна фиброгастроскопия, физиотерапевтичен кабинет, клинична лаборатория и отделение по образна диагностика).

Стационарният блок е организиран в 7 отделения (вътрешно отделение, хирургично отделение, отделение за анестезия и интензивно лечение, неврологично отделение, детско отделение, отделение за физотерапия и отделение за диализа).

В настоящия момент болницата разполага с 209 легла. В периода от 2007 до 2013 г. вкл., в резултат на различни фактори, 11 лекари от персонала са напуснали болничното заведение или 13% от лекарския персонал. Проблем за жителите на общината е липсата на специализирано лечебно заведение за лечение на онкологични заболявания, което налага за получаване на лекарства да се пътува до Комплексен онкологичен център в град Русе или Велико Тръново.

Липсата на ясна визия за бъдещето на общинските болници в национален мащаб е главна причина за проблемите и в местната болница. Финансовата стабилност на МБАЛ „Д-р Димитър Павлович" и кадровата политика са извън правомощията на общинската администрация.

Доколкото финансирането на болничната дейност е изключително в ръцете на здравната каса, Общината може единствено да помага по различни начини, което да допринесе за по-ефективна и ефикасна здравна дейност. През 2013 година продължи установилата се през последните години практика Общинският съвет да гласува нееднократно средства за подпомагане дейността на здравното заведение.

Своеобразна „финансова инжекция" за дружеството е реализирания от Община Свищов проект по Оперативна програма „Регионално развитие" за близо 3 млн. лева.

Чрез проекта е извършен ремонт на помещения и доставена високотехнологична медицинска апаратура. По-конкретно със средства от европейския проект е изградено и оборудвано помещение за централна стерилизация, извършен е ремонт и оборудване на отделение за лечение на хемодиализно болни лица, ремонт и оборудване на клинична лаборатория към лечебното заведение, ремонт и оборудване на параклинично звено за образна диагностика (рентген, ехографски кабинет, ендоскопски кабинет), направен е частичен ремонт и оборудване на отделение за физикална терапия, ремонт и оборудване на интензивни сектори към хирургично отделение и вътрешно отделение, както и ремонт и оборудване на операционна зала. Предстои възстановяване на водолечението с минерална вода от сондаж Р-1хг, което ще допринесе за подобряване на дейностите по рехабилитация и долекуване.

За подобряване достъпа до гарантирани здравни услуги от две години успешно работи общинска програма за доказано социалнослаби и неучастващи в осигурителната система, която осигурява използването на средства от социалните фондове за заплащане на тяхното лечение. Установени са постоянни контакти с дирекция „Социално подпомагане" в Свищов. Всички хоспитализирани лица, които нямат здравни осигуровки попълват декларации в съответствие със законовите изисквания, които се представят в Дирекцията и след тяхното одобряване болницата получава заплащане, равно на цената на съответната клинична пътека. Наличието на нова техника и оборудване в лечебното заведение ще допринесе все повече местното население, а и граждани от съседни общини да търсят медицинска помощ в град Свищов, а не в по-големи градове и по-големи болници. В подкрепа на горното е и фактът, че през последните месеци от клинични пътеки дружеството е реализирало почти двойно увеличение на приходите, в сравнение с предходните две години.

Финансовото състояние на дружеството е значително подобрено през последните две години. Само за една година и половина общите задължения на дружеството са намалели наполовина, а просрочените задължения са намалели повече от 5 пъти.

В дългосрочен план устойчивостта в развитието на МБАЛ - Свищов се гарантира и от изработената и прилагана от ръководството Стратегия за управление на дружеството, която се оказва правилна с оглед на постигнатите резултати след месец февруари 2012 г.

Таблица 6.3.1.2.4. **Болнична помощ в община Свищов – основни показатели**

“Многопрофилна болница за активно лечение Д-р Димитър Павлович” ЕООД	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**	**2014 г.**	**2015 г.**
1. Брой лекари – физически лица (на основен и други договори)	37	38	33	33	31	32
2. Брой преминали болни	4500	3786	3427	4014	3868	4038

Източник: РЗИ, Велико Търново

6.3.1.3. СОЦИАЛНИ ДЕЙНОСТИ

Основна ценност в социалната работа е човекът и правото на всяко човешко същество да развие максимално своите възможности, без значение на етническа принадлежност, пол, увреждане, възраст, социално положение. При планиране и предоставяне на социални услуги, Община Свищов следва основните човешки права,утвърдени в международните документи и конвенции за защита правата на човека и основните свободи за правата на детето.

Социалните услуги в Община Свищов са достъпни, разнообразни и качествени, дават възможност за социална интеграция и пълноценен живот на всички лица и групи в риск, като същевременно отговарят на динамичните промени в съвременното общество.

В рамките на общината се осъществяна делегирана държавна дейност, представена от:

1. Дом за стари хора с отделение за лежащо болни "Мария Луиза".

Основните дейности в ДСХ са съобразени с изпълнение на стандартите и критериите за предоставяне на социални услуги (регламентирани в Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане) и са насочени към подпомагане и разширяване възможностите на настанените лица да водят самостоятелен начин на живот. Целта е задоволяване на ежедневните потребности на потребителите, създаване на условия за социални контакти и възможности възрастните хора да се чувстват неразделна част от обществото, подкрепа за пенсионираните и напуснали активния живот хора, да преодолеят психологическата бариера, която ги кара да се чувстват ненужни и да им осигури условия за взаимопомощ.

2. СУПЦ "Св. Климент Охридски" - село Овча могила.

СУПЦ, училище с общежитие, с капацитет 80 деца, предлага професионално обучение за придобиване на квалификация по професии за лица, навършили 16 години:

с определена степен намалена трудоспособност, установена с ЕР на ЛКК/ ТЕЛК/;

лица в риск и с намалена възможност за социална адаптация;

лица с педагогическа занемареност;

лица от социално слаби семейства, сираци и полусираци;

лица с лека степен на умствена изостаналост

СУПЦ разполага с 15-местен микробус за обслужване на деца, настанени на дневна или седмична грижа.

Водеща цел на СУПЦ е да оказва подкрепа в процеса на социална интеграция и професионална реализация на младите хора със специфични потребности чрез ориентиране и адаптиране към индивидуалните потребности, способности и възможности на учениците.

Същевременно персоналът в социалното заведение продължава непрекъснато да повишава професионалната
си квалификация и умения, в съответствие с новите изисквания и стандарти.

В съответствие с приетата Стратегия за развитие на социалните услуги в община Свищов (решение № 251/26.05.2016 г. на Общински съвет Свищов) в момента се извършва компенсирана промяна на СУПЦ, като на първия етаж на общежитието ще бъде обособено защитено жилище за лица с умствена изостаналост, в което ще бъдат настанени младежи и девойки от специализирани институции над 16 годишна възраст, с дълъг институционален престой и лица, завършващи професионалното си обучение в СУПЦ, за които към момента няма възможност за реинтеграция в семейна или близка до семейната среда. При преструктурирането на СУПЦ ще бъде обособен и център за настаняване от семеен тип за деца и младежи без увреждания, в който да бъдат настанени деца в риск, лишени от родителски грижи и деца и лица от 14 до 29 годишна възраст. На втория и третия етаж на общежитието ще бъде обособен център за настаняване от семеен тип за възрастни с деменция.

3. Дневен център за деца с увреждания.

Дневният център за деца с увреждания /ДЦДУ/ предлага комплекс от социални услуги за цялостно обслужване на децата през деня, отговарящо на потребностите им от рехабилитация, образование, психологична подкрепа, логопедично консултиране и терапия, организация на свободното време, лични контакти и социални умения в приятелска и близка до реалната среда. Целта на работата е комплексно въздействие, водещо до възстановяване и развитие на физическия, психическия и творческия потенциал на всяко дете.

Центърът предлага следните основни дейности:

Обучение на децата при прилагане на основните принципи на Монтесори педагогиката в пет основни области: математика, език, природа, практичен живот;

Сензорна интеграция и преодоляване на дефицити;

Алтернативни методи за развитие на комуникативните умения на децата;

Групови програми за развитие на уменията за рисуване, поддържане на ред и последователност, участие в работилницата по керамика;

Спортни и рехабилитационни дейности;

Междугрупови отношения;

Работа със семейството.

В Дневния център работи екип от специалисти: директор, двама социални работници, двама психолози, двама възпитатели, логопед, рехабилитатор, медицинска сестра, помощен

персонал. Центърът разполага с най-добрата материална база за работа с деца в града. Обособени са стаи за групова и индивидуална работа. Подходящото обзавеждане и специализирано оборудване са съществена предпоставка за посрещане на специфичните нужди на всяко дете. Изградена е мултисензорна стая за работа с деца със сензорни дефицити след дарителска кампания. В двете сгради е осигурен достъп за лица с двигателни затруднения чрез обособените рампи и помощни средства в санитарните помещения.

4. Център за обществена подкрепа.

Предоставянето на новата услуга за Община Свищов стартира от м. юли 2011 год. по проект на ОП „Развитие на човешките ресурси". От 01.03.2012 год. Центърът за обществена подкрепа /ЦОП/ е делегирана държавна дейност. Основно Центърът предлага услуги, свързани с реинтеграция и работа с деца от специализирани институции за деца: обучение в умения за самостоятелен живот и социална интеграция; деинституционализация и реинтеграция; подготовка, организиране и провеждане на ресурсна подкрепа на деца; приемна грижа и осиновяване; превенция на отклоняващото се поведение; превенция на отпадане от училище; превенция на насилието.

За подобряване на социалните дейности в общината за периода 2007-2013 г. са изпълнени редица проекти:

Проект „Подкрепа за достоен живот" по ОП „Развитие на човешките ресурси" за предоставяне на услугата „Личен асистент". Към 31.12.2013 г. работят 54 лични асистента, които обслужват 68 деца и лица с тежки увреждания.

Проект „И аз имам семейство" по ОП „Развитие на човешките ресурси", Схема „Приеми ме", е насочен към децентрализиране на услугата „приемна грижа".

Проект „Звено за услуги в домашна среда към домашен социален патронаж" в гр. Свищов по ОП „Развитие на човешките ресурси", Схема „Помощ в дома", който обхваща 83-ма потребители на услугата /деца и лица с увреждания и самотноживеещи възрастни хора с невъзможност за самообслужване/.

Проект Център за социална рехабилитация и интеграция по ОП „Развитие на човешките ресурси", Схема „Живот в общността", за гарантиране правото на достоен живот в общността на пълнолетни лица с физически увреждания, психически разстройства и умствена изостаналост, живеещи на територията на Община Свищов. Центърът е с капацитет от 20 лица с увреждания, чакащи настаняване в специализирана институция; интеграция на бенефициентите чрез компенсиране на функционалния дефицит и пълноценна реализация в обществото; превенция на дискриминацията, основана на увреждане, чрез

създаване на условия за партньорство, овластяване, социална закрила, реална интеграция и рехабилитация.

Приоритетните целеви групи, към които са насочени социалните услуги и мерки за социално включване в община Свищов, са:

-деца, отглеждани в специализирани институции;

-хора с увреждания;

-уязвими семейства с деца в риск;

-деца, необхванати, отпаднали и в риск от отпадане от училище;

-хора в риск от всички целеви групи, живеещи в изолиранималки населени места, без достъп до социални и др. услуги;

-стари хора, със специален фокус към самотно живеещите в селски райони.

Таблица 6.3.1.3.1. **Годишен план за развитие на социалните услуги в Община Свищов 2016 година**

Услуга , вид	Целева група	Местополо-жение на услугата	Капа-цитет	Съдържание на услугата	Статус към 2015 г. и етапи за развитие на услугата
Дневен център за деца с увреждания	Деца с увреждания	гр. Свищов	30	ДЦДУ е комплекс за предоставяне на социални услуги в общността за деца с увреждания (рехабили-тация, обучение, психоло-гична подкрепа, логопедич-но консултиране и терапия, организация на свободното време, лични контакти, раз-витие на битови и социални умения в приятелска и близка до реалната среда).	2016 г. -надграждане на те-рапевтичните намеси и въздействия; -организиране на изнесена паралелка за деца със специални потребности и включването им в обучителен процес
Център за обществена подкрепа	Деца в риск и техните семейства Община Свищов	гр.Свищов, ул.“33-ти Свищовски полк“ № 67, ет.2	60	Социално, психологическо и педагогическо консултиране на деца и семейства в риск	Увеличаване на капацитета
Защитено жилище за лица с умствена изостаналост	Община Свищов / област Велико Търново	с..Овча могила	12	-Младежи и девойки от спе-циализирани институции над 16 годишна възраст, с дълъг институционален престой; -Лица, завършващи профе-сионалното си обучение в СУПЦ, за които към момен-та няма възможност за реинтеграция в семейна или близка до семейната среда.	Предприети мерки за компенсирана промяна
Център за настаняване от семеен тип за деца и	Деца в риск, лишени от ро-дителски грижи и деца и лица от 14	с..Овча могила	15	Социална услуга от рези-дентен тип, която предоста-вя жизнена среда за пълно-ценното израстване и раз-	Преструктуриране на СУПЦ и изпълнение на услугата

младежи без увреждания	до 29 годишна възраст. Община Свищов			витие на деца, лишени от родителска грижа и деца в риск, за които са изчерпани възможностите за връщане в биологичното семейство или настаняване при близки, роднини, приемно семейство.	
Център за ранна интервенция на увреждането	Деца в риск от 0 до 6 годишна възраст и семействата им. Общ. Свищов	гр. Свищов	20		
Приемна грижа	Деца, лишени от родителска грижа; деца в риск от попадане в социална институция Община Свищов	гр. Свищов	10		Налична по ОП „РЧР“;Схема „Приеми ме 2015“
Център за социална рехабилитация и интеграция	Лица с увреждания	гр. Свищов	20	Психологична подкрепа, консултиране, социална и медицинска рехабилитация, трудотерапия и др.	налична
Център за социална рехабилитация и интеграция	Деца и лица с увреждания от Област Велико Търново и страната	с.Овча могила		Лица, ползващи социална услуга, свързана с извършване на рехабилитация, социално правна консултация, образователно и професионално обучение и ориентиране, програми за социално включване	Преструктуриране на СУПЦ
Социално предприятие за хора с увреждания	Лица с увреждания в трудоспособна възраст, които имат желание и възможност да работят	с.Овча могила		Създаване на социално предприятие по национални и европейски проекти	Използване на учебните работилници на СУПЦ
Домашен социален патронаж	Възрастни хора и лица с увреждания	гр.Свищов	250	Доставяне на храна, помощ при ежедневни дейности	налична
Домашен санитар	Лица с увреждания и възрастни хора от Община Свищов	гр.Свищов и селата от Общината	40	Помощ при почистване на жилище, пазаруване, заплащане на сметки и др.	Услугата е стартирала на 01.01.2016 г. по ОП“РЧР“, процедура „Независим живот“
Личен асистент	Лица и деца с увреждания,от Община Свищов	гр. Свищов и селата от Общината	80	Помощ при поддържане на лична хигиена и осъществяване на ежедневните нужди	Услугата е стартирала на 01.01.2016 г. по ОП“РЧР“, процедура „Независим живот“
Социален асистент	Лица с увреждания и самотно живеещи възрастни хора от Общината	гр. Свищов и селата от Общината	10	Поддържане на социални контакти, придружаване до институции, здравни и социални грижи	Услугата е стартирала на 01.03.2016 г. по ОП“РЧР“, процедура „Независим живот“

ЦНСТ за лица в риск	Бездомни лица, лица без документи за самоличност, лица в критични за живота и здравето им ситуации	гр.Свищов	8	Задоволяване на базови потребности на бездомни лица и лица в риск	Кандидатстване с проект по ОП“РЧР“
Хоспис	Лица в напреднала възраст с хронични, инвалидизиращи или терминални състояния	гр.Свищов	20	Медицинска помощ, емоционална и духовна подкрепа на лица с невъзможност за самообслужване	Налична- управлява се от СМДЛ „Гентри“ООД
Дом за стари хора	Възрастни хора от цялата страна	гр. Свищов	125	Задоволяване на ежедневни потребности на възрастни хора и хора с увреждания	налична
Пенсионерски клубове	Възрастни хора в надтрудоспособна възраст	Три културни и два спортни клуба в гр.Свищов и 16 клуба във всички села		Социално включване на хората в пенсионна възраст	Налични; финансират се от общинския бюджет
Клуб на хората с увреждания	Хора в неравностойно положение, с увреждания	3 броя в гр.Свищов- на хора с физически увреждания; на хора с увредено зрение; на хора с увреден слух		Социално включване на хората с увреждания	Налични; финансират се от общинския бюджет

Източник: Общинска администрация, община Свищов

Изводи. Планираните дейности в областта на социалните услуги за периода 2014-2020 г. следва да обхванат всички рискови групи в община Свищов. Определянето на приоритетни целеви групи не изключва останалите рискови групи, но ще зададе основен фокус на интервенцията през периода.

По данни от Дирекция „Социално подпомагане“ гр.Свищов в общината за периода 2010-2015 г. са регистрирани съответния брой лица с увреждания, показани в следващата таблица.

Таблица 6.3.1.3.2. **Брой на лицата с увреждания в община Свищов**

Показател	Период /година/					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Брой лица с физически увреждания	537	503	594	658	667	629
Брой лица със сензорни увреждания	298	293	318	340	350	361
Брой лица с множествени увреждания	696	690	693	715	830	868
Брой лица с психични увреждания	85	88	88	86	88	97
Брой лица с умствена изостаналост	211	215	218	222	230	237

Общ брой на лицата с увреждания	1827	1789	1911	2021	2165	2192

Източник: Дирекция „Социално подпомагане“-гр.Свищов

6.3.1.4. ИНФРАСТРУКТУРА НА КУЛТУРАТА

Културата е неразривна характеристика на съвременния облик на община Свищов.

Инициативите на редица видни свищовци през възраждането позволяват града да стане люлка на редица пионерни културни инициативи за България. Със значимо присъствие в местния духовен живот са институции като Първото българско народно читалище "Еленка и Кирил Д. Аврамови 1856", Държавна градска библиотека, Художествената галерия "Николай Павлович", Студентския дом на културата, Общински исторически музей с етнографска и археологическа експозиция, експозиция „Градски бит и култура от края на 19 и началото на 20 век“, както и филиалите „Къща-музей „Алеко Константинов“, Музей на преминаването на руските войски в местност „Паметниците“ и Главна квартира на руската армия в с.Горна Студена, читалищата в селата на свищовска община.

Реализирани са редица проекти в областта на културата за подобряване на материално-техническата база и организирането на събития с местно и национално значение:

- НЧ „Съзнателност- 1899" с. Овча могила - Проект „Европейска година на гражданите", Финансираща организация - Европа директно - България;
- НЧ „Филип Станиславов - 1903" с. Ореш - Проект „Освежаване на читалищния салон и сцената на НЧ „Ф.Станиславов-1903" по програма „Местни инициативи, НЧ „Трудолюбие - 1907"с. Вардим - Проект „Нашето минало - в нашето бъдеще" по програма „Местни инициативи";
- НЧ „Заря-1898" с. Хаджидимитрово - Проект „Привлекателен и функционален читалищен салон" по програма „Местни инициативи";
- НЧ „Светлина-Царевец 1927" с. Царевец - Проект „Инвестиция в културата" по програма „Местни инициативи" и проект „Фолклорът - културното наследство на един народ" към дарителска програма на МОТО- ПФОЕ за опазване на природното и културно наследство.

Осъществени са текущи ремонти на читалища в общината (НЧ „Съзнателност - 1899" с. Овча могила; НЧ „Филип Станиславов-1903" с. Ореш; НЧ „Възраждане - 1908" с. Б. Сливово; НЧ „Светлина-Царевец 1927" с. Царевец), на Исторически музей (експозиция „Преминаване на руските войски - 1877", лапидариум в двора на къщата- музей „Алеко Константинов", Археологическа експозиция (Начовата къща), на ПБНЧ „Еленка и Кирил Д. Аврамови-1856" Свищов (Камерна зала) и Градска библиотека (Заемна възрастни и Читалня за обществени науки).

6.3.1.5. ИНФРАСТРУКТУРА НА СПОРТА

Една от приоритетните задачи пред общинското ръководство е създаване на условия за спортуване чрез подобряване на съществуващата и изграждане на нова спортно-материална база; подпомагане на дейността на спортните организации и сдружения; популяризиране на постигнатите успехи и стимулиране на изявилите се спортисти и треньори; участие в международни срещи и турнири на състезатели и отбори от различни спортове.

На територията на Община Свищов функционират 18 спортни клуба като дейността им се подкрепя ежегодно от Община Свищов чрез: поддръжката на спортната база; ежегодно субси-диране чрез общинския бюджет; съдействие при участие в международни срещи и турнири.

Таблица 6.3.1.5.1. **Видове спортни клубове в община Свищов**

Наименование	Брой записани деца и младежи	Персонал
Хандбален клуб "Нове-99" Свищов	68	3 души
Тенис клуб "Академик-2001" Свищов	12	2 души
Спортен клуб "Джудоспорт" Свищов	56	2 души
Годжу карате клуб "Алеко" Свищов-карате	64	3 души
Спортен клуб по хокей на трева и флорбол "Дунав" Свищов	42	3 души
Спортен карате клуб "Академик" Свищов – карате киокушинкаи	48	2 души
Спортен клуб по силов трибой "Олимпия" с. Морава - силов трибой	8	1 човек
Футболен клуб "Изгрев 93" с. Царевец	38	2 души
Футболен клуб "Земеделец - Елит" с. Козловец	38	2 души
Футболен клуб "Бенковски БС" с. Б. Сливово	22	1 човек
Футболен клуб "Атлетик" Свищов	22	1 човек
Футболен клуб "Стрела-Ореш" с. Ореш	22	1 човек
Общински футболен клуб "Академик" Свищов	96	5 души
Спортен клуб по бокс "Самурай" Свищов-бокс	6	1 човек
Спортен клуб по борба "Академик" Свищов	14	2 души
Спортен клуб по лека атлетика "Алтиус" Свищов	12	2 души
Спортен клуб "Свилоза" Свищов-тенис на маса и лека атлетика	32	3 души
Университетски спортен клуб "Д.А.Ценов Свищов" - редица олимпийски и неолимпийски спортове	-	4 души

Източник: Община Свищов

ЗАБЕЛЕЖКА: Цифрите за посочените деца и младежи в таблица са относителни,тъй като има голямо текучество.

Спортните терени на територията на общината са в незадоволително състояние, като най-важните са съсредоточени в общинския център.

През 2014-2015 г. са изпълнени няколко проекта за обновяване или създаване на нови спортни терени. На спортна площадка “Велешана” е направено футболно игрище със синтетична настилка, места за сядане и трибуни, мултифункционално игрище с полиуретанова настилка за баскетбол и волейбол и площадка за фитнес на открито.

На спортен комплекс “Свищов” (бившето игрище “Септември”) вече са изградени две игрища за тенис на маса на открито с изкуствена спортна настилка, комбинирано игрище за волейбол и бадмингтон с изкуствена спортна настилка и трибуни с 96 места. За децата над 12-годишна възраст има нова площадка за фитнес на открито с изкуствена ударопоглъщаща настилка. Съществуващото тренировъчно игрище за футбол е обновено, възстановени са пешеходните алеи. В северния край на алеята е направена панорамна площадка с изглед към река Дунав, а по протежението ѝ вече са факт две зони за обществен отдих с фитнес на открито.

В парковото пространство между стадион “Академик” и Студентски град, е направено велосипедно екстремно трасе с различни типове рампи за скокове свободен стил. В новоизграденото парково пространство има площадки за фитнес на открито, маси за тенис, игрище за футбол и баскетбол с полиуретанова настилка и 2 реда трибуни.

На територията на селата в общината има изградени стадиони, които могат да допълват ефективно спортната база, но се нуждаят от обновяване на терените, сградите и съоръженията.

Неизползван потенциал за спортни, развлекателни и туристически комплекси предлага естественото разположение на р.Дунав, като с най-голям потенциал в тази насока е местността „Паметниците“

6.3.2.ПРОГНОЗА

6.3.2.1.НАСОКИ И ПРОГНОЗА ЗА РАЗВИТИЕ НА СОЦИАЛНИТЕ ДЕЙНОСТИ

Прилагане на опита в прогнозиране на социалните дейности в ОУП. При обосноваване на прогнозите за развитие на социално-икономическия и инфраструктурен комплекс на община Свищов и свързаните с тях устройствени решения са ползвани методики, прилагани при други проучвания със сходен характер. Същите са в съответствие с действащата (в устройственото планиране) законова и подзаконова нормативна уредба.

В съответствие с възприетата методология, и изискванията на Плановото задание за изработване на ОУП на община Свищов, прогнозните разчети, касаещи перспективното

развитие на социалните дейности се представя с три варианта на отделните прогнози. Прогнозните разчети по всеки един от предлаганите варианти отчитат изискванията на етапния подход. Възприет е междинен етап - 2020 г. и хоризонт на действие на ОУП на община Свищов – 2035 г.

Работни хипотези. В основата на прогнозите за развитие на социалните дейности в периода на действие на ОУП на община Свищов се залагат съответните работни хипотези за развитието и устройственото планиране на социалната инфраструктура, необходима за нормалното функциониране на тези дейности.

Методи на прогнозиране. Сравнително дългосрочния характер на прогнозите за социално-икономическото и инфраструктурно развитие на община Свищов в периода до 2035 г., а също и изискванията за добра обоснованост на предлаганите устройствени решения в предварителния и окончателния проект на ОУП на общината, поставят на преден план въпроса за метода (или по-точно на системата от методи) на прогнозните предвиждания. Очевидно е, че за такъв тип прогнози, засягащи развитието на сложен секторно - отраслов комплекс се препоръчва използването на система от взаимно допълващи се, или на алтернативни методи. В практиката по устройственото планиране са утвърдени и широко приложение намират следните методи: нормативен, аналогов, експертен, тенденциален и др. Като основен се прилага нормативния метод на прогнозиране.

Действащата нормативна уредба (Наредба № 7 и Наредба № 8 на МРРБ), както и практиката по изработване на ОУПО показват, че при прогнозиране на социалната инфраструктура в срока на действие на ОУП се прилага нормативният подход. Той се използва за параметриране на основните показатели, характеризиращи отделните подсистеми на социалната инфраструктура - образование, здравеопазване, социални дейности, култура, спорт и др. Като важен фактор за определяне на бъдещите потребности от различните видове инфраструктура е прогнозният брой на населението, което е основният потребител на услугите с подчертан социален характер.

За целите на прогнозата за развитие на отделните подсистеми на функционална система „Социална инфраструктура" се прилагат следните количествени стойности на утвърдени нормативи за потребности/съответно за планиране (по подсистеми):

За прогнозата на образователната инфраструктура (предучилищно обучение) се прилагат следните норми и нормативи:

нормата за пълняемост на 1 група в детските градини - от 18 до 22 деца;

норматив за обхват на децата (в % от 100 деца от 3 до 6 годишна възраст).

За населените места, в които с нормативен документ на правителството се предвижда да

функционират т.нар. „защитени" училища - с по-малък брой деца и ученици се прилагат следните минимални нормативи, определени със Закона за народната просвета, с правилника за неговото приложение и с конкретни наредби:

Нормативно определен минимум за броя на учениците в една паралелка – 8 ученика;

Нормативно определен минимум за броя на децата в една група в детските заведения - 12 деца.

В сферата на здравеопазването чрез действащата законова и подзаконова уредба са регламентирани следните нормативи за обхват на контингенти от обслужвано население:

обхват на пациентите, обслужвани от един лекар (пациентска листа) - долна граница - 800 д.; горна граница 1500 д. и средна граница за страната – 1400 д.;

минимално време за извършване на прегледите - 20 минути;

стандарт за бърза и неотложна медицинска помощ - до 30 мин. след заявката;

брой болнични легла на 1000 д. от населението -5,4 - 5,6 (при среден престой на един болен – 5 дни и обращаемостта на 1 болнично легло в течение на 1 година между 40 и 45 цикъла годишно) – нормата за брой болнични легла е извлечена от Националната здравна карта, приета с решение № 202 от 24.03.2016 г. от Министерски съвет.

В сферата на социалните дейности нормативно регламентирани са следните нормативи:

минимален брой от 50 самотни възрастни хора, изявили желание за разкриване на звено за домашен социален патронаж;

среден брой ползватели на социални заведения от т.нар. „резидентен" тип - 8 - 10 лица.

6.3.2.2. ПРОГНОЗА ЗА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ИНФРАСТРУКТУРА НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Аналитичните проучвания на образователната инфраструктура показват, че образователните функции на община Свищов са концентрирани основно в гр. Свищов и в няколко от относително по-големите села, в които има самостоятелни и „средищни" училища. Такива са селата Българско Сливово, Морава, Овча могила и Ореш..

Прогнозните потребности от образователна инфраструктура в общината в периода на действие на ОУП - към 2035 г. се определят на базата на прогнозата за броя на лицата в специфичните възрастови групи - в предучилищна и в училищна възраст (виж *таблица 6.1.2.3.2.*). Прогнозните разчети показват, че броят на лицата в посочените групи в следващите 15 - 20 години ще намалява.

- ✓ Прогнозни потребности от инфраструктура в предучилищното обучение

Освен прогнозните разчети за броя на децата от 3 до 6 годишна възраст при обосноваване на потребностите от детски заведения се отчитат и прогнозните стойности на нетния коефициент на записване (съотношение между броя на децата, обхванати в детските

заведения към контингента лица от съответната възрастова група от населението - в случая от 3 до 6 години). За община Свищов е прогнозиран този коефициент да бъде в рамките на 82,0 (2020 г.) с възможности да стигне до 85,0 (2035 г.). Този ръст се обосновава с обхващане на децата на 5 години в задължителните предучилищни подготвителни групи.

Конкретните прогнозни разчети за очаквания брой деца в детските градини (при прогнозата за броя на децата от тази възрастова група и прогнозния нетен (групов) коефициент на записване) са както следва:

Песимистичен вариант

Брой на децата, обхванати в детските заведения- 859 (2015 г.);

Брой на децата, обхванати в детските заведения - 689 (2035 г.); в т.ч. гр. Свищов - 593 деца.

Тенденциален вариант

Брой на децата, обхванати в детските заведения- 859 (2015 г.);

Брой на децата, обхванати в детските заведения - 695 (2035 г.); в т.ч. гр. Свищов - 608 деца .

Умерено оптимистичен вариант

Брой на децата, обхванати в детските заведения- 859 (2015 г.);

Брой на децата, обхванати в детските заведения - 703 (2035 г.); в т.ч. гр. Свищов – 614 деца (2035 г.).

Прогнозните разчети за обхвата на децата в детските заведения в община Свищов показват, че поради очакваното неблагоприятно демографско развитие, водещо и до намаляване на контингента от деца от 3 до 6 годишна възраст, не се очертава потребност от нови детски заведения. Наличните към 2016 г. места в детските заведения в общината са достатъчни за задоволяване на потребностите. Като обоснована вероятност се очертава част от филиалите на сегашните ЦДГ в селата с малък брой деца да бъдат закрити - филиалите в селата и др.

- ✓ Прогнозни потребности от инфраструктура в общото образование

При прогнозиране на потребностите от инфраструктура в общото образование също се отчитат два основни фактора:

Прогнозният брой на лицата в т.нар. „училищна" възрастова група - от 7 до 14 и от 15 до 18 години;

Коефициентът на записваемост, който е различен за основната степен - I - VIII клас (поради задължителния характер на основното образование) и по - нисък за средната степен на общото и професионалното образование (IX - XII клас).

Прогнозните разчети за специфичните възрастови контингенти в „училищна" възраст са представени в *табл. 6.1.2.3.2.* от частта „Демографска прогноза".

Коефициентите на записваемост в основната степен (до VIII клас) в общото образование –

0,95 (2015 г.) и 0,98 (2035 г.). За средното образование коефициентът на записване е 0,65 (2015 г.) и 0,90 (2035 г.). При определяне на коефициентите на записване след VIII клас през 2035 г. е отчетена заложената стратегическа насока за задължителния характер на средното образование.

Конкретните прогнозни разчети за броя на учениците в общото образование в общ. Свищов (при отчитане на посочените два фактора) са както следва:

Песимистичен вариант

Брой на учениците в основното образование (2015 г.) - 2443;

Брой на учениците в основното образование (2035 г.) - 2208; в т.ч. гр. Свищов - 1987;

Брой на учениците в средното общо образование (2015 г.) - 852;

Брой на учениците в средното общо образование (2035 г.) – 780 ; в т.ч. гр. Свищов – 712;

Тенденциален вариант

Брой на учениците в основното образование (2015 г.) - 1587;

Брой на учениците в основното образование (2035 г.) - 2086 ;в т.ч. гр. Свищов - 1847;

Брой на учениците в средното общо образование (2015 г.) - 852;

Брой на учениците в средното общо образование (2035 г.) – 798; в т.ч. гр. Свищов - 726;

Умерено-оптимистичен вариант

Брой на учениците в основното образование (2015 г.) - 2443;

Брой на учениците в основното образование (2035 г.) - 2104; в т.ч. гр. Свищов - 1895 ученика (2035 г.);

Брой на учениците в средното общо образование - 852 (2015 г.);

Брой на учениците в средното общо образование (2035 г.) - 812; в т.ч. гр. Свищов – 734 уч.

- ✓ Прогнозни потребности от инфраструктура в средното професионално образование.

При разработване на прогнозните разчети за потребността от инфраструктура в средното професионално образование се отчитат същите фактори, които са използвани и при прогнозиране на потребностите от инфраструктура за средното общо образование - прогнозния брой на лицата във възрастовата група 15 - 18 години, коефициента на записваемост и съотношението между учениците в средното общо и средното професионално образование. Конкретните прогнозни разчети за броя на учениците в средното професионално образование по трите възприети варианти с хоризонт 2035 г. са както следва:

Песимистичен вариант

Брой на учениците в средното професионално образование -2015 г. - 559;

Брой на учениците в средното професионално образование - 2035 г. – 468;

Тенденциален вариант

Брой на учениците в средното професионално образование -2015 г. - 559;

Брой на учениците в средното професионално образование - 2035 г. –528;

Умерено-оптимистичен вариант

Брой на учениците в средното професионално образование -2015 г. - 559;

Брой на учениците в средното професионално образование - 2035 г. – 544;

При необходимост от осигуряване на класна стая за всяка паралелка и при разчети за нормална пълняемост на една паралелка (24 - 26 ученика) прогнозните разчети за броя на паралелките е по-нисък от съществуващия брой паралелки. Тъй като и в момента е осигурено изискването за класна стая на всяка паралелка, не се очертава необходимост от нова инфраструктура както за общото (основно и средно) образование, така и за средното професионално образование.

Намаляващият брой на учениците в общото образование в някои от селата, в които функционират ученици от типа „самостоятелни" и „средищни" с обхванати около 100 и по-малко ученици вероятно ще се наложи да бъдат закрити и учениците от тях да се насочат към най-близкото училище. Такава вероятност се очертава за основните училища в селата.

6.3.2.3. ПРОГНОЗА ЗА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ЗДРАВНА ИНФРАСТРУКТУРА

При усреднен норматив за брой на пациентска листа 1400 д. (при нормален относителен дял на здравноосигурените лица) потребностите от общопрактикуващи лекари на територията на община Свищов по отделните варианти не се различава съществено. Причината за това е, че прогнозният брой на населението по отделните варианти варира в не много широки граници, което на практика не дава отражение върху броя на общопрактикуващите лекари. Към хоризонта на действие на ОУП на община Свищов (2035 г.) прогнозният брой на общопрактикуващите лекари е следният:

2015 г. - състояние - 26 общопрактикуващи лекари;

2035 г. - прогноза

песимистичен вариант – 26 общопрактикуващи лекари;

тенденциален вариант - 27 общопрактикуващи лекари;

умерено-оптимистичен вариант - 28 общопрактикуващи лекари.

Броят на стоматолозите към момента (24 бр.) показва, че към момента има пълно задоволяване на потребностите. При намаляване на броя на населението в перспектива до 2035 г. се прогнозира броят на стоматолозите да бъде в границите на 23-25 д.

Прогнозата за потребности от болнична инфраструктура също е разработена на основата на прогнозния брой на населението на общината, коригиран с коефициент за ползватели от

други общини от област Велико Търново и потребността от болнични легла съгласно Националната здравна карта. Прогнозните потребности по отделните варианти не се различават съществено и са както следва:

2015 г. - състояние- 209 болнични легла (това представлява 5,4 легла/1000 жители, при 5,87 – за област Велико Търново);

2035 г. - прогноза

песимистичен вариант - 202 болнични легла;

тенденциален вариант - 205 болнични легла;

умерено-оптимистичен вариант - 209 болнични легла.

Прогнозната потребност от болнични легла и по трите варианта е по-ниска от наличната към 2015 г. или равна на нея, което не изисква разширяване на капацитета на болницата.

Напротив, очертава се необходимост от определено преструктуриране на болничните легла, т.е. намаляване на броя им.

Потребности от хосписи. За повишаване на ефективността от следболничното лечение (рехабилитация и долекуване на пациенти след болнично лечение) се очертава потребност от разкриване на 2 хосписа до 2025 г. и на още един до 2035 г. Същите се предвижда да бъдат с капацитет до 10 места всеки от тях. Териториалната насоченост на хосписите изисква за два от тях да бъдат осигурени необходимите терени в гр. Свищов и 1 - в с.Овча могила.

6.3.2.4.ПРОГНОЗА ЗА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ИНФРАСТРУКТУРА ЗА СОЦИАЛНО ПОДПОМАГАНЕ

Акцент в прогнозата за развитието на социалните дейности се поставя на бъдещите потребности от социална инфраструктура предназначена за задоволяване на специфични потребности на т.нар. социални рискови контингенти от населението - социално изолираните лица (инвалиди и лица с други увреждания); сираци; деца с физически и умствени увреждания; бездомни и безнадзорни лица и др.

Прогнозните разчети към 2035 г., базирани на възприетите нормативи показват, че прогнозните потребности от инфраструктура на социалните дейности до голяма степен са реализирани и потребностите от нови обекти не са големи. Причината за това е прогнозираното намаляване на броя на населението, в т. ч. и на лицата с различни видове увреждания.

За по-доброто задоволяване на потребностите от инфраструктура, свързана със социалното подпомагане, е обоснована необходимостта от следните два обекта:

- Социално предприятие
- Център за настаняване от семеен тип за възрастни;

За теренно осигуряване на посочените два обекта може да се използва терен – общинска собственост в района на бившето военно поделение в гр.Свищов, както и учебните работилници на СУПЦ-с.Овча могила (за социално предприятие) и на 2-ри и 3-ти етаж от общежитието на СУПЦ – в с.Овча могила (за ЦНСТВ).

6.3.2.5.ПРОГНОЗА ЗА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ИНФРАСТРУКТУРАТА НА КУЛТУРАТА

Прогнозните разчети за потребностите от инфраструктура на културата, включваща обекти, които се характеризират на площен признак (обекти от типа на "изложбени зали", "галерии", "музеи", "библиотеки" и др.) се определят на основата на следните работни нормативи: площи към 2035г.: 50 кв.м на 1000 д.

брой места в театрални и киносалони (вкл. в читалищни салони) към 2035г.: 20 места/1000 д.

Към 2015 г. с наличната база на културните институции се надхвърлят действащите нормативи и то значително. Причината е включването на материалната база на читалищата, която в миналото е оразмерявана при много по-голям брой население и в момента не се използва напълно по предназначение. Поради посочените причини не се залагат нови обекти в сферата на културата, с изключение на заложения в Стратегията за устойчиво развитие на община Свищов (2014 г.) киносалон в гр. Свищов, като се предлага да бъде изграден в имот 702.4062, частна общинска собственост (северно от ДНА и западно от сградата на общината).

6.3.2.6. ПРОГНОЗА ЗА ПОТРЕБНОСТИТЕ ОТ ИНФРАСТРУКТУРА НА СПОРТА

Аналитичните проучвания за наличните спортни обекти на територията на община Свищов показват, че като брой и площ те са в повече, отколкото се изисква от действащите нормативи (5 м2/човек открити и 0,6 м2/човек покрити спортни площи). Една част от тези нормативи се покрива от площните параметри на училищната спортна база. Не се предвижда изграждане на нова покрита спортна база, като инвестиционната политика следва да се насочи в реновиране на съществуващите спортни обекти. В Стратегията за устойчиво развитие на община Свищов (2014 г.) са заложени следните обекти:

1.Изграждане на нова многофункционална спортна зала в района на стадион „Септември”, която да се превърне в закрита спортна база и реконструкция на стадион „Академик”;

2.Изграждане на ледена пързалка при подходящи температури през зимата (предлага се съоръжението да се изгражда временно през зимата на площадка в имот 703.22;

3.Изграждане на плувен басейн (мястото за изграждане – им. 703.27 и 301.1 се определя от наличието на свободни общински терени, както и близостта до каптаж за минерална вода);

6.3.2.7. ЦЕНТРОВА СИСТЕМА

От натрупването на обслужващи функции (съответно на обекти на социалната

инфраструктура) се обособява и йерархически обвързана система от селищно-обслужващи центрове. В обхвата на община Свищов се разкриват три нива на обслужване със съответните обслужващи центрове.

Основни елементи в тази система са:

- основен обслужващ център за пълно ежедневно и периодично и частично епизодично обслужване, който е със значение за основното обслужване в границите на общината (болнично, профилирано и професионално средно образование, в сферата на културата – театрална и музейна дейност и др.);

-първични обслужващи центрове за пълно ежедневно обслужване.

-"вторични"обслужващи центрове за пълно ежедневно и елементи на частично периодично обслужване;

Като основен обслужващ център в общината е гр. Свищов, в който е локализирана социална инфраструктура, в която се задоволяват посочените за този тип обслужващи центрове потребности на населението от цялата община. Големият брой потребители в гр. Свищов и функциите му на обслужващ център - в сферата на средното образование, специализираната доболнична помощ, болничното обслужване, културата, административните функции и др. са основният фактор за висока концентрация на обслужващи дейности и на свързаната с тях социална инфраструктура.

Натрупването на обслужващи функции в някои населени места е основание те да поемат ролята на вторични обслужващи центрове в структурата на селищната мрежа на общината.

За по-обективното определяне на броя и локализацията на този тип обслужващи центрове се прилага многофакторният подход. За целта се анализира локализацията на определен тип обслужващи функции със съответните обслужващи обекти. Такива са:

- изпълнявани административни функции - населеното място да е със статут на кметство;
- седалище на основно училище със статут на „средищно", т.е. в него да се обучават ученици от съседни селища без действащо училище;
- седалище на детско заведение с филиали в съседни села;
- седалище (функциониращ кабинет) на общопрактикуващ лекар, обслужващ пациенти от съседни селища;
- кръстопътно транспортно положение, осигуряващо удобни транспортни връзки със съседни населени места.

Като **първичен обслужващ център за пълно ежедневно обслужване** е посочено **село Овча могила** – селото отстои на 31 км от гр.Свищов, в южна посока и има статут на

кметство. На два километра южно от селото минава главен път Е-83, който свързва градовете Русе, Плевен и София. Най-близките градове са Свищов, Левски и Павликени. В селото към 2015 г.живеят 1527 жители. Децата, навършили три години посещават целодневна детска градина. За по-големите в селото има училище с паралелки от първи до осми клас. Училището е със статут на „средищно“ и обслужва учениците от селата Овча могила, Червена и Драгомирово**.** Още през 1899 година в селото е основано читалище “Съзнателност", което е още един прозорец към света за жадните за повече знания жители на селото. През 1969 година е завършен модерен читалищен дом с театрален салон с 500 места, съвременна сцена и гримьорни. В същата сграда е разположена и библиотеката, която разполага със солидна материална база и разнообразна литература. В услуга на населението са пощенска станция, аптека, ветеринарна лечебница, добре развита търговска мрежа.За здравето на жителите на селото се грижи общопрактикуващ лекар, чиято практика е в с.Овча могила и с.Козловец. От май 2010 година в здравната служба се помещава нов кабинет за първична дентална помощ. Национална гордост на селото е минералната вода, която всяка година помага на стотици хора да захвърлят патериците и бастуните. Има специализирана болница за рехабилитация (Санаториум), за заболяванията, които се повлияват благоприятно от минералната вода. В селото има социален учебно-професионален център.

За **"вторичен"обслужващ център за пълно ежедневно и елементи на частично периодично обслужване** е посочено **село Козловец** - селото отстои на 16,4 км от Свищов и се намира в центъра на общината. На 14 километра южно от селото минава главен път Е-83, който свързва градовете Русе, Плевен и София. В селото към 2015 г. живеят 1310 жители. Има филиал на ЦДГ № 3 „Радост“ – Свищов. От учебната 2012-2013 г. е преустановена работата на основното училище. За здравето на жителите на селото се грижи общопракти-куващ лекар, чиято практика е в с.Овча могила и с.Козловец.

Извършените проучвания за наличието на посочения тип обслужващи обекти, определящи набора от обслужващи функции на вторичните центрове (статут на кметство, наличие на основно училище със статут „средищно" училище и др.), показва, че по - голямата част от посочените селища - опорни центрове отговарят на посочените критерии. От гледна точка на комплекса обслужващи функции, както и запазването на същите в перспектива (демографска прогноза за броя на населението на тези населени места и на съседните селища) се допуска, че част от тях в периода до 2035 г. няма да могат да отговорят на критериите за вторични обслужващи центрове. В същото време с потенциал за вторични обслужващи центрове са селата Ореш, Българско Сливово, Хаджи Димитрово и Царевец.

Функции на първични обслужващи центрове са селата с перспективен брой на населението

около и над 500 д., които не са вторични (опорни) центрове.

6.4.ЖИЛИЩЕН ФОНД

6.4.1.ДИАГНОЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ЖИЛИЩНИЯ ФОНД

За изследване на количествените параметри на жилищния фонд в населените места на община Свищов са използвани както данните от преброяването на населението и жилищния фонд през 2011 г., така и официални данни от НСИ – за годините 2011-2015. Жилищният фонд в общината е показан в следващата таблица.

Таблица 6.4.1.1. **Жилищен фонд в община Свищов**

Показатели	2011	2012	2013	2014	2015
Жилищни сгради	13520	13526	13523	13522	13511
Жилища	21654	21697	21703	21714	21717

Източник: НСИ

Видно от таблицата, жилищния фонд на общината към края на 2015 г. включва:

13511 жилищни сгради - общо за общината

21717 жилища - общо за общината.

Броят на жилищните сгради за периода намалява с 9 сгради, но жилищата се увеличават с 63 броя, което показва, че се строят както едно- и двуфамилни сгради, така и на мястото на стари еднофамилни сгради са построени неголеми жилищни сгради с повече жилища и за повече обитатели

Общи параметри на жилищния фонд

Основната част от жилищните сгради са построени до 1979 г.,а от 1980 до 2011 г. - 1699 жилищни сгради или 12,59 % от общия брой, като след 2000 г. са построени само 245 жилищни сгради или 1,82% от общия брой. Най-голям е процентът на построените в периода 1970-1979 г. жилища- 30,39%, а в периода 1960-1969 г. са построени 20,73% от общия брой на жилищата, т.е. над 50% от общия брой на жилищата са построени между 1960 и 1980 г.

Таблица 6.4.1.2.**Жилищни сгради по периоди на построяване в община Свищов**

	Общо	До 1949	1950-1959	1960-1969	1970-1979	1980-1989	1990-1999	2000-2011
	Брой							
Жилищни сгради	13503	2971	3002	3541	2290	1123	331	245
Жилища	21501	2997	3061	4458	6535	2875	872	703
	Относителен дял - %							
Жилищни сгради	100%	22%	22,23%	26,22%	16,96%	8,32%	2,45%	1,82%

Жилища	100%	13,94%	14,24%	20,73%	30,39%	13,37%	4,06%	3,27%

Източник:НСИ.Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р България,2011 г.

От следващата таблица се вижда, че средната полезна площ на жилищата в общината е 67,60 кв.м., а средния брой на жилищни помещения е – 3,64. Най-малък е средния брой на жилищни помещения в с.Сората – 3,22 и гр.Свищов – 3,31. Селата Деляновци, Драгомирово и Червена имат близки до тези стойности, но в останалите села средния брой на жилищните помещения е над 4 и до 4,5, а в с.Царевец- 4,65. Средната полезна площ на жилищата е най-ниска в с.Деляновци (58,83 кв.м), с.Драгомирово (61,48 кв.м), с.Козловец (63,52 кв.м) и с.Горна Студена (63,87 кв.м). Между 65 и 70 кв.м е средната полезна площ в с.Сората, гр.Свищов, с.Червена и с.Вардим, а над 70 кв.м е в останалите села, като най-голяма е в с.Царевец -78,78 кв.м.

Таблица 6.4.1.3.**Основни характеристики на жилищата**

Населени места	**Жилища**	**Жилищни помещения**		**Полезна площ**	
		общо	**в т.ч.стаи**	**общо**	**в т.ч.жилищна**
	брой	**брой**	**брой**		
Община Свищов	21520	78301	63050	1454846	1048005
Гр.Свищов	13298	44022	34419	887452	641749
С.Алеково	443	1885	1529	33041	24845
С.Александрово	162	680	529	11652	7125
С.Българско Сливово	698	3002	2593	49103	35005
С,Вардим	607	2607	2188	41747	32222
С.Горна Студена	464	2055	1646	29636	19360
С.Деляновци	168	596	512	9883	6389
С.Драгомирово	744	2503	2218	45741	39087
С.Козловец	901	3954	3306	57235	38841
С.Морава	725	2935	2454	52619	37410
С.Овча могила	879	3845	3145	62506	42945
С.Ореш	990	4229	3510	69393	50122
С.Сората	90	290	217	5887	4166
С.Хаджи Димитрово	564	2349	1912	40226	26554
С.Царевец	498	2315	1918	39230	27905
С.Червена	289	1034	954	19495	14280

Източник:НСИ.Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р България,2011 г.

Вид на жилищните сгради

На следващата таблица са дадени данните за вида на жилищните сгради по материал на

външните стени.

Таблица 6.4.1.4.**Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата**

Показатели	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Стомано-бетонни и панелни	Брой	319	331	338	341	344
Тухлени	Брой	11354	11348	11339	11337	11331
Други	Брой	1847	1847	1846	1844	1836

Източник: НСИ

По вида на конструкцията най-голям е делът на масивните сгради – около 85 %.

Жилищна площ

Таблица 6.4.1.5.**Въведени в експлоатация новопостроени жилищни сгради и жилища**

Показатели	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Сгради	Брой	17	13	7	9	9
Жилища	Брой	141	50	16	21	23
Полезна площ	Кв.м	10212	3852	1440	1704	1914
В т.ч. жилищна	Кв.м	6081	2362	832	1061	1094

Източник: НСИ

Съпоставката между данните за броя на жилищните сгради и броя на жилищата, които са построени и въведени в експлоатация между 2011 и 2015 г., показва, че ако през 2011 г. са построени средно 8,29 жилища в сграда, то през следващите години броят им намалява от 3,84 през 2012 г. до 2,55 – през 2015 г. Тенденцията е към намаляване на жилищното строителство, но към увеличаване на средната площ на жилищата от 72,43 кв.м. през 2011 г., 90 кв.м. през 2013 г. и 83,22 кв.м. през 2015 г., което показва, че новите сгради, построени през последните 2-3 години са предимно еднофамилни, но с по-голяма площ. Тенденцията за средната жилищна площ е също към увеличаване – от 43,13 кв.м. през 2011 г. до 47,56 кв.м.-2015 г., като през 2013 и 2014 г. има и по-високи стойности, съответно 52,00 и 50,52 кв.м.

Използваемост на жилищните сгради

Неблагоприятното демографско развитие и най-вече намаляващия брой на населението се отразява на използваемостта на жилищния фонд в общината. Значителен е броят на необитаемите жилищни сгради. В общината има 3366 бр. неизползваеми жилища, т.е почти една четвърт от целия жилищен фонд. С най-висок дял на необитаеми жилищни сгради са селата Драгомирово (57,79%), Ореш (48,65%) и Деляновци (47,62%), а най-нисък дял – с.Козловец (2,01%).

Таблица 6.4.1.6.**Жилищни сгради по вид**

Насе-	Общ		Общо	Вид на жилищната сграда

лени места	брой на сгра-дите			Къща	Жил. блок, коо-пера-ция	Сграда от сме-сен тип	Обще-житие	Лятна кухня	Вила	Сгра-да за колек-тивно дома-кин-ство
Общ. Свищов	**13503**	Оби-тавана	10137	8226	291	43	5	-	1568	4
		Необи-тавана	3366 (24,93%)	2706	17	11	3	629	-	-
Град Свищов	**4829**	Оби-тавана	4299	2436	279	37	5	-	1540	2
		Необи-тавана	530 (10,98%)	480	13	10	3	24	-	-
Село Алеково	**441**	Оби-тавана	283	283	-	-	-	-	-	-
		Необи-тавана	158 (35,83%)	158	-	-	-	-	-	-
Село Алек-сандрово	**162**	Оби-тавана	111	110	-	-	-	-	1	-
		Необи-тавана	51 (31,48%)	51	-	-	-	-	-	-
Село Бълг. Сливово	**732**	Оби-тавана	525	523	-	2	-	-	-	-
		Необи-тавана	207 (28,28%)	172	-	1	-	34	-	-
Село Вардим	**656**	Оби-тавана	437	414	2	1	-	-	20	-
		Необи-тавана	219 (31,86%)	122	4	-	-	93	-	-
Село Гор. Студена	**464**	Оби-тавана	292	291	-	1	-	-	-	-
		Необи-тавана	172 (37,07%)	172	-	-	-	-	-	-
Село Деля-новци	**168**	Оби-тавана	88	88	-	-	-	-	-	-
		Необи-тавана	80 (47,62%)	80	-	-	-	-	-	-
Село Дра-гомирово	**822**	Оби-тавана	347	346	1	-	-	-	-	-
		Необи-тавана	475 (57,79%)	390	-	-	-	85	-	-
Село Коз-ловец	**896**	Оби-тавана	878	877	1	-	-	-	-	-
		Необи-тавана	18 (2,01%)	18	-	-	-	-	-	-
Село Мо-рава	**722**	Оби-тавана	615	614	-	1	-	-	-	-
		Необи-тавана	107 (14,82%)	107	-	-	-	-	-	-
Село Овча могила	**850**	Оби-тавана	557	554	2	-	-	-	-	1
		Необи-тавана	293 (34,47%)	293	-	-	-	-	-	-
Село	**1334**	Оби-тавана	685	676	-	1	-	-	7	1

Ореш		Необи-тавана	649 (48,65%)	282	-	-	-	367	-	-
Село Со-вата	**66**	Оби-тавана	48	42	6	-	-	-	-	-
		Необи-тавана	18 (27,27%)	18	-	-	-	-	-	-
Село Х.Ди-мит-рово	**563**	Оби-тавана	396	396	-	-	-	-	-	-
		Необи-тавана	167 (29,66%)	167	-	-	-	-	-	-
Село Царе-вец	**511**	Оби-тавана	406	406	-	-	-	-	-	-
		Необи-тавана	105 (20,55%)	81	-	-	-	24	-	-
Село Чер-вена	**287**	Оби-тавана	170	170	-	-	-	-	-	
		Необи-тавана	117 (40,77%)	115	-	-	-	2	-	

Източник:НСИ.Резултати от преброяването на населението и на жилищния фонд в Р България,2011 г.

Структура на жилищата по брой на стаите

С най-голям дял в община Свищов са двустайните и тристайни жилища – над 60 %. Едностайните жилища са малко над 10 % от общия брой на жилищата, като макар и с много малка разлика, се забелязва спад в относителния дял на най-малките жилища. Около 9 % е делът на жилищата с пет, шест и повече стаи, като се забелязва също с много малка разлика, но увеличение на дела им.

Таблица 6.4.1.7. **Жилища по брой на стаите**

Година	Общо	1 стая	2 стаи	3 стаи	4 стаи	5 стаи	6 и повече стаи
Брой							
2011	21654	2 377	6 632	6 552	4 191	1 193	709
2012	21697	2 384	6 653	6 557	4 199	1 194	710
2013	21703	2 384	6 659	6 554	4 199	1 195	712
2014	21714	2 383	6 659	6 560	4 201	1 195	716
2015	21717	2 381	6 650	6 568	4 206	1 196	716
Относителен дял - %							
2011	100 %	10,98%	30,63%	30,26%	19,35%	5,51%	3,27%
2012	100 %	10,99%	30,66%	30,22%	19,35%	5,51%	3,27%
2013	100 %	10,98%	30,68%	30,20%	19,35%	5,51%	3,28%
2014	100 %	10,97%	30,67%	30,21%	19,35%	5,50%	3,30%
2015	100 %	10,96%	30,62%	30,24%	19,37%	5,51%	3,30%

Източник: НСИ

Структура на жилищата по видове площи

Таблица 6.4.1.8. **Видове площи на жилищата**

Година	Брой жилища	Полезна площ	Средна площ/ жилище	Жил. площ	Средна площ/ жилище	Спомага-телна площ	Средна площ/ жилище	Площ на кухни	Средна площ/ жилище
2011	21654	1464620	**67,64**	1059362	**48,92**	236747	**10,93**	168511	**7,78**
2012	21697	1464620	**67,50**	1061461	**48,92**	237849	**10,96**	168809	**7,78**
2013	21703	1468119	**67,65**	1061990	**48,93**	238212	**10,98**	168897	**7,78**
2014	21714	1469099	**67,66**	1062625	**48,94**	238613	**10,99**	168947	**7,78**
2015	21717	1470185	**67,70**	1062969	**48,95**	239096	**11,01**	168947	**7,78**

Източник: НСИ

Жилищната площ включва площта на стаите за живеене, спалните, нишите за спане , столовите, стаите за дневно престояване, стаите, ползвани като работни кабинети и библиотеки на научни работници, гостните, холовете, но не включва площта на кухните.

Спомагателната площ включва площта на спомагателните помещения, стаите и кухните с площ по-малка от 4 кв. м, вестибюлите с портал и друга преграда, коридорите, антретата, баните, тоалетните, килерите, дрешниците, другите спомагателни помещения (сушилни, перални, балкони и лоджии) независимо от големината на площта им.

Площта на кухните над 4 кв. м е посочена отделно.

Полезната площ на жилището представлява сума от жилищната и спомагателната площ и площта на кухните.

6.4.2.ПРОГНОЗА

Таблица 6.4.2.1. **Средна полезна площ на жител**

Населено място	Брой жители	Обща полезна жилищна площ	Средна полезна жилищна площ/жител	Усреднена площ/ жител спрямо % на необитаемите жилища
Община Свищов	42714	1454846	34,06	25,57
гр.Свищов	30543	887452	29,06	25,87
с.Алеково	604	33041	54,70	35,10
с. Александрово	244	11652	47,75	32,72
с.Бълг.Сливово	1205	49103	40,75	29,23
с.Вардим	1002	41747	41,66	28,39
с.Горна Студена	408	29636	72,64	45,71
с.Деляновци	122	9883	81.01	42,43
с.Драгомирово	691	45741	66,20	27,94
с.Козловец	1310	57235	43,69	42,81
с.Морава	987	52619	53,31	45,23

с.Овча могила	1527	62506	40,93	26,82
с.Ореш	1610	69393	43,10	22,13
с.Сована	223	5887	26,40	19,20
с.Х.Димитрово	727	40226	55,33	43,96
с.Царевец	1160	39230	33,82	20,03

От данните, приложени в диагнозата на състоянието на жилищния фонд в община Свищов, както и от данните в таблица 6.4.2.1. могат да се направят следните изводи:

- Средният стандарт на обитаване в населените места на община Свищов е висок. Възприетата в повечето европейски страни средна норма е 20 кв.м./обитател. Макар, че в приложената таблица са дадени данни за средна полезна жилищна площ на жител, без да може да се направи извадка с площта на необитаемите жилища, за голяма доза достоверност е изчислена усреднена площ, като е приспаднат процента на необитаеми жилища. Видно е , че по този показател е налице достатъчна площ за обитаване, на места и доста по-висока от възприетата средна европейска норма;
- През последните години е формиран значителен контингент необитавани жилища, на първо място - поради отрицателния естествен и механичен прираст;
- Голям е делът на жилищните сгради с висока степен на амортизация, неудовлетворителни конструктивни характеристики и физическо състояние, които подлежат на саниране и рехабилитация или на подмяна с ново строителство;
- Инвестиционната активност в сферата на жилищното строителство през последните 25 години е сравнително ниска, което е индикатор за задоволени жилищни потребности, за липса на възможности за подмяна на амортизирания жилищен фонд от собствениците, както и за слаб пазарен интерес към новоизградени жилища.

Тези изводи водят до заключението, че по отношение потребностите на настоящото постоянно население не се налага допълнително жилищно строителство, освен за изграждане на общински жилища за реализиране на социални политики. Може да се прогнозира, че в сферата на жилищното строителство, основният дял от инвестиционните инициативи от страна на населението през следващите години ще бъдат насочени към саниране, използване на ВЕИ, реновиране на личните жилища, респ. подмяна на съществуващите жилищни сгради с ново строителство. Общината трябва да провежда целенасочена политика по отношение качеството на средата за обитаване – битова обслуженост, инфраструктура, озеленяване. Няма основание да се очаква, че търсенето на „второ жилище" ще придобие мащаби, предизвикващи драстично интензифициране на инвестиционно - строителната активност.

ТОМ II

VII. ПРОГНОЗА ЗА УСТРОЙСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ И ОБЩА СТРУКТУРА НА ТЕРИТОРИЯТА

7.1. ПРИНЦИПИ, ВЪРХУ КОИТО Е ИЗГРАДЕНА ПЛАНОВАТА КОНЦЕПЦИЯ

Разработването на проекта на ОУПО е съобразено със следните принципи, на които се основава съвременната общинска политика по устройство на територията:

- устойчивост (устойчиво развитие);
- приемственост;
- реализъм;
- солидарност;
- партньорство.

Принципът на устойчивостта (устойчивото развитие) се изразява най-вече в прилагане на принципа на предпазливостта при използването на природните ресурси в устройствената концепция и на конкретните устройствени решения. Зад този принцип стои модел на използване на природните ресурси, който има за цел да посрещне нуждите на човека, но при запазване на устойчивостта на околната среда, така че не само настоящото, но и бъдещите поколения да могат да използват природните ресурси в сравнима степен. Понятието „устойчиво развитие“ обединява ресурсите и процесите на природните системи с човешките потребности и стопанската дейност на социалните системи. В този контекст моделът на „устойчиво развитие“ не включва единствено проблемите на околната среда, но взема предвид и социалните и икономическите съображения, включително мерките за: разрешаване на противоречието между различни конкурентни цели и заинтересовани страни, както и хармонизиране на икономическия растеж и социалното развитие с грижата за качеството на околната среда. Концепцията за „устойчиво развитие“ – и на природата, и на обществото – включва разбирането, че оцеляването на човечеството зависи основно от оцеляването на природата (или на природната среда), защото икономическото и социално-културното благосъстояние е пряко обвързано с хуманното отношение към природата – природните ресурси, растителните и животинските видове и др., а експлоатацията и разрушаването на природата може да доведе до невъзможност да се поддържа човешкия живот и дори до изчезване на човечеството.

Принципът на приемствеността означава насърчаване на онези устройствени решения, които надграждат нови положителни качества към вече създаденото, а не го отричат и разрушават. Взети са предвид предходните устройствени планове, както и направените инвеститорски „стъпки" в т.ч. променените предназначения и настоящото фактическо ползване на земята, като индикатори за инвестиционен интерес и ориентир за настоящите устройствени предвиждания.

Принципът на реализма изисква да се формулират постижими цели, съизмерими с мащаба

на ресурсите, които могат реално да бъдат осигурявани общо от публичния и частния сектори както в инвестиционен, така и в организационен план.

Принципът на солидарност означава баланс между индивидуалните и групови интереси от една страна и интересите на териториалната общност в цялост от друга страна. Той означава още баланс между интересите на различните социални категории, в т.ч. специална грижа за уязвимите групи.

Партньорството е от изключително значение както за постигане на целесъобразни устройствени решения, така и за увеличаване на ресурсовия потенциал за реализирането им. То означава партниране с представителните структури на бизнеса и с гражданските организации. То означава още взаимодействие и координиране на усилията с централните ведомства, реализиране на междуобщински инициативи.

7.2. ПРИОРИТЕТИ НА МЕТОДИЧЕСКИЯ ПОДХОД

Методическият подход, приложен при изработването на ОУПО-Свищов, се основава на следните приоритети:

- ✓ Формиране на комплекс от устройствени мерки, създаващи условия за преодоляване на диспропорциите в развитието на отделните части на общинската територия и стабилизиране на селищната мрежа, като условие за балансирано и устойчиво развитие на средовите и функционалните системи и повишаване качеството на живот на населението, както и като превенция срещу проблемите на „концентрираната урбанизация". Прилагането на принципа се осъществява чрез предвиждане за дисперсно развитие на дейностите, респ. повишаване на инвестиционната привлекателност за равномерно териториално насочване на инвестициите за създаване на нови работни места, въз основава на оценка на ресурсите и потенциалите. Стабилизирането на селищната мрежа се основава също и на подобряване на средовите условия в населените места и на качеството на живот на населението чрез по-добър достъп до услуги и комуникации.
- ✓ Съблюдаване предвижданията на действащите документи по ЗРР, определящи стратегията на регионалното развитие в следващия програмен период, документи по други закони, в т.ч. секторни стратегически и програмни документи, както и решения на Общински съвет Свищов.
- ✓ Създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, съответстващи на целите и приоритетите на регионалното развитие.
- ✓ Отчитане разположението на общината в по-широкия териториален контекст, вкл. ресурсите в прилежащите части на съседните общини, респ. външните връзки като

стимулатор за развитие.

- ✓ Отразяване и доразвитие на положителните идеи и тенденции, заложени в предходни устройствени планове, проекти и проучвания за територията на общината.
- ✓ Съобразяване на устройството с действащите природозащитни режими по Закона за защитените територии (ЗЗТ) и по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР - защитени зони, включени в екологичната мрежа „НАТУРА 2000"), вкл. ограничаване на урбанизацията и строителната интервенция.
- ✓ Осигуряване на баланс между опазването на природното наследство на територията на общината и реализацията на екологическия, икономическия и естетико-емоционален потенциали на природо-географските дадености. Недопускане на непрекъсната урбанизация, с оглед съхраняване на пространствената цялост на естествената среда.
- ✓ Опазване устойчивостта на системите от природния комплекс, чрез определяне на мерки за опазване на водите, както и за предпазване от тяхното вредно въздействие; за ограничаване замърсяването на атмосферния въздух, за управление на отпадъците; за ограничаване на наднормения шум; за рекултивация на нарушени територии; за опазване на биоразнообразието.
- ✓ Създаване на условия за опазване на ценния поземлен ресурс. Свеждане до минимум отнемането на ценни земеделски земи и горски територии за нуждите на урбанизацията и друго строително усвояване и въвеждане на ограничения по отношение последваща промяна на предназначението на поземлени имоти в земеделски и горски територии.
- ✓ Създаване условия за прилагане на режимите за опазване на обектите на недвижимото културно наследство при управлението на устройствените процеси и пълноценната им реализация като елементи на средата и като ресурс на туризма.
- ✓ Създаване на условия за целесъобразна реализация на общинската и държавната поземлена собственост за развитие на социалната, техническата и зелената инфраструктура и за стимулиране изграждането на структурообразуващи обекти.

Така изложеният методически подход се основава на експертен опит и добри практики. Той поставя проекта за ОУПО в съответствие с постановките на Техническото задание на Възложителя, като отчита актуалните социални и инвестиционни процеси на територията и приоритетите в общинската политика, при съблюдаване на нормативните изисквания.

7.3. ОГРАНИЧИТЕЛИ НА УСТРОЙСТВЕНОТО И СТРОИТЕЛНО УСВОЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

Като основа за разработване на проектните предвиждания са възприети следните обективни ограничители и стимулатори, представени в най-обобщен вид:

***Фактори, предполагащи ограничаване, а в определени случаи и забрана на урбанизационна намеса и строителство*:**

Действие на режими на особена териториално -устройствена защита:

- ✓ Режими на природозащита по Закона за защитените територии и по Закона за биологичното разнообразие - съгласно регламентите на законите, на заповедите за обявяването, на действащите планове за управление, респ. стандартните формуляри.
- ✓ Режимите за културно-историческа защита по Закона за културно наследство.
- ✓ Санитарно-охранителни зони на находища и водовземни съоръжения на питейни и на минерални води.

Естествени ограничители:

- ✓ Територии, предназначени за земеделие с висококатегорийна земя, трайни насаждения и/или значителни капиталовложения (иригационни съоръжения, противоерозионни дейности); пасища и ливади.
- ✓ Залесени територии - специални и защитни горски територии, полезащитни горски пояси и друго мелиоративно озеленяване, ефективни дървопроизводителни масиви.
- ✓ Водни течения и площи с прилежащите им територии.
- ✓ Локални инженерно-геоложки и хидрогеоложки условия.

Изключения по отношение прилагането на горните ограничители са приети за допустими само в следните случаи:

- за изграждане на озеленени площи за широко обществено ползване и със специфично предназначение (изолационно озеленяване, гробищни паркове), за доразвитие на перспективни територии с производствено-складови и/или обслужващи функции, при липса на други възможности;
- при реконструкция и доизграждане на инфраструктурни трасета и съоръжения.

Фактори, стимулиращи устройственото и строително усвояване на територията

За развитие на различните разновидности на производствени и други територии и съпътстващите ги складови и други обслужващи дейности:

- ✓ Наличие на инфраструктура със сходно предназначение, напр. бивш стопански двор; складова база; преработващо предприятие.
- ✓ Удобна връзка с транспортна инфраструктура.

За развитие на инфраструктурата на отдиха и спорта и на туристическите атракции:

- ✓ Благоприятно съчетание на природо-географски и антропогенни дадености – река Дунав, атрактивни естествени ландшафти, съществуващи водни тела, в т.ч. минерални води, обекти на природното и културното наследство, подходящо разположение и връзки с общинския център, опорните центрове и другите населени места, както и с пътни артерии с транзитни потоци.
- ✓ Установени традиции в развитието на сходни дейности по места, разработени туристически маршрути, изградена инфраструктура.

За развитие на транспортната инфраструктура:

- ✓ Възможности за ползване предимно на съществуващи полски и горски пътища при проектните предвиждания за рационализиране на междуселищната мрежа и осигуряване на трасета за «меки» форми на транспорт - пешеходни и велоалеи - между населени места, селищни образувания, места за отдих, туристическите атракции и пр.
- ✓ Теренни възможности за извеждане на транзитното движение по нови трасета на републиканските пътища извън селищните територии, с оглед подобряване на условията за транзит и на екологичната обстановка и безопасността.

Във всички случаи наличието на поземлени имоти - общинска собственост, има значението на стимулатор и условие за реализиране на общински политики за социално-икономическото и устройственото развитие.

7.4. ОБЩИ ПОСТАНОВКИ НА ПРОГНОЗАТА ЗА ПРОСТРАНСТВЕНО РАЗВИТИЕ НА ФУНКЦИОНАЛНИТЕ СИСТЕМИ

Състоянието и прогнозите за развитието на социалния фактор и икономическите активности на община Свищов и изискванията на техническото задание предпоставят основните постановки на прогнозата за пространствено развитие, респ. създаването на устройствените условия за развитие на функционалните системи.

По отношение на СИСТЕМА „ОБИТАВАНЕ": проучванията на съществуващото положение показват, че в жилищните територии в настоящите граници на населените места са налице значителни териториални резерви с оглед потребностите на постоянното население и демографските прогнози. Налице е нереализиран потенциал и за развитие на популярната през последните години система „второ жилище", за ползване от жители от града, както и от други общини, включително за „висококатегорийно обитаване". На това основание, ОУПО-Свищов не предвижда екстензивно развитие на жилищните територии в населените места.

В съответствие с характеристиките на заварените селищни структури, а за гр. Свищов - и с предвижданията на предходни планове, са определени различни разновидности на устройствени зони за жилищно застрояване, които създават условия за повишаване съществуващата интензивност на застрояване.

По отношение на СИСТЕМА „ТРУД": ОУПО-Свищов запазва съществуващите територии и обекти, свързани с полагането на труд, отнасящи се и към трите стопански сектора. За стимулиране тяхното развитие в контекста на стратегическите приоритети, позитивните тенденции и инвестиционните интереси, се предвижда и устройство на нови територии за незамърсяващи производствени и складови дейности, в т.ч. разширение на промишлените зони гр.Свищов, както и при селата - основно в границите на бившите стопански дворове. Край опорните центрове и други села с подходящо разположение в земеделски територии и добра обслуженост с автомобилен, ж.п. транспорт, освен стопанските дворове, в зони за развитие на производствено-складови дейности, логистика, инфраструктура, обслужваща селското стопанство и др. са включени и допълнителни територии общинска, държавна и частна собственост (133,98 ха).

Предвижда се изграждане на бизнес-парк и център за иновации с база и инфраструктура за стартиращи предприятия на завършващи своето образование младежи (в района на бившето военно поделение) и модерен търговски, логистичен и интермодален транспортен център с трансграничен характер (в зона Смф, източно от пристанището) в землището на гр.Свищов. Смесени обществообслужващи и производствено-складови зони са разположени и по главните входящо-изходящи артерии на общинския център. В много случаи са предложени дублиращи локализации, което увеличава свободата на избор на инвеститорите, без отклонение от устройствените принципи. Запазват се и съществуващите животновъдни ферми, както и обектите, свързани с горскостопанските дейности. Предвижданията на плана относно местата за полагане на труд в отраслите на „третичния сектор" произтичат от необходимостта за осигуряване на качествено и рентабилно съвременно обслужване на населението, на временно пребиваващите и на транзитно преминаващите през общинската територия, както е описано в следващите точки.

По отношение на СИСТЕМА „ОТДИХ". Чрез устройственото зониране е планирано развитието на озеленени територии, на територии за рекреационни дейности и територии за спорт и развлечения, в съответствие с разпоредбите на глави шеста, седма и осма от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ. Съобразени са местата и териториалният обхват на вече реализираните инвестиции. В преобладаващата си част тези територии са предназначени както за осигуряване на разнообразни условия за отдих, рекреация, спорт и създаване на допълнителни атракции за местното население, така и с оглед стимулиране на различни форми на туризма. ОУПО-Свищов предвижда:

- Запазване на всички съществуващи и отредени с регулационните планове озеленени площи за широко и ограничено обществено ползване и със специфично предназначение. Определени са територии за изграждане като общинска или смесена инициатива

на нови извънселищни паркове, включващи най-атрактивни елементи на природното и културното наследство, водни обекти и съществуващи съоръжения и инфраструктура. Такъв парк се предвижда край „Рибарниците“ - с.Хаджи Димитрово, като при изграждането му се спазват всички изисквания относно забраните на дейности, описани подробно в т.5.7.4 на настоящата записка.

- ❖ Запазват се спортните обекти в и край населените места. Отразени и включени в устройствения режим са спортните терени в селата, като в определени случаи се предвижда и бъдещо разширение – напр. в с.Овча могила (2 ха) и с.Козловец (2 ха), предвид значението им на „опорни центрове“ . По отношение съществуващите селски игрища се включват изисквания за рехабилитация и поддръжка.
- ❖ Запазват се териториите за рекреационни дейности, като се разширява техният обхват и се определят следните устройствени зони:

- устройствена зона „Курорт" (Ок) - в местност „Манастирски трап“ в близост до манастира „Покров Богородичен“ („Св.Богородица“) и минералния му извор (извън границите защитената територия) и „Рибарниците“ – с.Хаджи Димитрово (извън границите на защитената зона).
- устройствена зона „Ваканционно селище" (Ос) - южно от яз. Морава, на мястото на терени за стопански дворове и кариера за суровини - държавна и общинска частна собственост и на границата между землищата на гр.Свищов и на с.Вардим, западно от Курудере.
- Няколко отделни малки вилни зони (Ов) в южната част на гр.Свищов, между манастира „Покров Богородичен“ („Св.Богородица“) и границите на защитената територия „Свищовска гора“, на северния скат на планински масив, извисяващ се над град Свищов и околната равнина, засята с лозя, където старите "тежки" свищовски търговци са построили извънградските си къщи.

В извънселищните територии е предвидено изграждане на пешеходни и велоалеи за ползване на „меки" форми на придвижване до места за отдих и спорт, за осигуряване на познавателни и еко-маршрути, за практикуване на колоездене, любителски конен спорт и др.

По отношение на СИСТЕМА „ОБЩЕСТВЕНО ОБСЛУЖВАНЕ": в тази си част плановите предвиждания също са адресирани както към местното население, така и към туристите и транзитно преминаващите. Запазват се териториите, предназначени за социална инфраструктура, както и такива, заети от други обекти на общественото обслужване в населените места. Като значим ресурс на общината за доразвитие на системата обекти на социалната инфраструктура, както и за изграждане на обслужващи обекти с частни инвестиции се определя свободният общински сграден фонд в селата (нефункциониращи

училищни и други обществени сгради). Определени са територии за развитие на извънселищни съсредоточия на обекти за периодично и епизодично обслужване, както и за туристическа инфраструктура в близост до републикански път III-405, местност „Погребите“, в посока с.Царевец.

По отношение развитието на „ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА": освен описаните по-горе извън-селищни паркове, в плана е предвидено развитието на други елементи на зелената система за широко и специфично ползване, в т.ч.:

- посочени са горските територии, заети от защитни и специални гори (по смисъла на чл. 5, ал.2 и 3 от Закона за горите) за определяне като „зони за защита от урбанизация" в съответствие и по реда на чл. 12, ал. 1, т. 3 и ал. 10 от същия закон;
- определени са територии и изисквания за изпълнение на защитно и изолационно озеленяване, в т.ч. по протежението на пътища, както и за опазване залесяванията в земеделските земи, поради полезащитните им функции и като елементи на ландшафта;
- предвиден е режим за опазване на естествените обраствания на крайбрежията на водните обекти, като елемент на ландшафта и с оглед екологичното им значение;
- определени са изисквания за устройство на гробищните паркове.

По отношение КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО: с плана се създават условия за опазване на недвижимото културно наследство на общината и реализация на потенциала му като фактор на социалното и икономическо развитие. Идентифицирани са обектите на наследството, респ. техните характеристики и статут. Описани са устройствените изисквания, осигуряващи тяхното опазване и социализация, в зависимост от разположението им в и извън населените места. Включени са предложения за последващи действия за актуализация на статута и режимите за опазването им, в съответствие с изискванията на Закона за културното наследство. По отношение археологическите паметници, разположени в и извън населените места, са включени предложения за последващи действия за актуализация на статута и режимите за опазването им, в съответствие с изискванията на Закона за културното наследство. По отношение археологическите ценности извън населените места, за тези които нямат определен режим за опазване, са предложени временни режими , за прилагане до окончателно определяне на такива от компетентния орган по ЗКН. Посочени са онези недвижими културни ценности, които имат необходимите качества за експониране и включване в туристическите маршрути.

По отношение на СИСТЕМАТА „ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА": планът създава устройствени условия за:

- преминаване на транспортни направления с национално и международно значение;
- усъвършенстване и доизграждане на пътната мрежа и връзките между населените места, селищни образувания и към тези за отдих и спорт;
- запазване на ж.п. линията с оглед нейната функция на стимулатор за развитие на стопанските дейности, както и като опция за функционирането й като локален транспорт за ежедневни трудови и културно-битови пътувания в границата на общината и в съседните общини;
- запазване на инфраструктурата на водния транспорт с оглед възможностите за ползването му и за нуждите на търговския и гражданския обмен;
- развитие на „меки" форми за придвижване и като атракция;
- реконструкция на съществуващата и изграждане на нова, модерна ВиК, ЕЛ, газоснабдителна и телекомуникационна инфраструктура, осигуряваща потребностите на населението и временно пребиваващите, пестеливо ползване на ресурсите, незамърсяване на околната среда и прилагане на предписанията за пестеливо използване на ресурсите, незамърсяване на околната среда и прилагане на предписанията за геозащита.

Планиране и контрол върху устройствената намеса. С оглед недопускане стихийно устройствено и строително усвояване на териториите за урбанизация и осигуряване на устойчивост в развитието, с Правилата за прилагане на плана се включват изисквания за допълване и обновяване на плановата основа на ниво ПУП.

VIII. ОБЩА СТРУКТУРА И БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ

В съответствие с изискванията на Наредба № 8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове, в следващата таблица е представено разпределението на териториите по основно предназначение. То се основава на данните за начина на трайно ползване (НТП), определен в базата данни към кадастралната карта с имотен регистър в обхвата на землището на гр. Свищов и на картите на възстановената собственост в обхвата на останалите землища. Данните за НТП са отразени и върху опорен план, като на база документална информация, анкетиране и проучване на терен са направени допълнения и уточнения в съществуващото положение за частите от територията, за които липсват данни в посочените карти или са констатирани несъответствия.

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектните елементи	
	в ха	%	в ха	%
1	*2*	*3*	*4*	*5*
ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	**2 585,88**	**4,14%**	**2575,81**	**4,12%**
2. Обществено обслужващи функции	**83,19**	**0,13%**	**49,32**	**0,08%**
3. Производствени и складови дейности, в т.ч.:	**720,38**	**1,15%**	**792,24**	**1,27%**
3.1. производствени дейности	364,41	0,58%	403,75	0,65%
3.2. складови дейности	34,66	0,06%	18,96	0,03%
3.3. други територии за производствени и складови дейности	321,32	0,51%	369,53	0,59%
4.Територии с многофункционално предназначение	**0**	**0**	**98,74**	**0,16%**
5. Рекреационни дейности, курорти и вилни зони	**7,79**	**0,01%**	**32,43**	**0,05%**
6. Озеленяване, паркове и градини	**37,79**	**0,06%**	**84,68**	**0,14%**
7. Спорт и атракции	**56,05**	**0,09%**	**56,00**	**0,09%**
8. ЗЕМЕДЕЛСКИ ТЕРИТОРИИ, в т.ч.:	**49 767,23**	**79,59%**	**49 596,57**	**79,31%**
8.1. обработваеми земи – ниви, ливади	41 668,78	66,64%	41 650,11	66,61%
8.2. обработваеми земи - трайни насаждения	1 583,03	2,53%	1580,94	2,53%
8.3. необработваеми земи	169,82	0,27%	123,10	0,20%
8.4.пасища	4 830,37	7,72%	4830,37	7,72%
8.5.гори и храсти в земеделски земи	661,90	1,06%	661,90	1,06%
8.6.друг вид неземеделска земя	853,33	1,36%	750,15	1,20%
9. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, в т.ч.:	**4 664,80**	**7,46%**	**4 664,80**	**7,46%**
9.1. гори със стопански функции	127,70	0,20%	127,70	0,20%
9.2. защитени гори	29,30	0,05%	29,30	0,05%
9.3. специални гори	4 211,50	6,74%	4 211,50	6,74%
9.3.1. рекреационни гори	0	0	0	0
9.4. горски земи (недървопроизводителна площ)	296,30	0,47%	296,30	0,47%
10. ВОДНИ ПЛОЩИ, в т.ч.:	**2 529,99**	**4,05%**	**2526,58**	**4,04%**
10.1.водни течения	1911,08	3,06%	1911,08	3,06%
10.2.иригационни съоръжения (канали)	188,39	0,30%	188,39	0,30%
10.3.водоеми, язовири	155,68	0,25%	155,68	0,25%
10.4.блата, мочурища	274,85	0,44%	274,85	0,44%
11. ТРАНСПОРТ И КОМУНИКАЦИИ	**1 813,72**	**2,90%**	**1807,20**	**2,89%**
12. ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА	**3,14**	**0,01%**	**3,14**	**0,01%**
13. ДРУГИ ТЕРИТОРИИ, в т.ч.	**261,56**	**0,42%**	**244,02**	**0,39%**

13.1.Животновъдни ферми и комплекси	47,57	0,08%	42,98	0,07%
13.2.Скали, пясъци	82,64	0,13%	70,46	0,11%
13.3.Мини, кариери	15,33	0,02%	14,74	0,02%
13.4.Територии за депа/площадки за отпадъци	62,10	0,10%	61,93	0,10%
13.5.Исторически места, археологически обекти и други обекти на КИН	36,67	0,06%	36,67	0,06%
13.6.Гробищни паркове	17,12	0,03%	17,12	0,03%
13.7.Имоти със специално предназначение	0,12	0,00%	0,12	0,00%
14.ОБЩА ПЛОЩ, в т.ч.:	**62 531,53**	**100%**	**62 531,53**	**100%**
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А) За природозащита - защитени територии и защитени зони	14 254,04	22,79%	14 254,04	22,79%
Б) За опазване на културното наследство	21,71	0,03%	21,71	0,03%
В) С особена териториалноустройствена защита	15 634,02	25,0%	15 634,02	25,0%
Г) За възстановяване и рекултивация	34,56	0,06%	38,11	0,06%
Д) С активни и потенциални свлачища и срутища	1 160,15	1,86%	1 160,15	1,86%
Е) Други нарушени територии	97,97	0,16%	85,20	0,14%
Ж) ОБЩА ПЛОЩ (с отчитане на припокриването)	**14 602,10**	**23,35%**	**14 602,10**	**23,35%**

- ✓ Отделни поземлени имоти с променено предназначение - бивши земеделски земи, разположени самостоятелно, са отразени и запазват предназначението си, съобразно данните в КВС и ККР.
- ✓ Разширението на териториите за производствени и складови дейности и градско стопанство в границите на НМ се отнася основно към предвиждането за включване на свободни територии, прилежащи на Западната и Източна промишлена зона и тяхното пространствено обединяване.
- ✓ Предвидено е устройване на площадка за събиране, съхранение, преработка и рециклиране на строителни отпадъци в общински терен, в местността „Павлолията", вляво от пътя Свищов – Царевец, в землището на гр.Свищов.

В проектната част на баланса не са включени стойности за площта на магистралните газопроводи и съоръженията към тях, поради факта, че все още не са изяснени. Окончателните стойности ще се определят с парцеларните планове.

Извън частите с вече променено предназначение, териториите за урбанизация се разполагат основно върху земеделски земи, като са използвани всички възможности за включване на изоставени или деградирали земеделски земи и такива без определено стопанско предназначение и минимално засягане на земи с трайни насаждения, поливни земи, земи, заети от ливади, пасища и мери и други ценни земеделски територии.

По отношение ливадите, пасищата и мерите: промяната в общата площ между

съществуващо положение и проект произлиза от:

- ✓ Включването на ниви и мери с обща площ 36,98 ха като елементи на парковата среда в извънселищни озеленени територии за широко обществено ползване, без допускане на крупни паркоустройствени мероприятия, нарушаващи естественото им състояние. Включването е наложено поради разположението им в обхвата на утвърдени места за отдих и рекреация, край водни обекти и в съчетание с горски и други територии с подходящи природо-географски характеристики.
- ✓ Останалата част попадат в обхвата на проектни територии с предназначение, отнасящо се към социално-икономическото и устройственото развитие на общината и отделните населени места: устройствени зони за производствени, складови и обслужващи дейности, както и за доизграждане на техническата инфраструктура. Включването им се е наложило поради подходящо разположение в съседство със съществуващи урбанизирани територии, в т.ч. такива със сходно предназначение (бивши стопански дворове, производствени предприятия), под която попадат предимно обработваеми земи) и др.

Следва да се подчертае, че нивите и мерите, обхванати в посочените устройствени зони, са почти изцяло общинска частна собственост или стопанисвани от общината. Това, предвид структурата на поземлената собственост, респ. сравнително ограничената общинска поземлена собственост, представлява необходима предпоставка за провеждане на ефикасна общинска политика в стопанската и социалната сфери.

По отношение **горските територии:** няма промяна на площите „съществуващо положение / проект". Предназначението и видовете устройствени дейности, допустимо в зоните по предходната и тази точка, предполагат съхраняване във висока степен на естествената среда, вкл. основни горскостопански дейности при ограничаване на капитално застрояване, както е описано в съответните точки по-долу. Останалата част попадат в проектните трасета на линейни обекти на техническата, в т.ч. транспортна инфраструктура.

Обхват на териториите в община Свищов с особена териториално-устройствена защита

В следващата таблица са показани площите на частите от общинската територия, попадащи под режими на защита, определени по реда на Закона за защитените територии (ЗЗТ) и по Закона за биологичното разнообразие (ЗБР) - защитени зони, включени в екологичната мрежа „НАТУРА 2000". Поради припокриването на части от защитените зони, дадена е общата площ, респ. дял от общинската територия, поставен под природозащитен режим по този закон. Подробни данни за защитените територии и зони поотделно са дадени в р-л V, т. 5.6.3. и т. 5.6.4. на Записката.

Територии с особена териториалноустройствена защита	Обща площ (ха)	Площ в общината (ха)	Дял (%)
Защитена местност "Русалка"	213,0000	213,0000	100%
Природна забележителност "Божурлука"	3,8900	3,8900	100%
Природен парк "Персина"	21762,200*	2950.2025	13,56%
Защитена местност "Старият дъб"	98,2800	98,2800	100%
Защитена местност "Кайкуша"	155,4000	155,4000	100%
Защитена местност "Мешова гора"	5,9600	5,9600	100%
Защитена местност "Находище на българска гърлица"	4,0000	4,0000	100%
Защитена местност "Находище на български сърпец"	27,6008	27,6008	100%
ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ			
Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ЗБР, чл.6, ал.1, т. 1 и 2):			
BG0000233 „Студена река“	5301,5700	2317,1355	43,7%
BG0000239 „Обнова – Караман дол“	10750,8100	7842,0812	72,94%
BG0000396 „Персина“	25684,1996	2946,4292	11,47%
BG0000516 „Черната могила“	13,0700	13,0700	100%
BG0000576 „Свищовска гора“	1917,2000	1917,2000	100%
Защитени зони за опазване на дивите птици (ЗБР, чл.6, ал. 1, т. 3 и 4)			
BG0002017 „Комплекс Беленски острови"	7009,7716	246,6562	3,52%
BG0002018 „Остров Вардим"	1167,5509	1167,5509	100%
BG0002070 „Рибарници Хаджи Димитрово"	446,5262	446,5262	100%
BG0002083 „Свищовско-Беленска низина “	5439,8015	4107,9476	75,52%
BG0002096 „Обнова"	5422,2112	3073,34490	56,68%

* Попада в границите на защитена зона по ЗБР

Данни за териториите и обектите с особена териториалноустройствена защита по Закона за културното наследство са дадени в раздел XI на Записката.

IX. РАЗВИТИЕ НА УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ

9.1. СЕЛИЩНА МРЕЖА

9.1.1. ОБЩИ ДАННИ ЗА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА. СТРУКТУРА И ФУНКЦИОНАЛНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Селищната мрежа на община Свищов е формирана от 16 селища - 1 град (общинският център Свищов) и 15 села. Гъстотата на селищната мрежа е 3,9 селища / 100 кв.км. Тя е по-ниска от средната за страната (4,8 селища / 100 кв.км).

Степента на урбанизация е сравнително висока (около 69, 64 %), но под средната за страната (72,5 %.). Забележка: Данните са от преброяването 2011 г.

Поради спецификата на историческото развитие, преобладаващите стопански дейности и особеностите на релефа, селищната мрежа е придобила мозаечна структура. Тя се характеризира със сравнително равномерно разпределение върху цялата общинска

територия (с отстояние между населените места между 3 и 20 км), като гъстотата й е по-малка в района на територията между селата Драгомирово – Козловец – Алеково – Александрово – Горна Студена – Овча могила – Морава.

Град Свищов е разположен в най-северната част спрямо останалите населени места в общината. В него са съсредоточени основните административни, производствени, транспортни, обслужващи и културни дейности, което определя съществуващата структура на селищната мрежа като „моноцентрична". В селата и техните землища по традиция доминират селскостопанските дейности, често на ниво лично стопанство. В част от землищата функционират новосъздадени предприятия, свързани предимно със селското стопанство и хранително-вкусовата промишленост, като е изградена и нова производствена и складова инфраструктура, най-често - в части от бившите стопански дворове.

Пътищата от националната и общинската мрежи, пресичащи се при града и организирани в радиална структура в три основни направления и допълнителни разклонения, осъществяват удобни връзки със селата, както и със съседните общини.

Пътната структура се допълва от подходящи концентрични връзки между селата и с републиканската пътна мрежа[7]. Това облекчава изпълнението на функциите на Свищов като административен център и агломерационно ядро. Населението на с.Ореш, с.Царевец, с.Българско Сливово и с.Хаджи Димитрово има достъп до общинския център средно през 60 мин. През с.Козловец и с.Хаджи Димитрово преминават автобусите по линията Свищов-Велико Търново, които намаляват времето за достъп до Свищов. От село Вардим достъпът до Свищов се осъществява освен с автобусите по линията Свищов-Вардим и от автобусите по линията Свищов-Русе. За с.Червена има два автобуса на ден –сутрин и вечер. Също два автобуса на ден има по линията Свищов-Царевец-Б.Сливово-Драгомирово-Морава-Деляновци-Червена-Овча могила-Драгомирово-Б.Сливово-Царевец-Свищов. Осигурени са автобусни линии Морава-Овча могила, които са синхронизирани с пристигащите влакове. Следва да се отбележи, че тези показатели могат да се подобрят, защото независимо от подходящата конфигурация на пътната мрежа, част от общинските пътища са в лошо състояние, което затруднява и забавя комуникациите.

Въпреки добре развитата и балансирана във физическо отношение структура на селищната мрежа и пътните връзки, налице е дисбаланс между демографските, икономическите и социалните характеристики на общинския център и останалите населени места. Сами по себе си, описаните по-горе процеси на децентрализация на функции не са достатъчни за

[6] Вж. специализирания раздел „Транспортно-комуникационна инфраструктура" от настоящата записка

стабилизиране на селищната мрежа и населението по места. Поради демографските тенденции, не във всички села може да се осигури пълноценно развитие на обществените услуги. Неудовлетворително е състоянието на благоустрояването. Анкетирането по места показва недостатъчен капацитет и честота на следване на средствата на МОПТ. Общият извод е, че условията, осигуряващи качеството на живот, възможностите за реализация на потребностите и икономическият потенциал на жителите на града са много по-благоприятни от тези на селското население.

9.1.2. ПРОЕКТНИ ПРЕДВИЖДАНИЯ ЗА СТАБИЛИЗИРАНЕ НА СЕЛИЩНАТА МРЕЖА

Като възможност за преодоляване на очертания по-горе дисбаланс и поради сравнително големия брой населени места в общината, необходимо е развитие на йерархически обвързана система от селищно-обслужващи центрове, както е описано в т. 6.3.2.7. от тази записка.

На база възприетата система от критерии, в проекта се създават устройствени условия за създаване на система от опорни центрове на развитие, включваща основния обслужващ център - гр. Свищов, както и вторични обслужващи центрове - селата Овча могила и Козловец. Допълващи центровата система са и други села с концентрация на обществено-обслужващи дейности, като Ореш, Царевец, Хаджидимитрово.

Проектните предвиждания по отношение на опорните селища и останалите села са насочени към интензификация на ползването на териториите им, намаляване на диспропорцията в развитието на обществените и стопанските активности, при съхраняване и съвременно развитие на основните средови и функционални характеристики и оптимална реализация на ресурсите, осигуряващи поминъка. Така ще се осигурят условия за подобряване качеството на живот и задържане на местното население, а също и стимулиране на посещенията и на заселванията. Това се изразява в стимулиране насочването на инвестициите за ново строителство в селата и „по-умерена" бъдеща урбанизация в землището на града.

Подобряването на достъпа и условията за обитаване в селата ще е основа и за засилването на функцията им на места, в които ще са разположени „вторите жилища" на жители на града, както и като „спални" за временно пребиваващо население с трудова реализация в границите на общината или в съседни общини, както и на туристи.

Фактор за стабилизиране на малките населени места е подходящото териториално насочване на извънселищни зони за развитие на производствени и складови дейности. Такива са предвидени в практически всички землища, на база бившите стопански дворове. В някои случаи предвидените зони са с по-голям териториален обхват, като в тях са обхванати допълнително ПИ общинска и частна собственост, предвид потенциалите за инвестиционен интерес, произтичащи от мястото в центровата йерархия, териториалното разположение, съществуващите и проектни транспортни връзки (освен за опорните центрове, последното се

отнася и за землището на село Царевец). Това е предпоставка за задържане на населението чрез създаване на условия за трудова заетост и професионална кариера, както и за повишаване на конкурентоспособността на местната икономика, базирана на местните ресурси и традиции.

Инвестиционната привлекателност на населените места както за стопански дейности, така и за обитаване, е във висока степен функция на удобството на транспортната достъпност и транспортното обслужване. В този смисъл, необходимо е доразвитие на пътната и по-специално - на общинската мрежа, чрез рехабилитация и подобряване характеристиките на пътищата и създаване на допълнителни връзки.

9.2. НАСЕЛЕНИ МЕСТА

9.2.1. СЪСТОЯНИЕ НА СЕЛИЩНАТА СРЕДА В НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Общинският център - гр. Свищов е от категорията[8] „средни градове". Останалите населени места (НМ) се разпределят по категории - както следва:

- Средни села (с население от 1000 до 2 хил. ж.) - 6 бр.
- Малки села (с население от 250 до 1000 жители) - 6 бр.
- Много малки села (с население до 250 жители) - 3 бр.

В следващата таблица са представени данни за площта на населените места, населението им и брутната площ на жилищната територия на жител (съществуващо положение).

Таблица 9.2.1.1.**Данни за площта на населените места, население и брутна площ на жилищна територия на жител**

Населено място	Категория	Бруто жил. територия (ха)	Брой жители (към 04.02.2016 г.)	Жилищна територия (бруто) кв.м/жител	Жилищна територия (бруто) кв.м/жител норматив*
гр.Свищов	Средни градове	529,787	30543	173,456	45-60
с.Алеково	Малки села	173,675	604	2875,414	300-370
с.Александрово	Много малки села	65,565	244	2687,09	над 350
с.Бълг. Сливово	Средни села	190,519	1205	1581,07	250-350
с.Вардим	Средни села	124,524	1002	1242,754	250-350
с.Горна Студена	Малки села	200,722	408	4919,657	300-370
с.Деляновци	Много малки села	70,104	122	5746,23	над 350
с.Драгомирово	Малки села	239,307	691	3463,20	300-370
с.Козловец	Средни села	228,435	1310	1743,78	250-350
с.Морава	Малки села	180,570	987	1829,48	300-370
с.Овча могила	Средни села	274,326	1527	1796,50	250-350
с.Ореш	Средни села	199,001	1610	1236,03	250-350
с.Сомата	Много малки села	19,649	223	881,12	над 350
с.Х.Димитрово	Малки села	195,978	727	2695,71	300-370
с.Царевец	Средни села	131,900	1160	1137,069	250-350
с.Червена	Малки села	92,918	351	2647,236	300-370

[8] По § 1, ал. 1 от Допълнителните разпоредби на Наредба № 7/2003 на МРРБ

* Съгласно чл.14, ал.1 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ

Брутната жилищна територия, общо за общината е 2916,98 ха. Брутната гъстота на обитаване е ниска. Средно за общината тя е 14,643 ч/ха, а само за селата – 5,098 ч/ха.

Горните данни показват, че в границите на всички населени места е налице свободен териториален капацитет. Урегулираните поземлени имоти в селата са застроени преобладаващо с ниска плътност и интензивност, а в много от селата, както и в града, са налице и незастроени урегулирани поземлени имоти. Предвид демографското състояние и прогнози, не е необходимо разширяване на жилищните територии.

Изграденост на населените места

Преобладаващата част от застрояването в населените места е с малка височина - 1-2 етажа, като само в гр. Свищов има по-съществен брой сгради (жилищни, хотели, административни и др.) с повече от три етажа, включително комплексно застроени територии с жилищно застрояване със средна височина.

Общият брой на сградите в общината е 30755 бр., като над 64% от тях са концентрирани в общинския център. Налице са различия между град Свищов и останалите населени места по техническите характеристики и състоянието на сградния фонд.

От данните, приложени в диагнозата за състоянието на жилищния фонд в община Свищов, са идентифицирани следните изводи:

- Средният стандарт на обитаване в населените места на община Свищов е висок. Възприетата в повечето европейски страни средна норма е 20 кв.м./обитател. Макар, че в приложената таблица са дадени данни за средна полезна жилищна площ на жител, без да може да се направи извадка с площта на необитаемите жилища, за голяма доза достоверност е изчислена усреднена площ, като е приспаднат процента на необитаеми жилища и доста по-висока от възприетата средна европейска норма;
- През последните години е формиран значителен контингент необитавани жилища, на първо място - поради отрицателния естествен и механичен прираст;
- Голям е делът на жилищните сгради с висока степен на амортизация, неудовлетворителни конструктивни характеристики и физическо състояние, които подлежат на саниране и рехабилитация или на подмяна с ново строителство;
- Инвестиционната активност в сферата на жилищното строителство през последните 25 години е сравнително ниска, което е индикатор за задоволени жилищни потребности, за липса на възможности за подмяна на амортизирания жилищен фонд от собствениците, както и за слаб пазарен интерес към новоизградени жилища.

Тези изводи водят до заключението, че по отношение потребностите на настоящото

постоянно население не се налага допълнително жилищно строителство, освен за изграждане на общински жилища за реализиране на социални политики. Може да се прогнозира, че в сферата на жилищното строителство, основният дял от инвестиционните инициативи от страна на населението през следващите години ще бъдат насочени към саниране, използване на ВЕИ, реновиране на личните жилища, респ. подмяна на съществуващите жилищни сгради с ново строителство. Общината трябва да провежда целенасочена политика по отношение качеството на средата за обитаване – битова обслуженост, инфраструктура, озеленяване. Няма основание да се очаква, че търсенето на „второ жилище" ще придобие мащаби, предизвикващи драстично интензифициране на инвестиционно - строителната активност.

Сградите с нежилищно предназначение (с административни, образователни, културни, делови и други обществени функции) в града са в добро състояние. Като цяло, в удовлетворително физическо състояние, но с потребност от саниране са и обществените сгради в селата. В много от тях съществуват училищни и други сгради - общинска собственост, чието първоначално предназначение е отпаднало, а физическото им състояние се влошава прогресивно. Те представляват фонд с потенциал за използване за други обществено полезни нужди след реконструкция - публична или частна инвестиция. В тях могат да бъдат развивани дейности от сферата на социалните услуги, производствени, обслужващи туризма (напр. младежки хостели) или други дейности, допринасящи за стабилизирането и развитието на населеното място.

В части от бившите стопански дворове в границите на населените места и/или в съседство с тях е налице новоизграден или реновиран сграден фонд и съоръжения с производствено и складово предназначение (напр. в и др.). Наред с тях, в бившите стопански дворове съществува нефункциониращ и амортизиран сграден фонд и техническа инфраструктура, както и неусвоени площи.

По отношение състоянието на сградния фонд с нежилищно предназначение следва да се допълни, че:

- преобладаващата част от използваните общински сгради в селата се нуждаят от саниране и привеждане в съответствие с изискванията за енергийна ефективност;
- налице е голям брой неизползвани сгради - общинска собственост. Тяхната първоначална функция е отпаднала и физическото им състояние прогресивно се влошава. Те представляват ресурс за развитие на нови функции на база публични или частни инвестиции, които биха могли да допринесат за развитието на населеното място и стабилизирането на населението му;

- в населените места и в бившите стопански дворове съществуват свободни сгради, техническа инфраструктура и свободни терени, пригодни за развитие на производствени, складови и сходни дейности.

Територии за отдих и спорт

Озелените площи за широко обществено ползване в границите на гр. Свишов са представени от три общоградски парка, централната градска градина, детския игрален комплекс и система от неравномерно разпределени малки микрорайонни градини и сквернове, както и улично озеленяване, осигуряващи ежедневния отдих на населението. Трите основни общоградски паркове са:

- Парк "Калето", който е разположен на най-високата точка на град Свищов и е най-големият градски парк. Местността около крепостта „Калето“ е превърната в парк в годините след Освобождението, в който съжителстват исторически останки с красива природна среда. В парка са изградени алеи, голяма детска площадка, „алея на здравето“ и др.паркови елементи, които наред с невероятните гледки към река Дунав го правят изключително привлекателно място за отдих. За съжаление паркът не се поддържа и с времето все повече запустява;
- Парк "Стадион", който е разположен в югоизточната част на града, където се намира големият градски стадион „Академик“, като и други спортни съоръжения на Стопанската академия „Д.А.Ценов“;
- Паркове в централната градска част : градина до Градския часовник, градска градина и градина до съборната църква „Св.Троица“.

В рамките на града няма зелени площи, обявени за културни ценности и паметници на градинско-парковото изкуство.

Озелененените площи за широко обществено ползване в града подлежат на нормиране, като е важно да бъдат отчетени степента на изграденост и разпределението им в рамките на урбанизираната територия. Без линейното улично и крайречно озеленяване, те възлизат на 26,88 ха. Към тях следва да се добави и територията на лесопарк „Паметниците“, разположен непосредствено до града (1,2 ха), както и озелененените площи със специфично предназначение (в т.ч. гробищни паркове с обща площ 13,945 ха). Така в гр. Свищов площта на обществените озеленени площи на жител понастоящем възлиза на 25,27 кв.м/жител, което е повече от норматива по чл. 31 от Наредба № 7/2003 на МРРБ - 18 кв.м/жител.

Основните дълговечни дървесни видове в озелененените площи на града са: чинар (Platanus orientalis), липа (Tilia grandifolia, Tilia tomentosa, Tilia cordata), ясен (Fraxinus oxyphylla, Fraxinus americana, Fraxinus ornus), бяла бреза (Betula alba), върба (Salix alba, Salix fragilis), черница (Morus alba, Morus nigra), декоративна ябълка ( ), обикновен смърч (Picea abies),

зелена дугласка (Pseudotsuga menziesii), източна туя (Biota orientalis), европейска лиственица (Larix europaea), клен (Acer pseudoplatanus, Acer campestre, Acer platanoides, Acer dasycarpum), пирамидална топола (Populus pyramidalis Rozier), бяла топола (Populus alba), фалшива акация (Robinia pseudoacacia), див (конски) кестен (Aesculus hyppocastanum), орех (Juglans regia), джанка (Prunus cerasifera), гледичия (Gleditschia triacanthos), южна каталпа (Catalpa bignonioides) и др. Съотношението между местни и интродуцирани дървесни видове в озеленените площи на града е в полза на местните.

Това е гаранция за нормално развитие и дълговечност на дървесната растителност. Не е нарушен и балансът между иглолистни и широколистни дървесни видове в съответствие с географското разположение и конкретните климатични условия на района.

В селата озеленените площи за широко обществено ползване се устройват с териториално разположение и обхват, съобразно действащите подробни устройствени планове. В общия случай те удовлетворяват нормативите за площ на жител (за села - 4 кв.м./жител, съгл. чл. 31, ал.1, т. 5 от Наредба № 7/2003 на МРРБ). Като илюстрация могат да бъдат приведени данни за площта на обществените озеленени площи на жител в селата с функция на опорни центрове, както и на други села с по-многобройно настоящо население. Така, в с. Овча могила, стойността на площите на жител, отредени по план, е 216,80 кв.м/жител; а в с.Козловец - 77,60 кв.м/жител[9]. Проведената анкета и огледите на място показват различна степен на реализация на предвижданията на подробните планове и състояние на обществените озеленени площи. В част от анкетите на кметовете и кметските наместници се посочват финансови и организационни проблеми за изпълнение на текущата поддръжка.

Гробищни паркове има във всички населени места. В гр.Свищов старият гробищен парк се намира в западната част на града. Новият гробищен парк, който разполага с 8000 гробни места, е изграден в местността „Манастирски трап“, на изхода на града в източна посока, върху бившия машинодрум на свищовското военно поделение. Разположен е на площ от 12,6 ха. Теренът е водоснабден и е осигурено парково осветление чрез захранване от трафопост, отдалечен на около един километър от парка. Изградена е ограда и алейна мрежа.

<u>Озеленени площи за ограничено обществено ползване в населените места</u>

Паркоустрояването и благоустрояването на обектите от социалната и образователната сфера и прилежащите им озеленени площи, както и междублокови пространства допълва зелената система посредством озеленените площи за ограничено обществено ползване в имотите за

[9] В тези стойности не са включени площите на озеленените площи със специфично предназначение, които в почти всички села в общината са разположени извън техните граници

жилищни, обществени, производствени, курортни и спортни сгради и комплекси.

В настоящия момент в населените места има:

- озеленени площи в административни сгради, културни институти, културни сгради, здравни и детски заведения, сгради на образованието, спортни сгради и съоръжения и др.
- озеленяване на жилищната среда (микрорайонни паркове, вътрешноквартални пространства, дворни градини);
- озеленяване на промишлени терени (заводски и складови площадки, изолационни ивици в заводски и промишлени терени, изолационни защитни пояси на промишлени зони);
- озеленяване на спортни съоръжения и комплекси;
- мелиоративно озеленяване представено от крайречната биотопна (самоподдържаща се) растителност, която активно се включва в зелената система на населените места;
- стопански площи на зелената система (разсадници, цветопроизводни стопанства и оранжерии).

Реализацията на паркоустройствени мероприятия в посочените значителни площи и редовната поддръжка на озелененните територии в населените места биха осигурили висок комфорт за населението и висока привлекателност, вкл. за висококатегорийно обитаване.

Спортни съоръжения

Традиционно силни спортове за Свищов са футбол, лека атлетика, борба, тенис на маса, спортна стрелба, художествена гимнастика и др. В гр. Свищов и землището функционират следните по-големи съоръжения за професионален и масов спорт с градско и общинско значение:

- Спортен комплекс „Свищов“ – състои се от многофункционална зала, спортна площадка , малко игрище за футбол и баскетбол с 2 реда трибуни. Капацитетът на залата е 400 души, а на игрището – 800 души.Изградени са и две игрища за тенис на маса на открито, комбинирано игрище за волейбол и бадмингтон с трибуни с 96 места, площадка за фитнес на открито за деца.
- Спортен комплекс при СА „Д.Ценов“- най-големият и най-модерен обект за спорт на открито и закрито на територията на общината. В комплекса могат да се провеждат състезания по тенис, фитнес, аеробика, футбол, лека атлетика, волейбол, баскетбол.
- Стадион „Академик“ – строен е за около 30000 души, в момента реалният капацитет седящи места е 12 500. Използва се за тренировки и състезания от три спортни клуба: общински футболен клуб „Академик“, футболен клуб „Елит“ и спортен клуб по лека атлетика „Нове“.

- Спортна площадка “Велешана” - футболно игрище с места за сядане и трибуни, мултифункционално игрище за баскетбол и волейбол и площадка за фитнес на открито.
- В парковото пространство между стадион “Академик” и Студентски град, е направено велосипедно екстремно трасе с различни типове рампи за скокове свободен стил. В новоизграденото парково пространство има площадки за фитнес на открито, маси за тенис,

Общата площ на спортните обекти в Свищов по ККР е 20,8 ха Така осигурените площи за спорт възлизат на 6,9 кв.м/жит., което е в границите на норматива по чл. 33, ал. 1 от Наредба № 7/2003 на МРРБ. Част от съоръженията, се нуждаят от ремонт.

Възможности за спорт и игри са налице и в училищната открита и закрита спортна база. Такава

се поддържа в 6 училища в общинския център (както и физкултурния салон на закритото СОУ „Алеко Константинов“, който функционира), както и в училищата в селата Ореш, Овча могила, Морава и Алеково.

Благоустроеност на населените места

Огледите на място и проведените анкети показват, че степента на благоустроеност на селата, както и на част от обслужващата улична мрежа и други публични пространства в общинския център е неудовлетворителна. В общия случай, в селата с изградени тротоари и трайни настилки само на участъци от пътища и НПМ и ОПМ, площадите и прилежащите им улици. Твърде голям е делът на улиците в селата, които са без обособени тротоари за пешеходно движение и/или без трайни настилки. Съществуващите настилки, с някои изключения по отношение участъците от пътищата от РПМ и ОПМ в населените места, са с амортизирани настилки. Не са изпълнени изискванията за устройване на достъпна среда.

Липсата на корекции и поддръжка (почистване) на речните корита в границите на населените места влошава качествата на средата и поражда рискове от възникване на бедствени ситуации. Както е описано в т. 14.1. по-долу, значителен потенциален риск от речни наводнения съществува в гр. Свищов и с.Вардим, но за потребност от регулярно почистване и корекции на коритата сигнализират и кметовете и кметските наместници на селата Драгомирово, Морава и Червена. Посочват се и проблеми с техническата инфраструктура, напр. липсата на канализация, както и локални свлачищни процеси при речните корита и суходолията (с.Ореш).

Трайното обзавеждане на селищната среда също е в неудовлетворително състояние. Следва да се постави акцент върху лошото състояние или липсата на автобусни спирки, както и на улично осветление. Недостатъчна е поддръжката на обществените чешми и кладенци.

9.2.2. ПЛАНОВА ОСИГУРЕНОСТ

Осигуреността на територията с устройствени планове може да се определи като крайно незадоволителна и неефективна. Сравнително по-актуални са плановете, разработени за общинския център гр.Свищов, но също в неголеми граници и обхват.

За гр. Свищов

В периода 1984 - 1989 г. са изработвани регулационни планове за част от производствените терени, но те не могат да бъдат определени като актуални предвид съвременните изисквания за планиране и развитие на такъв тип територии.

В практиката на досегашното му планиране, градът условно се разделя на две части – източна и западна. За тях има действащи планове за регулация и застрояване, но те одхващат основно жилищните територии на града и малка част от западните производствени терени при пристанището и ж.п.гарата. Планът за Изток е одобрен с Решение № 348 / 30.10.2008 г. на Общински съвет – Свищов, а за Запад е одобрен със Заповед № 10-70 / 29.09.2000 г. на Кмета на община Свищов.

В Интегрирания план за градско възстановяване и развитие (ИПГВР) на гр. Свищов са разработени:

- Подробен устройствен план (ПРЗ) с териториален обхват на частта от зоната със социален характер, включваща кв.1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 19, 19А, 20, 21, 22, 24, 25 и 20А по плана на гр.Свищов)одобрен със Заповед № 10-70 / 29.09.2000 г. на Кмета на община Свищов), при граници на територията: на север – от кръстовището на ул.“Отец Паисий“ с ул.“Климент Охридски“ по продължението на ул.“Кл.Охридски“, ул.“П.Р.Славейков“, ул.“К.А.Цанков“ до кръстовището с ул.“Щабскапитан Фок“; на изток- по ул.“Щабскапитан Фок“ до регулационната граница; на юг – по регулационната граница до ул.“Отец Паисий“ и на запад – по ул.“Отец Паисий“. (одобрен с Решение № 817, протокол № 47 от 27.02.2014 г. на Общински съвет-Свищов);
- Подробен устройствен план (ПРЗ) с териториален обхват на частта от зоната на публични функции с висока обществена значимост, включващ кв.44 по плана на гр.Свищов, одобрен с Решение № 348 / 30.10.2008 г. на Общински съвет – Свищов и УПИ II –„за администрация и търговия“, представляващ ПИ 65766.702.4082 по КК и КР на землището на гр.Свищов от кв.36 по плана на гр.Свищов, одобрен със Заповед № 10-70 / 29.09.2000 г. на Кмета на община Свищов (одобрен с Решение № 816, протокол № 47 от 27.02.2014 г. на Общински съвет-Свищов - **Решението е обявено за нищожно с решение № 65/29.02.2016 на Административен съд - гр. В.Търново.**

За селата

В приложената таблица по-долу е представена действащата устройствена планова основа на селата в община Свищов.

Населено място	ЕКАТТЕ	Заповед и година на одобряване	
		Дворищна регулация	Улична регулация
1	2	3	4
с.Алеково	00237	1240 / 08.05.1926 г.	116 / 23.04.1926 г.
с.Александрово	00285	2593 / 23.08.1926 г.	249 / 10.08.1926 г.
с.Българско Сливово	07363	1212 / 31.03.1938 г.	1213 / 31.03.1938 г.
с.Вардим	10118	1029 / 05.03.1933 г.	90 / 15.03.1933 г.
с.Горна Студена	16393	1195 / 16.06.1976 г.	1195 / 16.06.1976 г.
с.Деляновци	20630	2567 / 05.07.1934 г.	235 / 20.06.1934 г.
с.Драгомирово	23431	769 / 31.03.1927 г.	89 / 24.03.1927 г.
с.Козловец	37784	1259 / 28.04.1923 г.	165 / 21.04.1923 г.
с.Морава	49028	162 / 31.01.1930 г.	32 / 07.01.1930 г.
с.Овча могила	53196	33 / 28.04.1989 г.	296 / 15.03.1989 г.
с.Ореш	53672	382 / 22.03.1978 г.	382 / 22.03.1978 г.
с.Сована	67787	1266 / 08.09.1993 г.	1266 / 08.09.1993 г.
с.Хаджидимитрово	77013	1768 / 18.07.1929 г.	265 / 10.07.1929 г.
с.Царевец	78121	644 / 25.02.1934 г.	495 / 13.12.1933 г.
с.Червена	80457	2483 / 05.08.1930 г.	384 / 26.07.1930 г.

Източник: Община Свищов

Плановете на единадесет от селата са одобрени в периода между 1923 и 1938 г. Селата Горна Студена, Ореш, Овча могила и Сована са с планове, изработени и одобрени при действието на ЗТСУ,съответно 1976г., 1978 г., 1989 г. и 1993 г.

В условията на ЗУТ не са изработвани и одобрявани подробни устройствени планове.

Видно от горните данни, всички подробни устройствени планове на населените места са създадени при нормативни, а също и социално-икономически условия, различни от настоящите. Те са с различна степен на приложеност, като най-ниска тя е в селата, където има значителни по площ неусвоени терени. За бъдещото устройствено развитие на населените места е необходима актуализация на плановата основа чрез изработване на цялостни ПУП - ПРЗ (за града - по териториални единици), съобразени с актуалната нормативна уредба. Последователността на изработване на новите планове, наред с плановете на селищните образувания, следва да бъде съобразена с инвестиционната активност по места, както и с приоритетността на предвидените благоустройствени мероприятия , представляващи задължение на общината. В този контекст, препоръчително е

при определяне на приоритетите, както и при разработването и прилагането на последващите планове да се даде предимство на проекти с публични инвестиции или в условията на ПЧП, отнасящи се за регенерация на части от населени места или други урбанизирани територии, а не за усвояване на нови, неурбанизирани до момента територии.

9.2.3. РАЗВИТИЕ И УСТРОЙСТВО НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

9.2.3.1. ТЕРИТОРИАЛНО РАЗВИТИЕ

Представените по-горе данни за съществуващото положение показват значителен теренен резерв в границите на населените места. Това обстоятелство, както и демографските прогнози, са основание да не се предвижда екстензивно развитие на селищните територии.

9.2.3.2. УСТРОЙСТВО НА НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Устройство на жилищните територии

Жилищната територия на град Свищов обхваща съществуващите квартали с урегулирани поземлени имоти, предназначени предимно за жилищно застрояване, както и неусвоени територии в регулация. Предвид спецификата на градоустройствената структура в отделните териториални единици, преобладаващият заварен характер на застрояването и тенденциите в инвестиционния процес, формирани през последните две десетилетия, предвижда се устройствено зониране, както в границите на града се определят четири разновидности на жилищни устройствени зони :

- Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина - **Жм.**[10]
- Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина - разновидност - **Жм1.**

Определя се за група квартали в историческата градска част , с оглед съхраняване характера на обемно - пространствената структура, представляващи среда на обектите на архитектурното наследство - културни ценности със статут по Закона за културното наследство и на специфичния градски пейзаж като цяло.

- Жилищни устройствени зони за застрояване със средна височина - **Жс.**
- Жилищни устройствени зони с комплексно застрояване - **Жк.**

Жилищните устройствени зони се устройват в съответствие с разпоредбите на чл. 17, 18 и 21 (за УЗ - Жк) от Наредба №7/2003 на МРРБ и се застрояват по следните нормативи:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. плътност на застр.(%)	Макс. КИНТ	Мин. озел. площ (%)	Нмакс. (етажи)	Други правила и бележки
Жилищна устройствена зона за застрояване с	**Жм**	60	1,2	60	10 (3)	

[10] Териториалният обхват на отделните видове и разновидности устройствени зони е показан в графичната част на плана

малка височина						
Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина - разновидност	**Жм1**	60	1,00	40	7(2 ет.)	Допуска се само свободно и свързано застрояване в до два съседни УПИ. ПУП-ПЗ- със задължител-ни линии на застрояване. Минимум 1/3 от озелененатa площ- дървесна растителност
		60	1,20	40	9(3 ет.)	
Жилищни устройстве-ни зони за застрояване със средна височина	**Жс**	70	2,0	50	15 (5)	
Жилищни устройствени зони с комплексно застрояване	**Жк**	50	2,0	60		Минимум 1/3 от озелененатa площ- дървесна растителност

Разновидността Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина **(Жм1)** е с ограничение на височината на сградите до 7м (2ет.) в зоната ограничена от ул.“Алеко Константинов“(от юг), ул.“Хр.Смирненски“ (от изток), ул.“Д.Шишманов“ (от запад) и ул.“Княз Черкаски“ (от север). Допуска се, със следващия цялостен подробен план на територията, височината да се повиши до 9 м (3 ет.), съобразно характера на запазващото се застрояване. С ПУП да се предвиди свободно застрояване и по изключение - свързано застрояване в до два съседни УПИ. На основание разпоредбите на Наредба № 8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове (вж. чл. 52 и Приложения №№ 1 и 3 към чл. 68 от наредбата), новопредвиденото застрояване се определя за всеки УПИ със задължителни линии на застрояване и задължителна височина (етажност) в границите на посочените по-долу нормативи. В заданието по чл. 125 от ЗУТ за изработване на ПУП, на основание чл. 52, ал. 4 от същата наредба, да се изиска окончателният ПРЗ да бъде придружен от силуети, фотомонтажи и други проучвания и визуализации за нуждите на бъдещото устройство и застрояване. В Правилата за прилагане на ПУП за се включи правило, инвестиционните проекти да предвиждат скатни покриви с максимален наклон до 22%. Горните изисквания не се прилагат в случаите, когато в предписанията на компетентния орган по Закона за културното наследство е определено друго. Във всички случаи при изработването на устройствени планове или инвестиционни проекти се съблюдават режимите за опазване на НКЦ, определени по реда на ЗКН.

За реализиране на общинска жилищна политика - изграждане на социални жилища и оборотен общински жилищен фонд, както и за реализация на други проекти с обществена значимост, включително в условията на ПЧП, се препоръчва:

- налагане на мораториум върху продажбите и замените на поземлени имоти – общинска собственост в границите на града и реализирането им за капитално застрояване, освен за общински жилища или публична социална и техническа инфраструктура, обекти на религията и спорта и озеленени площи за широко обществено ползване;
- изработване и приемане от общинския съвет на общинска жилищна програма с конкретни разчети за реализация, вкл. в условията на публично- частно партньорство.

С подробен устройствен план отделни поземлени имоти в жилищните територии могат да бъдат урегулирани за нежилищни нужди в съответствие с разпоредбите на чл. 17 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ.

Жилищните територии в селата се устройват като Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина - **Жм,** в съответствие с разпоредбите на чл. 17, 18 и 19 от Наредба №7/2003 на МРРБ.

Устройство на територии за производствени и складови дейности

Планът предвижда устройване на територии с производствено-складово и смесено производствено-складово и обслужващо предназначение, като се съобразява със завареното разположение на тези функции в границите на града и наличните териториални ресурси със сходен начин на трайно ползване. Определят се следните видове устройствени зони:

- Предимно производствени зони - ***(Пп)*** *и* Чисто производствени зони - ***(Пч)***. В гр. Свищов като предимно производствени зони и чисто производствени зони се определят съществуващите промишлени зони. Такива зони се определят и за териториите с производствено и/или складово предназначение и за бившите стопански дворове в границите на селата. Територии от разновидност "чисто производствена зона" (Пч) се застрояват само с производствени, складови и обслужващи сгради и съоръжения, като обслужващи сгради и съоръжения са: здравни пунктове, магазини и заведения за обществено хранене за ежедневните нужди на работещите, административни сгради и научно - експериментални бази към предприятията, гаражи и паркинги, както и жилища за охраната. Предимно производствените зони и чисто производствените зони се устройват съгласно чл.22 -:- 25 от Наредба №7/2003 на МРРБ.

Устройството на описаните зони следва да се осъществява на база цялостен ПУП. При наличие на инвестиционна инициатива, с подробния план по предходното изречение могат да бъдат обособени територии за „високотехнологична производствена зона", която се устройва и застроява в съответствие с разпоредбите на чл. 26 от Наредба №7 на МРРБ.

- Смесена многофункционална зона - **(Смф)** се определя за територията на бившето военно поделение (за което общината е придобила собствеността); на изхода на града в източна посока на пътя за Русе; територия южно от стадион „Академик", неголяма територия, югозападно от болницата (в строителните граници на Свищов). В зоната се допуска изграждане на малки и средни предприятия за незамърсяващи производства; офис-сгради; обекти на деловото обслужване и на епизодичното, периодичното, ежедневно търговско обслужване; пасажерски хотели; тържища; обекти на логистиката и транспорта, в т.ч. обществени паркинг-гаражи. Допуска се и изграждане на жилище на собственика и на охраната.

„Смесените многофункционални зони с обслужващи и производствено-складови дейности" се устройват при спазване на следните показатели:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. плътност на застр.(%)	Макс. КИНТ	Мин. озел. площ (%)	Нмакс.	Други правила и бележки
Смесена многофункционална зона	**Смф**	60-:-80	3,0	20-:-40	25 м	Н макс. не се отнася за съоръжения

Поставя се следното общо изискване към последващите ПУП на зоните, в които са допустими производствени дейности, както и към инвестиционни проекти за производствени обекти: източниците на производствен шум се локализират по начин, който да осигурява необходимия защитен сервитут в обхвата на производствената зона, а в Смф - на съответния УПИ.

Развитие и устройство на смесени централни територии и територии за обществено обслужване

Устройствена зона от вида „Смесена централна зона" **(Ц)** се определя за група квартали в ЦГЧ с преобладаващи публични функции. Устройва се в съответствие с разпоредбите на чл. 36,37 и 38 от Наредба № 7/2003 на МРРБ и се застроява при спазване на следните показатели:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. плътност на застр.(%)	Макс. КИНТ	Мин. озел. площ (%)	Нмакс. (етажи)	Други правила и бележки
Смесена централна зона	**Ц**	от 40 до 80	от 1,5 до 3,0	от 20 до 40		С цялостен ПУП се опре-делят Н/Ет.- задължителна

За съобразяване със съществуващата изграденост и оформяне на хармоничен архитектурно-градоустройствен облик на най-представителните части на града, препоръчва се в заданието по чл. 125 от ЗУТ за изработване на цялостен ПУП - ПРЗ, в застроителната съставка новото

застрояване да бъде определено със задължителни линии на застрояване и задължителна височина (етажност) за всеки УПИ.

Развитие и устройство на територите за отдих и спорт в населените места

Озеленени територии за широко обществено ползване

На територията на община Свищов зелените площи за общо ползване са общо към 938 дка, които са 0,16% от общата площ. По – голяма част от тях се намират на територията на гр. Свищов. Общо зелени площи в гр. Свищов са 268,8 дка.

Както беше показано в т. 9.2.1. по-горе, регулационните отреждания на подробните планове на населените места осигуряват достатъчни площи за обществено озеленяване.

ОУПО запазва техния обхват и предназначение. За нуждите на устройството, на основание чл. 30 от Наредба № 7/2003 на МРРБ те се определят като устройствени от разновидност **Оз1.** Те се устройват в съответствие с разпоредбите на чл. 62 от ЗУТ и чл. 32 от цитираната наредба.

За поддържане на благоприятна екологична обстановка допринася и запазването на водните течения и суходолията в населените места, както и озеленяването около тях, чието опазване се изисква при условията, определени в Правилата за прилагане на ОУПО.

При бъдещо устройство на озеленени площи в града и селата на общината се препоръчва използването на растителност от местни или интродуцирани видове, устойчиви и съобразени с почвено-климатичните условия на района, а именно: чинар (Platanus orientalis), липа (Tilia grandifolia, Tilia tomentosa, Tilia cordata), ясен (Fraxinus oxyphylla, Fraxinus americana, Fraxinus ornus), бяла бреза (Betula alba), върба (Salix alba, Salix fragilis), черница (Morus alba, Morus nigra), декоративна ябълка ( ), обикновен смърч (Picea abies),зелена дугласка (Pseudotsuga menziesii), източна туя (Biota orientalis), европейска лиственица (Larix europaea), клен (Acer pseudoplatanus, Acer campestre, Acer platanoides, Acer dasycarpum), пирамидална топола (Populus pyramidalis Rozier), бяла топола (Populus alba), фалшива акация (Robinia pseudoacacia), див (конски) кестен (Aesculus hyppocastanum), орех (Juglans regia), джанка (Prunus cerasifera), гледичия (Gleditschia triacanthos), южна каталпа (Catalpa bignonioides) и др.

В градските паркове на Свищов по-голямата част от дърветата са достигнали кулминация в развитието си и е необходимо планиране на подходящи дейности за оздравяване, частично или цялостно премахване на засегнатите растителни индивиди.

Резултатите, анализът и обобщенията относно състоянието на дълготрайната дървесна растителност водят до следните допълнителни препоръки:

- *Задължително провеждане на санитарни сечи и резитби,* които да доведат до :

- отстраняване на изцяло повредените индивиди (представители на родовете Populus, Robinia и Gleditschia;
- саниране короните на дърветата при частично изсъхнали клони и суховършия (представители на родовете Tilia, Fraxinus, Robinia и Gleditschia, както и на Acer dasycarpum, Acer pseudoplatanus);
- подобряване растежния простор на короните при представители на родовете Acer, Platanus, Tilia, Aesculus, Juglans и Fraxinus.

- Провеждане на ландшафтно-формировъчни сечи за оптимизиране гъстотата на растителните индивиди в отделни части на общоградските паркове.
- Отстраняване на индивиди с неудачно разположение по отношение потенциалните опасности, които крият при неблагоприятни атмосферни условия, около някои от съществуващите паметници и други архитектурни елементи.
- Отстраняване на силно увредени и деформирани индивиди от уличното озеленяване (особено от вида Fraxinus americana).
- Подмяна на част от новозасадените фиданки с най-значително отклонение от стандартните изисквания и правилно укрепване на тези от тях, които имат перспектива за развитие в бъдеще.
- Задължително отстраняване на опасни клони и отделни индивиди в дворните пространства на детски заведения и училища.

Развитието на територите за отдих в община Свищов, предвидено в ОУПО, включва и изграждане на озеленени площи за широко обществено ползване извън населените места, които са представени в Раздел X. по-долу.

Улично озеленяване. Наложителна е реконструкция на части от *уличното озеленяване* на града поради влошено състояние на дървесните индивиди, несъответствие с биологичните им изисквания и опасност от неблагоприятни последици.

Територии за спорт и атракции

Предвижданията на ОУПО включват съществуващите съоръжения от този вид. Териториите им са определени като устройствени зони „Територии за спорт и атракции" **(Спа)**. При подробното планиране да се предвидят озеленени площи в размер не по-малко от 20% от площта на зоната, съгласно разпоредбата на чл. 33, ал. 2 от Наредба № 7/2003 на МРРБ.

С последващите подробни устройствени планове такива игрища и площадки за масов спорт да се предвидят в града - в паркови площи (в близост до съществуващите спортни обекти) и в междублокови пространства.

Благоустрояване на населените места

- Във всички населени места, вкл. в гр. Свищов извън центъра, е необходимо изпълнение на благоустройствени работи за обновяване на съществуващо благоустрояване на публичните пространства - улици, площади. Като ново строителство е необходимо изграждане на трайни настилки на обслужваща улична мрежа във всички села.
- При изпълнението на благоустройствени работи да се съблюдават изискванията за осигуряване на достъпност на публичната среда.
- Необходимо е изпълнение на корекции на речните корита в границите на населените места, като се приоритизират териториите с висок риск от наводнения, както е описано в т. 14.1. по-долу.
- Препоръчва се изработване на програма за рехабилитация, частична подмяна и доизграждане на трайното обзавеждане на публичните пространства, особено в селата. В програмата да се отдели специално внимание на обществените чешми и герани и тяхната среда, като обекти, свързани с традиционния бит и специфични носители на местната идентичност. Друга важна потребност е изграждането и благоустрояването на автобусните спирки.

Изискванията за рехабилитация и доизграждане на елементите на техническата инфраструктура са представени в самостоятелни точки по-долу.

9.3. РАЗВИТИЕ И УСТРОЙСТВО НА УРБАНИЗИРАНИ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

9.3.1.УСТРОЙСТВЕНИ ЗОНИ ЗА ПРОИЗВОДСТВЕНИ ДЕЙНОСТИ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

9.3.1.1. ТЕРИТОРИИ ЗА ПРОИЗВОДСТВЕНИ И СКЛАДОВИ ДЕЙНОСТИ

Определени са територии извън населените места за устройване на зони за производствени и складови дейности, включително за изграждане на инфраструктура, обслужваща селското и горското стопанство, както следва:

„Чисто производствена зона" - **Пч:** Планът определя устройствена зони с производствено предназначение от разновидност „Чисто производствена зона" - Пч в землището на гр. Свищов. Тя обхваща терените, на които са разположени предприятията „Свилоза“ АД,“Сортови семена-Инвест“ АД и др.. До територията достига инфраструктура на автомобилния и ж.п. транспорта, както и другата необходима техническа инфраструктура, в т.ч. за газоснабдяване. Чисто производствената зона се устройва в съответствие с разпоредбите на чл. 22 и чл. 24, ал. 1 и 2 от Наредба № 7/2003 на МРРБ.

„Предимно производствена зона" - **Пп:** Планът определя устройствени зони с производствено предназначение от разновидност „Предимно производствена" - Пп в

землищата на почти всички населени места, включвайки терените на бившите стопански дворове и други терени, използвани за сходни функции. Край опорните центрове и други села с подходящо разположение в тези устройствени зони са обхванати и допълнителни терени общинска и частна собственост, както беше описано в т.7.4. „Предимно производствените зони" поемат и основната част от инфраструктурата, обслужваща селскостопанските и горскостопанските дейности - складиране, претоварване, първична обработка на селскостопанската продукция, складове и съоръжения на растителната защита.

„Предимно производствените зони се устройват съгласно чл. 22 -:- 25 от Наредба №7 на МРРБ.

„Чисто производствените зони" и „предимно производствените зони" се застрояват при спазване на следните нормативи:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. плътност на застр.(%)	Макс. КИНТ	Мин. озел. площ (%)	Нмакс. (етажи)	Други правила и бележки
Чисто производствена зона	**Пч**	80	2,5	20	25 м (5 ет.)	Нмакс. Не се отнася за съоръжения
Предимно производствена зона	**Пп**	80	2,4	20	15 м (3 ет.)	Нмакс. Не се отнася за съоръжения

И за двете разновидности показателят за плътност на застрояване включва всички технологични пътища и обслужващи открити площи.

9.3.1.2. ТЕРИТОРИИ ЗА ОБСЛУЖВАЩИ ПРОИЗВОДСТВЕНО-СКЛАДОВИ ДЕЙНОСТИ

ОУПО-Свищов определя „Смесена многофункционална зона" - **Смф** със смесено обслужващо

и производствено-складово предназначение в землищата на гр.Свищов и с.Овча могила, опорни центрове с добра транспортна достъпност . Това са територии, разположени на пътя Свищов – Бяла и южно от с.Овча могила . В зоната се допуска изграждане на малки и средни предприятия за незамърсяващи производства; офис-сгради; обекти на деловото и търговското обслужване; пасажерски хотели; тържища; обекти на логистиката и транспорта, в т.ч. обществени паркинг-гаражи. Допуска се и изграждане на жилище на собственика и на охраната.

„Смесените многофункционални зони" в извънселищните територии се устройват при спазване на показателите, посочени в таблицата към т. 9.2.3.2. **(Смф)** по- горе.

Извън посочените устройствени зони за производствени и складови дейности и селскостопанска инфраструктура, планът запазва съществуващите единични обекти с такова предназначение, разположени в самостоятелни поземлени имоти, като ги определя като

„терени със собствен режим на устройство".

Разполагат се край съществуващи и проектни главни пътища и в близост до места за спорт, отдих и туризъм.

9.3.2. РАЗПОЛОЖЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИ ЗА РЕКРЕАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ

На основание чл. 27 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ, планът предвижда три разновидности устройствени зони за регламентиране устройството на територии за рекреационни дейности, както следва:

Устройствена зона „Курорт" - **Ок**. Зоната обхваща територии в местност „Манастирски трап“ в близост до манастира „Покров Богородичен“ („Св.Богородица“) и минералния му извор (извън границите на защитената територия) с изградените обекти на туристическото обслужване, балнеологията, спорта, озеленяването и съпътстващата инфраструктура, както и територия около 20 дка в близост до „Рибарниците“ – с.Хаджи Димитрово (извън границите на защитената зона). Бъдещото устройство на зоната става на база ПУП и в съответствие с разпоредбите на чл. 28, ал. 1 и ал. 4 от Наредба №7/2003 г. на МРРБ. В територията до „Рибарниците“ – с.Хаджи Димитрово, максималната височина на кота корниз да бъде 7 м, а етажността - 2 етажа.

Устройствена зона „Ваканционно селище" - **Ос** се определя за поземлени имоти в североизточната част, извън границите на с. Морава, както и западно от Куру дере, на границата между землищата на с.Вардим и гр.Свищов в близост до р.Дунав. Във ваканционните селища е допустимо отреждане на терени и урегулиране на имоти за изграждане на обектите по чл. 28, ал. 1 от Наредба №7/2003 г. на МРРБ.

Устройствена зона вилна зона - **Ов** . Обхваща няколко малки зони в югозападната част на гр.Свищов, извън границите на защитената територия „Свищовска гора“, на северния скат на планински масив, извисяващ се над град Свищов и околната равнина.

Устройствените зони за рекреационни дейности „Курорт", „Ваканционно селище" и „Вилна зона“ се застрояват при спазване на следните нормативи:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. плътност на застр.(%)	Макс. КИНТ	Мин. озел. площ (%)	Нмакс. (етажи)	Други правила и бележки
Курорт	**Ок**	до 30	до 1,5	50	15 м (5 ет.) или 7 м (2 ет.)	Минимум ½ от озелената площ-дървесна растителност
Ваканционно селище	**Ос**	до 30	до 1,2	50	до 10 м	Минимум ½ от озелената площ-дървесна растителност
Вилна зона	**Ов**	до 40	до 0,8	50	височина на	Минимум ½ от

					вилната сграда - 7,0 м, а до билото на покрива-10 м	озелената площ-дървесна растителност

9.3.3. РАЗПОЛОЖЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ОЗЕЛЕНЕНИ ТЕРИТОРИИ ЗА ШИРОКО ОБЩЕСТВЕНО ПОЛЗВАНЕ

Източно от град Свищов, в местността „Паметниците“ е разположен лесопарк „Паметниците“, където се намират голям брой обелиски и паметници на герои от руските войски, музейна експозиция, риския легионен лагер „Нове“. Лесопаркът е свързан с града чрез пешеходна алея. Има алеи за разходка, места за пикник, поредица от живописни пейзажни гледки към река Дунав.

В района на Свищовския манастир „Покров Богородичен“ се намира общински дендрариум.

Тези паркове предоставят на гражданите и гостите на Свищов добри възможности за разходка в приятна атмосфера.

9.3.4. РАЗПОЛОЖЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИ ЗА СПОРТ И АТРАКЦИИ

Предвижданията на ОУПО включват съществуващите съоръжения от този вид, в т.ч. изоставените селски игрища. Териториите им са определени като устройствени зони „Територии за спорт и атракции" **(Спа)**. При подробното планиране да се предвидят озеленени площи в размер не по-малко от 20% от площта на зоната, съгласно разпоредбата на чл. 33, ал. 2 от Наредба № 7/2003 на МРРБ.

В част от селата са оформени футболни игрища за масов спорт. Такива има в Алеково, Александрово, Козловец, Хаджи Димитрово, Българско Сливово, Морава, Овча Могила, Деляновци и др.

Необходима е рехабилитация на селските игрища и (до)изграждане на необходимата инфраструктура и съоръжения (съблекални, трибуни, огради и др.) и/или изграждане на нови спортни съоръжения - игрища за групови спортове и открити площадки със съоръжения за фитнес. С подробните планове да се предвидят спортни игрища (площадки) на общински терени и в землищата на с. Овча могила и с.Козловец.

ОУПО определя като устройствена зона **Спа** допълнителни терени с площ 4,57 ха за изграждане на нови спортни обекти.

9.3.5. ДРУГИ ИЗИСКВАНИЯ КЪМ УСТРОЙСТВОТО НА УРБАНИЗИРАНИТЕ ТЕРИТОРИИ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА

Препоръчва се устройството на урбанизираните територии да става на основание цялостни ПУП, изработени по реда на чл. 16 от ЗУТ.

За всички урбанизирани територии извън населените места с последващите ПУП да се предвиди изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните води и отвеждане на последните в градската ПСОВ, където е възможно, или в ЛПСОВ. До

изграждане на канализационната мрежа, отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно -хигиенните изисквания.

X. ФУНКЦИОНАЛНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИТЕ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И СЕЛИЩНИТЕ ОБРАЗУВАНИЯ

10.1. ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ И УСТРОЙСТВО НА ТЕРИТОРИИТЕ СЪС ЗЕМЕДЕЛСКИ ЗЕМИ

Земеделските земи заемат съществен дял от общинската територия[11]. Те са основния ресурс за развитие на селското стопанство - сектор с първостепенно значение в общинската икономика[12]. Поради това и с оглед запазване на условията за съвременно развитие на селскостопанските дейности, както и в изпълнение на нормативните изисквания (вж. чл. 45 от Наредба № 7/2003 на МРРБ), с ОУПО се определят земеделските земи, чието предназначение може да бъде променяно само в точно определени случаи. За тях на основание чл. 10, ал. 3 от ЗУТ се установява режим на превантивна защита, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества. Режимът се определя за земеделските земи от I до V бонитетна категория, всички земеделски земи с трайни насаждения, всички земеделски земи с изградени системи за изкуствено напояване, земите за зеленчукопроизводство, ливадите, пасищата и мерите, както и прилежащите полезащитни горски пояси. Режимът на

превантивна защита се отнася и за всички земеделски територии, попадащи в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се отнася за земите по § 4 от ЗСПЗЗ.

Промяна на предназначението на земеделските земи от описаните видове се допуска, когато ПИ граничи с път от републиканската пътна мрежа или от общинската мрежа - най-малко бивш IV клас. В тези случаи промененото предназначение може да бъде за крайпътни обслужващи обекти, както и за териториално разширение на съществуващи населени места и селищни образувания. Допуска се още изграждане на жилище за собственика и за охраната. Когато имотът е с по-голяма площ, промяната се извършва само за част от него с размер до 3 дка. При изработването на подробните устройствени планове да се съблюдават следните нормативи: макс. **Пзастр. 60%; Кинт 1.2; мин. Позел. 30%; Н макс. (етажи) - 10 (3ет.).** Н макс. не се отнася за съоръжения.

Изключение от горните ограничения се допуска още за:

---

11 Виж баланса на територията, р-л VIII

12 Виж р-л VI, част 6.2. Икономически активности

- изграждане на обекти на техническата инфраструктура и на комуналното стопанство за задоволяване на обществена потребност, вкл. хидромелиоративни мрежи и съоръжения, свързани с тяхната експлоатация;
- разширение на гробищни паркове или за нови гробищни паркове;
- изграждане на нови полезащитни пояси;
- изпълнение на мероприятия и строителство, свързани с опазването и експонирането на обекти на недвижимото културно наследство. Необходимият за целта териториален обхват се доказва със специализирани проучвания към ПУП.

За земеделските територии, попадащи в защитени зони по ЗБР, горните допускания са приложими, доколкото не противоречат на режимите, определени със заповедите за обявяване на защитените зони и стандартните формуляри и съответно плановете за управление на защитените зони след тяхното приемане.

Земеделските земи, които не попадат в така определения режим на превантивна защита, се устройват по реда на Закона за опазване на земеделските земи и свързаните с него подзаконови нормативни актове.

В базата данни към кадастралната карта с регистър, която представлява картна основа за разработване на ОУПО в обхвата на землището на гр. Свищов не се съдържат данни относно бонитетната категория на земеделските земи. Такива данни се съдържат в картата на възстановената собственост с регистрите към нея в ZEM-формат. Приложимостта на критерия, отнасящ се за бонитетната категория, подлежи на проверка за отделните поземлени имоти при възникване на инвестиционно намерение.

10.2. РАЗВИТИЕ НА ЗЕЛЕНАТА СИСТЕМА ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И СЕЛИЩНИТЕ ОБРАЗУВАНИЯ

10.2.1. ОБЩИ ПОСТАНОВКИ. ФИЛОСОФИЯ НА КОНЦЕПЦИЯТА. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ НА ПРОЕКТНОТО РЕШЕНИЕ.

По отношение на елементите от зелената система на общината, попадащи в извънселищните територии, планът се основава на разработените, приети и действащи в момента стратегии, програми, планове и проекти, засягащи тези територии и очертаващи тяхното бъдещо устройване и развитие. За териториите с природозащитен статут планът се съобразява напълно с указанията от заповедите за обявяването им.

Една от целите на ОУПО е да предложи най-подходяща по характер и съдържание концепция за развитие на зелената система на общината, като изяви някои конкретни извънселищни територии, притежаващи рекреационен потенциал и ги обвърже с разположените в близост до тях природни дадености, селищни територии и туристически или културни обекти. Горските насаждения и техните особености са главен ландшафтообразуващ елемент на района и своеобразен „гръбнак" на зелената система на

общината. В качеството си предимно на нискостъблени, едновъзрастни и с проста хомогенна структура, те се отличават с относително по-малка дълговечност на дърветата, по-висока степен на уязвимост от неблагоприятни външни въздействия, вкл. прекомерно рекреационно натоварване.

Въз основа на гореизложеното и на базата на всички изследвания, които авторският колектив направи в рамките на краткото време, философията на представената концепция беше формулирана по следния начин: **Предлага се устройство на територията, което предполага балансирано съотношение между рекреационни, средообразуващи, и защитни функции на природните ресурси в района, поддържане на разнообразието на екосистемите, опазване и съхраняване на биологичното разнообразие, опазване на културно-историческото наследство на региона, създаване и стимулиране на регионален и национален интерес към ценностите в района като част от развитието на туризма и спорта в общината.**

Основните принципи на проектното решение са:

- *Многоцелево използване на стопанските горски територии.* Това са териториите, които не са обхванати в ал. 2 и 3 на чл. 5 от Закона за горите и чието стопанисване е насочено към устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, както и предоставяне на услуги. Когато бъде намерен оптималният вариант за съчетаването на стопанските, водозащитните и санитарно - хигиенните функции на горите с техните богати рекреационни възможности, горските насаждения освен дървопроизводителните и средообразуващите си функции могат успешно да изпълняват и важни социални функции, а именно: да са среда за краткотраен отдих на жителите и гостите на общината; да играят украсна роля покрай транспортните артерии; да осигуряват среда за естетическо и биологическо образование и обучение. Всичко това ще допринесе както за по-пълноценната реализация на жизнената дейност, така и за оформянето на ландшафта в крайградските части и извънселищните територии в общината. Планът анализира и разкрива рекреационния потенциал на стопанските гори в общината и с оглед на неговото правилно усвояване предлага обявяването на специални горски територии „с рекреационно значение" и такива „с висока консервационна стойност" съгласно чл.5, ал.3, т.3, както и „зони за защита от урбанизация" съгласно чл. 12, ал.1, т.3 от Закона за горите.
- *Превръщане на общината в атрактивна туристическа дестинация предлагаща разнообразен туристически продукт за целогодишен отдих.* За осъществяването на този принцип е необходимо планиране устройството на някои горски територии със засилени рекреационни функции, без това да влиза в конфликт със стопанските им

функции. Тези територии ще са изпълнени със съдържанието на рекреационни дейности и спортни игри и забавления. Добрите възможности жителите и гостите на общината целогодишно да използват потенциала на ландшафтите за задоволяване на нуждите си от краткотраен отдих и различни рекреационни занимания се виждат и от географската характеристика на района. Отрасълът туризъм е с добри перспективи за развитие в почти всичките му разновидности на територията на цялата община, имайки предвид някои благоприятни предпоставки, като природо-географско разположение, културно-историческо наследство, автентичен бит и фолклор, кулинарни и еноложки традиции, и др. Съществуват много добри предпоставки за успешно развитие за летен пешеходен и конен туризъм, културен туризъм, екотуризъм, спортен туризъм, СПА туризъм, ловен туризъм, воден туризъм и селски туризъм. Културният и СПА туризмът, които са предпочитаните начини за целогодишен отдих в България от страна на чужденците имат благоприятна почва за развитие. Именно поради това:

- недвижимите културни ценности с експозиционни качества, разположени в извънселищните територии, следва да се социализират, като се създаде или подобри необходимата специализирана инфраструктура за достъп до тях и отдих около тях.
- на река Дунав и другите водни течения и водни площи, като природна даденост, следва да се обърне особено внимание в ландшафтноустройствено и паркоустройствено отношение - да не им се "обръща гръб" и възпрепятства визуалния и физически достъп до тях, да не се "тампонират" и изолират от вегетативните обеми на зелената система на общината. За целта в плана се предлага: атрактивните елементи на неживата природа да се експонират в максимална степен посредством изграждане на изгледни площадки и крайпътни отбивки, както и места за краткотраен отдих по протежението на комуникационните транспортни артерии от републиканската пътна мрежа, при каквато ландшафтноустройствена постановка в най-голяма степен ще бъде подобрена визуалната екология на извънселищната среда.

- *Регулирано човешко въздействие в района*. С цел запазване на природната среда се предвиждат предимно зони за еко туризъм с леко пешеходно движение. Отчитайки основното предназначение на териториите и възприетия ландшафтен подход при тяхното устройване, както и на базата на проучвания и анализ на рекреационните им ресурси и пределно допустимото им натоварване, ОУПО-Свищов:

- предлага реалистичен вариант за тяхното устройване като конкретизира възможните рекреационни дейности, допустима урбанизация и т.н.;

- обосновава функционално зониране на териториите, с което да се гарантира многоцелевото им използване при балансирано съотношение между рекреационни, средообразуващи, и защитни функции на природните ресурси в района;
- предвижда устройствени режими за опазване културно-историческото наследство на региона, създаване и стимулиране на регионален и национален интерес към ценностите в района, като част от развитието на туризма и спорта в община Свищов;
- указва подходите, преценява кои от вътрешните комуникации ще бъдат транспортни с оглед обслужване или паркиране за определени зони и обекти;
- предлага подходящи режими на ползване и стопанисване на горите;
- предлага подходящи подходи за връзка със съседни природни територии и интегриране на стопанската дейност в контактните зони, като съгласувани за целите на рекреацията, спорта и туризма.

10.2.2. ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ И УСТРОЙСТВО НА ГОРСКИТЕ ТЕРИТОРИИ

Горските територии заемат само 4,6% от площта на община Свищов. Те се стопанисват основно от ТП Държавно горско стопанство „Свищов".

ТП ДГС „Свищов” се намира в община Свищов, Великотърновска област, и обхваща всички землища в общината. Стопанството заема средната част на Дунавската равнина, северно от Плевенските и Павликенските височини, в средната и северната част на Лудогорието. Горският фонд представлява отделни откъснати един от друг комплекси с различна големина, пръснати сред обработваемите земи. Формата на територията на стопанството е неправилна фигура, като и в посока „север-юг” и в посока „изток-запад” дължината е около 30 километра. Средната надморска височина е 150 метра. Най-високата точка е местността ”Бунар Болар” – 239 м.н.в., а най-ниската е на Дунавския бряг – 18 м.н.в. Хидроложките условия са свързани най-вече с река Дунав. През територията на стопанството преминават множество долове и суходолия, а в най-югозападната му част и река Осъм, но те имат много ограничено влияние върху горските площи в района.

Таблица 10.2.2.1.**Разпределение на горската площ по вид на горите:**

Вид на горите	Площ в ха	%
Иглолистни	152,0	2,85
Широколистни високостъблени	1837,1	34,48
Издънкови за превръщане	317,0	5,95
Нискостъблени	3022,3	56,72
Общо	**5328,4**	**100**

Източник:ТП ДГС – Свищов

За защита на естествената растителност, животинските видове, защитени растения и други са обособени защитените местности ”Мешовата гора” и „Стария дъб”. Част от територията на стопанството попада в Природен парк „Персина”.

Забележка: *Данните за местоположението, границите, размерите, трайното предназначение и начина на трайно ползване на поземлените имоти и сградите и съоръженията на техническата инфраструктура, в които има самостоятелни обекти, данните за държавните граници, границите на административно-териториалните и териториалните единици и границите на територии, обхващащи имоти с еднакво трайно предназначение, както и данните за собствеността и ограничените вещни права, се извличат от кадастралната карта и имотния регистър. Балансът на територията в ОУПО – Свищов се генерира автоматично в ГИС системата на проекта и се основава на подадените данни в КВС и ККР. Съгласно писмото на ТД „ДГС Свищов“ и приложения горскостопански план е видно, че инвентаризацията на горските територии е изготвена въз основа на КВС към 31.12.2015 г., топографски планшети в М 1:10 000 и аерофотоснимки, заснети през 2012 г. Съгласно данните в КВС и ККР – горските територии са 4656,24 ха, от тях 4455,15 ха гори; 0,51 ха защитни земи и 200,59 ха горски земи. Освен това има категория гори и храсти в земеделски земи – 620,06 ха или общо 5274,10 ха, което е с 54,1 ха по-малко от посочените в горскостопанския план -5328,4 ха. От ТП ДГС-Свищов е предоставена само писмена част – том I, без картен материал, за да може да се направи сверяване на данните.*

Таблица 10.2.2.2.**Собственост на горските територии:**

		Вид територия			Всичко ха	%
	Горски територии по вид собственост	**Горско-стопанска**	**Селско-стопанска**	**Пов.води**		
1.	Държавна	3534,7	98,7	1,7	3635,1	68,2
2.	Общинска	78,1	505,1	-	583,2	10,9
3.	Частна	1052,0	58,1	-	1110,1	20,8
	В т.ч. на физически лица	984,1	50,2	-	1034,3	19,4
	на юридически лица	67,9	7,9	-	75,8	1,4
	Общо горски територии	**4664,8**	**661,9**	**1,7**	**5328,4**	**100,0**

Източник: ТП ДГС – Свищов

Предвиденото средногодишно залесяване е 53,5 ха

На територията на ДГС Свищов съществуват три разсадника – два - в с.Вардим с площ 115 дка и 352 дка и един - в с.Царевец на площ от 98 дка. Разсадниците "Вардим" – Свищов и "Вардим" към Опитната станция по бързорастящи дървесни видове – Свищов са с национално значение съгласно Закона за горите. Годишно могат да се произвеждат между

300-320 хиляди резника и около 70-75 хиляди тополови фиданки, както 30-40 хил.фиданки от вардимски дъб, 30-40хил. фиданки от бяла акация и 1000-1500 бр. фиданки от черен орех.

Първият държавен горски разсадник е създаден през 1890 г. край Свищов в местността Кривулката. Преди това в дунавския град е започнала залесителна кампания, а горските и овощните фиданки са били отглеждани от учениците предимно в училищата . В отчетите на окръжните горски инспектори за 1896 г. е отбелязано, че в България е имало вече 436 разсадника с обща площ от 1421 дка, като 221 от тях са се намирали в Свищовския окръг. Там са били засети 694 кг акациеви семена от Будапеща. По площ на създадените култури – 8700 дка, свищовлии са заемали първо място в страната, следвани от Враца.

Заслуга за големия успех на свищовския разсадник има инж. Димитър Киров, първият директор. Той е учил лесовъдство в Чехия и Германия и е бил голям родолюбец. След като учи в Брно, е назначен за окръжен горски инспектор в Бургас, а после - в Свищов. Така започва да създава разсадник по европейски образец, тъй като завършва и лесовъдство в Германия с държавна стипендия.

За съжаление в началото на XX-ти век след реформа в горското дело у нас Свищовският горски окръг е закрит и създадените разсадници и култури са унищожени.

Районът предлага добри условия за развитие на ловното стопанство. Големите и малки комплекси гора, изпъстрени с поляни и долини, наличието на горскоплодни дървета, създават подходящи условия за изхранване и укриване на дивеча. Ловната площ е 59 699 ха. Разделена е на два държавни ловни района с площ от 663 ха и на седемнадесет предоставени ловностопански района с обща площ от 59 036 ха. Ловува се на дива свиня, фазан.

По линия на организиран ловен туризъм е възможен лов на благороден елен и сърна.

В района повсеместно се срещат гургулица, пъдпъдък и гривек. От хищниците разпространени са вълк, чакал, лисица.

<u>Характеристика на горските територии</u>

Характеристиката на горските територии е направена въз основа на извършената таксация и теренни проучвания в рамките на изработения горско-стопански палн (ГСП) на ДГС „Свищов".

По предназначение горите в общината включват три основни групи:

- с рекреационно значение, които са представени от: курортни гори, лесопаркове и зелени зони;
- защитни, които са представени от: вододайни зони, защитни ивици край язовири, ж.п. линии и пътища, и гори (предимно култури);
- гори с дървопроизводствени и средообразуващи функции, които са с най- голям дял в общата площ на горските територии в общината.

Принадлежността на основната част от насажденията към групата гори без допълнителни ограничителни режими позволява да се провеждат по - рационално и с по - облекчени процедури необходимите горскостопански мероприятия. Ограниченията, които се прилагат в режимите на стопанисване на тези гори изцяло зависят от възприетата концепция на ползване, респ. на развитие на рекреационния (или защитния) им потенциал. Този факт е благоприятен, защото позволява дейностите по промяна лесовъдските параметри и структура на горските насаждения да се съобразяват с рекреационните им функции (респ. концепции за тяхното развитие). Горите, които са създадени като защитни, са с относително малка площ. При тях ограниченията и мероприятията са подчинени първостепенно на противоерозионните им функции.

Обликът на горската растителност в района се определя от широколистните дървесни видове. Това е естествено с оглед на местоположението, според горскорастителното райониране на България, а именно: Долен лесорастителен пояс, подпояс на дъбовете и черния бор (до 600 м н.в.), на Мизиийска горскорастителна област, подобласт Северна България. Най-голяма е площта на насажденията доминирани от нискостъблени гори , следват широколистните високостъблени гори, издънковите гори за превръщане в семенни и иглолистни гори. Налице са черборови изкуствени гори, създадени след реконструкция на местната растителност. Наличното дендрологично разнообразие, с преобладание на местни дървесни видове е гаранция за разнообразие на екологични ниши и предпоставка за относително добра устойчивост на горските формации.

Преобладават издънковите насаждения. Със семенен произход са само изкуствените иглолистни горски насаждения, както и единични култури създадени от местни видове в последните години. От този факт следва извода, че съгласно известните научни факти, издънковите гори се отличават с относително по-малка дълговечност на дърветата, по-висока степен на уязвимост на неблагоприятни външни въздействия, и следователно по-висока степен на застрашеност на заеманите територии от каламитетни явления и масови поражения в дървостоите.

Като цяло горските насаждения са с висока пълнота и с равномерен строеж, което е естествена предпоставка за добри дървопроизводствени възможности, но от гледна точка на рекреационния потенциал, в подобни гори следва да се проведат дейности за разнообразяване на структурите (ландшафтно-формировъчни сечи). Благоприятно в случая е, че тези дейности могат да бъдат съобразени и с общите лесовъдски концепции за въздействие по видове гори. Например, всяка отгледна или възобновителна сеч може да се модифицира за да изпълнява едновременно, както чисто лесовъдски, така и задачи, продиктувани от функционалните особености на територията.

Предвид стопанското, рекреационното, екологичното и естетическото значение на горите в община Свищов, Планът предвижда запазване в максимална степен предназначението на тези територии и ограничаване възможностите за промяна на предназначението на съществени части от тях за други нужди.

Горските територии със стопански функции и тези със защитни и специални функции са обособени въз основа на следните документи:

I.Горски територии със стопански функции (съгласно чл. 5 ал. 4 от Закона за горите):

Обща площ 1087.6 ха, от която залесена- 1077.9 ха и незалесена – 9.7 ха.

II.Горски територии със защитни функции (съгласно чл. 5 ал. 2 от Закона за горите)

II.1 За защита на водите

I.1.1. Заповеди на Директора на БДУВДР СОЗ-267, 268 и 269/01.10.2010 г.; СОЗ-264 и 265/20.08.2010 г. за Санитарно-охранителна зона около водоизточник за добив на подземни води от подземно тяло BG1G0000Qa1009 – Порови води в Кватернера- за питейно-битово водоснабдяване на гр.Свищов, с.Вардим и с.Царевец с обща площ 63.0 ха, от която залесена 14.4 ха и незалесена площ 48.6 ха.

II.2 За защита на техническа инфраструктура с обща площ 70.7 ха, от която залесена 67.8 ха и незалесена площ 2,9 ха.

II.2.1. Защитна ивица ж.п.линия Левски-Свищов с обща площ 64.6 ха, от която залесена 61.9 ха и незалесена площ 2.7 ха.

II.2.2. Защитна ивица първокласен път София-Плевен-Русе с обща площ 6.1 ха, от която залесена 5.9 ха и незалесена площ 0.2 ха.

II.3 За защита на почвите с обща площ 1042.6 ха, от която залесена 1046.1 ха и незалесена площ 196,5 ха.

II.3.1. Полезащитни горски пояси с обща залесена площ 30.2 ха.

II.3.2.Технически проект за борба с ерозията с обща площ 87.4 ха, от която залесена 56.9 ха и незалесена площ 30,5 ха.

II.3.3. Защитна ивица край река Дунав с обща площ 1092.7 ха, от която залесена 957.3 ха и незалесена площ 135,4 ха.

II.3.4. Защитна ивица край река (р.Осъм) с обща залесена площ 1.7 ха.

II.3.5.Лесонепригодни площи с обща изцяло незалесена площ 30.6 ха.

III. Горски територии със специални функции – (съгласно чл.5, ал.3 от Закона за горите) с обща площ 3738.1 ха, от която залесена 3388.1 ха и незалесена площ 350.0 ха.

III.1.Обявени по Закона за защитените територии:

III.1.1.Защитени местности с обща площ 341.2 ха, от която залесена 298.5 ха и незалесена площ 42.7 ха.

III.1.1.1.Защитена местност „Мешовата гора" с обща площ 6.0 ха, от която залесена 5.9 ха и незалесена площ 0.1 ха.

III.1.1.2.Защитена местност „Старият дъб" с обща площ 98.3 ха, от която залесена 86.8 ха и незалесена площ 11.5 ха.

III.1.1.3.Природен парк „Персина" с обща горска площ на територията на ТП „ДГС Свищов" -236.9 ха, от която залесена 205.8 ха и незалесена площ 31.1 ха.

III.2. Директива 92/43/ЕЕС - за запазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна с обща площ 2566.7 ха, от която залесена 2351.2 ха и незалесена площ 215.5 ха.

III.2.1. Защитена зона „BG0000233 Студена река" с обща площ 212.9 ха, от която залесена 176.1 ха и незалесена площ 36.8 ха.

III.2.2. Защитена зона „BG0000239 Обнова – Караман дол" с обща площ 219.4 ха, от която залесена 189.4 ха и незалесена площ 30.0 ха.

III.2.3. Защитена зона „BG0000396 Персина" (на територията на ТП „ДГС Свищов) с обща площ 237.7 ха, от която залесена 206.6 ха и незалесена площ 31.1 ха.

III.2.4. Защитена зона „BG0000576 Свищовска гора" с обща площ 1213.7 ха, от която залесена 1169.2 ха и незалесена 44.5 ха.

III.2.5. Защитена зона „BG0002018 Остров Вардим" (по двете директиви) с обща площ 683.0 ха, от която залесена 609.9 ха и незалесена площ 73.1 ха.

III.3. Директива 79/409/ЕЕС - съхранение на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците)

III.3.1. Защитена зона „BG0002017 Беленски острови"(на територията на ТП „ДГС Свищов) с обща площ 61.9 ха, от която залесена 58.9 ха и незалесена площ 3.0 ха.

III.3.2. Защитена зона „BG0002070 Рибарници Хаджи Димитрово" с обща изцяло залесена площ 2.1 ха.

III.3.3. Защитена зона „BG0002083 Свищовско-Беленска низина"(на територията на ТП „ДГС Свищов) с обща площ 25.5 ха, от която залесена 24.1 ха и незалесена площ 1.4 ха.

III.3.4. Защитена зона „BG0002096 Обнова" (на територията на ТП „ДГС Свищов) с обща площ 57.7 ха, от която залесена 43.4 ха и незалесена площ 14.3 ха.

IV.Горски територии с висока консервационна стойност (ГВКС) с обща площ 3635.1 ха, от която залесена 3244.0 ха и незалесена площ 391.1 ха.

V.Специални горски територии, обявени по реда на други закони и въведени особени статути и режими:

Със Заповед на министъра на културата № РД 09-0180/02.06.2010 год. за утвърждаване на границите и режимите на ползване на територията и охранителната зона на недвижимата

археологическа културна ценност “Римски военен лагер и ранновизантийски град „Нове” с обща площ 74.3 ха, от която залесена 64.4 ха и незалесена площ 9.9 ха.

VI.Горски територии с рекреационно значение с обща площ 227.8 ха, от която залесена 214.7 ха и незалесена площ 13.1 ха.

VI.1. Извън селищен парк „Паметниците” - обявен с ПМС № 46/23.08.1966 год. с обща площ 51.9 ха, от която залесена 45.8 ха и незалесена площ 6.1 ха.

VI.2. Зелена зона на гр. Свищов

Обявена със заповед №2344/26.05.1971 год, Решение №7 на протокол №3 на комисията на МГГП с обща площ 175.9 ха, от която залесена 168.9 ха и незалесена площ 7.0 ха.

VII.Семепроизводствени насаждения с обща залесена площ 45,9 ха.

VIII. Семепроизводствени градини с обща залесена площ 1,0 ха.

IX.Горски разсадник с обща площ 58.9 ха, от която залесена 7.5 ха и незалесена - 51.4 ха.

X.Географски култури с обща залесена площ 35,6 ха.

XI.200 м около манастир „Покров Богородичен“ с обща залесена площ 9,3 ха.

Горските територии включени в границите на защитените територии по смисъла на Закона за защитените територии и защитените зони, обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие, са описани в т. 5.7.3. и т. 5.7.4. от настоящата записка. Тяхното управление, опазване и използване се съобразява с плановете за управление на съответните защитени територии и зони, респ. заповедите за обявяване и стандартните формуляри.

Горски територии с рекреационно значение, за поддържане на ландшафта и с висока консервационна стойност

Концепцията за гори във фаза на старост - т.нар. „Стари гори“ най- общо се припокрива със сходни понятия като девствена гора, първична гора, непокътната гора, естествена гора, гора с висока консервационна стойност и др.

В действителност „старите гори" са последните кътчета в природата, където може да бъдат наблюдавани всички фази от сукцесионното развитие на горските екосистеми - зараждането на младата гора сред останките на паднали вековни дървета, борбата за оцеляване на конкуриращите се за влага и светлина зрели дървета, както и бавното отмиране на най-старите дървета, достигнали до предела на своята възраст, без да бъдат отсечени. Доброто здравословно състояние на тези насаждения в случая, позволява изпълнението на залегналата в световен мащаб концепция за "острови на старостта" (групи от най-малко 10 дървета с d_{13}>35cm на възраст по-висока от турнуса, както и отделни стари дървета с хралупи, и дори стоящи или паднали мъртви дървета), които запазват ключови елементи на биоразнообразието. В тях намират убежища много животински видове нуждаещи се от хралупи, мъртва дървесина, спокойствие и т.н. Запазването на насаждения, които са

достигнали "фаза на старост" („old growth forests") е вече доста популярна практика сред западноевропейските страни.

За описаните защитни и специални горски територии се **установява режим на превантивна устройствена защита** по чл. 10, ал. 3 от ЗУТ. Режимът не се отнася за случаите, в които с плановете за управление е определено друго. С този режим се запазва фактическото им ползване, без да се влошават техните качества.

Със Заповед № РД 49-421 / 02.11.2016 г. на Министъра на земеделието и храните са определени горите във фаза на старост и попадащи в защитени зони по Натура 2000. Тези гори са елемент на системата за поддържане на благоприятния природозащитен стстус на горските местообитания от Натура 2000, съгласно изискванията на Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. В община Свищов това са горите, показани в долната таблица.

Таблица 10.2.2.3. **Извадка от приложение към Заповед № РД 49-421/02.11.2016 г. на МЗХ за община Свищов**

ДГС Свищов, ГСП (ЛУП) 2016г., Общо 70.0 ха			
Подотдел	**Местообитание**	**Възраст**	**Площ, ха**
BG0000576 Свищовска гора			**23.5**
15-л	91Z0	65	9.4
17-б1	91Z0	65	0.6
17-з1	91Z0	30	2.5
17-я	91Z0	65	4.0
18-д1	91Z0	60	0.3
21-е3	91Z0	40	0.5
29-р	91Z0	60	1.1
29-ш	91Z0	10	3.0
31-и	91Z0	70	0.5
31-м	91Z0	6	0.9
3-д1	91H0	40	0.7
BG0002018 Остров Вардим			**46.5**
35-а	91E0	15	11.5
36-з	91F0	150	1.3
38-г	91F0	160	10.2
39-з	91F0	160	4.5
43-г	91F0	70	3.8
44-е	91E0	130	11.4
44-м	91F0	130	3.8

Източник: МЗХ

Препоръчва се с Областния план за развитие на горските територии, на основание чл. 12, ал. 1, т.3 от Закона за горите, посочените защитни и специални горски територии да се определят като **зони за защита от урбанизация,** в които не се допуска извършването на

строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на съоръжения, свързани с управлението на горските територии (§1, т. 25 от Допълнителни разпоредби на Закона за горите). Допуска се още очертаване на екомаршрути, респ. изграждане на пешеходни и велоалеи, на съоръжения за опазване на културни ценности, както и на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма. Архитектурните елементи за обслужване на отдиха и туризма (алеи, заслони, водни площи, поставяеми елементи на парковото оборудване - пейки, маси, огнища, детски съоръжения и др., определени в §1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗГ) не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите, съгласно чл. 153, ал. 1 от същия закон.

Изграждането на допустимите обекти по предходните изречения може да става само извън обхвата на защитените местообитания и защитените територии и при съблюдаване на изискванията за защита на консервационните видове.

Останалите горски територии се устройват и стопанисват съгласно предвидените режими и конкретни лесовъдски намеси в одобрените лесоустройствени проекти за ДГС „Свищов".

Режими на ползване и стопанисване на горите

Предлаганите системи (режими) на ползване на горите в общината са подчинени на следните *общи правила:*

- Да се създават смесени насаждения.
- Да се толерират местните дървесни видове, без да се изключва присъствието на чужди такива.
- Да се контролират т.н. инвазионни видове - акация и айлант.
- Да се инициира формиране на разновъзрастност между отделните насаждения и в тях.
- Да се създават предимно природосъобразни (хетерогенни) структури в насажденията, които са по-устойчиви.
- Да се въздейства на относително малки площи, с по-малка интензивност и по- често, за да не се нарушава драстично облика на гората.
- Да се прилагат съвременни, природощадящи технологии за сеч, извоз, залесяване и отглеждане на горските насаждения.
- Да се провежда ежегоден мониторинг за състоянието на горските насаждения, за да се предотвратят потенциални едроплощни нарушения.
- Пълна забрана на пашата на домашни животни в горските насаждения.

Режимите на ползване на горите зависят предимно от техните вид, възраст, състояние и възобновяване. На територията на общината са налице три основни групи (вида) гори – издънкови, които са доминиращи; иглолистни култури и гори за реконструкция.

10.2.3. РАЗВИТИЕ НА ОЗЕЛЕНЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ ЗА ШИРОКО И СПЕЦИФИЧНО ПОЛЗВАНЕ ИЗВЪН НАСЕЛЕНИТЕ МЕСТА И СЕЛИЩНИТЕ ОБРАЗУВАНИЯ

10.2.3.1. ОЗЕЛЕНЕНИ ТЕРИТОРИИ ЗА ШИРОКО ОБЩЕСТВЕНО ПОЛЗВАНЕ

Извънселищните територии в общината притежават значим рекреационен потенциал. ОУПО-Свищов предвижда изграждането на озеленени територии с широк обществен достъп, предназначени за отдих, спорт и развлечения. Обезпечена е ясна и логична комуникационна обвързаност със съседните селищни и извънселищни територии, осигуряваща посещение, експлоатация и поддържане. Като отчита характеристиките на местните природни и антропогенни ресурси и традициите в тяхното използване за посочените нужди, Планът предлага функционално зониране и режим на устройство, конкретизира основните рекреационни дейности и предвижда необходимото обслужване. Определени са следните разновидности:

- озеленени територии за специфично ползване извън населените места - извънселищни паркове – **ПП „ПЕРСИНА"**. Природният парк е разположен по цялата дължина на Свищовско - Беленската низина, включително част от ограждащия стръмен дунавски бряг при Никопол и Свищов и всички български дунавски острови в тази част от река Дунав. Районът попада на територията на три общини – Белене, Никопол и Свищов, две Държавни лесничейства (ДЛ) – Никопол и Свищов, две Регионални управления по горите РУГ – Ловеч, Област – Плевен и РУГ - Велико Търново и две Регионални инспекции по околна среда и води (РИОСВ) - Плевен и Велико Търново. Единствено с.Ореш има площи на територията на парка.
- озеленени територии за широко обществено ползване - горски парк – **ПАМЕТНИЦИТЕ (Оз2);**
- територии за спорт и атракции **(Спа),** предназначени за обекти на спорта, както и други атракции

Озелененитe територии за специфично обществено ползване извън населените места се устройват с подробни устройствени планове по чл. 50 от Наредба № 8/2001 на МРРБ в съответствие с разпоредбите на чл. 62 от ЗУТ и чл. 32 от Наредба №7/2003 на МРРБ, при съблюдаване на описаните по-долу конкретни изисквания, насочени към опазването на конкретни компоненти на околната среда (водни площи, пасища и ливади, гори, характерен ландшафт и др.). При всички случаи те се съобразяват с изискванията на плана за управление на защитената зона. Конкретните предвиждания за отделните озеленени територии от тази група се отнасят за: Природен парк „Персина"

Конкретните предвиждания за озеленени територии за широко обществено ползване-горски парк (Оз2) се отнасят за:

Горски парк „Паметниците". Обхваща горски територии източно от гр.Свищов, в местността около р. Текир дере. Включва подхода към културната ценност и основен обект на културния туризъм „Нове". Горският парк е развит в близост до Римския военен лагер „Нове" и е част от охранителната зона. Според обхвата му, границата на парка тангира от юг границата на недвижимата културна ценност, археологическия обект Нове, което е условие за цялостно съхраняване на естествената му природна среда. В посочения обхват вече са изградени алеи и велотрасета, както и елементи. Площта на горския парк е 1,20 ха.

Горските паркове се устройват с подробни устройствени планове по чл. 50 от Наредба № 8/ 2001 на МРРБ в съответствие с разпоредбите на чл. 62 от ЗУТ и чл. 32 от Наредба №7/2003 на МРРБ, при съблюдаване на действащия лесоустройствен план, с предвидените в него дейности и ограничения. Допуска се още поставяне на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма, за които не се изисква промяна на предназначението, съгласно чл. 153, ал. 1 от Закона за горите. Предвид разположението на горски парк „Паметниците" в охранителната зона на НКЦ „Нове", в него не се допускат никакви строителни дейности, с изключение на инфраструктура, като нейното изграждане се съгласува с Министерство на културата, а изпълнението на изкопните работи се извършва под наблюдението на археолог от РИМ-Велико Търново. Забранено е и откриването на кариери за добив на подземни богатства.

Конкретните предвиждания за озеленени територии за спорт и атракции (Спа), разположени извън населените места, се отнасят за:

В съответствие установени традиции и практики в община Свищов и с цел разширяване и обогатяване на съществуващата система от спортни обекти, ОУПО определя извънселищни територии за изграждане на съоръжения за професионално и любителско практикуване на различни спортове с необходимата обслужваща инфраструктура, допълнителни атракции и озеленяване. Зона **Спа** се определя за терен южно от с. Овча могила, който може да се използва като база за конни спортове (това предложение е обвързано с развитието на здравни и рехабилитационни дейности в този опорен център).

При устройването на зоните от разновидността Спа, най-малко 20% от цялата площ се отрежда за озеленяване, съгласно разпоредбата на чл. 33, ал. 2 от Наредба № 7 на МРРБ.

Развитието на система от нови, модерни спортни съоръжения в общината в извънселищните територии, както и в гр. Свищов, ще стимулира развитието на спортен туризъм на национално и наднационално ниво.

10.2.3.2. ГРОБИЩНИ ПАРКОВЕ

Гробищните паркове представляват озеленени площи със специфично предназначение, допълващи зелената система. Всяко населено място разполага с един или повече гробищни

паркове, като в общия случай с обособени парковете за погребения с различаващи се религиозни изисквания и ритуали. В селата Горна Студена, Червена, Вардим, Царевец и Българско Сливово, гробищните паркове са разположени извън регулационните граници на населените места. За гр. Свищов, в съседство от изток на съществуващите паркове е определен нов терен - бивши земеделски земи, чието предназначение е променено. Същият е отразен в ККР с новото предназначение и се включва в предвижданията на ОУПО. Според направената анкета сред кметовете и кметските наместници, в по-голямата част от селските гробищни паркове са налице теренни резерви. Като обща оценка може да се посочи, че озеленяването и благоустрояването на гробищните паркове, особено в селата, е с недостатъчна степен на изграденост. Липсват малките паркови елементи с тяхното функционално и естетическо предназначение. Необходими са последващи инвестиционни действия за привеждане на тези обекти в съответствие с потребностите на населението и нормативните изисквания.

Гробищните паркове се разполагат и устройват в съответствие с Наредба № 2/ 2011 на МЗ за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници (Обн. ДВ. бр.36 от 10 май 2011 г.).

Площта на терена за гробища за населените места се определя при спазване на следните нормативи:

1.за средни градове - 2,25 кв.м/жител;

2. за големи села - 1,40 кв.м/жител;

3. за средни села - 2,90 кв.м/жител;

4. за малки села - 4,00 кв.м/жител;

5. за много малки села - 4,00 кв.м/жител.

10.2.3.3. ЗАЩИТНО И ИЗОЛАЦИОННО ОЗЕЛЕНЯВАНЕ. КРАЙПЪТНО ОЗЕЛЕНЯВАНЕ

За възпиране, ограничаване или смекчаване на неблагоприятни влияния, изпълнение на санитарно-хигиенните стандарти и осигуряване комфорт на обитаването, между жилищните територии и такива за животновъдни или производствени дейности, се предвижда устройство на озеленени площи със специфично предназначение. Зони от този вид се предвиждат също между жилищни територии и прилежащи участъци от трасетата на републикански пътища, В тези устройствени зони се изпълнява озеленяване с подходяща едроразмерна растителност на база дендрологичен проект. Те се стопанисват и поддържат като част от зелената система на съответното населено място.

ОУПО предвижда доразвитие на крайпътното озеленяване по пътищата от републиканската и общинската мрежа. При прокарване на нови пътни трасета и реконструкция на съществуващи, в участъците с възможни снегонавявания се предвижда крайпътно

озеленяване - двустранно, или едностранно на платното, откъм неблагоприятната страна, като от тази страна във всички случаи се предвижда етажно озеленяване с храстова и дървесна растителност за защита от снегонавяване. При двустранно озеленяване на срещуположната страна се предвижда разредено редово озеленяване с дървесна растителност, с оглед бързо разледяване и снеготопене по пътното платно.

За намаляване на риска от тежки ПТП се изисква:

- при проектиране и изпълнение на ново крайпътно озеленяване, да се предвижда разполагане на насажденията на разстояние не по-малко от 5 м до линията на динамичния габарит, както и по-голямо разстояние на засаждане на дърветата в самите редици, ако предписанията на компетентния орган по Закона за пътищата не изискват друго;
- реконструкция на съществуващото крайпътно озеленяване с дървесна растителност, чрез отдалечаване от платното за движение, както е посочено в предходната подточка и разреждане по дължина на пътя; оформяне периферията на масива към пътя с храстова растителност.
- поставяне на предпазни огради.

Когато при реконструкция на пътното платно трябва да се отстрани една редица дървета, се избират тези в по-незадоволително състояние, установено с фитосанитарна оценка.

Премахва се растителността от вътрешните страни на кривите, ограничаваща видимостта, като се оставя само ниска покривка - тревна.

При изграждане на новото и допълване на старото крайпътно озеленяване да се спазват всички изисквания на естетиката и техническите нужди, като място намират предимно устойчиви горскодървесни видове, съобразени с условията на месторастене.

Проектирането и изпълнението на крайпътното озеленяване да става при спазване разпоредбите на Закона за пътищата.

При планирането на реконструкции или на нови пътища по протежението на трасето могат да се предвидят полоси с изолационно озеленяване, като в участъците, прилежащи на населени места и селищни образувания за рекреационни дейности, се препоръчва минимална ширина на тези полоси - 100 м.

10.3. УСТРОЙСТВЕН РЕЖИМ НА ВОДНИТЕ ОБЕКТИ И НЕПОСРЕДСТВЕНИТЕ ИМ КРАЙБРЕЖИЯ: КРАЙБРЕЖНИ ЗЕЛЕНИ ЗОНИ И МЕЛИОРАТИВНИ ЛИНЕЙНИ ЗЕЛЕНИ СТРУКТУРИ ПО ПРОТЕЖЕНИЕ НА ВОДНИТЕ ОБЕКТИ

Освен р. Дунав през землището на общината почти не протичат повърхностно течащи води.

Съществуващите къси и малки рекички, наричани дерета, се пълнят с вода само през пролетта, когато се топят снеговете и валят по-големи количества поройни дъждове.

В непосредствена близост до тях, в овразите и долищата има множество извори, които населението отдавна познава и използва. Наложително е да се извършат някои ремонтно-възстановителни работи при някои от тях.

Подпочвените води все още не са проучени добре. На много места в припокритите с льосови наслаги мергелни глини се създават условия за натрупване на подпочвени води. Значителни количества са акумулирани и в Свищовско-Беленската и Вардимската низини. Те са на дълбочина от 0,5 до 1,5 м. под повърхността на земята. Представляват основен източник на водоснабдяване на града и селищата на общината. Все още не са напълно изследвани водите от дълбоките подпочвени слоеве, които при сондиране излизат на повърхността.

В Свищовската община има и находища на минерални извори. В с. Овча могила минералните води са с температура 45 С° и са с повишено съдържание на хлорни, сулфатни, натриеви, калциеви и флуорни съединения. В изградените балнеолечебни заведения се лекуват заболявания на опорно-двигателния апарат, неврологични, гинекологични, стомашно-чревни, чернодробно-жлъчни и др.

При дълбоко сондиране през 1969 г. в околностите на града е открита минерална вода с високи лечебни свойства. Един от изворите е каптиран, но все още не се използва за балнеоложки и енергийни цели.

Поради недостатъчна информация относно водните ресурси в община Свищов се налага да се извърши едно цялостно проучване на водите в региона.

В изпълнение разпоредбите на чл. 30, ал. 2 и 3, т.1, 2 и 6 от Закона за биологичното разнообразие, планът осигурява устройствени условия за опазване на водните течения, в т.ч. суходолията, водните площи и за съхраняване на средовите характеристики на непосредствените им крайбрежия, като:

- запазва посочените обекти като елемент на физическата структура на общинската територия;
- отразява защитните режими за онези от тях, които са обхванати в екологичната мрежа „НАТУРА 2000", като не предвижда допълнителна урбанизация на прилежащите им територии, респ. строителната намеса.

Общият устройствен план запазва всички естествени обраствания - зелени структури в обхвата на принадлежащите земи на водните обекти по смисъла на Закона за водите и предвижда тяхното опазване, доколкото не възпрепятстват естествения отток, както и поддържането на обектите. Предназначението им е осигуряване срещу ерозионни процеси; превръщане на част от надземния отток в подземен (осигурява подхранване на оводнената част в по - продължителен период и с по-ниска скорост на протичане на водите); предпазване (филтриране) на вредности от селскостопанските дейности - разтворени торове

и препарати за растителна защита. Едновременно с това, те осигуряват „зелени коридори" - непрекъснатост на зелените и природните ареали, увеличаващи възможностите за активна аерация, както и естествени връзки за локални миграции на животински видове. Не на последно място, крайречните зелени структури представляват характерен ландшафтен акцент.

Във връзка с горното, не се допуска промяна на предназначението и/или разполагане на строежи в поземлените имоти на описаните обекти, включени в ККР и КВС, освен изграждане на водностопански и хидротехнически системи и съоръжения. В границите на урбанизирани територии, в т.ч. извънселищни паркове се допуска още и изграждане на съоръжения, свързани с водни спортове и атракции, на основание цялостен ПУП.

При поддържането и доизграждането на структурите да се съблюдават и следните изисквания:

- при подмяната на съществуващото или при ново озеленяване да се ползват растителни видове, идентични с естествените за мястото;
- да не се засаждат дървета в най-ниската разливан крайречна тераса (в зависимост от хидроложки проучвания за високи води с обезпеченост веднъж на 50 години).

Всички устройствени и строителни инициативи, респ. свързаните с тях планове и проекти, засягащи водните обекти се процедират при стриктно спазване на законоустановените процедури, отнасящи се до санкцията на компетентните органи (РИОСВ, Басейнова дирекция) и се съобразяват с Плана за управление на речните басейни в Дунавски район.

10.4. ПРЕДВИЖДАНИЯ НА ОУПО ЗА АКТИВНО ПРИЛАГАНЕ НА ЛАНДШАФТНО-УСТРОЙСТВЕНИ МЕРОПРИЯТИЯ И ЕСТЕТИЧЕСКО ОФОРМЯНЕ

Основна цел на тази част от предвижданията на плана е запазване на ценните елементи и характеристики на естествените ландшафти и осигуряване на условия за управление и контрол върху процеса на антропогенизиране. В обобщение, тези предвиждания са:

- Опазване в максимална степен на горските територии и на първо място – на защитните и специалните гори, както е описано в т. 10.2.2. по-горе. По отношение на горските ландшафти внимание заслужават оформянията на окрайнините на горите и ландшафтно-устройственото третиране на пътищата, преминаващи през и покрай горски участъци. Най-подходящият начин да се приобщят горите в природната среда е да се наподобява това, което природата сама би създала на същото място. Това означава да се избягват правите редове, да се получи свободно очертаване на окрайнините на горите, да се следват гънките на терена, естествената конфигурация и др.

- Водещ устройствен принцип: планиране на „прекъсната урбанизация" осигуряваща свързаност на природните ареали и по-хармонично вписване на антропогенните елементи.
- Запазването на характера на селищните ландшафти се осигурява чрез изисквания към последващите подробни планове за съхраняване на традиционната за населеното място градоустройствена структура и предвиждане на подходящи правила и нормативи за застрояване на урбанизираните територии по отношение максимално допустимите плътност, Кинт, височина/етажност, минимален % и вид на озеленяването в УПИ, начина на застрояване, за максимална застроена площ на обектите от основното застрояване в УПИ с големи размери и пр.
- Инженерните проекти за изграждане на нови пътища и други линейни обекти на техническата инфраструктура следва да осигуряват решения, нарушаващи във възможно най-малка степен ценните и характерни елементи на ландшафта - скални масиви, земни форми, съществуващо естествено или изкуствено едроразмерно озеленяване.

Освен изложените до тук, планът включва изисквания по отношение опазването и устройването и на други елементи на ландшафта, като крайпътното озеленяване (вж. т. 10.2.3.3.) и озелените територии около водните обекти (вж. т. 10.3.).

10.5. РЕКУЛТИВАЦИЯ И ЗЕМЕПОЛЗВАНЕ НА НАРУШЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ

Рекултивацията на нарушени територии обхваща комплекс от инженерни, мелиоративни, селскостопански, горскостопански и други дейности, изпълнението на които води до възстановяване на нарушените терени и до подобряване на ландшафта. С рекултивацията се възстановява годността на земята за земеделско, горскостопанско или друг вид ползване, като се оформя подходящ ландшафт.

На техническа и биологическа рекултивация подлежат:

- закритите депа за твърди битови отпадъци.
- строителни площадки на точкови и линейни обекти (след приключване на строителството);
- земи с нарушен почвен профил;
- изоставени бивши кариери или освободени площи от кариери, както и площите на всички кариери след приключване на експлоатацията им – напр. в Овча могила

Видът на рекултивационните мероприятия за отделните обекти се определя с проекта за рекултивация, в съответствие с начина на последващото ползване на съответните територии. В случаите, в които с ОУПО не са определени конкретни устройствени зони, последващото

ползване се съобразява с това на прилежащите територии - земеделски или горски.

10.6.УСТРОЙСТВЕН РЕЖИМ НА ТЕРИТОРИИТЕ, ЗАЩИТЕНИ ПО ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ И ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

10.6.1. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ ПО ЗАКОНА ЗА ЗАЩИТЕНИТЕ ТЕРИТОРИИ

ОУПО-Свищов изцяло респектира границите на защитените местности и природните забележителности, определени по реда на ЗЗТ (виж данните за тях в т. 5.6.3.). Те запазватпредназначението си и подлежат на опазване и устройство съобразно режимите на дейности, определени със заповедите за обявяването им, респ. с плановете за управление по чл. 55 от ЗЗТ след влизането им в сила.

Достъпът до защитените местности и природните забележителности се осъществява изцяло по съществуващи горски и полски пътища. Предвиждат се мероприятия по поддръжката и туристическо маркиране, без капитални благоустройствени работи.

10.6.2. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ (ЗБР)

Планът не предвижда урбанизация на земеделски територии, попадащи в защитени зони по Закона за биологичното разнообразие (виж данните за тях в т. 5.6.4.). За земеделските територии, попадащи в защитени зони по ЗБР, се установява режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройството на територията, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават качествата им. Режимът на превантивна защита се прилага до влизането в сила на планове за управление на защитените зони, след което устройството им се съобразява с общите правила за устройство, определени с настоящия ОУПО и изискванията на съответния план за управление.

Планът запазва предназначението на горските територии. По смисъла на чл. 5, ал. 3, т. 1 от Закона за горите, горските територии, попадащи в защитени територии по ЗЗТ и защитени зони по ЗБР са специални горски територии. За специалните горски територии с ОУПО се установява режим за превантивна устройствена защита по чл. 10, ал.3 от ЗУТ, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават качествата им. ОУПО включва препоръка, с Областния план за развитие на горските територии, специалните горски територии в община Свищов да се определят като зони за защита от урбанизация на основание чл. 12, ал. 1, т.3 от Закона за горите. В тези зони не се допуска извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, на съоръжения, свързани с управлението на горските територии, както и на съоръжения за опазване на културни ценности, на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма и др., които не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите, съгласно чл. 153, ал. 1 от същия закон.

Предвидената озеленена територия за широко обществено ползване край рибарници с.Хаджи Димитрово се устройва на базата на подробен устройствен план по чл. 50 от Наредба № 8/2001 на МРРБ, съобразен с изискванията на плана за управление (респ. на заповедите за обявяване и стандартните формуляри) на съответната защитена зона. С този ПУП може да се предвиди само изграждане на техническа инфраструктура, разполагане на преместваеми обекти, на детски площадки, на мемориални обекти и на информационни елементи по чл. 32, ал. 1, т. 1, 2, 4, 5 и 6 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ, както и поставяне на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма, за които не се изисква промяна на предназначението, съгласно разпоредбите на Закона за горите. В парка не се допуска изграждане на площни обекти с трайни градежи и настилки, описани в чл. 32, ал.1., т. 3 от цитираната наредба.

Планът предвижда редица мерки за опазване и възстановяване на естествените и антропогенни ландшафти, в т.ч. специфични изисквания по отношение опазването на характерни техни елементи, като окрайнините на горите, полезащитните пояси, пасищата и ливадите, естественото озеленяване по крайбрежията на повърхностните водни обекти, крайпътното озеленяване и др. (вж. т. 10.3. и 10.4.).

Освен изложеното до тук, устройственото зониране е направено при съблюдаване на принципа за въвеждане на „прекъсната урбанизация" и осигуряване на непрекъснатост на природната среда. В Правилата за прилагане на ОУПО са включени идентични изисквания и към последващото подробно устройствено планиране, както и към инвестиционното проектиране, особено на линейни обекти. При провеждане на пътища и проводи на техническата инфраструктура да се търсят технически решения с минимално нарушаване на средата и задължително осигуряване на свободно преминаване през тях на всички животински видове, представени на съответната територия.

XI. КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Със своето многообразие и с познавателните, възпитателните и естетико - емоционалните си качества, културното наследство на община Свищов представлява фактор за социално-икономическото развитие на общината и ценен ресурс на туризма. Потенциалът на този ресурс се обогатява в регионален контекст, предвид териториалното разположение и близостта на община Свищов до средоточия на културни ценности и утвърдени туристически дестинации, каквито са Велико Търново, Русе, Никопол и др.. Това е дало основание развитието на туристическия отрасъл, в т.ч. - на културен туризъм, да бъде

включено сред приоритетите и целите на стратегическите документи на общинско и по-високите йерархични нива[13].

Обектите на недвижимото наследство са също и важен елемент на материалната жизнена среда, и в частност - на селищната среда, и в този смисъл са сред факторите, определящи качеството на живот на населението. Това важи с особена сила за гр. Свищов, където исторически формираните структури са сред основните носители на идентичността на града и любимо място за посещение на жителите и гостите. В този смисъл, създаването на устройствени условия за опазването и социализацията на наследството е изведено сред първостепенните задачи на планирането.

11.1. ПРОУЧВАТЕЛНА ОСНОВА

За нуждите на ОУПО Свищов са ползвани следните документи и източници:

- Данните и изискванията, включени в Задание за изработване на проект за Общ устройствен план на община Свищов;
- Писмо изх.№ 493/20.06.2016 г. от Българска академия на науките – НАЦИОНАЛЕН АРХЕОЛОГИЧЕСКИ ИНСТИТУТ С МУЗЕЙ, с приложение : информация за 52 археологически обекта на територията на община Свищов;
- Писмо изх. № 04-00-179 / 10.05.2016 г. от НИНКН;
- Списък на обектите със статут на недвижими културни ценности на територията на община Свищов, област Велико Търново;
- Разпореждане на Министерски съвет № 1711 / 22.10.1962 г.;
- Писмо № 4349/ 04.12.1992 г. на Министерство на културата-НИПК;
- Писмо № 1777 / 11.09.1991 г. на Министерство на културата-НИПК с приложение: Протокол в изпълнение на Заповед № РД 19-411/ 15.07.1991 г. за определяне на граници, охранна зона и режими за ползване за територията на археологически комплекс на хълма „Калето“, вкл. графична част;
- Придружително писмо изх.№ 24-00-0143 / 07.06.2010 г. от Министерство на културата и заповед № РД 09-0180/02.06.2010 г. за одобряване на протокол от 26.02.2010 г. за определяне на границите и режимите на ползване на територията и охранителната

[13] Вж. напр. Приоритет 1: Повишаване на конкурентоспособността на общинската икономика

Специфична цел 1.3. Подобряване на условията за развитие на туризма чрез поддържане на съществуваща и създаване на нова инфраструктура и интегриранитуристически продукти.

Мярка 6. Развитие на културен туризъм.

Мярка 10. Атракции на градски забележителности.

Мярка 11. Изграждане и налагане на бранд на туристическите продукти.

зона на недвижимата археологическа културна ценност „Римски военен лагер и ранновизан-

- тийски град „Нове", вкл. самия протокол с графична част;
- Писмо № 2477 / 08.09.2009 г. от Министерство на културата-НИНКН относно: актуализация на недвижимите единични и групови НКЦ, вкл. приложения и графична част;
- Уведомление по чл.30 от АПК (изх.№ 0800-402/11.09.2013 г.) ; Писмо от МК-НИНИКН (изх.№ 0800-854/24.10.2016 г); Становище изх. №33-НН-80/13.03.2018 г. на Министерство на културата относно Техническото задание за изработването на Общия устройствен план на Община Свищов; Списък на военните паметници в община Свищов със статут на исторически НКЦ;
- Извадка от публичен областен регистър на военните паметници (утвърден от областния управител на 03.05.2017 г.);
- Становище изх. №33-НН-80/02.10.2018 г. на Министерство на културата относно Предварителен проект на Общия устройствен план на Община Свищов;
- Консултации с г-жа Ивелина Иванова, Директор Исторически музей – Свищов и Марин Маринов, археолог, уредник в ИМ Свищов. относно разположението, степента на проученост, състоянието и характеристиките на археологическите ценности, планираните проучвателни работи, намерения за развитие на музейния комплекс и разработване на културни маршрути;
- Огледи на място.

Обектите на недвижимото културно наследство на територията на общината са получили статут за юридическа защита при действието на Закон за паметниците на културата и музеите (ЗПКМ - отменен). Заварените паметници на културата, обявени по реда на този закон, запазват своя статут и категория като недвижими културни ценности, а заварените декларирани паметници на културата запазват своя статут като декларирани обекти по смисъла на Закона за културното наследство (ЗКН), § 10. ал.1 и § 12. ал.1 от Преходни и заключителни разпоредби. За привеждане в съответствие с актуалната нормативна уредба, в настоящото представяне е използвана терминологията и са съобразени изискванията на ЗКН, отнасящи се към осигуряването на териториалноустройствена защита на недвижимото културно наследство (НКН).

11.2. ОБЩИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

Със своята културна и научна стойност и обществена значимост се отличават археологическото наследство от праисторията, Античността и Средновековието в и извън населените места в общината, съхранени жилищни и обществени сгради, християнски

религиозни обекти, както и исторически ценности, в т.ч. паметници и паметни плочи на загиналите във войните.

11.2.1. СТАТИСТИКА

Разположението на обектите на наследството по брой, вид и настоящия статут е представено в следващата таблица:

Таблица 11.2.1.1.**Териториално разположение и статут на обектите на НКЦ**

Населено място / землище	Общ брой	В т.ч.		Разпределение по вид									По статут*	
		В НМ и СО	Извън НМ	Архитектурно-строителен	Археологически	Исторически***	Художествен	Архитектурен и исторически	Архитектурен и художествен	Народна старина	Паметник на културата	Групова НКЦ	Декларирани	Обявени**
гр.Свищов	**108**	**60**	**48**	**50**	**21**	**11 (4)**	**-**	**6**	**9**	**3**	**1(1)**	**2**	**16**	**5**
с.Алеково	**3**	**-**	**3**	**-**	**3**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3**
с.Алексан-дрово	**5**	**1**	**4**	**-**	**5**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**4**	**1**
с.Българско Сливово	**7**	**-**	**7**	**-**	**5**	**(1)**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2**	**3**
с.Вардим	**17**	**1**	**16**	**-**	**15**	**1 (1)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**3**	**12**
с.Горна Студена	**7**	**3**	**4**	**-**	**1**	**5**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**-**
с.Драгоми-рово	**1**	**1**				**1-съ-борен**								
с.Деляновци														
с.Козловец	**7**	**1**	**6**	**-**	**6**	**(1)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**5**
с.Морава	**2**	**2**	**-**	**-**	**-**	**(1)**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
с.Овча могила	**3**	**2**	**1**	**-**	**-**	**1 (1)**	**-**	**-**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
с.Ореш	**2**	**2**	**-**	**1**	**-**	**(1)**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
с.Совата														
с.Хаджи Димитрово	**9**	**2**	**7**	**-**	**7**	**1**	**1**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**4**	**3**
с.Царевец	**12**	**3**	**9**	**3**	**9**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**9**
с.Червена	**2**	**-**	**2**		**2**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**2**
ОБЩО	**185**	**78**	**107**	**54**	**74**	**30**	**4**	**6**	**10**	**3**	**1(1)**	**2**	**31**	**43**

*Посоченият статут е определен по реда на предходния Закон за паметниците на културата и музеите. Сред тях са включени археологическите обекти, които не фигурират в списъците на НИНКН и чийто статут е определен с разпоредбата на чл. 146, ал. 3 от Закона за културното наследство.

**Включва всички селищни и надгробни могили и средновековни отбранителни валове, обявени с Разпореждане на МС №1711/ 22.10.1962г.

*** На основание писмо № 4349/04.12.1992 г. на НИПК и §12, ал. 1 от ЗКН, като декларирани обекти на НКН (исторически) извън посочената бройка, са включени и възпоменателните знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 г.(цифрата в скоби)

Таблица 11.2.1.2.**Разпределение на НКЦ по населени места в община Свищов**

ВИД НЕДВИЖИМА КУЛТУРНА ЦЕННОСТ	БРОЙ	ВИД НЕДВИЖИМА КУЛТУРНА ЦЕННОСТ	БРОЙ

ГР.СВИЩОВ	***108***	**С.КОЗЛОВЕЦ**	***7***
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**21**	АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**6**
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	**50**	АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	
ХУДОЖЕСТВЕН		ХУДОЖЕСТВЕН	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН	**9**	АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ	**6**	АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ	
ИСТОРИЧЕСКИ	**11(4)**	ИСТОРИЧЕСКИ	**(1)**
ЕТНОГРАФСКИ		ЕТНОГРАФСКИ	
НАРОДНА СТАРИНА	**3**		
ПАМЕТНИК НА КУЛТУРАТА	**1 (1)**		
ГРУПОВА НКЦ	**2**		
С.АЛЕКОВО	***3***	**С.МОРАВА**	***2***
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**3**	АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	
ХУДОЖЕСТВЕН		ХУДОЖЕСТВЕН	**1**
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ	
ИСТОРИЧЕСКИ		ИСТОРИЧЕСКИ	**(1)**
ЕТНОГРАФСКИ		ЕТНОГРАФСКИ	
С.АЛЕКСАНДРОВО	***5***	**С.ОВЧА МОГИЛА**	***3***
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**5**	АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	
ХУДОЖЕСТВЕН		ХУДОЖЕСТВЕН	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН	**1**
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ	
ИСТОРИЧЕСКИ		ИСТОРИЧЕСКИ	**1(1)**
ЕТНОГРАФСКИ		ЕТНОГРАФСКИ	
С.БЪЛГАРСКО СЛИВОВО	***7***	**С.ОРЕШ**	***2***
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**5**	АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	**1**
ХУДОЖЕСТВЕН	**1**	ХУДОЖЕСТВЕН	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН	

АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ	
ИСТОРИЧЕСКИ	**(1)**	ИСТОРИЧЕСКИ	**(1)**
С.ВАРДИМ	***17***	**С.СОВАТА**	
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**15**	АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	
ХУДОЖЕСТВЕН		ХУДОЖЕСТВЕН	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ХУДОЖЕСТВЕН	
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН И ИСТОРИЧЕСКИ	
ИСТОРИЧЕСКИ	**1(1)**	ИСТОРИЧЕСКИ	
С.ГОРНА СТУДЕНА	***7***	**С.ХАДЖИ ДИМИТРОВО**	***9***
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**1**	АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**7**
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	
ХУДОЖЕСТВЕН	**1**	ХУДОЖЕСТВЕН	**1**
ИСТОРИЧЕСКИ	**5**	ИСТОРИЧЕСКИ	**1**
		НАРОДНА СТАРИНА	
С.ДРАГОМИРОВО	***1***	**С.ЦАРЕВЕЦ**	***12***
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ		АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**9**
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	**3**
ХУДОЖЕСТВЕН		ХУДОЖЕСТВЕН	
ИСТОРИЧЕСКИ	**1-(съ-борен)**	ИСТОРИЧЕСКИ	
С.ДЕЛЯНОВЦИ		**С.ЧЕРВЕНА**	***2***
АРХЕОЛОГИЧЕСКИ		АРХЕОЛОГИЧЕСКИ	**2**
АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН		АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛЕН	

От обявените обекти, 134 бр. са получили статут по реда на отменения ЗПКМ. Те са категоризирани, както следва:

„световно значение" – **1 археологически** (Римски военен лагер и ранновизантийски град Нове)

„национално значение" - **70 обекта**, в т.ч.**54 археологически** (в землището на с.Алеково – 3 бр., с.Александрово – 3 бр., с.Българско Сливово – 5 бр., с.Вардим – 19 бр., с.Горна Студена – 1 бр., с.Козловец – 4 бр., с.Хаджидимитрово- 5 бр.,с.Царевец- 9 бр., с.Червена-2 бр. и гр.Свищов – 3 бр.); **2 архитектурно – строителни** (Средновековна крепост "Калето" и Училище на Христаки Павлович), **2 архитектурно - строителен и исторически** (Взаимно училище, ул."Тодор Хрулев" № 2, Три надгробни паметника в двора на църквата

"Св.Троица"); **1 архитектурно-строителен и художествен** (в гр.Свищов - Църква "Св.Троица"); **4 художествен** (Театър и читалище "Еленка и Кирил Аврамови", Икономически техникум "Димитър Хадживасилев", Дърворезбата в църква "Св.св.Кирил и Методий" и Иконостаса в църква „Св.св.Кирил и Методий"**; 5 исторически** (Историческо място в местност „Янково гърло"-с.Вардим, Къща-музей "Цар Освободител Александър II"(главна квартира)-с.Горна Студена, Къща на Роман Петков Аврамов, ул."Цар Освободител" № 104, Къща на Сотир П.Черкезов , Историческо място в долината на р.Текир дере (Парк на Освободителите)- всички в гр.Свищов); **1 паметник на културата** (Манастир „Св.Петър и Павел"); **1 народна старина** (Развалини от Римско кале, местност "Чуката")

„местно значение"– 46 обекта, в т.ч. **4 археологически** (в землището на с.Алеково- 1бр., с.Козловец - 1бр., гр.Свищов, местност „Трите бряста"-1 бр. и гр.Свищов, местност „Острите могили"- 1бр.), **архитектурно - строителен** (21 броя), **архитектурно - строителен и исторически**(4 броя); **художествен** (2 броя); **исторически**(13 броя); **групова НКЦ** (2 броя);

„за сведение" - 7 обекта, в т.ч. **архитектурно - строителен** (6 броя) и **паметник на културата** (1 брой).

„II-ра група художествен" – 1 брой;

„III-та група художествен" – 3 броя;

Останалите 10 археологически обекти, на които не е определен статут и категория по реда на ЗПКМ, имат статут на културни ценности с категория „национално значение" до установяването им като такива по реда на този закон, съгласно разпоредбата на чл. 146, ал. 3 от ЗКН.(*таблица 3 от Приложение 4*)

Останалата част от архитектурно-строителните, художествени и исторически ценности не са категоризирани. (*таблици 4 и 5 от Приложение 4*)

Военните паметници и паметните плочи (10 броя) са декларирани исторически обекти, без определена категория.(*таблица 6 от Приложение 4*)

В общината няма селищни територии, обекти на парково и градинско изкуство, културен ландшафт или културен маршрут със статут по ЗКН.

11.2.2. АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

На територията на община Свищов са регистрирани 74 археологически обекта, като 1 е със световно значение, 48 от тях са с национално значение, а останалите 25 - с местно значение.

В графичната част, с номера, са означени всички археологически обекти, като са ползвани данните от „Археологическа карта на България" и от списъка на НИНИКН и допълнително доуточняване на местонахождението им с Марин Маринов, археолог в ИМ Свищов. В таблица 3 от Приложение 4 са изписани 80 обекта, но при идентификацията им по географски координати 6 от тях си съвпадат като местоположение и са отбелязани с един и

същ номер. Част от обектите са в други землища, което също е отбелязано в таблицата, със забележка в червено.

Преобладаващата част от археологическите ценности са разположени в неурбанизирана територия. В границите на населените места се намират шест археологически обекта.

Извън населените места най-голям е броят на надгробните могили и могилните некрополи . Съществен дял заемат и селища от различни исторически периоди.

Най-значителен археологически НКЦ на територията на общината е **Римски военен лагер и ранновизантийски град Нове**. Намира се на 3 км. източно от Свищов в посока Русе.

Лагерът има правоъгълна форма с размери 494 (485) на 365 м., което прави 18,03 (или 17, 7) хектара. Ограден е първоначално от землен вал и ровове. Валът, с ширина в основата 4 м., а на платформата 2 м. е изграден от кирпичи. В неговото тяло са разположени отстоящите на 41 м. една от друга дървени кули.

В навечерието на войните на император Траян с даките е завършена смяната на дървено-землените градежи с каменни. Следващи етапи в каменното строителство наблюдаваме след готските нашествия в средата на III в. и през IV-VI в. когато крепостта е разширена с още 10 ха на изток.

По време на разкопките са открити най-значимите каменни сгради на легионната крепост и късноантичния град.

Принципията (Щаб на легиона) се състои от монументална порта (droma), вътрешен двор (forum militaris), напречна сграда (basilica principiorum) и успоредна на нея редица от помещения, предназначени за административни и клубни цели. Там се намира и светилището на легионните знамена (aedes principiorum). Строена е в края на I нач. На II в. сл. Хр.

Северно от Принципията и виа принципалис са разположени жилищата на висшите офицери на легиона – трибуните. Изцяло е разкопано само едно от тях. То прилича на голяма градска вила, построена в типично военен стил, с почти еднакви по големина помещения, групирани около вътрешен двор. Някои от тях имат представителна функция, други работна, а останалите стопанска и хигиенна. Площта й е около 1600 м^2 . Първоначалния строеж е от края на I в. сл. Хр. и с редица промени съществува до началото на IV в., когато е затрупана и на нейно място е построена нова сграда с обществено предназначение. В края на V нач. на VI в. последователно върху нея се изграждат две базилики.

В последните години на I в. сл. Хр., в навечерието на войните на император Траян с даките, северно от жилищата на трибуните, след разрушаване на първата легионна баня е построена военна болница (valetudinarium). Външните й размери са 81, 90 х 72, 90 м. Планът е прост, но много функционален. Около голям вътрешен двор с портици са разположени два реда

помещения, разделени от общ коридор. В тях са настанявани от 4 до 6 пациенти, а възможният прием в болницата е около 300 души. Удобствата са допълнени от изградената в северозападния ъгъл тоалетна (latrina).

Почти в средата на двора се намира светилище на Асклепий и Хигия. Това е една от най-големите (6000 м^2) и запазени военни болници, разкрити на територията на Римската империя.

Западно от Принципията, под останките на внушителната епископска базилика е разкрита легионната баня от началото на II в. сл. Хр. Тя е снабдена с традиционните помещения за съблечане, топло, хладко и студено къпане, топли и студени басейни, площадка за упражнения (palestra) и собствено водоснабдяване (aqveduct).

Размерите (около 7000 м^2), архитектурния план и богатата украса на банята в Нове, превишаващи общоприетите стандарти за подобни легионни строежи, могат да се обяснят единствено с дарение от римския император Траян като благодарност към войниците на I-ви Италийски легион за тяхната доблест и смелост при покоряването на Дакия.

Извън легионната крепост, близо до нейната западна порта, се разкопава една типична като план градска вила. Дълго време тя е считана за резиденция (pretorium) на командира на легиона (legatus legionis). Откритите обаче напоследък надписи – военни, цивилни и религиозни, сочат, че това вероятно е било резиденция, но за временно пребиваващи в легиона високопоставени лица.

От времето, когато старата легионна крепост окончателно се превръща в ранновизантийски град (V-VIв.) разполагаме с епископски комплекс, състоящ се от голяма и малка базилика, резиденция на епископа с баня и приют за бедни и поклонници. Западно от входа набазиликата е разкрит много богат като архитектурна изразна форма баптистерий, свързан с покръстването на готите на Теодорих Велики, чиято столица е бил Нове в края на V в.

От 2010 год. Нове е обявен за археологически резерват. Със Заповед № РД-09-0180 от 02.06.2010 г. на Министъра на културата е одобрен Протокол от 26.02.2010 г. за определяне на граници и режими на **Римски военен лагер и ранновизантийски град Нове** (писмо № 5023 от 08.06.2010 г. на НИНКН).

Времето е пощадило и досега значителни останки от **средновековната крепост на Свищов**. Те се намират на самия връх на Чуката - висок хълм в града, със стръмни склонове, особено към Дунава. Пръв обръща внимание на свищовското „Кале“ Феликс Каниц, а по-късно го описва и К. Шкорпил.

Някои стени от крепостта сега са запазени на места до 7 м височина. Те очертават неправилен правоъгълник с още неизяснен план. При разкопки тук е открита зидана, първоначално засводена, щерна за събиране на вода. Въпреки че стените на крепостта са

продължавали в източна посока, където са напълно разрушени, тя е имала малки размери. Градежът на стените е от ломени камъни с грубо обработени лица, с нередова зидария и добре измазани фуги. Пълнежът на зидовете е от дребни камъни, залети обилно с хоросан. Той е бял, с едра баластра. В стените, чиято дебелина е различна — 1,60 и 2,60 м, личат леглата на греди, които на места все още са запазени. Надлъжните греди са скрити, а напречните излизат до лицата на зидовете.

През 1961 г. тук са били извършени сондажни археологически разкопки и установени два основни културни пласта. В горния освен строителни останки били намерени гюллета, глинени лули, битова керамика и други находки от османската епоха. Долният пласт съдържал кухненска и трапезна (със сграфито украса) керамика от Второто българско царство. Около крепостта и по целия хълм в различно време, освен битова керамика от Второто българско царство и от османското владичество, били намерени множество византийски монети от края на X в. до XIII в. и български монети от XIII—XIV в. Вероятно и двете стари църкви на Чуката, посветени на военните светци св. Димитър и св. Георги, водят началото си от Второто българско царство.

Тези археологически паметници и находки свидетелстват за възникването и непрекъснатото съществуване на средновековния Свищов от края на X в. и през следващите столетия. Някои изследвачи смятат, че още арабският географ от XII в. Идриси споменава Свищов. Според него „…от град Бидуни (Бъдин, Бдин) до град Субесткастро на изток има един ден и половина (път). Той е хубав, многолюден и цветущ град на реката (Дунав). От него до град Дирастра (Дръстър) на изток има един ден и половина (път)“. Според Б. Недков арабската форма Субесткастро отговаряла на гръцкото Свистокастрон, което пък съответствувало на българското Свищовград. Но друг автор изказва предположението, че преселници от град Систос на Галиполския полуостров са създали Свищов по времето на цар Калоян или още по-рано.

В изпълнение на Заповед № РД 19-411/15.07.1991 г., с протокол, одобрен от Министъра на културата, са определени границите на археологическия паметник – Зона А и Зона Б, които са нанесени в графичната част.

11.2.3. АРХИТЕКТУРНО-СТРОИТЕЛНИ И ХУДОЖЕСТВЕНИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ

Благодарение на търговията и занаятчийството още в края на 18 в. и началото на 19 в. външните черти на града се променят. Наред с характерните за турските градове ориенталски здания, забогателите търговци и занаятчии издигат масивни двукатни къщи, строят се църкви, чешми и др. През 19 в. градът наброява над 20 000 жители. Бързото разрастване на населението, развитието на занаятите в следствие на размяната в града и

бързото разширение на външнотърговските връзки налага откриването на нови, светски училища и стопански организации. Предприемчивите свищовски първенци успяват да привлекат в града видни просветители и книжовници като Неофит Бозвели, Емануил Васкидович, Христаки Павлович, Георги Владикин, Янко Мустаков, Тодор Хрулев, Стефан Попов и много други.

В Свищов отваря врати Първото българско светско училище на Ем. Васкидович в 1815 г. В 1873 г. Димитър Шишманов отваря Първото частно търговско училище, а през 1883 г. Никола Живков основава Първата забавачница за деца “Детска мъдрост”. В 1884 г. тук се открива и Първата държавна търговска гимназия. Пръв дарение за родния си град прави свищовецът Филип Сакелариевич още в 1812 г., примерът му е последван от десетки родолюбиви негови съграждани, сред чиито имена се открояват тези на Димитър Хадживасилев, с чието дарение през 1895 г. е построена новата сграда на Държавната търговска гимназия, Еленка и Кирил Аврамови, с чийто дарителски жест е построена сграда за читалище с театър. Видният търговец Димитър Апостолов Ценов, живеещ в Швейцария, е завещал цялото си състояние за построяване и поддържане на търговска академия от европейски тип, оформила бъдещия облик и дух на града.

На територията на община Свищов са запазени обекти от различни периоди, най-голяма част от тях са от епохата на българското Възраждане - жилищни и обществени сгради и културни обекти.

Общият брой на архитектурно-строителните недвижими културни ценности в община Свищов е 102 броя, от които два са групова недвижима културна ценност. Пет от архитектурно-строителните НКЦ са с национално значение , 28 са с местно значение (за 8 от тях това е предварителна категория), 10 са с категория „за сведение“ (за 7 от тях това е предварителна категория). От художествените културни ценности шест са с национално значение (2-предварителна категория), четири са III група (предв. категория) и един - II група (предв. категория). Останалите НКЦ са декларирани. От регистъра на недвижимите културни ценности са свалени тридесет и осем НКЦ, от тях 2 бр. с писмо № 4107/03.11.1981 г.; 4 бр. с писмо № 2345/19.05.1988 г.; 1 бр. с писмо № 4627/07.02.2005 г. и най-голям брой – 31 с писмо № 2477/08.09.2009 г.

Една част от НКЦ са жилищни сгради, немалка част са обществени сгради и църковни сгради и манастири. Голяма част от жилищните сгради – НКЦ са разположени в централната част на града, по главната улица „Цар Освободител“ и в района между Историческия музей, ОУ „Филип Сакелариевич“ и църквата „Св.Преображение Господне“.

- ✓ Жилищни сгради

В търсене на нещо по-различно е изграден интериорът на т.н. **Самоковлиева къща,**

бившият Дом на новороденото. Това, което е изложено в нея, стои свободно и естествено, нерамкирано от типичната експозиционна схема, характерна за обичайните музеи. Посетителят има усещането, че се е върнал стотина години назад във времето и се намира в типична свищовска къща. От вестибюла се влиза наляво в салон, обзаведен с лека виенска мебел, клавесин, сервизи, списания, албуми, ръкоделия. Следващата стая е оформена като трапезария. Мебелировката се състои от масивна маса и столове около нея (заедно с едно високо детско столче за хранене), бюфет с брилянтна изработка и помощни масички с изложени сервизи. Централното и най-голямо помещение на къщата е замислено като място, където стават по-официални по характер събирания, съпроводени освен всичко друго и от музикални изпълнения. Тук е изложен първият внесен в България домашен роял. Следващата стая, с представената типична за целта мебел, пресъздава обстановката на работен кабинет, чието наличие в една такава къща е въпрос на обществен авторитет, престиж и достойнство. Последната стая показва изгледа на спалня, характерна за търговското съсловие на града. Комплектът от мебели е докаран от Виена като подарък от Стефан Стамболов – министър-председател на България, за неговия приятел от Свищов, известен адвокат и народен представител Тодор Божинов. Усещането за автентичност се прокрадва неусетно от всяка изложена вещ, а очите не могат да се насладят на великолепно изрисуваните тавани. Всичко изложено в тази къща, строена през 1895 г., показва по особено ненатрапчив начин характерните особености на свищовския бит и култура, силно повлияни от културната столица на тогавашна Европа -Виена.

Къща-музей "Алеко Константинов"

Родната къща на бележития български писател, хуморист и фейлетонист Алеко Константинов е построена през 1861 г. от неговия баща - Иваница Хаджиконстантинов, търговец на зърнени храни и строителни материали, по виенски образец, а от 15 май 1926 г. е къща-музей. В нея е пресъздадена богатата и красива атмосфера, в която живее заможното семейство на Алеко - просторни стаи, виенски мебели, едно от първите пиана в България, купено от Иваница Хаджиконстантинов за неговите четири деца. Чрез изложените фотографии, книги и вещи се проследява живота и дейността на писателя.

Разкошна за времето си, къщата е била достойна за височайш гост като руския император Александър II в съдбоносната за българите 1877 г. В музея се съхраняват стъкленицата със сърцето на Алеко Константинов, дрехите, с които е бил по време на убийството и една от пушките на убийците му, които напомнят за подлостта и жестокостта срещу една достойна и прекрасна личност, пред която се прекланя целия български народ.

Етнографският музей в град Свищов се помещава в една от най-старите къщи в Свищов – **Сладкарова къща**. Сградата е била построена през 1800 година и грабва вниманието с

внушителния си външен вид, приличащ на малка крепост. Къщата е в нехарактерен за региона балкански стил. Тя е построена от Г. Сладкаров, по образец на планинските къщи в село Арбанаси, откъдето Сладкаров се е преселил в Свищов. Тя грабва погледа с внушителния си външен вид, приличаща на малка крепост. Състои се от приземие, което е било цялото изба и етаж с жилищна част, изолирана от стопанската част. Външните стени са зидани от грубо обработен камък. Единственият декоративен елемент по фасадите е малкия еркер на дългата улична фасада. Този еркер заедно с чардака, опасващ северната част на къщата, са били любимо място за посрещане на гости.

Къщата е е известна още с факта, че това е първият български дом, който император Александър II посещава, след освобождението на града на 27 юни 1877г по време на Руско-турската война.

Етнографската експозиция в къщата е създадена 1982 година. Интерес представлява и възстановката на стая от началото на XXв. Мебелите и обзавеждането в нея са дарени от местните родолюбци семейство Патлови, които ги завещават на музея.

- ✓ Обществени сгради

Сграда ПБНЧ "Еленка и Кирил Д. Аврамови 1856"

Основано е на 30 януари 1856 г. от свищовци, които "воспалени от родолюбието си определиха по възможности да пожертвува всякий от едного дара, от когото Бог им подарил, за да поставят едно българско читалище с библиотека и музеом..." Около 1866 г. Николай Павлович прави първия опит за музейна експозиция - обогатява нумизматичната сбирка на читалището като подрежда монетите в специално доставен за целта стъклен шкаф, а на стената до него качва увеличени образци на 10-те български монети, публикувани от Раковски през 1860 г.

През 1904 г. Кирил Д. Аврамов прави щедър жест и дарява на Свищовската община 200 000 златни лева за построяване на сграда за театър и читалище. Тя е построена в периода 1904 г. - 1908 г. по проект на австрийския архитект Паул Бранг.

Рождената дата на читалището е рождена и за първата Обществена библиотека в България. Ядрото й е съставено от дарените 800 книги от Емануил Васкидович. Още през първата година от създаването си, библиотеката събира 2000 тома, а по-късно са набавени почти всички заглавия от предосвобожденското книгоиздаване. Особен интерес представляват съхранените 12 славянски ръкописа и още толкова старопечатни книги от XVI, XVII и XVIII век, дарените от родолюбивия свищовец Любен Янков, живеещ в САЩ, книги, сред които "Ад" на Данте Алигиери, издание на "Ню Йорк касел" с кожена подвързия, 18 каратово златно покритие на корицата и книжното тяло, чиито илюстрации са гравюри, изработени от Густав Дюре, и седемтомно пълно имперско издание на Уилям Шекспир, копие от началото

на XIX век на оригинала от 1623 г. Подвързиите са кожени, също с 18 каратово златно покритие на книжното тяло и корицата, а илюстрациите са гравюри от известни художници, библиофилско издание в ограничен брой и много други.

През 1870 г. се поставя началото на Драматичния театър при читалището, което продължава творческата си дейност и днес. Художникът Николай Павлович се проявява тук като сценограф. Той е първият български театрален художник с академично образование. За любителската сцена създава завеса - изписана лира, универсални декори, както и специална декорация за постановката "Многострадална Геновева" /1870г./.

Сграда Ректорат на Стопанска академия "Димитър Апостолов Ценов"

Сградата на Академията е построена с помощта на дарените от Димитър Апостолов Ценов 4 250 000 златни лева по проект на архитектите Д. Цолов и Ив. Васильов. Това дарение е второто по големина в България след щедрия жест на братята Евлоги и Христо Георгиеви за построяването на Софийския университет. На 8 ноември 1936 г. Висшето търговско училище е открито тържествено от Негово Величество цар Борис III. През 1940 г.

Александър Божинов /родоначалник на българската карикатура/ изрисува фоайето му. След своето откриване през 1936 година свищовската Алма Матер е дала на България над 140 000 възпитаници.

Археологическа експозиция

Помещава се в една от големите къщи от Възраждането в Свищов, построена от Димитър Начович в първата половина на XIX век. На 30 януари 1856 г. в нея Димитър Начович, заедно с неколцина будни свищовски първенци поставят началото на Първото българско читалище с музей.

В тази експозиция са представени археологически материали, разкриващи живота в римския военен лагер и ранновизантийския град Нове. Предложените реконструкции на военния лагер, на най-важните военни и цивилни сгради и изложените находки позволяват да се надникне във всекидневния живот през тази епоха. Показани са колекции от глинени и стъклени съдове, бронзова пластика, монети, бронзови и сребърни украшения, архитектурни детайли, надписи, мраморни скулптори. Показани са главите на статуи на императорите Каракала и Максимин Трак, както и главата на Зевс. Заедно с изложените глави на бронзови статуи, тези екпонати са уникати.

Кулата на градския часовник

Изградена е в началото на търговската улица от майстор Богдан по времето на султан Мустафа III през 1763 г. за нуждите на свищовския еснаф. С надпис на арабски език върху две мраморни плочи се дават данни за нейния строеж.

Кулата се състои от главен корпус и двукатна дървена надстройка. Корпусът е пресечена

пирамида с квадратна основа. Цялото тяло е изградено от камък с обработено лице на варо-пясъчен разтвор. През 1890 г. е поставен нов часовников механизъм, изработен в Австрия.

✓ Религиозни обекти

В община Свищов със статут са 18 броя действащи религиозни сгради. Недвижими културни ценности от тази група са разположени както в общинския център, така и в другите населени места. Сред тях следва да бъдат изтъкнати:

Църква "Св. Димитър"

Най-старият и напълно запазен архитектурен паметник в града, строен вероятно в края на XV - началото на XVI век, представлява еднокорабна постройка с една полукръгла отвън и отвътре апсида, която обхваща почти цялата ширина на наоса. В църквата се съхранява дървен кръст с рядка художествена резбарска изработка. Върху сребърната му дръжка се чете надпис на църковно-славянски език с името на Йоан Матей - влашки воевода, и годината 1642 г. В двора на църквата е била разположена малка сграда - Килийното училище - обикновена асиметрична къща с отворен чардак, от която са се запазили част от стените. На 50 - 60 метра южно от този храм се намират останките на друг храм - "Свети Георги", строен в края на IX - началото на X век. От него до днес са оцелели само основите на абсидата и част от основите на северната и южна стена.

Манастир "Св.Св. Петър и Павел"

От него е запазена само църквата, строена през 1644 г., според надписа във вътрешността й, от майсторите Станко и Стойо. При ремонт през 1923 г. са разкрити стенописи, между които ясно личат образите на Матей Бесараб и жена му Елена. Църквата е вкопана в земята - цялата и южна страна е в изкоп, а характера на терена е наложил дворът на църквата да се развие на север, което противоречи на традицията. Това обстоятелство е наложило по северната страна да се развие навес, покрит от продължения северен скат на църковния покрив. Навесът е отворен и свързан с двора, а от двете му тесни страни е затворен с по-късно пристрояване.

Изключителен интерес представляват стенописите от средата на XVII век, които след реставрацията поразяват с автентичната си свежест и колорит, и са едни от малкото запазени в България от това време.

В началото на XIX век тук е монашествал Неофит Бозвели. В двора на манастира се намират гробовете на Дамаскин Габровски - събрат на Паисий Хилендарски, който в 1771 г. е измъчван и обесен от турците; на дарителя на Стопанската академия - Димитър Апостолов Ценов и на дарителите на свищовското читалище - Еленка и Кирил Д. Аврамови.

Храм "Св. Преображение"

Това е трикорабна псевдобазилика, построена през 1836 г. Дървеният материал, използван

при нейния строеж, е подарък от сръбския княз Милош Обренович. Иконостасът на олтара е образец на резбарското изкуство и паметник от национално значение. В храма се съхраняват среброковани икони на Стоян Куюмджи от град Велес. През 1868 г. тук запява първия български певчески хор, под ръководството на Янко Мустаков.

Манастир "Успение Богородично"

Намира се на 3 км югоизточно от града сред живописна местност. Старо предание разказва, че виден грък, изселен от Цариград, заживял в Свищов, като обикалял често околността на града, харесал гористата долина и решил да издигне църква със свои средства. Храмът към манастира е възобновен в края на XVI - началото на XVII век. През 1904 г. е построена сегашната църква с купол и камбанария.

Катедрален храм "Св.Троица"

В най-високата точка на града за XIX век се извисява величествен трикорабен четирикуполен храм с камбанария - кула над предверието. Построен е от известния български майстор Кольо Фичето и е осветен с тържествена служба на 19 септември 1867 г. За да оживи и направи приветливо грамадното тяло на храма, майсторът въвежда ритмично вертикално членение на фасадите чрез стройни полуколонки, свързани с фриз от малки слети арки, а всяка острота смекчава с леко извити и вълнообразни форми и очертания. Плавно движещият се корниз се явява като логичен обединяващ завършек на цялата фасадна композиция. Тук за първи път Кольо Фичето нарушава строителния канон, изискващ към източната фасада да се прилепи малкото тяло на абсидата и превръща цялата източна фасада в огромна апсида с огъната вълнообразна форма, органически свързана с тялото на църквата и в хармония с общата архитектурна композиция.

Във вътрешното пространство стройни колони с опростени капители, върху които стъпват арки и висящи куполи са облени от светлина и пространството се възприема цялостно с подчертана монументалност и жизненост.

Иконостасът на храма е изработен от известния майстор Антон Пешев - Дебралията в периода 1870 - 1872 г. Множеството от икони в храма са дело на именития български художник и иконописец от Свищов Николай Павлович. Неговият начин на изобразяване е нов, смел, реалистичен по своята изява с характерно образен психологизъм.

В храма са служили при посещение в Свищов първият български екзарх Антим I /1872 г./, през същата година - първият търновски митрополит Иларион Макариополски, в 1889 г. епархийският архиерей митрополит Климент /Васил Друмев/. На 28 юни 1877 г. руският император Александър II присъства на отслужването на първия молебен за преуспяване на руското оръжие в предстоящите битки. Негов дар са шестте камбани, монтирани на построената в периода 1883 - 1886 г. камбанария, дело на майстор Генчо Новаков. Храмът и

неговия иконостас са обявени за паметници на културата с национално значение.

Храм "Св. Св. Кирил и Методий"

Построен е през 1874 г. и въпреки това трудно може да се отнесе като паметник от тази епоха. По-скоро църквата принадлежи към следосвобожденския период на архитектурата в страната. Нейната вътрешно-пространствена моделировка със силна тенденция към централна постройка, както и нейното външно фасадно и силуетно оформяне дава право да се разглежда повече като строеж на едно преходно време между късното Възраждане и следосвобожденския период. Осветена е от първия търновски митрополит Иларион Макариополски на 4 ноември 1874 г.

Храмът е построен със средства, завещани от Ангел Балабанов, свищовец, живял в Букурещ, Румъния. През 1872 г. той завещава 1000 австрийски жълтици за построяване на църква в двора на родния му дом. След смъртта на Ангел Балабанов, костите му са пренесени от Букурещ в Свищов през 1890 г. и са поставени в специална гробница в църковния двор.

Храм "Св. пророк Илия"

Храмът е построен през 1835 година. Масивните зидове и характерните сводове на храма издават стара архитектура, при което е постигната отлична акустика.

- ✓ Групови недвижими културни ценности

В град Свищов са декларирани две групови недвижими културни ценности – Историческа зона „Традиционен център гр.Свищов“ и Ансамбъл „Алеко Константинов“, като с Протокол № 26/25.08.2009 г. от заседание на Експертния съвет на НИОНКЦ (сега НИНКН) са определени границите и териториалния им обхват, както и предписания за опазването им. В графичната част са нанесени границите, съгласно предоставеното от НИНКН графично приложение.

11.2.4. ИСТОРИЧЕСКИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ

Историческите недвижими културни ценности в община Свищов са общо 20 на брой, като девет от тях са извън град Свищов – в селата Вардим-1, Горна Студена-5, Драгомирово-1, Овча могила-1 и с.Хаджидимитрово-1. В приложената таблица 5 от Приложение 4, НКЦ под № 14 и № 15 от списъка на НИНКН касаят една и съща сграда, в която се помещава филиал на историческия музей – Свищов и са отбелязани с общ № в ОУПО, а къщата на братя Събеви (№ 18 от списъка на НИНКН) е съборена, но няма данни за сваляне от регистъра. Седем от НКЦ са с национално значение, осемнадесет (вкл.съборената сграда) са с местно значение, а два са декларирани.

11.2.5.ВЪЗПОМЕНАТЕЛНИ ЗНАЦИ, ИЗДИГНАТИ ПО ПОВОД УЧАСТИЕТО НА БЪЛГАРИЯ ВЪВ ВОЙНИТЕ ОТ 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 Г.

Съгласно писмо № 4349/04.12.1992 г. на НИПК и §12, ал. 1 от ЗКН, като декларирани

обекти на НКН (исторически) са включени и възпоменателните знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 г.

Най-запомнящите се и трайно свързани със специфичния облик на Свищов са паметниците:

Паметникът на свободата

В непосредствена близост до Катедралния храм "Св. Троица" се издига Паметникът на Свободата. През 1889 г. будни свищовски граждани създават Комитет за овековечаване паметта на свищовските борци, участници в национално- освободителните борби, като канят Стефан Стамболов за почетен председател. На 2 февруари 1912 г. е обявен конкурс за изработване на фигурите. Като най-сполучлив журито определя проекта на Марин Василев. Паметникът е завършен през 1934 г. с доброволни помощи и е открит официално на 7 октомври същата година.

Исторически парк "Паметниците"

С това название е известна местността Текир дере, намираща се на 5 км източно от Свищов. На това място е извършен десантът на руските войски в нощта на 26 срещу 27 юни 1877 г., оттук започва техния освободителен поход. В тази местност се издигат белокаменни обелиски в памет на загиналите руски войници в битката за освобождаването на град Свищов. Местността е превърната в парк на Освободителите. През 1977 г. тук е построен музей "Преминаване на руските войски-1877".

11.2.6.ДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Движими културни ценности са всички материални културни ценности, включително и под вода, които не са закрепени трайно към земята и чиято значимост не се променя в зависимост от местонахождението им.

Класификацията на движимите културни ценности се извършва въз основа на:

- принадлежност към определен исторически период - **праисторически, антични, средновековни, възрожденски, от ново и най-ново време**;
- научната и културната област, към която се отнасят:

1. **археологически**: движими вещи, открити в земята, на повърхността ѝ или под водата и свидетелстващи за епохи и цивилизации, които са обект на археологията;
2. **етнографски**: движими вещи, които са свидетелства за начина на живот и работа, традициите, обичаите, обредите, вярванията и занаятите и дават възможност да се проучат етническите характеристики и промените в материалната и нематериалната култура;
3. **исторически**: движими вещи, свързани с исторически събития и с живота и дейността на изтъкнати личности;
4. **художествени**: произведения на изобразителните изкуства във всичките им техники и

разновидности, включително образци на филателията;

5. **природни**: образци от флората, фауната, палеонтоложки и минерални образувания;
6. **технически**: произведения на техническата култура;
7. **архивни**: документи с културно и научно значение, независимо от времето, мястото, носителя и техниката на създаването им;
8. **книжовни**: ръкописни културни ценности до края на 18. век, старопечатни редки и ценни издания, които притежават научна, културна, полиграфическа или библиографска стойност;
9. **литературни**: документални и веществени културни ценности, свързани с цялостната история на литературата.

Музейното дело в град Свищов започва през 1856 г. и е свързано с учредяването на местното читалище. Музеят към читалището съществува до 1877 г., когато опустошението на войната води до разпиляване на ценностите, събрани в него. Съвременният музей и приемник на създадената през 1926 г. Къща музей "Алеко Константинов" в родния дом на писателя. Към момента Музеят е общинска културна организация, която обгрижва седем обекта и осъществява пълноценна дейност, свързана с опазването на движимото културно наследство в града и прилежащата му община. Един от най-атрактивните мемориални музеи в страната - Къща музей "Алеко Константинов" привлича както туристи, така и граждани на Свищов с достолепието на своите подредби и със спомена за забележителния си обитател. Археологическата експозиция е разположена в къщата на бележития свищовлия Димитър Начович и е тематична; посветена е на римския военен лагер и ранновизантийски град Нове. Самият археологически обект Нове е експониран на място и също е обгрижван от Исторически музей Свищов. Античният лагер/град е включен в списъка на археологическите резервати през 2010 г. Музеят поддържа две етнографски експозиции и два обекта, свързани с Руско-турската война от 1877/78 г. Развива научна и популяризаторска дейност.

Етнографската експозиция отваря врати през есента на 1982 г. Разположена в уникална за града Арбанашки тип къща, строена в началото на XIX в., тя онагледява сполучливо търговския подем на Свищов през епохата на Възраждането. В отделни зали са показани всекидневни и празнични народни носии, произведения на златарството и църковна утвар, атмосферата на селския и градски бит.

Художествената галерия " Николай Павлович " е създадена през 1967 г. , като художествена сбирка към Градския музей. През 1988 г. е утвърдена като самостоятелна художествена галерия , носеща името на възрожденския художник Николай Павлович. Галерията притежава на 5300 творби на български и чужди автори - Николай Павлович , Александър Божинов , Никола Танев , Владимир Димитров - Майстора , Стоян Венев, Дечко

Узунов , Бинка Златарева , Рудорф Фиала и мн. др.

На 30 януари 1856 година в Свищов е открито **първото българско читалище**.По този начин се поставя начало на читалищната дейност в България. Читалището е учредено в дома на възрожденеца Димитър Начович. Другите учредители са учителите Емануил Васкидович и Георги Владикин и търговецът Христаки Филчов. Наред с инициаторите, на събранието присъстват още около 40 разпалени родолюбци. На самобитното и уникално читалищно дело те завещават не само духовните си и нравствени сили, но и щедри парични дарения в името на благородното начинание.

Основателите определят следната програма на читалището:

Да се създаде градска библиотека;

Да се събират стари ръкописи на пергамент и хартия;

Да се подкрепят способни младежи да добият по-високо образование в чужбина;

Да се подпомагат български книжовници да печатат свои трудове и преводи.

Днешното читалище „Еленка и Кирил Аврамови“ е и първото, в което се създава музейна сбирка, отново през 1856 г. Днес **библиотеката** при читалището е един от символите на гр. Свищов. Със своя над 101-хиляден фонд тя е част от културната памет на града. Гордост за библиотеката е книжното богатство, което се съхранява в нея. В книгохранилището й се пазят **12 ръкописа и над 600 старопечатни книги**. През годините фондът на библиотеката се обогатява с уникални старославянски печатни книги и ръкописи, откриват се широки простори за една просветна, благотворителна, библиотечна, театрална и стопанска дейност, продължила години наред и намерила приемници в лицето на новосъздадените в града “ученолюбиви дружества”. Един от председателите на читалището съобщава, че то е притежавало около тридесет пергамента книги и други петдесет ръкописа, а също така и няколко стари български монети. Повечето от тях не са запазени. Днес се съхраняват десетина славянски ръкописи и още толкова старопечатни книги, които имат богослужебно предназначение. Това са евангелия, псалтири, требници, триоди и т.н.

Академичната библиотека е сред най-старите и богати научни библиотеки в страната. Тя е създадена през 1936 год., едновременно с откриването на Висшето училище и носи името на известния учен-библиограф академик Никола Михов.

Основа на библиотечния фонд е личната библиотека на дарителя Димитър Апостолов Ценов, която съдържа около 400 тома книги от различните отдели на знанието. По инициатива на първия ректор на Академията проф. Димитър Бъров и на проф. Тодор Владигеров се вземат мерки за изграждането на истинска научна библиотека, отговаряща на изискванията за творческа работа.

Това именно свързва академичната библиотека с името на най-големия български

библиограф, който разработва и осъществява своя "план-скица" за изграждането на библиотеката, използвайки за начинанието си и помощта на своя ученик проф. Тодор Боров. Под вещото ръководство и указания на академик Никола Михов са набавени много книги по икономика на български, френски, немски, английски и руски езици, както и почти всички по-известни европейски справочници и енциклопедии.

11.2.7. НЕМАТЕРИАЛНО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

Съгласно Закона за културното наследство, чл. 42. (1) Нематериално културно наследство са:

1.устни традиции и форми на изразяване, включително и езикът като носител на нематериално културно наследство;

2. художествено-изпълнителско изкуство;

3. социални обичаи, обреди и празненства;

4. знания и обичаи, които се отнасят до природата и вселената;

5. знания и умения, свързани с традиционните занаяти.

Културата и изкуството са непреходен символ за възрожденското първенство на град Свищов. Международната фондация "Алеко Константинов" е традиционният организатор на **сатиричния литературен конкурс "Алеко"**, в който участват творци от всички балкански страни. Фондацията има определен принос за развитие на българската култура и за международния интерес към нея. Всяка година в община Свищов се провеждат традиционни културни събития, в които участие вземат редица културни деятели и творци от града и страната.

Както днес, така и в миналото съдбата на **театъра** е неразривно свързана с читалището. То е давало сцената, салона, а също и любителските трупи, подготвяли представленията. Читалището в Свищов е мястото, където започва и се развива театралната дейност. Епизодични театрални прояви е имало и преди 1870г., но те не са оставили трайни следи. Началото на истински, редовни и запомнящи се театрални спектакли поставя Димитър Шишманов. Първото театрално представление в Свищов се състояло на 1 февруари 1870г. Представлението било подготвено от Д.Шишманов; декорите направил Николай Павлович / син на Христаки Павлович/. Изборът за първото театрално представление бил на известната в онези времена "Многострадална Геновева". След това били представени пиесите:

"Запреният", "Сиромашия и честност", "Пияницата", "Злощастна фамилия", "Лукреция Борджия", "Ромео и Жулиета", "Райна Княгиня" и други, някои от които били побългарени от Шишманов. По броя на играните пиеси и по сполучливата сценична реализация на пиесите свищовският читалищен театър заема едно от първите места в страната преди Освобождението. Представленията били подготвяни от 27 актьори, като в едно от тях участие взели и ученици от IV клас. През първата половина на 1870г. в Свищов се основава

и театрално дружество, което давало представления и в долната махала, в голямата стая на долния етаж на Петропавловското училище. През същата година в града съществувало и "детско" театрално дружество. Освен двете театрални помещения, танци и увеселения се правели около 1865г. в някои частни къщи в Свищов. Представления се правели и в девическото училище "Съгласие" и в Св. Николското училище. Когато през 1881г. в градската градина се построило специално помещение за свиканото тогава Велико Народно Събрание, по-късно тази сграда послужила за театър и градско казино. Днес на мястото на помещението, където заседавало Великото Народно Събрание се намира монументалната сграда на читалището, със специален театрален салон. Там са давани и продължават да се организират много представления, концерти, утра, балове и др., както от местни любители, така и от гостуващи трупи. През 1862 г. В Свищов пристига Янко Мустаков от гр. Трявна, приел поканата на гражданите на Свищов да стане учител, започва работа като такъв в средната махала, едновременно с това е и черковен певец в църквата "Св. Димитрий". Той имал твърде голямо влечение към по-висока музикална култура. Ярките му музикални способности били веднага високо оценени. След като получава квалифицирано музикално образование в Букурещката консерватория, той отново поема учителското поприще в Свищов. Както всички учители от онази епоха Мустаков не се ограничава само с педагогическата си работа в училище, но активно участва и в извънучилищната културна дейност - предимно в читалището. В историята на нашата култура Янко Мустаков остава като създател на **първия певчески хор** - 1868 г. Първоначално хорът започва да пее на два гласа /две партии/ в църквата "Св.Преображение". Две години по-късно събира и оркестър, състоящ се от няколко цигулки, няколко китари и виолончело. На 27 декември 1871 г. певческия хор започнал да прави представления в салона на читалището. През 1874 г. оркестърът свирел по време на антрактите на театралните представления, при спусната завеса.

В настоящия момент свищовското читалище е представено от различни състави и формации:

- Първа обществена библиотека
- Първи български хор "Янко Мустаков"
- Детско-юношески танцов ансамбъл Дунавска младост / създаден 1984 г./
- Драматичен театър
- Кафе-театър
- Вокална група
- Школа по изкуствата - в нея се обучават деца в класовете по пиано, акордеон, китара, електронни инструменти и балет- класически, хип-хоп; пантомима
- Детски мажоретен състав

В две от избите на къщата, в която се помещава етнографската експозиция е отделено специално внимание на **производството на вино и рибарството** - два занаята твърде характерни за Свищов. Те са богато илюстрирани както със специфични и оригинални вещи и пособия, така и с много макети.

През 2012 г. в частта на регистъра за нематериалното културно наследство "Регионални листи" е вписано елементи от сферите на нематериалното културно наследство, характерни за съответната област, обект на закрила от държавата.

Област Велико Търново

Сфера на НКН: Традиционни празници и обреди

Кандидатура: „Бъдни вечер и Коледа"

Институция: НЧ „Заря-1898", с. Хаджи Димитрово, общ. Свищов

Индивидуален/групов носител: Група за автентичен фолклор и мъжка коледарска група при Народно читалище „Заря-1898"

Нематериалното наследство допълва ресурса на общината за развитие на конкурентен и многообразен алтернативен туризъм.От 2008 г. Свищов е домакин на изключително събитие, свързано с алтернативния туризъм - Фестивалът на античното наследство „Орел на Дунава". Той е първия по рода си в страната ни и се организира от Общината, съвместно със СНЦ "Съвет по туризъм - Свищов". Традиционно участват няколкостотин реенактори (възстановчици, реконструктори) от Италия, Полша, Румъния и България , които възстановят бита, войнските умения и културата на Великата Римска Империя.

В програмата на фестивала са включени:

Гладиаторски игри; Надбягвания с колесници; Традиционен Римски Пазар; Традиционни римски банкети; Театрални постановки и танци; Пазар на роби; Триумфални маршове; Музикални спектакли на фона на факли; Възстановяване на антични римски обичаи; Културни мероприятия и археологически конгреси; Изложения на римски оръжия и предмети. Фестивалът се посещава от множество български и чуждестранни туристи. Провежда се всяка година в края на май - началото на юни.

Ежегодно в културния календар на общината присъстват разнообразни събития в различните области на културата:

МЕЖДУНАРОДЕН КОНКУРС ЗА КЪС ХУМОРИСТИЧЕН РАЗКАЗ „АЛЕКО" в рамките на традиционните Алекови дни през януари;

ХОРОВИ ПРАЗНИЦИ „ЯНКО МУСТАКОВ", посветени на поредната годишнина от основаването на ПБХ „Янко Мустаков";

ФЕСТИВАЛ НА АНТИЧНОТО НАСЛЕДСТВО „ОРЕЛ НА ДУНАВ". Това е единственият в България реенактмънт фестивал, който пресъздава античната история - бита, културата и

военните сблъсъци между имперски Рим и племената на траки, даки, готи;

ТРАДИЦИОННИ АЛЕКОВИ ДНИ през януари, посветени на поредната годишнина от рождението на големия български писател и общественик.В рамките на Алековите дни (12 и 13 януари) се организират различни изяви: театрални представления и музикални програми с участието на местни или гостуващи артисти, групи и формации; литературни четения; премиери на книги; срещи с творци; прожекции на филми и други;

НАЦИОНАЛЕН ФЕСТИВАЛ НА ЛЮБИТЕЛСКИТЕ КАМЕРНИ И КАФЕ-ТЕАТРИ

Фестивалът има за цел повишаване на художественото равнище на любителското театрално творчество, предоставяне на сцена за изява, установяване на контакти, задоволяване на потребностите на обществото от общуване със сценичното изкуство;

НАЦИОНАЛЕН ФОЛКЛОРЕН СЪБОР НА КАТОЛИЧЕСКИТЕ ОБЩНОСТИ В БЪЛГАРИЯ, чийто организатор и домакин е село Ореш.Провеждането на събора има за цел да затвърди и разнообрази духовния живот в с. Ореш; да съхрани уникалния местен фолклор, наблягайки на работата с децата. В тази връзка е разширена дейността на танцовия състав към читалището и е сформиран втори такъв, създадена е детска група за автентични местни обичаи - преденки, шевенки, просатори, разкриващи живота и традициите на българските католически семейства в с. Ореш.

НАЦИОНАЛЕН КУЛИНАРЕН ФЕСТИВАЛ „ПЪСТРА ТРАПЕЗА НА ГОСТИ НА МОЯ ГРАД СВИЩОВ" с участието на самодейци от читалищата в общината;

НАЦИОНАЛЕН ФЕСТИВАЛ НА СТАРАТА ГРАДСКА ПЕСЕН.

ФЕСТИВАЛ ЗА ДЕТСКИ И МЛАДЕЖКИ ФОЛКЛОР „С ПЕСНИ И ТАНЦИ В ОВЧА МОГИЛА".

МАЙСКИ ПРАЗНИЦИ НА БЪЛГАРСКАТА ПРОСВЕТА И КУЛТУРА

Празниците, посветени на най-светлия ден в българската история, са наситени с тържествени събрания-концерти на учебните и детските заведения в града и общината, тематични изложби, срещи с поети и писатели, театрални постановки и др.

ТЕАТРАЛНА СЦЕНА "МАЛКИЯТ ПРИНЦ"

По своя характер "Малкият принц" изпълнява ролята на преглед на ученическата театрална самодейност на територията на община Свищов. Организира се от Първо българско народно читалище "Еленка и Кирил Д. Аврамови 1856" със съдействието на Община Свищов. Провежда се всяка година в навечерието на 24 май.

МЕЖДУНАРОДНО БИЕНАЛЕ ЗА ДЕТСКА РИСУНКА

Международното биенале за детска рисунка се провежда от 1999 г. и първоначално има статут на ежегоден конкурс. Първото му издание под формата на биенале датира от пролетта

(м. май) на 2005 г. Организатори са Община Свищов и Художествена галерия "Николай Павлович". То е с периодичност всяка нечетна година.

ПРОЛЕТНИ ПРАЗНИЦИ "НА ГОСТИ ПО ВЕЛИКДЕН"

Пролетните тържества, обединени под името "На гости по Великден" са посветени на големите християнски празници Лазаровден, Цветница и Великден. В продължение на две седмици преди Възкресение Христово Община Свищов организира богата и разнообразна културна програма. Гражданите и гостите на града имат възможност да посетят изложби на украсени яйца - рисувани или апликирани, на козунаци и обредни хлябове, на българска шевица или на други образци родното майсторство и занаятчийство, на картини и фотографии, на художествена и научнопопулярна литература.

СВИЩОВ - ПЪРВИЯТ ОСВОБОДЕН ГРАД ОТ ТУРСКО РОБСТВО

Свищовци с право се гордеят с миналото на своя град, защото с него са свързани събития, положили началото и определили много от насоките в стопанското и културно развитие на България.Всяка година на 27 юни Свищов тържествено отбелязва поредната годишнина от Освобождението на града и от учредяването на Първата гражданска администрация.

НАЦИОНАЛЕН ФОЛКЛОРЕН ФЕСТИВАЛ „ФОЛКЛОРЕН ИЗВОР", В С. ЦАРЕВЕЦ

Националният фолклорен фестивал "Фолклорен извор" има за цел да съхранява, популяризира и развива народното песенно и танцувално творчество на България. Представяне пъстротата на българското фолклорно изкуство. Насърчаване приемствеността на младото поколение и приобщаване на различните социални и възрастови групи от населението към активно общуване с фолклора.

ПРАЗНИЦИ НА ГРАДА "СВИЩОВСКИ ЛОЗНИЦИ"

Началото им е поставено през 1936 г.

По решение на Общинския съвет от 1992 г. празниците се провеждат в почивните дни от последната седмица на м. септември. След 1992 г. празниците се характеризират със следните основни моменти: изпълнени са предимно с културно съдържание, но съществен елемент от тях е и търговията; ориентирани са към съхраняване и продължаване на традицията; адресирани са към всички възрастови и социални среди; в тях участват както местни, така и гостуващи творци, изпълнители, състави, групи.

Съществен елемент от „Свищовските лозници" е Празникът на виното, провеждан в последния, трети ден. Акцентът е поставен върху фолклорните елементи, дегустацията на домашно червено вино и награждаването на отличените производители.

През 1995 г. се поставя началото на поетичен конкурс "Свищовски лозници", резултатите от който се отчитат по време на празниците.

НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС ЗА МЛАДИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ НА ПОПУЛЯРНА ПЕСЕН

"ЗВЕЗДИЦИ ЗА ЛОРА"

Конкурсът е посветен на Лора Николова - загинала в р. Лим, Сърбия/Черна гора, на 4 април 2004 г., една от обещаващите млади изпълнителки на Школата за поп- и рок- изпълнители Клуб "Естрада", гр. Свищов. Организатор на музикалния форум е Фондация "Ангели от Лим", с подкрепата на Община Свищов и Първо българско народно читалище "Еленка и Кирил Д. Аврамови 1856". С неговото провеждане организаторите си поставиха за цел да продължат мечтата на Лора и да дадат възможност на деца от цяла България всяка година (м. април) да показват таланта си пред компетентно жури.

11.3. СТЕПЕН НА ПРОУЧЕНОСТ, СЪСТОЯНИЕ, КОНСЕРВАЦИОННО-РЕСТАВРАЦИОННИ РАБОТИ, СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА НЕДВИЖИМОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО

11.3.1. АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Обявяването на археологическите недвижими културни ценности е направено основно с ПМС № 1711/22.10.1962 г. Преди това (1955 -1956 г.) са обявени два обекта, в периода 1968 - 1971 г. – 5 обекта и през 1985 г.- един. Останалите археологически обекти, съгласно Закона за културното наследство, чл. 146. (3) имат статут на културни ценности с категория съответно национално значение или национално богатство до установяването им като такива по реда на този закон.

Засвидетелстване на археологически обекти на територията на общината (Калето) започва още през XIX век от Феликс Каниц. Описания дава и К.Шкорпил.

Системното археологическо проучване на Нове започва през 1960 г. от екипи на Археологическия институт с музей при Българска академия на науките и Варшавския университет (Полша). От 1970 г. към тях се присъединява и експедиция от университета в Познан (Полша). В разкопките участват и представители на музеите в Свищов и Велико Търново. Проучвания и разкопки се отганизират ежегодно.

Освен Нове и свързаните с него обекти, като археологическа ценност с експозиционни качества може да бъде посочена **Късноантичната и средновековна крепост в местността Чуката/Калето.** Намира се в границите на град Свищов, с добра достъпност. Извършвани са археологически проучвания през 60-те и 90-те години на XX в. (В. Вълов, И. Василчин, П. Доневски). Посетена е при обходи през м. май 2014 г. от екип на НАИМ-БАН.

Може да се предполага експозиционен потенциал и на други обекти от археологическото наследство, което подлежи на потвърждаване с бъдещи археологически проучвания.

Само за осем от археологическите ценности в общината не са определени режими за опазване по смисъла на чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от ЗКН.

На територията на общината не са правени системни издирвания на археологически обекти, което значително би обогатило познанията за археологическото наследство. Такива

изследвания могат да бъдат възложени от община Свищов с цел оценка на потенциала на всеки археологически обект, опазване и възможности за социализация.

11.3.2. ГРАДСКО КУЛТУРНО И ХУДОЖЕСТВЕНО НАСЛЕДСТВО

Оценката на научната и културната стойност на наследството, както и обществения интерес, са наложили първоначалното поставяне на най-изявените ценности под юридическа защита още през 1927 г. като народна старина. В периода 1968-1981 г. са декларирани основната част от архитектурно-строителните и художествени НКЦ. Последващи актуализации са извършени през 1988 и 2009 г. От Регистъра на НИПК са свалени 1 НКЦ през 1981 г.; 4-през 1988 г., една-през 2005 г. и най-голям брой сгради, главно къщи, разположени в гр. Свищов, са свалени през 2009 г.

С Протокол от 07 и 08.08.1991 г. на комисия за определяне на граници, охранна зона и режими за ползване на археологически комплекс на хълма „Калето“, в изпълнение на заповед № РД 19-411/15.07.1991 г. на Министерство на културата и Заповед № РД-09-0180 от 02.06.2010 г. на Министъра на културата и одобрен Протокол от 26.02.2010 г. за определяне на граници и режими на Римски военен лагер и ранновизантийски град Нове (писмо № 5023 от 08.06.2010 г. на НИНКН) са определени режими за опазване и на НКЦ, които се намират в тези граници (Римски град Нове, Развалини от Римско кале, Остатъци от крепостната стена в града и др.).

Решенията по Протокол № 26/25.08.2009 г. от заседание на Експертния съвет на НИОНКНЦ са за актуализация на списъка на единичните и групови недвижими културни ценности. Като групова недвижима културна ценност са декларирани – Историческа зона „Традиционен център гр.Свищов“ и Ансамбъл „Алеко Константинов“, заедно с предписания за опазване.

Режими за опазване по смисъла на чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от ЗКН за други НКЦ не са определени.

Когато единична културна ценност няма определен териториален обхват в акта за деклариране или за предоставяне на статут, за нейни граници се смятат границите на имота, за охранителна зона - територията, обхващаща непосредствено съседните имоти, а при улици до 14 метра - и срещулежащите през улицата имоти, както и уличното пространство между тях.

Понастоящем в част от най-ценните образци на свищовската архитектура е възможен широк достъп. Подходяща форма на социализация са получили обектите, в които са настанени музейни експозиции. В други сгради и/или прилежащите им дворни пространства са устроени обекти на обществено обслужване.

11.3.3. ИСТОРИЧЕСКИ НЕДВИЖИМИ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ

В населените места исторически НКЦ са основно военни паметници и паметни плочи, къща-музей "Цар Освободител Александър II", едно партизанско скривалище, един партизански лагер, един партизански паметник, две исторически места и жилищни сгради. (Виж таблица 5 от Приложение 4).

Военните паметници и паметните плочи са добре социализирани. Състоянието им е показано в Таблица 6. от Приложение 4.

Историческите и лобни места извън населените места през последните години не се свързват с туристически интерес. Те са слабо социализирани, не се поддържат, не са отбелязани с трайни знаци и трудно могат да бъдат локализирани. Като изключение може да се посочи Историческо място в долината на р.Текир дере (Парк на Освободителите) и Историческо място в местност „Янково гърло“ край с.Вардим (с паметник на Хаджи Димитър и Стефан Караджа).

11.4. ОБОБЩЕНА ОЦЕНКА НА ПОТЕНЦИАЛА, СЪСТОЯНИЕТО И ПРОБЛЕМИТЕ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО В ОБЩИНА СВИЩОВ

Културното наследство в община Свищов представлява един от ценните ресурси на общината, със значение както за социално-икономическото й развитие, така и като елемент на физическата среда. Основният интерес е насочен към култовите обекти и архитектурно-строителните ценности от края на 18-ти и началото на 19-ти век в гр. Свищов. Друг основен ресурс са обектите на археологическото наследство, разположени почти изцяло в извънселищни територии.

Характеристики на недвижимото културно наследство по отношение на неговата периодизация, основна видова принадлежност

Характеристиките на НКЦ, тяхната периодизация и видовата им принадлежност, както и документите, с които са обявени или регистрирсни, са представени подробно в Таблици 3., 4., 5. и 6. от Приложение 4.

Информация за актуалното състояние на обектите на системата, тяхната градо-устройствена и/или природна среда, съхраненост, използване

Най-ценните обекти на архитектурното наследство в гр. Свищов, както и такива, свързани с исторически събития и личности със статут на НКЦ са в удовлетворително състояние и социализирани.

Въпреки полаганите усилия през годините, строителната експанзия и развитието на обслужващите дейности и инфраструктура са довели до съществено компрометиране на недвижимите културни ценности – жилищни сгради. Част от единичните НКЦ са в неудовлетворително или аварийно състояние (по сградите, разположени на главната ул „Цар

Освободител“ има нерегламентирани намеси; Комсомолски клуб (сега къща на Димитър Аврамов) на ул.“Д.Хадживасилев“ № 1 е в критично конструктивно състояние; Къща на мира на ул.“Г.Владикин“ № 7 (частна собственост) не се поддържа и има опасност от разрушаване). Като групова недвижима културна ценност са декларирани – Историческа зона „Традиционен център гр.Свищов“ и Ансамбъл „Алеко Константинов“, заедно с предписания за опазване.

Не са определени режими за опазване по смисъла на чл. 79, ал. 1 и ал. 2 от ЗКН за другите недвижими културни ценности. Някои от обектите не могат да бъдат идентифицирани.

Религиозните обекти и тяхната специфика са особено важни за облика на общината. Една част от тях са в сравнително добро състояние (Старата църква „Св.св.Петър и Павел“; Манастир "Успение Богородично" и чешма на отец Агапий в двора му). Много добре се поддържа католическата църква „ Св. Богородица“ („Дева Мария“) в с.Ореш.

Състоянието на някои от религиозните обекти е неудовлетворително (Църквата „Св. Св.Кирил и Методий“ в Свищов е в плачевно състояние. Съсипани са стенописите, няма покрив. Нуждае се от спешен ремонт!!!; Църквата „Св.Троица“ – след земетресението от преди 40 години е възстановена камбанарията, но фасадата се нуждае от реставрация; Църква „Св.Преображение“ - в момента се извършва конструктивно укрепване. Има нужда от реставрация на интериорните елементи ; Църквата „Св.Пророк Илия“ - правено е конструктивно укрепване. но не е възстановена оградата. Иконостасът е демонтиран и преместен в църквата „Св.Троица“, но не е ясно дали е там.Амвонът също е демонтиран.

Сградите, които имат обществено предназначение, в основната си част се поддържат добре (старите сгради на училище „Ф.Сакелариевич“; читалище „Еленка и Кирил Аврамови“; сградата на ЖП гарата; Съдебната палата; Икономическия техникум „Димитър Хадживасилев“ и др.). В сградите на Халите и Банята – частна собственост, са извършени реконструкции и промяна на предназначението, поради което интериорите са компрометирани; в сградата на БНБ, ул.“Алеко Константинов“ № 11, първият етаж е собственост на банка ДСК и са направени промени във връзка с отделяне на подходите за двата етажа.

Относно историческите паметници: установено е, че къщата на майор Георги Кочев в с.Драгомирово е съборена, а къщата на братя Матеви в Свищов, ул.“Кирил и Методий“ № 38 е в окаяно състояни, полуразрушена. По данни от община Свищов, още преди десетина години са правени предписания за укрепването ѝ, но до този момент не са предприети никакви действия от страна на собствениците. Състоянието на възпоменателните знаци, издигнати по повод участието на България във войните от 1885, 1912-1913, 1915-1918, 1944-1945 г. е описано в таблица 6. на Приложение 4.

Обектите на археологическото наследство са със сравнително ниска степен на проученост, предвид значителния им брой. През последните години община Свищов провежда последователна политика за опазване и социализация на археологическите ценности, като концентрира усилия в реализацията на проекти за проучване, КРР, експониране и включване в туристически маршрути на обектите в Нове, които са с високи качества и подходящо разположение спрямо урбанизираните територии, местата на туристическа активност и природните дадености.

Дейности по изучаването, опазването и представянето на историята и наследството се изпълняват от Исторически музей - Свищов и други културни институти. В добре развита мрежа от експозиции в общинския център са включени ценни движими артефакти и документи, свидетелстващи за материалната и нематериална култура на града и региона.

Местното нематериалното наследство е широко представено както в културния календар на общината, така и в различни пакети от предлагания туристически продукт.

В Общинския план за развитие на община Свищов 2014-2020 г., специфична цел 3.4. Съхраняване и развиване на културната идентичност и създаване на условия за оползотворяване на свободното време, културен живот и спорт, мярка 15. Достъпност до културното наследство за общността и гостите на града, са предвидени дейности по Опазване и обогатяване на културно-историческото наследство – ПБНЧ "Еленка и Кирил Д. Аврамови - 1856", ПБХ "Янко Мустаков", МФ "Алеко Константинов", Държавна градска библиотека, Школа по изкуствата, Художествена галерия "Николай Павлович", Исторически музей, читалищата в 15 села на свищовска община, дейности по годишния културен календар и развитие на туристическия потенциал;

Проблематика по отношение на опазване, социализация и адаптация на конкретните обекти на НКН и изискванията за тяхното решаване с ОУПО

Нарастването на обществената роля и значимост на културно-историческото наследство съответства на тенденциите за особеното място, което си отвоюва културният туризъм в света. В този контекст става и развитието на схващането за това какво следва да се подразбира под "културно наследство" и как то се съотнася към икономиката и туризма като инструмент за постигане на определени икономически цели.

Процесът на социализация и икономическия контекст на темата за културно-историческото наследство е следствие от повишаването на образователния ценз на пътуващите. Данни на Европейската комисия, цитирани от някои експерти на Европейската комисия, са, че близо 60% от пътуващите европейци се интересуват от културния аспект на туризма и особено – от културното наследство. Това именно превръща туризма в мощен инструмент на световния културен обмен. Като използва културните и природни дадености на средата, културният туризъм "съхранява колективната памет на обществото".

Културата е призната като важен фактор за развитие и повишаване на привлекателността на европейските региони и градове. Смята се, че тя допринася за повишаване на качеството на живот, а именно:

- Културните дейности и услуги, както и културното наследство имат важно място за развитието на физическата среда в градовете и населените места и особено – за рехабилитацията на индустриални агломерации;
- Културата играе роля и в демографските процеси като задържа на място хора с по-висока квалификация;
- Взаимодействието между културния и природния фактор следва да се поддържа живо и активно, защото има важна роля за развитието на регионите;
- Туризмът се разлежда като важен икономически фактор, но именно културата може да допринесе за развитие на форми на туризма, допринасящи за устойчивото развитие.

Анализът на протичащите в сектора процеси следва да отчита и целите, които са поставени в документите на **специализираната агенция на ООН за наука, култура и образование ЮНЕСКО,** които са:

- Опазване и управление на наследство във всичките му форми и проявления (материално, нематериално, културно и природно, движимо и недвижимо).
- Промотиране на разнообразието на културно изразяване и диалога на културите и интегрирането на тези принципи в национални стратегии и политики за развитие като условия за социална кохезия;

Дейностите, свързани с развитие и особено тези, които интегрират развитието на местно и на регионално ниво, тръгват от класическите инвестиции за рехабилитация на градската среда и туризма, преминават през промотиране на предприемачеството, използване на културните ресурси, интелектуалните занимания, интелектуалната собственост и стигат до важния въпрос за икономическото развитие чрез културни индустрии и развитие на човешкия капитал.

Аналогични подходи са заложени и в документите на ЕС – ЕК и Съвета на Европа като рамка на дейностите в този сектор и по специално – в Резолюция на Съвета, от 16 ноември 2007 г. относно Европейската програма за култура (2007/C 287/01), която залага следните стратегически цели:

- насърчаване на културното многообразие и междукултурния диалог;
- насърчаване на културата като творчески двигател в рамките на Лисабонската стратегия за растеж, заетост, иновации и конкурентоспособност;
- поощряване на културата като жизнено важен елемент в международните отношения на Общността;

Същевременно е отчетено, че целите на тези политики могат да бъдат конкретизирани в специфични национални политики, основаващи се на принципите на субсидиарността и гъвкавостта.

За да видим характера на процесите у нас в европейски контекст, следва да се намерят приемливи, съществуващи и сравними статистически данни, което се оказва проблем поради липсата на проследяване на редица фактори от НСИ. Логическата рамка на статистиката в сектор „Култура” на Евростат обхваща 6 раздела:

- ✓ Културно и природно наследство;
- ✓ Изпълнителски изкуства и празненства (фестивали);
- ✓ Изобразителни изкуства и занаяти;
- ✓ Книгоиздаване и печат;
- ✓ Аудиовизуални и интерактивни медии;
- ✓ Дизайн и креативни услуги, както и свързаните с тях „Туризъм” и „Спорт и рекреация”.

Тази класификация се основава на разбирането, че проекти, свързани с културата, могат не само да допринесат за структурни промени в големи региони, но и да подобрят конкурентната среда и да доведат да разкриване на нови работни места.

За разлика от методиките, приложими за оценка на други секторни политики в страната, секторът «Култура» има редица специфики, които водят до прилагане на някои различаващи се от останалите раздели методи на оценка, което произтича от принципите, заложени в международните документи. С присъединяването си през 2007 г. към КОНВЕНЦИЯ ЗА ОПАЗВАНЕ И НАСЪРЧАВАНЕ НА МНОГООБРАЗИЕТО ОТ ФОРМИ НА КУЛТУРНО ИЗРАЗЯВАНЕ, приета през 2005 г. от ЮНЕСКО, България получи възможност да запази суверенното си право на действия и провеждане на политики в сферата на културата, което се отнася и до събирането на статистически данни. Това затруднява намирането на адекватни и възможни за сравнение показатели с изнесените от Евростат, проследяване на тяхната динамика и представянето им в териториален разрез, както и осмисляне на процесите и спецификите им в сферата на културното и природното наследство (като на ниво ЕС се сравняват показателите – паметници, вписани в Листата на световното наследство на ЮНЕСКО спрямо националната територия; градове - европейски културни столици; табела за европейско културно наследство; структура на средства от ЕСФ и национални политики за сравнението им).

Интересно е сравнението и изводите, които могат да се направят при анализа на структурата на управление на тези средства от една малка и една голяма страна-членка съответно Дания и Франция. И двете обръщат внимание на **една иновативна и все по-ясно промотирана**

политика за социализация на наследството – на развитие на трансграничното сътрудничество и в сферата на културата и опазване на наследството.

Политиката за вписване на паметници в Листата на световното културно наследство е важен критерий за степента на социализация на даден обект и възможността му да бъде част както от културния ландшафт така – и обект на туризма. Провеждането на такъв тип политика трябва да е последователна, тя изисква сериозни ресурси и може да се превърне в ядро на регионалното развитие. За съжаление след 1983 г. опитите да се продължи вписването на обекти в листата са неуспешни. Трябва да се провежда истинска културна политика, за да се възобновят дейностите по утвърждаване на българското културно наследство като част от световното чрез механизмите на ЮНЕСКО. Критериите, на които следва да отговаря един такъв проект, са много високи; те гарантират автентичност на обекта, висок професионализъм при консервацията и реставрацията му. В последствие трябва да се гарантира добро управление на обектите и администриране на процесите в хода на експлоатацията, особено за нуждите на туризма. В тази сфера може още много да се желае.

За какво става дума у нас – обектите са зле поддържани, липсват задължителните по статут и по закон планове за опазване и управление (ПОУ), провеждат се разкопки без спазване на нужната технология в ущърб на обекта.

През март 2010 г. ЕК прие предложението да бъде създаден знак „европейско културно наследство" с цел създаване на общо европейско културно пространство, укрепване на европейската идентичност, оценяване на културното многообразие на Съюза. Инициативата възниква като междудържавен проект, но на 20 ноември 2008 г. Съветът на министрите на културата на ЕС се обърна към ЕК с предложение знакът да стане общоевропейски след приемане на процедурни правила.

Знакът символизира европейската интеграция, идеали и история. Той не дублира Списъка на ЮНЕСКО, тъй като естетичната страна на обекта тук не е водещ фактор.

Наличието на знака върху български обекти е допълнителен стимул за развитие на регионите, където са ситуирани обектите, особено – след включването им в европейски културни маршрути, какъвто е основният замисъл на тази инициатива на Съюза.

Културното наследство е важен ресурс за развитие и икономически просперитет. Освен чисто духовните му и естетически измерения, **процесите на социализацията му могат да станат силни ядра за регионалното развитие, за изграждане на устойчиви форми на туризъм – културен, за изграждане на високвалифицирани кадри и реализацията им** не в столицата, а на места в рамките на дейности, свързани с адаптациите на НКЦ за нуждите на туритическата индустрия и образование.

В съответствие със Закона за културното наследство министърът на културата трябваше в 2 годишен срок да организира процеса на актуализиране на Списъка, което означава констатиране на място на състоянието на съответния обект и оставянето му или изваждането му от списъка.

Редица от включените в раздела обекти или вече не съществуват, или са загубили културната и историческата си стойност (мемориални плочи, къщи от малки градове или села – архитектурни резервати и пр.). Това означава, че този количествен критерий е относително приложим и направените на основание на него изводи може да са далеч от важните за даден регион тенденции, докато не се актуализира базата данни на НИНКН.

НКЦ с категория "национално" и "местно" значение са най-изявените ценности на територията на страната ни с изключителна стойност за националната и местната история и културата. Те са материални свидетелства за развитието на човешката цивилизация от всички епохи – праисторическа, тракийска, антична, средновековна, от новото и най-новото време и включват: археологически ценности и археологически резервати, жилищни, обществени, храмови, производствени и др. сгради и съоръжения, ансамбли, исторически селища и зони, както и други защитени по реда на закона обекти и територии.

От съществено значение е същетвуването на т.нар. резервати – археологически или архитектурни. Те предполагат различен тип охранителен режим, създаване на ПОУ, модерен мениджмънт и реклама. Създавани в различни периоди, с различен тип актове, днес този тип НКЦ са един от най-важните и с най-тежки проблеми кръг от паметници.

През последните години грижата и финансирането на проекти, свързани с развитието на културен туризъм, доминират и това води до небалансирано финансиране – интерес към нови разкопки и разкрития. Това постави на изпитание архитектурните резервати, в които се влошава по мнение на експерти състоянието на редица обекти, вързани с архитектурата на 18-19 в. В тази сфера беше допуснато и удовлетворяване на реституционни искове като поради слаб административен капацитет на МК и общините въпреки спечелени от държавата-собственик дела поради административни пропуски бяха загубени ценни обекти .

Основни проблеми:

- Недостатъчно финансиране от страна на държавата на специализираните дейности;
- Липса на преференции за собствениците при извършването на консервационно – реставрационни дейности и др.
- Неизяснена собственост на голяма част от археологическите недвижими ценности (по смисъла на Конституцията на РБ и на ЗКН) са публична държавна собственост. Една част от тях попадат и върху имоти, които по смисъла на законите за собствеността, приети след 1990 г. са частна собственост. Макар и разписана в ЗКН, процедурата по

договорните и отчуждителни действия при тези случаи е все още трудноизпълнима.

- По отношение на сградите – архитектурни ценности към проблема с упражняването на конституцинното право на собственост от отделните собственици (частни лица, общини, държава) се прибавя невъзможността на обществото като цяло да ползва националните културни ценности – друго конституционно право.
- Все още строителството, особено в защитени територии на недвижимото културно наследство не е съобразено с изискванията на законодателството в областта на опазването.

Като обобщен извод: не е осъзната ролята на наследството като икономически ресурс в стратегията за устойчиво развитие, чрез използването на недвижимите ценности за различни функции, при запазване на автентичните им културни и исторически стойности и осигуряване на пълноценното им присъствие в съвременната селищна среда.

В резултат от описаните проблеми е налице рискът да бъдат безвъзвратно загубени ценни материални свидетелства за националната ни култура. Особено уязвими са археологическите ценности след проведени планови разкопки и липсваща последваща консервация и реставрация.

Към момента в сферата на културата, опазване и социализация на културното наследство се очертават няколко негативни тенденции:

- Ниски нива на държавно финансиране;
- Липса на стратегическа визия в сферата на културното наследство – Стратегия;
- Неизпълнение на законово определени срокове за актуализация на базата данни – лош мениджмънт на ресурсите;
- Липса на Планове за опазване и управление ;
- Липса на процес на децентрализация на опазването – концесиониране;
- Реализиране на остарели модели на образование в специалности, свързани с културата и изкуствата, неподготвеност на младите кадри за работа в реална среда.

Анализ на причините:

- Липса на достатъчни финансови ресурси и административен капацитет;
- Недостатъчно активен диалог с частния бизнес, с академични и образователни институции и НПО, които да поемат част от задачите в сектора – мониторинг на наследството и изотвяне на реален списък на недвижимите ценности, оценка и идеи за интегриране в планове за местно развитие;
- Боязън от делегиране на правомощия, самоцелна децентрализация без необходим за това капацитет – човешки ресурси и управленски умения.
- Липса на хоризонтални връзки и взаимодействия с други сектори – образование,

академични институти, туристически бизнес.

Набелязаните тенденции затрудняват или снижават ефекта на социализацията на дадена НКЦ. **Културният туризъм е и елитарен, и масов и това провокира многообразието на предлаганите туристически услуги,** свързани с него. Последното крие опаност от предлагане на непрофесионални услуги или профанация на обектите, каквато все по-масово се наблюдава в определени райони, където се предлагат тонове камъни от свещени места, пясък от свещени гробове или други сувенири и “представят на туристите” отчаяно измислени “исторически” факти, пресъздаващи на най-ниско ниво стремежа към приходи от тази специфична дейност.

Следователно ясно се очертава нерешеният въпрос за професионалните кадри, които са ангажирани с този вид туризъм, координацията между държавата и образователните й институции, местните власти, гражданите и туроператорските фирми. Нерешени са и въпросите с намирането на справедливи форми на възвръщаемост от експлоатацията за нуждите на културния туризъм на културното наследство, защото *“културният туризъм е вид дейност, при която като рядко изключение в съвременното общество субектът ползва като обект за своя продукт чужди ресурси и не подлежи на никакви преки отговорности за тяхната физическа и морална амортизация”.*

При реализацията на ОУПО – Свищов и устройствените проекти от по-ниски нива е необходимо спазването на общоприетите принципи за опазване на културните ценности, ползването на опита от прилагането на доказани и работещи примери, прилагането на иновативни методи за социализация и мениджмънт, като се вземат предвид и всички очертани негативни тенденции и се търсят начини за тяхното преодоляване.

Локализация на местата и зоните на въздействие от природни и антропогенни фактори, които представляват риск за увреждането на НКЦ и на експозиционната им среда

Един от важните моменти в опазването на недвижимите културни ценности в община Свищов е създаване и приемане на „Стратегия за опазване на културното наследство“. В тази стратегия трябва да бъдат дълбоко анализирани както всички аспекти на опазването на недвижимите културни ценности (като се наблегне на определянето на „стойността“ и „значимостта“ на обектите, съгласно БДС EN 15898), но да се извърши и оценка на риска, която трябва да включва следните компоненти:

1.Вероятни причини за констатираното състояние на НКЦ;

2.Външни действия, водещи до увреждания;

3.Възможности за по-нататъшно влошаване на състоянието на обекта;

4.Необходимост от допълнителни или по-задълбочени проучвания;

5.Вероятност от разкриване на скрити увреждания при допълнителните проучвания и последиците от идентификацията им;

6.Фактори на околната среда (наводнения, пожар, сеизмична активност, свлачища и др.)

7.Спешност на необходимите мерки за преодоляване и предпазване от увреждания;

8.Проучване на техническите инсталации – документиране и описване на състоянието им, вкл. мерки за тяхното превеждане към действащите нормативни изисквания.

Оценката на риска ще подпомогне до голяма степен етапното изпълнение на стратегията, с точни времеви и финансови измерения.

Във връзка с изготвянето на ОУПО-Свищов, огледите на място и проведените разговори и анкети, беше констатирано, че най-голям риск за увреждане има при НКЦ на археологическото наследство, тъй като то се намира извън границите на населените места, предимно в обработваеми земи, слабо е проучено и няма експозиционна среда (изключение прави само археологическият резерват „Нове“).

Риск има и за голяма част от сградите – НКЦ, които са частна собственост и не се поддържат добре. Трябва да се обърне особено внимание на църквата „Св. Св.Кирил и Методий“ в Свищов. (по-горе в текста са описани обектите, които са в най-тежко състояние).

Взаимовръзка на НКЦ с движимото и нематериалното културно наследство

Културното наследство, според прогнозите на Съвета на Европа, ще има изключителна роля в информационното общество на 21 век. В епохата на глобализация и невиждана мобилност именно то, при равни икономически условия, ще определя избора на човека на среда за живеене. Средите с памет все по-трайно ще привличат хора, дейности и инвестиции. Актуалните тенденции в представите и подхода към културното наследство, с особено значение за неговите интеграционни връзки имат следните три тенденции:

1. Културното наследство разширява своето съдържание, за да обхване освен паметниците на културата, още и други ценности: традиционни земеделски практики, социални събития и традиции, местни кухни и занаяти, неосезаеми ценности и др., формиращи единната *културна среда*.
2. Културното наследство разширява своя териториален обхват, за да включи ценности на все по-високи равнища: исторически градове, културни пейзажи, културни маршрути - с локален, национален, континентален, дори трансконтинентален обхват;
3. Културното наследство се изявява не само като духовна ценност, която трябва да се опазва, но и като уникален ресурс, който може и трябва да се използва за устойчиво развитие, по правилата на икономическата игра и законите на пазара.

Съобразяването с тези тенденции ще очертае възможностите за развитие на културни маршрути, респективно културен туризъм и свързаното с него опазване, поддържане и

обогатяване както на недвижимите културни ценности, така и на движимото и нематериално наследство, очертаващи идентичността и неповторимостта на духа на региона.

Проучване за наличието на предпоставки за опазване на цялостни културни ландшафти по смисъла на чл.47, т.6 от ЗКН.

Съгласно дефиницията в „Закон за културното наследство“, културен ландшафт е съвкупността от пространствено обособени устойчиви културни напластявания, резултат от взаимодействие на човека и природната среда, характеризиращи културната идентичност на дадена територия.

При направения разбор, с такава характеристика са основно два обекта:

1. Римски военен лагер и ранновизантийски град Нове
2. Археологически комплекс на хълма „Калето“

Считаме, че е необходимо да се направи обстоен преглед на режимите за опазване, които да бъдат обвързани и с формираната във времето природна среда, за да се класифицират като „културни ландшафти“.

11.5. ПРОГНОЗА ЗА ОПАЗВАНЕ И СОЦИАЛИЗАЦИЯ НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО

Обектите на недвижимото културно наследство са предмет на Общия устройствен план на община Свищов в пълния им обхват, като планът не включва устройствени предвиждания, застрашаващи тяхната цялост и физическо опазване. Планът създава устройствени условия за опазване на недвижимите културни ценности и тяхната среда и за реализация на социално-икономическия им потенциал като ресурс на туризма и достояние на населението.

11.5.1. НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В ГРАНИЦИТЕ НА ГР. СВИЩОВ

ОУПО-Свищов предвижда две нива на опазване на градското недвижимо наследство:

- Съхраняване и съвременно интерпретиране на традиционните характеристики на градоустройствени структури, респ. на историческия градски пейзаж.
- Опазване на единичните НКЦ и тяхната непосредствена среда в съответствие с изискванията и процедурите по ЗКН.

Планът създава условия за ограничаване на презастрояването и запазване на традиционните градоустройствена структура и обемно-пространствени характеристики на група квартали , в зоната ограничена от ул.“Алеко Константинов“(от юг), ул.“Хр.Смирненски“ (от изток), ул.“Д.Шишманов“ (от запад) и ул.“Княз Черкаски“ (от север), се определя жилищна устройствена зона за застрояване с малка височина - разновидност Жм1.

Разновидността жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина (Жм1) е с ограничение на височината на сградите до 7 м (2 етажа). Допуска се със следващия цялостен подробен план на територията, височината да се повищи до 9 м (3 етажа), съобразно характера на запазващото се застрояване. С ПУП да се предвиди свободно застрояване и по

изключение – свързано застрояване в до два съседни урегулирани имота. На основание разпоредбите на Наредба № 8 от 2001 г. на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените планове (чл.52 и Приложения № 1 и 3 към чл.68 от наредбата), новопредвиденото застрояване се определя за всеки урегулиран поземлен имот със задължителни линии на застрояване и задължителна височина (етажност) в границите на посочените по-долу нормативи. В заданието по чл.125 от ЗУТ за изработване на ПУП, на основание чл.52, ал.4 от горецитираната наредба, трябва да се изисква окончателният план за регулация и застрояване да бъде придружаван от силуети, фотомонтажи и други проучвания и визуализации за нуждите на бъдещото устройство и застрояване. В Правилата за прилагане на ПУП да се включи правило, инвестиционните проекти да предвиждат скатни покриви с наклони и конфигурация, близки до тези на обектите – НКЦ. Горните изисквания не се прилагат в случаите, когато компетентния орган по Закона за културното наследство е дал други предписания. Във всички случаи , при изработването на устройствени планове или инвестиционни проекти, да се съблюдават режимите за опазване на НКЦ, определени съгласно изискванията на ЗКН.

Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина – разновидност Жм1 се застроява при следните нормативи:

Наименование на устройствената зона	Код	Макс. плътност на застр. (%)	Макс. КИНТ	Мин. озел. площ (%)	Нмакс. (етажи)	Други правила и бележки
Жилищни устройствени зони за застрояване с малка височина - разновидност	**Жм1**	60	1,00	40	7(2 ет.)	Допуска се само свобод-но и свързано застрояване в до два съседни УПИ. ПУП-ПЗ-със задължителни линии на застрояване. Минимум 1/3 от озелене-ната площ- дървесна растителност
		60	1,20	40	9 (3 ет.)*	

*Допустима промяна на режима на групи УПИ

Препоръки на екипа, разработващ ОУПО-Свищов:

1.Община Свищов да инициира пред компетентния държавен орган актуализация на списъците на НКЦ в града, както и изпълнение на дейностите по §12, ал.2 от ЗКН. Наред с актуализацията да бъдат определени режими за опазване на единичните НКЦ по чл.79 от ЗКН.

2.При извършването на актуализацията на списъците да се отстранят дублиранията на НКЦ.

11.5.2. НЕДВИЖИМО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В ГРАНИЦИТЕ НА ОСТАНАЛИТЕ НАСЕЛЕНИ МЕСТА

Данните за вида и броя на НКЦ в границите на останалите населени места, представени в предходните точки, дават основание за извода, че те сами по себе си нямат значението на

урбанистични фактори, влияещи съществено върху съвременния устройствен процес. При последващото устройствено планиране и/или проектиране на инвестиционно-строителни мероприятия, обект на опазване ще бъдат защитените територии за опазване на недвижимото културно наследство, формирани от единични културни ценности и техните охранителни зони, съгласно чл. 79 от ЗКН.

За всички населени места извън Свищов, са предвидени устройствени зони с режим за малкоетажно застрояване. Това е условие за запазване традиционните характеристики на селищния ландшафт.

Всички устройствени планове и инвестиционни проекти, засягащи поземлени имоти с недвижими културни ценности и охранителните им зони подлежат на съгласуване от компетентния орган по чл. 84 от ЗКН.

Препоръчва се община Свищов да инициира пред компетентния държавен орган актуализация на списъците на НКЦ по отношение селата в общината, както и изпълнение на дейностите по § 12, ал. 2 от ЗКН и определяне на режими за опазване на единичните НКЦ по чл. 79 от закона.

11.5.3. АРХЕОЛОГИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО

Планът създава условия за подходяща социализация на най-изявените обекти на археологическото наследство (проучени или в процес на проучване) – особено Римския военен лагер и ранновизантийски град Нове, както и средновековната крепост на Свищов (Калето/Чуката). В плана са нанесени археологическите паметници, в съответствие с подадените данни от НАИМ и след уточняване и съгласуване с Марин Маринов-археолог в Исторически музей Свищов , описани подробно в т. 11.2.2. по-горе.

Обектите на археологическото наследство подлежат на опазване в съответствие с определените им режими по чл. 79 от ЗКН. В проекта за ОУПО е нанесена получената информация от Националния археологически институт с музей при БАН за всеки конкретен режим на обектите.

За осигуряване опазването на археологическите обекти, е необходимо Община Свищов да инициира пред Министерство на културата следните действия:

- Неотложно провеждане на теренно обхождане, извършване на оценка на състоянието, определяне на точните граници на обектите, поставени в проекционна координатна система. Същите да бъдат отразени в специализирана карта в цифров вид, с оглед включване в ГИС системата на ОУПО Свищов.
- По отношение ценностите, обявени за паметници на културата в условията на ЗПКМ и в съответствие с реда на чл. 159, ал. 2 от ЗКН, да се организира междуведомствена

комисия със задача окончателна класификация и категоризация на ценностите и определяне на конкретни режими за опазване.

- По отношение новоразкритите ценности и декларираните ценности, да се извършат съответно процедурите по чл. чл. 58 до 62 от ЗКН.

До извършване на специалните проучвания и процедури, описани по-горе, археологическите ценности в населените места подлежат на опазване в обхват, определен в съответствие с разпоредбата на чл. 79, ал. 4 от ЗКН. За тях са приложими чл. 160 и 161 от ЗКН.

До определяне по законоустановения ред на индивидуални режими за опазване на археологическите НКЦ, териториалният обхват на охранителната зона е десет метра около външния контур на обекта, на основание писмо № 545/27.02.2001 на Националния институт за паметниците на културата (сега НИНКН).

До извършване на специалните проучвания и процедури, описани по-горе, за опазване на археологическите ценности се предлага прилагане на режимите по чл. 35 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ, както следва:

- РЕЖИМ „А" се предлага за всички селищни и надгробни могили (непроучени), земни валове, както и за други обекти с потенциал за експониране и включване в тематични туристически маршрути. В границите на територията с Режим „А" не се допускат благоустройствени, строителни, селскостопански, мелиоративни и други дейности, които биха нарушили целостта на почвения слой; допуска се използването на земята като пасище.
- РЕЖИМ „Б" се предлага за селища, останки от градежи, стари пътища. В границите на територията с Режим „Б" не се допускат изкопни работи, дълбочинна обработка на почвата, засаждане на дървета и култури с дълбока коренова система; допуска се плитка обработка на почвата (оран) до 0,25 м.
- РЕЖИМ „В" се предлага за античните и средновековни некрополи. В границите на територията с Режим „В" не се допускат изкопни работи, несвързани със селскостопанските работи; допускат се селскостопански дейности при условията на чл. 160 от ЗКН.

11.5.4. КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИ МАРШРУТИ

Грег Ричардс определя културния туризъм като „движение на хора към културни забележителности далеч от постоянното им местоживеене, предизвикано от намерението да се натрупа познание и опит, които удовлетворяват културните им потребности". Основна характеристика на такъв тип туристи е, че те са по-информирани от масовия турист и основна мотивация при избора на конкретна дестинация играе именно информацията, която

те имат за нея. На този първи етап при избор на дестинация ключова роля играят както наличната информация в интернет и традиционните медии, така и препоръките на семейно-приятелския кръг и предложенията на различните туроператори.

Културният туризъм заема около 20% от туристическото предлагане в света и близо 60% от пътуванията в Европа.

Градът на Алеко Константинов или мястото, откъдето Александър Велики започва първия си поход. Това е само малка част от богатото културно-историческо минало, което днешен Свищов може да предложи на своите гости. С повече от 120 археологически, художествени и архитектурни обекти, както и с разположените в непосредствена близост природни резервати районът представлява място с потенциал за туризъм.

Сред забележителностите, които могат да се видят в града са:

- средновековната крепост "Калето" и изграденият в непосредствена близост културен център на открито. Той се състои от две сцени, едната от които камерна, а другата с амфитеатрално разположение на местата за публиката и слънчев часовник в центъра на сцената. Обогатяването на пространството с тематични културни прояви би допринесло много за презентирането му, за неговото оживяване и смислено ползване;
- градски исторически музей с неговите шест тематични експозиции - един от най-старите в България;
- множество величествени храмове, строени от родолюбиви свищовлии, сред които "Св. Димитър" (1640 г.), "Св. Петър и Павел" (1644 г.), "Св. Троица"(1876 г.- построена от майстор Кольо Фичето), “Св. Преображение” (1836 г.), както и манастири "Св. Ап. Петър и Павел", XX век и манастир "Св. Богородица", XIV век, обновен през XIX век. - възрожденска часовникова кула, построена от неизвестния майстор Богдан през 1763 г.

Културно-историческото наследство на града е капитал, който все още е недостатъчно използван като начин за привличане на туристи и развиване на този сектор в икономиката. Направеното не е малко. По много по-атрактивен начин се презентира **античният град "Нове"**. Със своите възстановки **Фестивалът на античното наследство "Орел на Дунав"** привлича любители на историята от цял свят. Липсва създаването на маршрути за поклоннически туризъм, част от които може да бъде и регионът на община Свищов.

Основна цел на проекта "Възстановяване и популяризиране на древната римска крепост "Нове" в Свищов – Съвместно действие за устойчиво развитие на културния туризъм", финансиран от Европейския съюз и българското правителство, по програма ФАР – Културен туризъм е възраждане и презентиране на културния туризъм в Свищов чрез създаване на интегриран туристически продукт, който да представи и популяризира богатото културно-историческо наследство на град Свищов. Изграден е посетителски център

в близост до крепостта Нове, който предлага на туристическите групи експозиционна зала, зала за гидове, конферентна зала, кафене, паркинг. Откритите археологически обекти са почистени и кадастрално заснети, поставени са указателни табели.

Комбинацията от древна история и уникална флора и фауна по тези земи стават основа на проекта **„Величественият Дунав – непокътнати природни красоти и люлка на древни народи“**, реализиран с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Регионално развитие“ 2007-2013 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския фонд за регионално развитие. Проектът включва 2-годишна комуникационна кампания (2012-2014), насочена към туристическите пазари в Румъния, Италия, Германия, Русия и България. Проектът има за цел да популяризира разположения встрани от масовите туристически маршрути регион като предпочитана дестинация на вътрешния и международния пазар.

В исторически план на територията на общините Свищов, Белене и Ценово попадат три важни римски селища – **военният лагер Нове (Novae), митническата станция Димум (Dimum) и късноантичната крепост Ятрус (Iatrus)**. Римският лагер и ранновизантийски град Нове е най-добре проученият и запазен легионен лагер в Източна Европа. Димум е важна дунавска станция на Илирийската митническа област, а късноримският военен лагер Ятрус дава интересни сведения за военната архитектура през този период. Въпреки богатото историческо наследство и редките природни дадености, районът на трите общини, наречен още Долна Мизия, остава встрани от популярните туристически маршрути в страната. В основата на комуникационната кампания по проекта е залегнала идеята, че единственият начин регионът на Долна Мизия да пробие на конкурентния европейски пазар като предпочитана туристическа дестинация е даденостите му да бъдат промотирани като едно неразривно цяло към всички целеви групи. Този комплексен принцип е ключов за продължилата две години кампания, която обединява иначе разнородни инициативи и проекти под общото мото: **„ПОТОПИ СЕ В ЛЕГЕНДАТА“.** Този кратък и лесно разпознаваем слоган е не само смисловото ядро на цялостната комуникация, но и препратка към вечното човешко търсене на времето на първоизворите, към вечното завръщане.

Не по-малко интересни са историческите маршрути, свързани с Руско-турската война

11.5.5. ДВИЖИМО И НЕМАТЕРИАЛНО НАСЛЕДСТВО

В Общинския план за развитие 2014 - 2020 г. е обърнато специално внимание на съхраняването на движимото и нематериално наследство чрез Специфична цел 3.4. Съхраняване и развиване на културната идентичност и създаване на условия за оползотворяване на свободното време, културен живот и спорт.

Мярка 15. Достъпност до културното наследство за общността и гостите на града.

Мярка 16. Съхраняване и развитие на общинския културен календар.

От рехабилитация и подходящо обзавеждане се нуждаят както музейните сгради, така и прилежащите публични пространства на тези сгради. Необходимо е също изграждане на съвременна градска система от указателно-информационни елементи, които ще подпомогнат развитието на интегриран туризъм чрез опазване, популяризиране и социализиране на културното наследство. В този контекст трябва да се развива и потенциалът на нематериалното наследство, като за подпомагане на местния туристически продукт и маркетинг на дестинациите трябва да се доразвиват и обогатяват фестивалите и събитията от културния календар, които са се наложили и които допринасят за популяризиране на автентични традиции и обичаи от региона.

Необходимо е, също така, разработване и финансиране на проекти за развитие на дейността и обновяване на материалната база и сградите на читалищата по селата – основни средища на изучаването, опазването и популяризирането на нематериалното културно наследство на община Свищов.

11.5.6. ДРУГИ ПРЕПОРЪКИ, СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕТО И РЕАЛИЗАЦИЯТА НА КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО НА ОБЩИНА СВИЩОВ

Във връзка с опазването и социализацията на НКЦ на територията на община Свищов се препоръчва още:

- Да се разработи Общинска стратегия за опазване на недвижимото културно наследство,

  включваща програма за извършване на редовни теренни проучвания на археологическите ценности, както и програма за изпълнение на КРР на обекти - общинска и държавна собственост. Препоръчва се в програмата за археологическите проучвания да се приоритизират онези обекти, които имат потенциал за експониране и включване в познавателни туристически маршрути, както и като елементи на среда за отдих (вж. по - горе, т. 11.7.3.). На база резултатите от проучването и оценка на експозиционните качества на обектите, да се разработят и реализират проекти за КРР и експониране, в т.ч. изграждане на необходима приемна и техническа инфраструктура, съоръжения за охрана. Обектите да бъдат включени в туристическите маршрути, като за осигуряване на достъпа от автомобилните пътища до самите обекти да бъдат устроени пешеходни и велоалеи при спазване на изискванията за достъпна среда. Проектната документация, свързана със специализирана намеса в археологическите паметници или с предвидени благоустройствени работи, озеленяване, провеждане на техническа инфраструктура и др. на тяхната територия или в обхвата на охранителните им зони подлежат на съгласуване по реда на чл. 84 от ЗКН.

- Между приоритетите в бъдещите общински стратегически и програмни документи за развитие на туризма да се включи развитието на „културния туризъм". Движимото и недвижимо материално наследство, както и нематериалното наследство на община Свищов да получат адекватна валоризация като ресурс на алтернативен туризъм на общинско, регионално и по-високо ниво. В програмата да бъдат предвидени средства за организиране на комплексни и тематични културни маршрути, с необходимите за това мерки за опазване и показване на обектите на културното и природното наследство.

XII. КОМУНИКАЦИИ И ТРАНСПОРТ

12.1. СЪЩЕСТВУВАЩА ПЪТНА МРЕЖА НА ОБЩИНАТА

Един от основните приоритети при решаване на проблемите на строителството и благоустройството са комуникациите в рамките на населените места, както и между-селищните връзки. В община Свищов най-голяма е дължината на пътищата от трети клас (75,873 км), което представлява 59,9% от дължината на цялата пътна мрежа в общината.

Тази структура показва изоставането на общината и респ. областта по отношение на развитие на пътната инфраструктура.

Средната гъстота на републиканската пътна мрежа в България е 17,6 км/100 кв. км. За община Свищов този показател е 25,07 км/100 кв. км, но както е посочено, те са от най-нисък клас на пътната мрежа. Гъстотата на цялата пътна мрежа в общината е 35,00 км/100 кв. км, която е по-ниска от средната гъстота за страната – 39 км/кв.км. Структурата на пътната мрежа в община

Свищов е дадена в *таблица 12.1.1.*

Таблица 12.1.1. **Пътна мрежа в община Свищов - най-важни участъци**

№	Клас	Номер	Място	Дължина,в метри
1	I	3	Плевен - Бяла	16 088
2	II	52	Новград - Свищов - Никопол	30 550
3	II	54	Караманово - Вардим	4 133
4	III	302	Морава - Царевец	25 456
5	III	405	Добромирка – Павликени - Свищов	32 059
6	III	407	Кавлак – Стражица - П.Тръмбеш – III-405	14 658
7	III	504	Самоводене - Обединение - Алеково	3 700

Източник: АПИ – ОПУ гр.Велико Търново

Дължината на републиканската пътна мрежа е 126,644 км. Общата дължина на републиканската и общинската пътна мрежа на територията на община Свищов е 241,86 км, от които:

I клас - 16,088 км;

II клас - 34,683 км;

III клас- 75,873 км;

общински пътища - 62,162 км.

Първокласна пътна мрежа:

пътен участък: Бяла - Плевен (No I-3) - пътят е в добро състояние.

Второкласна пътна мрежа:

пътен участък: Новград - Свищов - Никопол (No II-52) – извършен е основен ремонт при с. Вардим, който се заключава в изграждане на нов мост и нова варианта с цел уширяване радиуса на кривите. В участъка Свищов - с. Ореш е извършено преасфалтиране на пътното платно и пътят е в отлично състояние;

пътен участък Вардим - Караманово (No II-54) - необходимо е частично изкърпване на асфалтовата настилка;

Третокласна пътна мрежа:

пътен участък Морава - Царевец (No III - 353) - средно състояние, пътят подлежи на частично изкърпване на асфалтовата настилка, необходимо е да се преасфалтира участъка през с. Българско Сливово.

пътен участък Полски Тръмбеш - Царевец (No III - 409). Поставена е нова настилка, с изключение на участъка от с. Павел до с. Совата. Този участък е в лошо състояние, като е необходимо да се извърши основен ремонт на пътя, тъй като не отговаря на нормативните изисквания за категория третокласен път;

Четвъртокласна пътна мрежа:

пътен участък Ореш - Драгомирово (No IV - 52015) - продължава строителството на пътя и пътните съоръжения;

пътен участък Деляновци - Овча Могила (No IV - 30014) - изготвен е работен проект в участъка км 3+100 - км 7+800 (Деляновци - Морава) за подобряване пропускателната способност на пътя - увеличаване на габарита в участък от км 3+100 - км 7+000 и осем броя площадки за разминаване в участъка от 4+000 - км 7+800. В проекта е предвидено възстановяване на всички земни окопи, почистване на 3 броя малки съоръжения и профилиране и стабилизиране на пътните банкети.

пътен участък Червена - Драгомирово (No IV - 34223);

пътен участък гара Ореш - с. Ореш (No IV - 52013);

пътен участък Хаджи Димитрово - кантон Хаджи Димитрово (No IV - 40971) - необходимо е да се извърши частично изкърпване на асфалтовата настилка, почистване на банкети.

Предвидените и одобрени с общинския бюджет средства за капиталови разходи за подобряване на инфраструктурата в общината са изключително недостатъчни, за да се реализират подобни инвестиционни проекти. Ето защо общината не е в състояние да финансира със собствени средства тези проекти и единствената възможност да направи това е да участва в оперативните програми и усвояване на предвидените по тях финансови средства.

Рехабилитационни мероприятия са необходими на следните пътни артерии:

пътен участък Ореш - Драгомирово (No IV - 52015); За този участък има изготвен работен проект;

пътен участък Деляновци - Овча Могила (No IV - 30014) - Изготвен е работен проект в участъка км 3+100 - км 7+800 (Деляновци - Морава) за подобряване пропускателната способност на пътя - увеличаване на габарита в участък от км 3+100 - км 7+000 и осем броя площадки за разминаване в участъка от 4+000 - км 7+800. В проекта е предвидено възстановяване на всички земни окопи, почистване на 3 броя малки съоръжения и профилиране и стабилизиране на пътните банкети;

пътен участък Червена - Драгомирово (No IV - 34223);

пътен участък гара Ореш - с. Ореш (No IV - 52013);

пътен участък Хаджи Димитрово - кантон Хаджи Димитрово (No IV - 40971) - необходимо е да се извърши изкърпване на асфалтовата настилка и почистване на банкети.

Един от основните приоритети при решаване на проблемите на строителството и благоустройството са комуникациите в рамките на населените места, както и междуселищните връзки. В община Свищов най-голяма е дължината на пътищата от трети клас (112 км), които заемат и 59 % от всички пътища в област Велико Търново. Тази структура показва изоставането на общината и респ. областта и по отношение на развитие на пътната инфраструктура.

Таблица 12.1.2.**Реализирани проекти в областта на уличната и пътната инфраструктура през периода 2009-2015 г.**

№	Обект	Стойност	Година
1	Основен ремонт на улица „Княз Борис I"	135 696 лв.	2009
2	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с.Червена - с. Овча могила - с. Драгомирово	58 261 лв.	2009

3	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Деляновци - с. Морава - с. Овча могила	27 694 лв.	2009
4	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път за м. "Манастирски трап"	141 066 лв.	2009
5	Възстановяване на ул. "Деветнадесета" - с. Царевец	71 050 лв.	2009
6	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Червена - с. Овча Могила - с. Драгомирово	46 443,12 лв.	2010
7	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Ореш - гр. Свищов	16 427,35 лв.	2010
8	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Деляновци - с. Морава- с. Овча Могила	46 456,38 лв.	2010
9	Рехабилитация на част от ул. „Алеко Константинов" и част от ул. „Цар Освободител от ПБНЧ „Еленка и Кирил Д. Аврамови - 1856" до пл. „Велешана"	572 956 лв.	2010
10	Проект "Укрепване на ул. "Ф. Станиславов" с. Ореш, част от общински път VTR1262 при км. 1+100" - Оперативна програма "Регионално развитие"	599 064 лв.	2010
11	Възстановяване на ул. "Киряк Цанков" в гр. Свищов	64 289лв.	2011
12	Укрепване на свлачище и възстановяване на ул. "Д-р Димитър Павлович", гр. Свищов	54 791 лв.	2011
13	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Червена - с. Овча Могила - с. Драгомирово	19 477 лв.	2011
14	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Ореш - гр. Свищов	39 199 лв.	2011
15	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Деляновци - с. Морава- с. Овча Могила	39 065 лв.	2011
16	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Х. Димитрово	14 089 лв.	2011
17	Изготвяне на инвестиционен проект на част от ул. "Цанко Церковски"	13 632 лв.	2012
18	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Червена - с. Овча Могила - с. Драгомирово	16 488 лв.	2012
19	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Ореш - гр. Свищов	30 504 лева	2012
20	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Деляновци - с. Морава- с. Овча Могила	27 975 лева	2012
21	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Х. Димитрово	19 679 лева	2012
22	Укрепване на свлачище и възстановяване на ул.“Д-р Димитър Павлович“, гр.Свищов	41 660 лв.	2012
23	Укрепване на свлачище на ул.“Щабс капитан Фок“, гр.Свищов	145 154 лв.	2012
24	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с.Червена - с. Овча могила - с. Драгомирово	31 221 лв.	2013
25	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Ореш - гр. Свищов	34 041 лв.	2013

26	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Деляновци - с. Морава- с. Овча Могила	31 122 лв.	2013
27	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Х. Димитрово	27 458 лв.	2013
28	Укрепване на свлачище на ул.“Щабс капитан Фок“, гр.Свищов	15217 лв.	2013
29	Реконструкция на част от ул.“Ц. Церковски“, гр.Свищов	62 609 лв.	2013
30	Изготвяне на инвестиционен проект и изграждане на алеи за достъп до имоти с идентификатори 65766.702.5018 и 65766.702.5019 по кадастралната карта и кадастралните регистри на землището на гр.Свищов, намиращи се в УПИ I, кв.170 по ПУП на гр.Свищов	59 952 лв.	2013
31	Възстановяване на пътна настилка на ул. "Х. Димитър" и ул. "Еделвайс", с. Овча могила	51 395 лв.	2014
32	Аварийно укрепване на свлачище на ул. "Стефан Караджа", гр. Свищов, УПИ VII-179, 180, кв. 9	263 764 лв.	2014
33	Реконструкция на част от ул. "Ц. Церковски" - II етап	49 998 лв.	2014
34	Основен ремонт на участъци от тротоари и отклонения на ул. "33-ти Свищовски полк"	117 043 лв.	2014
35	Основен ремонт настилка на част от ул. "Иван Вазов"	29 546 лв.	2014
36	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Червена - с. Овча могила - с. Драгомирово	34 991 лв.	2014
37	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Ореш - гр. Свищов	44 995 лв.	2014
38	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Деляновци - с. Морава - с. Овча могила	34 988 лв.	2014
39	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Х. Димитрово	39 989 лв.	2014
40	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път за м. Манастирски трап	6 297 лв.	2014
41	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с.Червена - с. Овча могила - с. Драгомирово	39 995 лв.	2015
42	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Ореш - гр. Свищов	46 996 лв.	2015
43	Основен ремонт общинска пътна мрежа - общински път с. Деляновци - с. Морава- с. Овча Могила	39 297 лв.	2015
44	Основен ремонт на общинска пътна мрежа - общински път с. Х. Димитрово	42 978 лв.	2015
45	Аварийно възстановяване на улици в с.Вардим	26 611лв.	2015
46	Аварийно възстановяване на улици в гр.Свищов	121 121 лв.	2015
47	Основен ремонт на участък от ул.“Д-р Г.Атанасович“	18 917 лв.	2015
48	Основен ремонт на ул. "Тодор Миланович", град Свищов	70 957 лв.	2015

Източник: Община Свищов

12.1.1. УСТАНОВЯВАНЕ НА ПЪТНО-ТРАНСПОРТНАТА ОБСТАНОВКА И ПРОЦЕСИ

Прогнозната интензивност на движение може да се предвиди въз основа на многопрофилното преброяване на автомобилното движение за 2010 г. и 2015 г., по пътища и километрично положение на пребroителните пунктове.

Таблица 12.1.1.1. **Списък на многопрофилното преброяване на автомобилното движение**

Републикански път	**Километрично положение на пребroителния пункт**	**2010 год.**	**2015 год.**
I - 3	25+290	1713	4387
III - 302	10+500	342	651
	16+700	444	668
	21+000	547	775
III - 405	41+030	906	723
	42+750	706	749
	49+800	400	594
	57+700	734	549
	71+300	1351	1931
	72+700	2049	2552
III - 407	96+500	452	865
III - 504	43+340	…	372

Източник: АПИ – ОПУ гр.Велико Търново

12.1.2. КОЛИЧЕСТВЕН АНАЛИЗ НА ТРАНСПОРТНИТЕ ФУНКЦИОНАЛНИ ПРОЦЕСИ

Количественият анализ на транспортните процеси включва анализ на интензивността на движението на републиканската пътна мрежа и пътната улична мрежа, съпоставяне на интензивността на транспортните потоци спрямо нейната практическа пропускателна способност. Количествените показатели - интензивност на транспортните потоци по републиканската пътна мрежа (РПМ) и първостепенната улична мрежа (ПУМ), пропускателната способност на РПМ и ПУМ и кръстовищата по тях, както и оценката на резервите на пропускателната способност, са основни показатели и критерии за оценка на транспортните процеси. Анализът на транспортните процеси дава възможност да се планират цялостно и поетапно действия за подобряване състоянието на пътната и улична мрежа и процесите, извършващи се върху тях.

Агенция „Пътна инфраструктура” извършва преброяване на интензивността на движение по РПМ. (Виж *Таблица 12.1.1.2.*)

Таблица 12.1.1.2. **Среднодеионощна годишна интензивност на автомобилното движение през 2015 и прогноза до 2035 г.**

Година	Номер на пътя	Местоположение на пребройтелния пункт	Леки автомобили	Автобуси	Общ брой товарни автомобили	Общ брой превозни средства	Оразмерителни автомобили на денонощие
2015	I - 3	25+290	3615	67	2259	**5941**	2311
2025			4375	81	2717	**7173**	2793
2035			5537	102	3423	**9062**	3533
2015	II - 52	47+600	1645	4	319	**1968**	132
2025			1945	4	369	**2318**	149
2035			2516	5	469	**2990**	185
2015	III - 302	10+500	490	22	219	**731**	104
2025			620	26	279	**925**	131
2035			820	32	368	**1220**	171
2015	III - 302	16+700	502	22	227	**751**	101
2025			636	26	287	**949**	127
2035			841	32	381	**1254**	167
2015	III - 302	21+000	700	27	197	**924**	75
2025			887	31	249	**1167**	93
2035			1173	37	331	**1541**	121
2015	III - 302	42+750	1645	4	319	**1968**	132
2025			1945	4	369	**2318**	148
2035			2516	5	469	**2990**	185
2015	III - 405	42+750	539	20	311	**870**	127
2025			667	25	386	**1078**	158
2035			901	34	522	**1457**	214
2015	III - 405	49+800	504	19	188	**711**	76
2025			623	24	234	**881**	95
2035			841	33	317	**1191**	129
2015	III - 405	57+700	474	18	164	**656**	70
2025			586	23	203	**812**	87
2035			792	31	275	**1098**	118
2015	III - 405	71+300	1484	13	566	**2063**	243
2025			1836	16	700	**2552**	300

2035			2480	21	947	**3448**	405
2015	III - 405	72+700	2062	11	810	**2883**	281
2025			2552	14	1002	**3568**	348
2035			3449	19	1354	**4822**	470
2015	III - 407	81+500	492	13	370	**875**	194
2025			623	15	459	**1097**	237
2035			823	19	596	**1438**	304
2015	III - 407	96+500	684	9	356	**1049**	159
2025			866	11	444	**1321**	196
2035			1145	13	578	**1736**	251
2015	III - 504	43+340	284	15	125	**424**	47
2025			328	17	144	**489**	53
2035			397	21	173	**591**	64

Източник: АПИ

Анализът и съпоставката на практическата пропускателна способност по РПМ с интензивността на движението показва, че всички пътища не са изчерпили пропускателната си способност.

Анализът на интензивността на движението показва, че най-натовареното трасе е път I-3, следван от път III-405.

Подобряването на пътните връзки на гр.Свищов и общината в трите основни направления - В. Търново, Плевен, Русе е приоритет с висока степен. Вече е подобрена пътната свързаност на общината с Плевен и София. Това обаче не важи за останалите пътни направления. В критично състояние са отсечки по направленията за В. Търново и Русе. Необходимо е да се отбележи, че няма път успоредно на река Дунав. Пътуващите се насочват към Ценово и след това към Свищов по втори и трети клас пътища или през Полски Тръмбеш по първокласен и второкласен път.

Състояние на общинската пътна мрежа:

- Отлично – 3,851 км;
- Добро – 3,806 км;
- Задоволително – 29,517 км;
- Незадоволително – 9,597 км;
- Лошо – 9,034 км;
- Без трайна настилка – 6,357 км.

От анализа на състоянието на общинската пътна мрежа, което е важно условие за свързаността между селата и общинския център, е видно че само 12,32 % от общинската пътна мрежа е в добро или отлично състояние, 47,48 % е в задоволително състояние и 40,20 % е в незадоволително и лошо състояние (като малко над 1/3 от тях са без трайна настилка).

Ако се направи съпоставка между влаганите средства за ремонт на общинската мрежа (150-160 000 лв. годишно, което е по силите на общината) може да се заключи, че без намиране на възможности за външно финансиране, пътната мрежа ще остане в незадоволително състояние.

12.2. РАЗВИТИЕ НА ПЪТНАТА МРЕЖА

12.2.1. РЕКОНСТРУКЦИЯ И УКРЕПВАНЕ НА ПЪТНАТА МРЕЖА

Като цяло общинската пътна мрежа все още е в незадоволително състояние. Превантивното и текущо поддържане на общинската пътна мрежа включва комплекс от дейности, строителни и монтажни работи.

Необходимо е извършване на основна рехабилитация на общинските пътища. За целта трябва да се разработи експертно обоснована програма за рехабилитация на общинските пътища.

Идентификацията на неотложните мерки, които трябва да се вземат в близко бъдеще за поддръжката на пътната инфраструктура, са подробно описани в т. 12.2. на тази записка.

От много важно значение е “Реконструкция на път RVT2263 (II-52, ОРЕШ – ДЕКОВ) – ДРАГОМИРОВО (III-302)”

Строителството на пътя е започнало в началото на 90$^{-те}$ години. Изградени са изцяло едва 3.739 км. от общата дължина 8.8478 км., от км. 4^{+739} до км. 8^{+478}. На останалата част е изпълнена само трошенокаменната настилка. Към настоящия момент пътят е почти неизползваем.

С изпълнение на проекта ще бъде осигурена пряка връзка между с. Ореш и с. Драгомирово. Липсата на снегонавявания ще гарантира сигурен достъп на населението от селата Червена, Овча Могила, Морава, Деляновци и Драгомирово до общинския център през зимния период.

Имайки предвид разположението на Природен парк „Персина”, защитена зона за опазване на дивите птици „Свищовско-Беленска низина” и защитена зона за опазване на местообитанията „Свищовска гора” изпълнението на проекта ще доведе до повишаване на туристическия поток, както към двете села, така и към гр. Свищов.

12.2.2. ИЗГРАЖДАНЕ НА НОВА ПЪТНА МРЕЖА

Съгласно писмо изх.№ 08-00-1421 от 19.12.2016 г. на Агенция „Пътна инфраструктура“, към момента няма инвестиционни проекти за изграждане на нови и ремонтни дейности по съществуващи републикански пътища на територията на община Свищов.

Има разработен проект за пътна връзка в чертите на гр. Свищов с цел подобряване на транспортно - експлоатационните характеристики на направлението и повишаване на безопасността на движение с изнасяне на тежкото движение извън жилищните райони на града. Ръководството на общината трябва да влезе в диалог с АПИ за включване на изграждането й , тъй като тази връзка е част от републиканската пътна мрежа

Показателят за плътност на пътната мрежа на община Свищов е по-ниска от средната за страната, а интензивността на движение е нараснала. За подобряване на жизнената среда, с плана е предложено усъвършенстване на локалната пътна мрежа. Предвижданията са насочени към подобряване на директните транспортни връзки между населените места в общината и повишаване на техния клас, което ще повиши пропускателната им възможност. Стратегията за развитие на пътната инфраструктура в Република България дефинира рамка за постигане на желанието на България да има устойчива пътна система. Стратегията оценява факта, че цялата пътна мрежа е взаимосвързана, независимо от класа на пътищата. По-ниските класове пътища, свързващи по-малки населени места, имат социално значение и спомагат за икономическо развитие, като намаляват миграцията към големите градове и по този начин намаляват нуждите от изграждане на скъпа инфраструктура, а също така намаляват и задръстванията, емисиите на парникови газове и отрицателния ефект от климатичните промени.

Принципът на свързаност се отнася главно за приоритетен подход за рехабилитация и модернизация на републиканските пътища, а концепцията за достъпност е свързана с ролята на третокласните и общинските пътища с цел подобряване на достъпа до по-слабо урбанизираните и периферни територии. Основната роля на третокласните републикански пътища и общинските пътища е да служат на приоритетни икономически области, които допринасят за икономическия растеж – земеделски зони, туристически обекти, развитие на промишлени зони и зони с природни ресурси, достъп до пристанища, жп линии и гранични пунктове.

В община Свищов са налице няколко компонента от изброените по-горе принципи за приоритетност и би трябвало да се заложи в средносрочните и дългосрочните планове за развитие на пътната инфраструктура в Република България , път № III – 409 (който и в момента не отговаря на изискванията за класа си) да се разшири и изправи, съобразно изскванията за клас II, с което ще се осигури безпрепятствена свързаност на Свищов с европейски коридор 9.

Предвидени са обходни пътища при селата Царевец, Козловец и Алеково, които при доказана икономическа ефективност, спазване на всички условия за интеграция в транс-европейската пътна мрежа, за ускоряване на регионалното сближаване, за устойчиво

развитие на икономиката и за подобряване на състоянието на околната среда, както и наличието на финансови ресурси за постигане на максимален ефект от средствата, инвестирани в поддръжката, рехабилитацията и развитието на пътищата, могат да бъдат осъществени.

12.2.3. ПЕШЕХОДНИ И ВЕЛОАЛЕИ

Развитието на транспортно-комуникационната система включва и изграждане на мрежа от пешеходни и велосипедни алеи, осъществяващи връзки с извънселищни места за отдих, спорт и атракции, и туристически обекти, в т.ч. обекти на природното и на културното наследство. По правило алеите се провеждат по полски и горски пътища. Предвижда се изграждане на подобни алеи и успоредно на автомобилните пътища при тяхната реконструкция и при ново строителство.

12.3. МЕЖДУСЕЛИЩЕН МАСОВ ОБЩЕСТВЕН ПЪТНИЧЕСКИ ТРАНСПОРТ

По принцип маршрутите са организирани добре, но от направената анкета с кметовете на населените места се установи неудовлетворително състояние на честотата на следване по извънградските линии, потребност с разширяване на линиите към населени места в съседни общини, както и недостатъчен капацитет на използваните транспортни средства (микробуси).

АВТОБУСЕН ТРАНСПОРТ

Градът поддържа връзка с други градове в страната с 31 автобусни линии, което гарантира много добри транспортни връзки. Поради незадоволителното състояние на пътната мрежа се ограничават скоростите на движение на пътническия транспорт.

Счита се, че след приключване на строителството на автомагистрала „Хемус" разстоянието от нея до Свищов ще бъде 56 км, което ще подобри възможностите на града и пристанището като транзитни пунктове за превоз на товари и пътници.

Таблица 12.3.1. **Автобусни линии от гр.Свищов до други градове в България**

№ по ред	Наименование на автобусната линия	Преминава през или осъществява връзка с:	Брой на курсовете на ден
1	**2**	**3**	**4**
1.	Свищов - София	Преминава през Ябланица - Луковит - Плевен	4
2.	Свищов - Русе	Линията прави връзка за Добрич, Разград, Силистра и Шумен	5
3.	Свищов - Плевен	Линията прави връзка за Видин, Козлодуй и Монтана	4
4.	Свищов - Троян	Линията прави връзка за Априлци, Шипково и Пловдив	2
5.	Свищов - Варна	Преминава през Бяла, Попово, Търговище и Шумен	1
6.	Свищов-Козлодуй		1

7.	Свищов-Бяла		3
8.	Свищов-Никопол		2
9.	Свищов-Белене		2
10.	Свищов-Велико Търново (през Павликени)		1
11.	Свищов-Велико Търново (през Хаджи Димитрово)		4
12	Свищов-Велико Търново (през Козловец)		4
13.	Свищов-Павликени		1
14.	Свищов-Горна Оряховица		1

Източник:Община Свищов

Общият брой на превозвачите, които обслужват външните и вътрешните линии е 16. В града са регистрирани вътрешни 12 автобусни линии. Изградени са 39 автобусни спирки, обслужващи транспортната мрежа в община Свищов.

Таблиза 12.3.2. **Автобусни спирки в община Свищов**

АВТОБУСНИ СПИРКИ ОБЩИНА СВИЩОВ		
Автогара Свищов	кв. Стоян Ников	Ат пазар
площад „Велешана	УК „Алеко Константинов"	кв. „Дунав"
площад „Алеко"	Пристанище Свищов	Хлебозавод Свищов
площад „Свобода"	ул. „Цар Освободител" /срещу МТЕЛ/	Паметниците
площад „Хан Бъчва"	МБАЛ „Д-р Димитър Павлович"	Република Свищов
Стадион „Академик"	ДЗС Свищов	Студентски град
гара Ореш (3 бр.)	Техникум по индустриална химия	село Горна Студена
„Македония"	село Вардим	село Хаджи Димитрово
площад „Калоян"	село Царевец	село Козловец
Топливо	село Българско Сливово	село Алеково
Профилактериум	село Драгомирово	село Александрово
гара Илиево	село Овча Могила	село Деляновци
село Морава	село Червена	село Совата
Старчески дом	Винпром	Жк „Младост“

Източник: Община Свищов

12.4. ЖЕЛЕЗОПЪТЕН ТРАНСПОРТ

Развитието на транспортната инфраструктура на жп транспорт в Северен централен район за планиране, част от който е и община Свищов, се доближава до средната стойност за районите на планиране. По осигуреност с жп линии област В. Търново има почти 2 пъти повече жп линии, което се определя от наличието на голям жп възел в Горна Оряховица и две отклонения от главни жп линии: Левски - Свищов и Горна Оряховица - Елена.

Категорията на жп линията, преминаваща през територията на община Свищов е II-ра категория, а класификацията по товаронапрежение е VI-ти клас. Общата дължина на железопътната мрежа на територията на община Свищов е 31.723 км. Габаритът на натоварване на линията е “GB”.Техническото състояние на релсо-траверсовата скара е добро и гарантира скоростите, заложени в графика за движение на влаковете.

На територията на общината са разположени 7 прелеза: км 1+050, км 1+450, км 2+643, км 7+688 в междугарието Свищов – Ореш и км 28+490, км 29+717 в разделен пост Морава. и три стоманобетонови моста – км 0+169, км0+820 и км 11+550.

Съгласно действащия график за движение на влаковете (към 30.05.2016 г.), на територията на общината ежедневно преминават 8 бр. обикновени пътнически влака, като средно на денонощието преминават и 2 броя товарни влака.

Железопътният транспорт следва общата тенденция на стагнация, финансови и структурни проблеми, характерни за системата на БДЖ в цялата страна. Поради функциониращата икономика в община Свищов, товарните превози запазват своето значение за транспорта на региона. Другият клон на железопътната линия, започващ от гара Ореш и достигащ до гр.Белене, е нефункциониращ по отношение на пътническите превози, със спорадични товарни композиции. Очевидно решаването на проблемите на железопътния транспорт не е в компетенциите на отделна община и позитивни резултати могат да се очакват след преструктуриране на ж.п. транспорта на национално ниво.

Таблица 12.4.1.. **Действащи жп гари и спирки натериторията на Община Свищов**

ЖП ГАРИ	
ЖП гара Свищов	**ЖП гара Ореш**
ЖП гара Драгомирово	**ЖП гара Морава**

Източник: Община Свищов.

12.5.РЕЧЕН ТРАНСПОРТ

Свищов заема важно място като пристанище по река Дунав. Той е разположен на 43° 37' северна ширина и е най-южната точка, през която преминава река Дунав. Още от древността той се е разглеждал като едно от ключовите пристанища по реката и превозите на юг и север от реката. Пример за това е римският град Нове.

Общата дължина на брега от Ново село до Силистра е 470 км. Ако се изключи пристанище Никопол, то средно на 52 км има разположено по едно пристанище. Тяхната значимост е различна в зависимост от хинтерланда, който е около тях и от транспортните връзки към тях. Значението на пристанището се разширява във връзка с изграждащите се транспортни коридори. Международно пристанище Свищов е разположено на 7 Паневропейски транспортен коридор (Рейн-Майн-Дунав). Намира се в близост до транспортни коридори №

8 и 9, на около 45 км. и автомагистрала "Хемус" (на 56 км. от предполагаемото й трасе) и на 45 км. от гр. Александрия (Румъния), която има излаз на основната пътна артерия на страната Букурещ - Тимишоара - Арад - част от международни инфраструктурни коридори.

Таблица 12.5.1. **Разстояния по река Дунав до български пристанища, км .**

Разстоянията са дадени от устието на река Дунав.

Пристанище	**км**
Видин	791
Лом	743
Оряхово	678
Сомовит	608
Никопол	597
Свищов	554
Русе	495
Тутракан	432
Силистра	376

Източник: Изпълнителна агенция "Проучване и поддържане на река Дунав"

При общо намаление на обработените товари с 6 % през 2011 г. в българските пристанища на р. Дунав, в пристанище Свищов се наблюдава най-голямото увеличение на обработените товари - 38 %. От друга страна се наблюдава преразпределение на пазара на обработените товари, който се изтегля към пристанищата, разположени на запад.

Транспортна достъпност. По направлението Солун/Скопие - София – Букурещ за достъп до пристанище и ферибот Свищов се използват две пътни отсечки:

София - Ябланица - Плевен - Българене 191км. Това е първокласен път №3, който е част от международен първокласен път Е83. В първите си 82 км този път преминава по автомагистрала Хемус. И в участъка на автомагистралата и в останалата част на първокласния път отсечката е реновирана по програмите PHARE и ISPA. През периода 1999-2003 год. е извършен основен ремонт на целия участък и пътят напълно отговаря на всички критерии за проходимост на целия очакван трафик.

Българене - Свищов 34.1км. Това е отклонение от първокласния път. По своя стандарт е второкласен и по него се извършва достъпа на гр. Свищов и гр. Белене до националната пътна мрежа. Пътят е в много добро техническо състояние след извършен основен ремонт.

При засилен трафик, надхвърлящ първоначалните прогнози, община Свищов е в състояние да осигури паралелен път на отсечката Българене - Свищов. Това е пътя Морава - Драгомирово - Ореш - Свищов. По направлението Истанбул - Будапеща за достъп до

ферибота се използват две пътни отсечки.

Свиленград - Нова Загора - Хаинбоаз - В.Търново - П. Тръмбеш. Това е път, част от който е първокласен път №5, а част - второкласен път. По този път се извършва целия трафик между Свиленград и Русе и в по-голямата си част е реновиран. Това важи особено за прохода Хаинбоаз, който след реконструкцията от 2002-2004 г. се превръща в най-добрия начин за пресичане на Стара планина.

П. Тръмбеш - Свищов 43.4км. Това е отклонение от първокласния път. По своя стандарт е третокласен и по него се осъществява транспортната достъпност на гр. Свищов с областния център В.Търново, националната пътна мрежа и европейски транспортен коридор 9. Пътят е приет за особено важен от областната стратегия за развитие.

От тази гледна точка пристанището и град Свищов притежава значителен потенциал, който може да се развие с построяване на мост над река Дунав между Свищов и Зимнич.

Изводи: От анализа на трафика от товари, пътници и транспортни средства, както и на товарооборота на пристанище Свищов, може да се направи изводът за интензифициране на превозите през града. С откриването на ферибота Свищов - Зимнич превозите започват да се увеличават също, може би с не толкова голям темп. На фона на икономическата криза през последните три години този ръст е още по- забележим. Фактите показват формирането на нов пункт на предлагане на транспортни услуги от комбиниран характер с използване на три вида транспорт и в комбинация с ферибот. Това прави града и общината, както и община Зимнич, твърде привлекателни за инвеститори от различен тип, както и за клиенти на транспортни услуги.

Потенциални възможности за превози през Свищов – Зимнич . Разположението на Свищов и Зимнич позволява да се проектират няколко възможности на привличане на товари и транспортни средства. Могат да се формулират в следните основни направления на превозите на товари:

Първото направление е от утвърдени вече потоци от товари и транспортни средства, представени основно от румънски и турски товарни автомобили. Анализът на преминалите товарни автомобили през ферибота Свищов - Зимнич показва преобладаващия брой на автомобилите от тези две страни. Допуска се, че вече е направена добра реклама в двете страни сред превозвачите. Следва да се има предвид, че пропускателната способност на ферибота е значителна и може да достигне теоретично до 24 рейса на денонощие.

Генериран трафик от товари и товарни автомобили, насочени от страната към страните на север и североизток и северозапад от Букурещ. Тук влизат превози на товари от Централен южен район на планиране и Югозападен район на планиране към Русия, Беларус и Прибалтийските страни, както и товари в обратна посока. Превози от Югоизточен район на България към страните от северозападна Европа и т.н. Основание за това дава сравнително слабата реклама, която е проведена в България.

Отклонен трафик от товарни и други автомобили, които в момента преминават през Русе - Гюргево. Ако те се насочват към Западна Европа при добра реклама ще предпочетат преминаването на р. Дунав да става при Свищов - Зимнич. Тук може да се включи и група автомобили, които идват от Югозападен район на планиране и от Гърция в посока североизток - Русия и т.н.

Генериран трафик. Той може да се осъществи с откриването на тунела под Босфора. Към него може да се добави съкращаването на пътя след построяване на тунела под Шипка и най-накрая построяването в по-далечно бъдеще на тунел Троян - Кърнаре. Трите значими проекта позволяват да се получи генериран трафик извън нашата страна, но използващ добрите пътни връзки на Свищов - Зимнич.

Генериран трафик от строителството на автомагистрала /ускорен път/ в направление Истанбул - Свиленград - Търговище - Русе и с потенциално отклонение към Свищов – Зимнич за автомобилите, които пътуват на северозапад.

Генериран трафик от автомобили от и към ТРАСЕКА - посока Черно море и след това към Средна Азия.

Генериран трафик от превоз на контейнери с товарни автомобили. Все още превозите на товари с контейнери в нашата страна е ограничен по количество и се предпочитат товарни автомобили, които имат равна или близка товароподемност и товаровместимост с контейнерите. Тези предпочитания на производителите - малки и средни предприятия /МСП/ са свързани с малките партиди от товари, които произвеждат или с които тъгуват такива предприятия. Развитието на контейнерните превози може да се стимулира и до позволи да се използват трите вида транспорт, които са представени както в Свищов, така и в Зимнич. Този трафик от контейнери може да се допълни и с превоз на товари на палети или техните производни, така че да се ускорят превозите и да се намали нуждата от товарни автомобили чрез замяната им с речни кораби и жп вагони.

Изброените по-горе 7 точки по развитие на трафика са подкрепени от динамиката на търговията в страната, между България и Румъния и между тези страни и страните от ЕС. Освен това е направен анализ на превозите на външнотърговски товари във всички направления на превозите север - юг. Прогнозите са за значително увеличение на тези

превози поради две основни причини, ако останалите условия се приемат за постоянни. Първата причина е приетата стратегия на Турция през 2020 г. да влезе в числото на 10 - те най-големи износителя в света. Стратегията вече се изпълняв а и се подкрепя от сериозното строителство на инфраструктурни обекти в Европейска Турция, в съчетание с тунела под Босфора. Втората причина е в бързите темпове на икономически растеж на Полша. Това е единствената страна, членка на ЕС, която поддържа повече от 5 години високи темпове на промишлено производство и на износ. Двете страни са разположени по оста север - юг и се очаква да се увеличат не само превозите им към трети страни, но и между тях. Всичко това ще увеличи в значителна степен превозите в направление север - юг и ще позволи ефективно да се използва фериботът Свищов - Зимнич със следващо развитие към строителство на мост над р. Дунав.

XIII. ДРУГА ТЕХНИЧЕСКА ИНФРАСТРУКТУРА

13.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Основен принцип на проектното решение по отношение на техническата инфраструктура е нейното предпоставящо и лимитиращо значение за урбанизирането на територията.

С оглед на това, че „експлоатационният живот" на инфраструктурните системи е по-дълъг от прогнозния период на действие на ОУПО, мрежите се оразмеряват на базата на капацитета на територията, а не на прогнозата за социално-икономическо и демографско развитие към 2035 год., независимо, че реалното усвояване на части от територията може да настъпи след прогнозния период. Т.е. оразмеряванията са с резерв за по-далечна перспектива от срока на действие на плана.

На схемите са означени трасетата на съществуващите и новопредвидените трасета на главните проводи.

При изработването на схемите са ползвани предвижданията и постановките на специализирани проучвания, планови и стратегически документи, касаещи развитието на системите.

13.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ И КАНАЛИЗАЦИЯ

13.2.1. РЕГИОНАЛЕН ГЕНЕРАЛЕН ПЛАН (РГП) за ВК ЕООД-Свищов

Целта на РГП е да представи в дългосрочен план мерки за постигане на съответствие с Националната стратегия за околна среда и Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор. Чрез регионалния генерален план за водоснабдителните и канализационни системи се идентифицират инвестиционните нужди за изпълнението на българското законодателство и европейските директиви в областта на водоснабдяването и отвеждането и пречистването на отпадъчни води.

Основните задачи на плана са:

- осигуряване на съответствие с *европейското екологично законодателство* в рамките на приетите срокове;
- осигуряване на ефективно използване на водните ресурси, при съобразяване с изискванията за опазване на околната среда;
- идентифициране на нуждите и определяне на приоритетните инвестиции за рехабилитация на водоснабдителната мрежа и изграждането на нови канализационни мрежи и ПСОВ;
- определяне на краткосрочни, средносрочни и дългосрочни инвестиционни програми;
- създаване на основа за изготвяне на прединвестиционни проучвания за отделни инвестиционни проекти;
- определяне на съфинансиране от европейски фондове (Кохезионен фонд).

Регионалният генерален план е с планов хоризонт 2038 год., т.е. обхваща целия период на действие на Общия устройствен план на община Свищов. В този смисъл неговите основни постановки следва да се съблюдават от предвижданията на ОУПО по отношение на развитието на ВиК мрежите.

Направена е инвестиционна програма за краткосрочен (2014-2020 год.), средносрочен (2021 - 2028 год.) и дългосрочен период (2029 - 2038 год.).

13.2.2. ВОДОСНАБДЯВАНЕ

Водоснабдяването в община Свищов се осъществява само от подземни води чрез 81 водовземни съоръжения, в това число 30 дренажа, три кладенеца тип „Раней”, 21 шахтови кладенци, 26 тръбни кладенци и един сондажен кладенец. Локалните ресурси на тези водоизточници съответствуват на сумата на средноминималната стойност на дебита на дренажите и водните количества от тръбните кладенци при допустимо водно ниво в тях за срока на експлоатацията им.

Средно месечно добиваната вода е около 500 хил. м3, с обхват около 50%. Общата дължина на водопроводните мрежи е около 450 км. Над 80% от водопроводните мрежи са изградени от азбесто-циментови (етернитови) тръби и са в експлоатация повече от 30 години, което обуславя значителни водни загуби. Недостатъчно добро е нивото на управление на водните ресурси и водоснабдителните системи. Уредите за измерване не са достатъчно прецизни, поради несъразмерности и неподходящо оборудване, разходите за електроенергия са относително високи, относителния дял на полезно използваната вода е нисък, а в някои райони - крайно незадоволителен (под 30%).Няколко населени места, които се

водоснабдяват от местни водоизточници изпитват недостиг на вода и са на режим. Това са селата Овча могила, Алеково, Горна Студена, Драгомирово, Хаджи– Димитрово и Червена.

Водоизточници, капацитет, състояние, проекти.

Водоизточниците на територията на община Свищов са предимно от плитки сондажи, с дълбочина до 20 м, изградени за водоснабдяване на отделните населени места. Водоснабдителни системи за водоснабдяване на повече от едно населено място е водоснабдителната система от ПС „Вардим" за водоснабдяване на гр. Свищов, село Вардим и село Царевец и ПС „Кривулука" с възможност за водоснабдяване на село Козловец и село Българско Сливово. На територията на община Свищов за водовземане от по-дълбоки водни хоризонти са изградени 4бр. дълбоки сондажи в района на землище село Българско Сливово с дълбочина от 100 до 150 м.

Основните водоизточници от Водоснабдителна система ПС Вардим, състояща се от тръбни кладенци 23 бр.със среден дебит около 5л/с и три броя лъчеви кладенци тип Раней, със среден дебит около 40л/с. Среден годишен дебит от водоснабдителна система при ПС „Вардим" - 3 000 000 м3/г.; Среден годишен дебит от всички водоизточници експлоатирани от „ВиК - Свищов" ЕАД (вече „ВК-Йовковци“ООД) - 5 000 000 м3/г.

Характеристиките на водоизточниците са представени в следващата таблица :

Таблица 13.2.2.1.**Характеристики на вододайна зона**

Вододайна зона	**Настоящо производство [м³/ден] Qср.[14]**	**Капаци-тет на кладен-ци [м³/ден]**	**Общ брой кла-денци**	**В експло-атация**	**Година на изграж-дане**	**Наблюде-ния**
При с. Вардим 4бр. кладенци тип „Раней” 1,2,3,4	3 400 1 500 150 няма данни	4 300 3 400 1 700 3 630	4	3	няма данни	В добро състояние . Във всички кладенци има повишено съдържание на манган.
Тръбни кладенци	6 000	6 100	28	9	няма данни	В добро състояние са.
Общо:	11 050	19 130				

Източник: Регионален генерален план

Забележка:Всички водоизточници, подаващи вода за гр. Свищов, с. Вардим и част от с. Царевец имат устроени санитарно- охранителни зони съгласно изискванията на Наредба №3 (обн. Д.В. бр88/2000г.)

Качество на подземните води

На територията на община Свищов се провежда мониторинг за качеството на подземните води в два пункта– един във Вардим за подземно водно тяло BG1G0000Qal009 и втори в

[14] Добити количества, предоставени от ВиК.

Козловец за подземно водно тяло BG1G0000Qpl026. Според резултати от мониторинга за първото полугодие на 2012 г:

съдържанието на нитратите в подземно водно тяло BG1G0000Qpl026 превишава с 100÷30 мг/л

стандарта за качеството - 50 мг/л

превишени са стандартите за качество в подземно водно тяло BG1G0000Qal009 за желязо (4,41 пъти) и за манган (6,42÷7,26 пъти).

При всички източници на подземни води, каптирани за водоснабдяване на община Свищов, се констатират отделни превишения над стандартните стойности за съдържанието на нитрати, желязо и манган, Подземните води по силата на чл. 11, т. 3 от Закона за водите са публична държавна собственост. Водовземането от повърхностни и подземни води се осъществява въз основа на разрешителните за водовземане от Басейнова дирекция за управление на водите в Дунавски район с център Плевен. От ползваните от ВиК Свищов 81 броя водоизточници има издадени 13 разрешителни за водовземане за 40 броя водовземни съоръжения, а за 41 броя няма такива.Съответните водни количества са: 310,3 л/сек с разрешителни и 42,2 л/сек – без разрешителни.

Водоснабдени населени места, от тях с режим на водоснабдяване

На територията на община Свищов всички населени места (гр. Свищов и 15-те села) имат изградена водоснабдителна система. В режим на водоснабдяване със сезонен характер са селата Хаджидимитрово, Алеково, Драгомирово, Горна Студена.

Относителен дял на населението, ползващо централизирано водоснабдяване

Над 99% от населението на общината ползва централно водоснабдяване. Качеството на питейната вода отговаря на БДС 2823-75, но се наблюдават моментни отклонения по някои показатели, например цвят и мътност, върху които съществуващата система не може да влияе. Частично е въведена система за диспечерски контрол и управление, която се нуждае от разширение и усъвършенстване. Общата хидрогеоложка оценка е, че районът разполага с достатъчни водни ресурси и възможности за удовлетворяване нуждите не само на общината. Категорично е намерението на общинската администрация за влагане на достатъчно средства за възстановяването и поддържане на водоснабдителната и канализационна мрежа, както и за изграждане на нови клонове. При изпълнението на тази програма се предвижда възлагане и разработване на проект за възстановяване, предхождан от обстоен анализ на състоянието на мрежата. Предварителните разчети показват необходимостта от големи финансови ресурси за пълна подмяна на проблемните участъци от водоснабдителната и канализационната мрежи - около 12-14 млн.лв. Дългосрочната визия за оптимално развитие на водоснабдяването изисква привличане на голям стратегически инвеститор, способен да

ангажира подобен ресурс. От друга страна, отдаването на концесия или приватизацията на ВиК дружеството ще освободи бюджетни ресурси за други инвестиции в градската инфраструктура, което е важно при малкия им обем и досегашното им използване приоритетно за инвестиции във ВиК мрежата.

Дължина на външни/магистрални водопроводи, състояние

Обща дължина - 155 041 м\ Преобладават външните водопроводи изпълнени от етернитови и стоманени тръби строени през 60 и 70 години на 20 век с изтекъл амортизационен срок и чести аварии. Към основната водоснабдителна система ПС „Вардим" е изграден нов водопровод от ПЕВП ф500 и ф560 въведен в експлоатация през 2011 г. с дължина 9 км.

Дължина на вътрешни водопроводи, състояние

Обща дължина – 544 700 м\ Преобладават водопроводи, изпълнени от етернитови и стоманени (манесманови) тръби строени през основно през 50, 60 и 70 години на 20 век с изтекъл амортизационен срок и чести аварии.

Съоръженията на водоснабдителните системи могат да бъдат обобщени, както следва:

Таблица 13.2.2.2.**Съоръжения водоснабдителна система ПС Вардим**

Съоръжение	Количество	Бележки
Водоснабдяване		
Водоизточници	12	- 3 броя кладенци „Раней” - 9 броя тръбни кладенци
Пречистване	1	-Хлориране с хлор газ при кладенец „Раней” 1
Помпени станции	13	- 3 броя над кладенци „Раней” - 9 броя над тръбни кладенци - 1 брой помпена станция „Стара”
Резервоар	3	Общ капацитет 4 700 м3
Външни водопроводи	27,46 км	
Разпределителна мрежа		
Помпени станции	2 бр.	
Резервоар	7 бр.	Общ капацитет 9 520 м3
Мрежа	54,47 км	Само за гр. Свищов

Източник: Регионален генерален план

Водоснабдителни системи за останалите села от Община Свищов

В община Свищов има 15 броя малки водоснабдителни системи.

За всичките села пречиствателни станции или специални пречиствателни съоръжения няма.

Хлорирането на водата се осъществява в съществуващите резервоари.

Таблица 13.2.2.3.**Съоръжения водоснабдителни системи на останалите села в общината**

Съоръжение	Количество	Бележки
Водоснабдяване		

Водоизточници	63 броя	- 39 бр. дренажи - 10 бр. тръбни кладенци - 14 бр. шахтови кладенци
Помпени станции	32 броя	
Резервоари	41 броя	Общ капацитет 6 883 м3
Външни водопроводи	80,84 км	

Източник: Регионален генерален план

Таблица 13.2.2.4.**Обобщаваща таблица на водоснабдителните системи**

Населено място	**Дължина на разпределителна мрежа**	**Общо водопотребление (без загуби)**	**Общо водопотребление със загуби**	**Загуби (%)**	**Покрива стандартите за количество**	**Покрива стандартите за качество**	**Коментари (основни недостатъци)**
Име	**км**	**м³ / година**	**м³ / година**	**% от12**	**Да/не**	**Да/не**	**-**
Алеково	22.207	28 162,03	165 659,01	83%	не	Не (NO3)	нитрати
Александрово	няма данни	8 709,73	79 179,38	89%	да	Не (NO3)	нитрати
Българ. Сливово	няма данни	57 912,60	137 887,15	58%	да	да	-
Червена	14.129	10 527,68	95 706,19	89%	не	Не (NO3)	нитрати
Деляновци	няма данни	7 227,00	32 850,0	78%	да	Не (NO3)	нитрати
Драгомирово	33.102	28 400,01	177 500,09	84%	не	да	-
Горна Студена	29.633	22 307,34	148,716	85%	не	Не (NO3)	нитрати
Хаджидимитрово	20.724	34 473,81	164 160,99	79%	не	Не (NO3)	нитрати
Козловец	няма данни	56 398,11	268 562,41	79%	да	Не (NO3)	нитрати
Морава	няма данни	34 920,83	43 112,13	19%	да	Не (NO3)	-
Ореш	няма данни	74 876,40	207 989,99	64%	да	да	-
Овча могила	33,387	63 124,99	197 265,61	68%	не	Не (NO3)	нитрати
Совата	няма данни	6 841,56	57 013,00	88%	да	да	-
Свищов	54,470	1368246,72	3337187,12	60%	да	Mn	Манган
Царевец	няма данни	55 407,00	158 305,71	65%	да	Mn	Манган
Вардим	няма данни	50 203,36	143 438,74	65%	да	Mn	Манган

Източник: Регионален генерален план

Таблица 13.2.2.5. **Преносни водопроводи на основната водоснабдителна система за гр.Свищов**

Местоположение	Материал	Диаметър [мм]	Дължина [км]	Година на изграждане или възраст	Наблюдения
От тръбните кладенци и кладенци „Раней" до ПС „Стара"	Стомана	от Ф 325 до Ф 530	1,45	30 - 40г.	Амортизирани тръби
	Азбесто-циментови	от Ф100 до Ф 600	14,08	20 – 40г.	Амортизирани тръби
От ПС „Стара" до водоеми V=625 м3 и V=4000 м3 и от тях до водоемите на гр. Свищов	Полиетилен РЕ	от Ф400 до Ф560	11,931	преди 10г.	Нови полиетиленови тръби
Общо :			27,461		

Източник: Регионален генерален план

Таблица 13.2.2.6.**Разпределителна мрежа в гр.Свищов**

Материал	Номинален диаметър [мм]	Броя	Дължина [км]	Процент от обща-та дъл-жина [%]	Година на изграждане	Наблюдения
азбесто-циментови	до Ф150		17,877	32,8	няма данни	Тръбите са много стари, има течове при връзките и големи загуби на вода
	Ф150 до Ф 600		9,562	17,55	няма данни	
стомана	до Ф150		11,614	21,3	няма данни	Тръбите са коро-зирали има големи загуби на вода
	Ф150 до Ф 600		3,30	6,06	няма данни	
чугун	до Ф150		0,175	0,35	няма данни	Добри условия
полиетилен РЕ	до Ф150		8,925	16,4	2000 до днес	Добри условия
	Ф150 до Ф300		3,017	5,55	2000 до днес	Добри условия
Общо:			54,47	100		
Сградни отклонения	Ф15до Ф 50	5200бр			няма данни	По-голямата част са от стоманени поцинковани тръби (стари) и в лошо състояние, с голе-ми загуби по тях

Източник: Регионален генерален план

Съществуващата мрежа се състои от няколко зони, на база на налягането:

Ниска зона;

Междинна зона;

Висока зона.

Помпени станции

Обслужващи Резервоари

Пречистване и съхранение на вода

Обеззаразяването се извършва с хлор–газ. Прехлорираната вода от кладенец Раней 1 се смесва

във водопроводите по пътя на водата от вододайната зона до съществуващите преходни водоеми над село Вардим. След това обеззаразената вода достига до напорните водоеми на село Вардим, село Царевец и гр. Свищов. При крайните консуматори наличието на остатъчния хлор е в необходимите граници. Не се налага допълнително хлориране.

Водата се съхранява в 6 броя резервоари, с общ обем 9750 м^3

Помпените станции на основната водоснабдителна система от с. Вардим са 16 броя, с 27 помпи и общо производство Q от 11,1 до 70 л/с

Недостатъци:

Външните водопроводи между кладенците Раней са съществуващи, от стомана Ø325, Ø426 и Ø530 мм.Посочените тръбопроводи са стари и амортизирани. Основен недостатък, е че в голямата си част са корозирали;

Външните водопроводи между тръбните кладенци са от остарели етернитови и стоманени тръби. Посочените тръбопроводи са стари и амортизирани и в голямата си част корозирали и в кратък срок трябва да се подменят..

Описание на основни недостатъци

Основните недостатъци на Водоснабдителна зона Свищов са следните:

Високи концентрации на манган в кладенците Раней;

Наличие на нитрати във водоизточниците на 8 броя села

Заключение и препоръки

Изградената водопроводна мрежа обхваща цялото население на общината. Наблюдаваната тенденция на намаление на населението, сравнително постоянното потребление от местни фирми и наличие на собствени водоизточници и мрежи в по-големите местни потребители подсказва намаляване на доставянето и потреблението на вода. Съществуващият капацитет на изградените мрежи, като цяло задоволяват нуждата на обслужваното население. В същото време, се отчитат изключително големи загуби на вода, достигащи до 72% през 2011 г. Това налага извода, че инвестициите приоритетно следва да се насочат към доставяне на качествена вода до консуматорите, намаляване на загубите и увеличаване на енергийната ефективност в сектора на водоснабдяването и към увеличаване на свързаността на населението с канализационните системи и ПСОВ в сектора на канализацията.

Общата стойност на локалните ресурси на подземните води от посочените водовземни съоръжения съставлява 11,1546*106 м3/годишно (353,712 л/с) , в т. число от:

ПВТ BG1G0000Qal009 – 9,1770*106 м3/годишно (291,0 л/с);

ПВТ BG1G0000Qal020 – 0,0471*106 м3/годишно (1,5 л/с);

ПВТ BG1G0000Qpl026 – 1,9305*106 м3/годишно (61,2 л/с).

Обемът на водата, получена през 2011 г е 5,2985*106 м3, което съставлява 47,5 % от локалните ресурси на подземните води, ползвани за водоснабдяване на община Свищов.

Качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване, съответства на Наредба № 9/16.03.2001 г за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, на Стандарта за качеството в Наредба № 1/10.10.2007 г за проучване, ползване и опазване на подземните води и на Директива 98/86/ЕС/.

Защитата на качеството на водата се осигурява чрез учредяване на санитарно.охранителни зони в три пояса, границите на които се определят по Наредба № 3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

Заключения и препоръки

Като цяло състоянието на водоизточниците (шахтови кладенци, тръбни кладенци, дренажи), захранващи с вода селищата на територията на община Свищов е задоволително.

Водопроводи:

Всички ниско напорни водопроводи от тръбните кладенци до черпателен водоем V= 75м3 се нуждаят от подмяна.

Помпени станции:

Всички помпени станции са оборудвани с нови помпи и понастоящем няма проблеми с помпажното подаване на вода, с изключение на помпена станция „Стара”.

Пречиствателни станции:

Предвидена за изграждане е пречиствателна станция за чисти води (ПСПВ) за отстраняване на мангани.

Напорни водоеми

Всички напорни водоеми, обслужващи гр.Свищов и селата в конструктивно отношение са в добро състояние – няма видими течове от водните камери. Тръбните системи и арматурите по тях не са в много добро състояние – на много места има сериозна корозия. Някои от санитарно – охранителните зони също не са в добро състояние – разградени, липса на надеждни врати, табели и т.н.

Разпределителни водопроводни мрежи

Разпределителните мрежи не са в добро състояние (изключение прави водопроводната мрежа на гр.Свищов, където част от мрежата е подменена с полиетиленови тръби през 2000 г.).

Оборудването на мрежата на гр. Свищов с арматури – спирателни кранове и пожарни хидранти, също не е добро и не отговаря на нормативните изисквания.

Подобно е състоянието на разпределителните мрежи и в селата.

Изисквания за използване на водите и водните басейни

Опазването на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, на основание на чл. 119, ал.4, т.1 и 2 от ЗВ, се осъществява чрез определяне на водни тела и санитарно-охранителна зона (СОЗ) около водовземните съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, в съответствие с изискванията на Наредба 3 от 16 септември 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минералните води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (Обн. ДВ. бр. 88 от 27 октомври 2000 г.).“

Водоснабдяване с техническа условно чиста вода за производствени нужди

Водите на река Дунав се използват за водоснабдяване с техническа условно чиста вода от някои промишлени предприятия («Свилоза » АД Свищов и др.), за напояване и др.

През ограничена част от територията протича и р. Осъм. Други реки които протичат през територията на общината са р. Барата, средното и горно течение на р. Студена с нейния ляв приток Дълбоки дол и множество долове и дерета.

Реките се характеризират със значително снежно подхранване, с понижена водоносност при по-малък отточен ефект на валежите. По степен на поройност посочените реки попадат в групата на слабо поройните.

Използване на повърхностни води за напояване: Напоителна система „Свищов”

Годните за напояване площи в системата по данни на „Напоителни система”-ЕАД са 6300 дка. Захранва се с вода от р. Дунав чрез помпена станция с дебит Q= 2,2 м3/с и напор Н=21 м.

Използване на повърхностни води за технически нужди

Използват се и условно чисти води от р. Дунав за охлаждане в отделните предприятия като охлаждащите системи не са оборотни, а правоточни: Винпром Свищов, Свилоза Свищов и др.

Р. Студена - От река Студена се взима вода за Рибарник при с. Алеково с лимит от 373 625 м3/год.

Количество на повърхностните води

Статистическите параметри на месечните редове и за годишния отток показват, че вариацията на оттока на р.Дунав е най-голяма за месеците на маловодие (август до януари). Най-устойчив е оттокът на реката през периода на пълноводие (февруари – юли). Най-малък е оттокът на реката през октомври, а най-голям - през април.

В месечен аспект, оттокът се формира основно през месеците април, май и юни – около 34 %. През месеците септември и октомври се формират около 8 % от годишния отток .

Формирането на оттока е дъждовно, подземно и снежно.

- р. Студена, ляв приток на р. Янтра, (обща L – 46,02 км., от които 26 км. са в обособената територия). – Повърхностен воден обект с код BG1YN200R028 тип BGTR8 ляв приток на р. Янтра протича през част от обособената територия около 26 км. около 45% от общата й дължина 46.020 км. Общата й водосборна площ F= 262,3 км2 . извира от землището на с. Солемер. Протича в североизток в широка долина с полегати склонове. Влива се в р. Янтра при Новград.

Качество на повърхностните води

За контрол на качествата на водата на р. Дунав в общия Българо - Румънски участък, ИАОС провежда мониторинг.

- **Река Дунав** - Водите във водното тяло са замърсени от заустване на непречистени отпадъчни води от крайбрежните населени места
- **Река Осъм** води началото си от северните склонове на Стара планина. Десен приток на р. Дунав. L= 314 км. От изворните части до гр. Ловеч леглото й се формира в планински и полупланински участъци. След навлизане в Дунавската равнина водосбора на реката е с равнинен и хълмист облик, който се запазва до устието. Системни измервания на отточния режим в реката се провеждат в станция ”с. Черковица - устие” , която е подходяща за характеризиране на речния отток в района. По основното поречие на река Осъм се наблюдават натоварвания по показателите БПК-5, нитратен азот и общ азот.
- Друг воден обект, който е свързан с хидроложките условия на обособената територия **е река Студена** – ляв приток на река Янтра. От реката се взима вода за Рибарник при с. Алеково с лимит от 373625 м3/:год. Състоянието е умерено и се запазва същото от предходни години. Реката е натоварена с биогенни замърсители, изключително високо съдържание на азот нитратен – N-NO3 над 10 mg/l и общ азот, над 12 mg/l. Измерена е висока концентрация на манган през месеците април и октомври (102 mg/l при СКОС 50 mg/l)
- **р. Бара(Мечка)** L –18,1 км., влива се в р. Осъм след с. Асеново - не се извършва мониторинг
- **р. Дълбок дол** - малка река , ляв приток на р. Студена - не се извършва мониторинг

13.2.3. КАНАЛИЗАЦИЯ

Съществуващи канализационни системи

Свищов е единственото населено място на територията на „ВиК – Свищов” – ЕАД с изградена канализационна система. Относно относителен дял на обхванатото с канализация население, около 90% от населението на гр. Свищов е включено в централизираната канализационна мрежа.

Останалите петнадесет села нямат изградена инфраструктура, включително и съоръжения за пречистване.

Съоръженията могат да бъдат обобщени по следния начин :

Съоръжение	Количество	Бележки
Канализация		
ПСОВ	1	
Помпена станция	2	
Канализация	41,91 км	Смесена канализационна система. Свързаност 95 % Реконструкция – 6,21 км

Източник: Регионален генерален план

Дължина на канализационната мрежа, състояние, проекти

Обща дължина - 56 624 м. Преобладават изградената канализационна мрежа през 60 и 70 г. на 20-ти век, с изтекъл амортизационен срок и чести аварии.

Инфраструктура за отпадъчни води за агломерация Свищов

Общи характеристики

Град Свищов има доста голям процент изградена канализационна мрежа. Другите населени места на Общината нямат изградена инфраструктура за отпадъчни води, включително и съоръжения за пречистване. Градът има изградена пречиствателна станция за отпадъчни води и довеждащ колектор до нея. Общата дължина на канализационната мрежа експлоатирана от „ВиК – Свищов” ЕАД е над 43 км.

Таблица13.2.3.1.**Общи характеристики на канализационната система гр. Свищов– съществуващо положение**

Компонент	Описание
Канализационна система	Смесена система – дължина – 43,43 км Довеждащ колектор 1,518 км
Помпени станции	2
Пречиствателна станция за отпадни води	ПСОВ с капацитет 35000 еж
Свързани селища	няма
Общ брой на населението в агломерацията	30 157
Брой на населението свързано към канализационната мрежа	28 649

% свързано към канализационната мрежа	95%

Източник: Регионален генерален план

Система за събиране на отпадъчните води

Град Свищов е разположен в Дунавския централен район. Приемник на отпадъчните води е р. Дунав.

Най - високите точки от регулационния план на града са с коти 138 м., в югозападната част на града, а най – ниските са около 25 м., в северозападната част покрай Ж.П. линията т.е. максималната геодезическа денивелация е 113 м.

Градът е II-ра функционална категория. Площта на населеното място е 394 ха.

Процентът на изграденост на канализационната мрежа е 95% от съществуващата улична мрежа. Дължината на уличната мрежа е 49,50 км.

Канализационната мрежа на град Свищов е изградена и функционира като смесена система, при която съвместно се отвеждат битовите, производствените и дъждовните отпадъчни води от населеното място. Изграждането й е започнало от 1947 година въз основа на изработен технически проект за централната градска част, пристанището и индустриалната зона.

Процентното разпределение на строителството на канализацията във времето, съгласно данни от ВиК е:

- 56% построена преди 1970
- 38% построена от 1970 до 1990
- 6% построена след 1990

Основното строителство на канализационната мрежа е извършено преди 1990 г, като няма налични разработки от тогава.

През последните години няма строителство на канализационна мрежа.

Канализационната мрежа се състои основно от бетонови и стоманобетонови тръби с диаметри от 200 мм до 2 000 мм. Каналите са положени с наклони от 0,002 до 0,050 и дълбочина между 2,50 м до 4,50 м. Изграден е довеждащ колектор до пречиствателната станция.

В следващата таблица са обобщени настоящите параметри на канализационната мрежа на град Свищов.

Таблица 13.2.3.2.**Обобщена таблица на настоящите параметри на канализационната мрежа на гр. Свищов**

№	Индикатор	Единица
1	Обща дължина на канализационната мрежа	43,43 км
1.1	Дължина на мрежа за дъждовна вода	няма
1.2	Дължина на главни канализационни колектори	13,55 км
1.3	Дължина на второстепенни канализационни колектори	29,88 км

2	Вид на канализационната мрежа	100 % смесена система
3	Дължина на канализационната мрежа, наскоро реабилитирана (през последните 5 год.)	няма
4	Процент на реабилитирана канализационната мрежа (свързана със съществуващата мрежа)	0%
5	Брой на население / дължина на канализационната мрежа	720 жит./км
6	Капацитет на дъждовната вода събрана в басейните	няма
7	Брой заустявания в открит приемник	7
8	Брой на изградените канализационни отклонения	3055

Източник: Регионален генерален план

Помпени станции за отпадъчни води

Канализацията на град Свищов работи на принципа на гравитацията. В мрежата за отпадъчни води няма помпени станции.

Естествената конфигурация на терена налага при събирането на отпадъчните води в довеждащ колектор, за да бъдат доведени последните до пречиствателната станция, да се изградят две помпени станции, които са реализирани.

Съоръжения за пречистване на отпадъчни води

Има изградена ПСОВ, оразмерена за 35 000 еж, но в проекта е предвидено, че може да поеме до 40 000 еж и хидравлично да поеме до 11 000 м3/дн. С оглед сезонността на работата на две от промишлените предприятия (консервен и винарски комбинати) и ваканцията на студентите считаме, че проблем с пречистването на отпадните води може да се получи само за 1-2 месеца годишно – месеците септември и октомври.

Възможността проблемът да се реши най-безболезнено е двете проблемни предприятия да си изградят локални пречиствателни станции.

Описание на основните недостатъци

Основните недостатъци на канализационната мрежа са следните :

- Част от съществуващата канализационна мрежа е в лошо състояние (остаряла, амортизирана, лошо изградена) или не функционира правилно (малки или обратни наклони, ниска скорост на отпадъчните води, недостатъчни диаметри, чести запушвания).
- Част от градската канализация е с недостатъчен капацитет за приемане на дъждовните води, което води до риск от наводнения.
- Няма данни за инфилтрациите в съществуващите канализационни мрежи.
- Малки наклони и лошо изпълнение причиняват оперативни проблеми в някой участъци на канализационната мрежа;
- Броят на дъждопреливните шахти е недостатъчен за поемане на дъждовните води в системата;

Управление на утайките

Гр. Свищов има изградена ПСОВ.

Технологията на третиране на утайките от ПСОВ дава възможност те да бъдат утилизирани по следния начин :

- Наторяване в селското стопанство
- Рекултивация на нарушени терени
- Компостиране. В проекта е препоръчано да се използуват в селското стопанство.

Съоръжения за промишлени отпадъчни води

Основните промишлени предприятия, количеството на произведените от тях отпадъчни води и концентрацията са показани в таблицата по-долу

Таблица 13.2.3.3. **Съществуващи индустриални компании в агломерациите, които заустват отпадъчни води в канализационната мрежа**

№	Икономическа единица/индустрия	Сфера на действие	Количество на потока на отпадъчните води на ден [м3/ден]	БПК концентрация [мг/лl]	Монтирани съоръжения за предварителна обработка [да/не]
1	Винпром Свищов	Преработка грозде, производство и съхранение на вино	92	240	не
2	Месокомбинат – Свищов ООД	Производство на месо и месни продукти	307	270	да
3	Република консерв АД	Производство на консерви	850	190	Да, но не функционира
4	Слънчо АД	Производство на детски храни	35	140	не
5	Хлебозавод	Производство хлебни изделия	6	70	не
6	Малки предприятия 16 броя	Различни	175	70	не

Източник: Регионален генерален план

Заключения

Всички предприятия имат „Разрешения за заустване в градската канализация”, с изключение на „Месокомбинат - Свищов” , нямат изградени и функциониращи локали на ПСОВ.

Друга характерна особеност е тяхната сезонност. Това се отнася главно за два от големите замърсители – Винпром и Република консерв. И за двете предприятия е характерно, че пика на производството – съответно количество и замърсеност на отпадните води съвпада.

Отпадните води на почти всички съществуващи животновъдни ферми се заустват в дерета, отводнителни канали и р. Дунав.

13.2.4. РАЗВИТИЕ НА ВК СИСТЕМАТА

Водопотребление

Водопотреблението е получено от развитието на населението с основната хипотеза, че индивидуалното битово потребление, ще се приближи до стандартната стойност от 120 л/ж/д.

Таблица 13.2.4.1.**Прогнози за водопотреблението (годишен обем в м3)**

Населени места	**Водопот-ребление 2011г.**	**Водопот-ребление 2016г.**	**Водопот-ребление 2021г.**	**Водопот-ребление 2028г.**	**Водопот-ребление 2038г.**
Свищов	3 337 187	2 798 161	2 461 196	2 576 629	2 675 365
Други	2 142 810	1 055 387	712 712	606 915	469 370
Общо ВиК	5 479 997	3 853 548	3 173 908	3 183 544	3 144 735

Източник: Регионален генерален план

Формиране на отпадъчните води

Потокът отпадъчни води се изчислява от водопотреблението (битово и небитово) и процент от инфилтрациите.

Нивата на инфилтрации за 2011 г. за Свищов е 57 %.

Целите за представянето на мрежата за 2038 год. е 20 %.

Таблица 13.2.4.2.**Прогнози за потока отпадъчни води (годишен обем в м3)**

Агломерация	**Отпадъчни води 2011**	**Отпадъчни води 2016**	**Отпадъчни води 2021**	**Отпадъчни води 2028**	**Отпадъчни води 2038**
Свищов	4 229 991	4 390 159	3 399 677	3 269 571	3 050 860
Други	0	0	0	198 552	347 299
Общо ВиК	4 229 991	4 390 159	3 399 677	3 468 123	3 398 159

Източник: Регионален генерален план

Процентът на свързване за питейни води на обособената територия е 100%. Процентът на свързване към канализация варира от 95% до 100% за град Свищов. Загубите и нивата на инфилтрации са много важни за съответните мрежи, които са взети предвид. Проектирането на съоръженията включени в предложените от Консултанта мерки ще бъде извършено въз основа на обема на генерираните отпадъчни води от водопотреблението (не от водопотреблението при източника) и адекватно ниво на инфилтрация.В края на периода– 2038 г. процентът на свързване към канализация ще бъде 100%.

Планиране на урбанистичното развитие

Развитието на инженерната инфраструктура в урбанизираните територии се определя нормативно от разпоредбите на Закона за устройство на територията.

Елементите, съставляващи техническата инфраструктура, са обект на специално отношение в закона. Преносните (довеждащи и отвеждащи) водопроводни и канализационни мрежи и съоръженията към тях в урегулирана и неурегулирана територия се причисляват към елементите на техническата инфраструктура. Те се предвиждат и планират с устройствени схеми и планове. Неразделна част от устройствените планове са специализираните схеми,

съдържащи информация за вида, размера и техническите характеристики на елементите на техническата инфраструктура.

В поземлените имоти, които се намират върху или в близост до подземни комуникационни или други мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура, се предвижда застрояване, което не влияе неблагоприятно върху конструкциите на техническата инфраструктура и не навлиза в сервитутните ивици за експлоатация и ремонт на тази инфраструктура.

Местоположението на подземните и надземните улични мрежи и съоръжения на техническата инфраструктура се определя с общите и подробните устройствени планове при спазване на съответните технически правила и нормативи.

Водопроводните и канализационните мрежи и съоръжения се изграждат по одобрени проекти в съответствие с общите и подробните устройствени планове и съответните специализирани схеми към тях и с плановете за вертикално планиране.

С общия устройствен план на община или на част от нея се определят разположението на мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура на територията на общината и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от национално значение.

Подробните устройствени планове конкретизират устройството и застрояването на териториите на населените места и землищата им, както и на селищните образувания. Подробният устройствен план се придружава от планове за вертикално планиране, планове-схеми за водоснабдяване и канализация.

При планиране изграждането на нови жилищни комплекси и индустриални зони в рамките на дадена община трябва да се гарантира наличието на достатъчен капацитет на водопроводната и канализационната системи - да се предвиди реконструкция и разширение на съществуващите или цялостно проектиране и изграждане на нови такива, с оглед осигуряване на адекватно посрещане на нуждите от водни услуги.

Най- големите консуматори на вода в рамките на обслужващата зона включват промишлени предприятия в различни сектори на икономиката. Потреблението им достига до 66 384 куб.м. годишно.

Първата е съществуващата в момента външна водоснабдителна система за гр. Свищов, село Вардим и част от с. Царевец, а другите села в Община Свищов – всяко със самостоятелна водоснабдителна система от собствени водоизточници и отделно обеззаразяване на водата за всяко село.

Свищов е единственото населено място в общината, което е с население над 2000 жители. Разположен е на такъв терен, че нито едно от околните селища не може да се включи с отпадъчните си води към пречиствателната станция. Причините за това са отдалечеността на

селищата и конфигурацията на терена. Така, че няма стратегически алтернативи за пречистване на отпадъчните води в района, освен изграждане на ЛПСОВ.

На схемата са показани ориентировъчно местата на ЛПОВ и точките на заустване.

За урбанизираните територии извън населените места също се предвижда изграждане на разделна канализация за атмосферните и отпадъчните води и отвеждане на последните в ЛПСОВ.

До изграждане на канализационната мрежа и пречиствателните съоръжения, отпадъчните води да се заустват в индивидуални съоръжения за отвеждане и пречистване на водите (водоплътни изгребни ями), които отговарят на техническите и санитарно - хигиенните изисквания.

В Правилата за прилагане на ОУПО е отправено изискване към последващите подробни устройствени планове на населените места и селищните образувания да се предвиди реконструкция, рехабилитация и доизграждане на канализационната мрежа като разделна, с оглед осигуряване на възможност за събиране и отвеждане на отпадъчните води до локални пречиствателни съоръжения в по-далечна перспектива.

13.3. РАЗВИТИЕ НА СИСТЕМАТА НА ЕЛЕКТРОСНАБДЯВАНЕТО

13.3.1. СЪЩЕСТВУВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ

Електропреносната мрежа е изградена предимно с електропроводи средно напрежение.

Броят на трансформаторните постове е 224 за цялата община Свищов, които са с мощност 79 651 kVA.

Таблица 13.3.1.1. **Електропреносна мрежа в община Свищов**

Община	П/ст	ВЕЛ СН	КЕЛ СН	ТП
	бр.	км	км	бр.
Свищов		365	50	224

Източник: Енерго-Про мрежи АД

Осветлението на улиците, особено в селата и в крайните квартали изисква незабавни мерки и адекватни решения. Осветлението на град Свищов се осъществява с натриеви лампи, с високо налягане, с мощност 150W - 126 бр., 100W -98 бр., 70W - 300бр., 50W -4 72бр. и 35W - 411бр. Отчитането на консумираната от уличното осветление ел. енергия се осъществява посредством едно- и двойнотарифни електромери. В съответствие с тази мярка, консумацията на ел. енергия беше намалена повече от три пъти на 31 031 kWh месечно при светещи 100% улични осветителни тела.

В цялата община общия брой осветителни тела за улично осветление е около 2 800 бр. В селата осветлението е изцяло изключено поради невъзможността селата да плащат консумираната ел. енергия. Понастоящем Свищов е един от малкото градове със сравним мащаб в България, които са осветени през нощта.

13.3.1.1.ИЗТОЧНИЦИ.

Енергийната система за захранване на Община Свищов е част от общата електроенергийна система на страната. Основното захранване е на 110 kV и се осъществява чрез преносна мрежа от въздушни електропроводи (ВЛ) 110 kV и електрически подстанции 110/20 kV .

В община Свищов няма изградени централи от възобновяеми енергийни източници, но към 2013 г. има разработен проект за изграждане на централа с мощност 1.5MW.

13.3.1.2.ПРЕНОСНА И РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА

А) Електропроводи 110 kV

През територията на общината преминават следните електропроводи средно напрежение:

- ВЛ 110 kV “Щастливеца“ – връзка между п/ст „Свищов“ и ТЕЦ „Свилоза“;
- ВЛ 110 kV “Вардим“ – връзка между п/ст „Свищов“ и п/ст „Борово“;
- ВЛ 110 kV “Драгомиров“ – връзка между ТЕЦ „Свилоза“ и п/ст „Левски“;
- ВЛ 110 kV “Свилоза“ – връзка между ТЕЦ „Свилоза“ и п/ст „Белене“.

Електропроводите 110 kV са собственост на „Електроенергиен системен оператор“ ЕАД и техническото им състояние е много добро.

Съществуващите на територията на общината ВЛ 110 kV са изпълнявани съгласно изискванията на действалите към момента на изграждането им нормативни документи: Правилник за устройство на електрическите уредби (ПУЕУ) от 1969 г. и преработения ПУЕУ от 1980 г., в които са регламентирани предпазни зони на електропроводите, с ширина за напрежение 110 kV – по 20 м от крайните проводници.

Всички инвестиционни намерения в предпазната зона трябва да се съгласуват с ЕСО ЕАД. За всеки конкретен случай се определя ширина на сервитутната зона, съгласно изискванията на Наредба № 16 от 9 юни 2004 г. за сервитутите на енергийните обекти.

Б) Подстанции 110/20/ kV

На територията на община Свищов има изградена подстанция „Свищов“ - собственост на ЕСО ЕАД . Подстанцията е оборудвана с два трансформатора 110/20 kV, монтирани в открита разпределителна уредба 110 kV. Разпределителната уредба 20 kV е изградена на закрито, по класически начин на компановка (килиен тип). Подстанция „Свищов“ е териториално обособена в района на общинския център, поддържана в много добро техническо състояние и към момента задоволява потребностите на община Свищов.

В перспектива, при значително увеличаване на товарите и евентуално изграждане на АЕЦ „Белене“, ще се наложи изграждане на нова подстанция в района на гр.Свищов, тъй като същствуващата няма възможност за разширение и развитие на мрежа средно напрежение. Могат единствено да бъдат подменени силовите трансформатори с такива с по-голяма мощност, съобразена с преносната способност на съоръженията, монтирани в подстанцията.

13.3.1.3. РАЗПРЕДЕЛИТЕЛНА МРЕЖА

А) Разпределителна мрежа 20 kV

Електропроводите (въздушни и кабелни) 20 kV около и в гр. Свищов са изградени така, че да се реализират много на брой пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители, така също и на промишлените. Тези пръстени осигуряват и резервираност на самите подстанции 110/20/ kV и са добро решение от гледна точка на сигурността на електроснабдяването.

В по-голямата си част електропроводите са собственост на "ЕНЕРГО-ПРО МРЕЖИ" АД, като всички се управляват от градската диспечерска служба.

Електропроводите 20 kV са съставени от въздушни линии основно в крайградските зони и селищата, кабели с хартиено-маслена изолация, които са в експлоатация от 40 - 50 год., кабели с пластмасова изолация тип САПЕкТ и кабели с химически омрежен полиетилен тип САХЕкТ. Кабелите тип САПЕкТ се оказаха неудачни с много бързо остаряване на изолацията и почти са подменени с тип САХЕкТ. Почти всички кабели са със сечение 185 мм2 , което позволява големи преносни възможности и резервираност на мрежата.

Въздушните електропроводи 20 kV създават ограничения със сервитутите си в крайградските територии и подлежат на постепенно кабелиране. Много от тези въздушни електропроводи не са затворени в пръстени и няма необходимата резервираност на трафопостовете.

Като цяло състоянието на електроразпределителната мрежа 20 kV е в добро състояние в градската част, с изключение на остарелите маслени кабели.

Състоянието на електропроводите в крайградските зони и селищата също е добро.

Подмяната на остарелите кабели, както и кабелирането на въздушните електропроводи ще доведе до намаляване на авариите следствие повреди в електропроводите.

Б) Трансформаторни постове и Възлови станции

На територията на гр. Свищов и селата в общината са изградени следните типове

трафопостове: зидани трафопостове в самостоятелни УПИ, панелни трафопостове, шахтови трафопостове (подземни), вградени трафопостове, метални комплектни трафопостове - КТП, бетонови комплектни трафопостове - БКТП, мачтови трафопостове.

В по-голямата си част трафопостовете са собственост на "ЕНЕРГО - ПРО МРЕЖИ" АД и се управляват от градската диспечерска служба.

Недостиг от електроенергия има в централната градска част където се извършва масово строителство на жилищни кооперации и повишаване на етажността, а от там и консумацията на ел. енергия. Основен проблем е липсата на свободни площи за изграждане на нови трафопостове, макар и вече с нова апаратура /КРУ SF6/ с намалени размери. За решаване на

този проблем ще се налагат все повече нетрадиционни проекти с вграждане и пристрояване към обществени сгради на нови трафопостове със спазване на противопожарните и хигиенни изисквания.

Не се препоръчва вграждане на трафопостове в жилищни сгради или да се вземат мерки за избягване на шума от трансформаторите.

Има затруднения за ползване на свободни мощности в крайградските зони, където множество мачтови трафопостове, КТП и БКТП са частна собственост на граждани и фирми.

В) Ел. мрежа 0,4 kV

За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4 kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла и изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация.

Като разпределителни табла се използват метални шкафове, които подлежат на корозия. В тази връзка напоследък навлязоха в експлоатация полимерните разпределителни кутии.

В по-голямата си част електромерните табла са монтирани в общите помещения на жилищните и административните сгради, което ги предпазва от преки атмосферни влияния, но е предпоставка за манипулации върху средствата за измерване. Изнасянето на средствата на измерване на имотната граница намалява манипулациите върху тях, но възникват атмосферните влияния, което наложи през последните години ползването на полимерни кутии.

За намаляване на неправомерното потребление на електроенергия се налага масовата подмяна на механичните електромери със статични с по -точно измерване и по трудното им манипулиране.

13.3.2. ПРОЕКТНО ПРЕДЛОЖЕНИЕ

От схемата „Електроснабдяване, газоснабдяване и съобщителна мрежа" е видно, че захранването на града се осъществява от подстанция 110/20 kV „Свищов“. Подстанцията е захранена с по два електропровода в пръстен, с което е осигурена минимум втора категория по сигурност на електрозахранването.

За електрозахранване на предложените с ОУПО нови селищни образувания планът предлага включване на нови мощности на страна 20 kV.

С последващ подробен устройствен план (ПУП) на селищните образувания е необходимо да се предвиди изграждането на нови разпределителни мрежи НН и СрНН, както и изграждане на нови трансформаторни постове.

Трасетата и съоръженията са показани на специализираната схема към плана.

Електроразпределителната мрежа има възможност за присъединяване на производители на ел. енергия от възобновяеми източници.

Съгласно Приложение № 1 към чл.7, ал.1, т.1 от Наредба № 16/2004 год. (ДВ. Бр.88/2004 г., изм. и доп. ДВ, бр.12 от 11 февруари 2014 г.) за сервитутите на енергийните обекти, минималните размери на сервитутната зона се определят за всеки конкретен случай, в зависимост от: вида на територията, конструкцията на стълбовете на електропровода и др.

В сервитутната зона на енергиен обект за производство, пренос, разпределение и преобразуване на електрическата енергия не се допуска:

- всякакъв вид застрояване, включително и на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
- засаждане на трайни дървесни насаждения;
- извършване на сондажни работи, търсене, проучване и добив на подземни богатства;
- паркиране на всички видове превозни средства;
- складиране на отпадъци и материали;
- действия на трети лица върху съоръженията на енергийните обекти;
- палене на огън и опожаряване на площите след прибиране на селскостопанската продукция;
- стрелба с ловно и бойно оръжие.

13.4. ГАЗОСНАБДЯВАНЕ

13.4.1. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Газоснабдяването е съвкупност от дейностите по пренос, транзитен пренос, съхранение, разпределение и доставка на природен газ за осигуряване на нуждите на потребителите.

Обектите и съоръженията за извършване на дейностите по пренос, съхранение и разпределение на природен газ на територията на страната, които са свързани помежду си, функционират в единна газотранспортна система с общ режим на работа. Част от газотранспортната система са газопреносните и газоразпределителните мрежи.

Газопреносна мрежа е система от газопроводи с високо налягане и съоръженията към тях с единен технологичен режим на работа за пренос на природен газ до изхода на газоизмервателна станция (ГИС) или газорегулаторна станция (ГРС) / автоматична газорегулаторна станция (АГРС), на които са присъединени потребители и/или газоразпределителни предприятия. В АГРС / ГРС се осъществява понижаване на налягането до необходимото равнище и автоматичното му поддържане. Извършва се очистване и измерване на разхода на газа. Към тях се монтират контролно-измервателни прибори и автоматика за контрол и управление на параметрите им.

Газоразпределителна мрежа е местна или регионална система от газопроводи с високо, средно или ниско налягане и съоръженията към тях за разпределение на природен газ до съответните потребители на определена с лицензия територия. Разпределение на природен

газ се извършва по газоразпределителната мрежа от изходи на газоизмервателни станции или от изходи на газорегулиращи станции на преносната мрежа до газоизмервателния уред при потребителя. Газоразпределителните мрежи осигуряват постоянното постъпване на газ до потребителя и същевременно са безопасни при експлоатация и лесни за обслужване.

Природният газ е без цвят, мирис и вкус. За лесното откриване в случай на изтичане на газ (в инсталацията на битови или обществено-административни потребители) на природния газ изкуствено се придава неприятен мирис. За целта към него се прибавят смеси от вещества наречени одоранти. Съгласно Глава осма от Наредбата за устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи, и на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ, газът трябва да бъде одориран от оператора на разпределителната мрежа.

13.4.2. ГАЗИФИКАЦИЯ НА ОБЩИНА СВИЩОВ

От 26.09.2012 г. „ТЕЦЕКО” ЕООД е носител на лицензии за разпределение на природен газ в община Белене и община Свищов и доставчик от краен снабдител, издадени от Държавната комисия за енергийно и водно регулиране. Компанията е разработила принципна схема за развитието на газопреносната мрежа по етапи, съгласно разработките на предпроектните проучвания. Проектната документация в идеен и работен вариант ще бъде разработена след окончателното решение на „Булгартрансгаз“ за избор на трасе на преносния газопровод до община Свищов и определяне мястото на АГРС (автоматична газорегулираща станция). По програмата на „Булгартрансгаз“ изграждането на трасето на преносния газопровод се предвижда да приключи в края на 2018 г. С това ще се постигне развитие на газопреносната система на „Булгартрансгаз“. Газификацията на Свищов и Белене ще осигури алтернативен енергиен източник, което ще подобри условията на живот , ще се спести над 50 000 мегаватчаса годишно енергия и ще се намалят емисиите над 105 000 тона за общината, което ще има благотворно въздействие върху бизнес климата в общината. Въпросът със снабдяването с природен газ не само на индустриални потребители, но и за битови нужди на свищовските домакинства, също стои на дневен ред.

На 31.07.2018 г., в община Свищов, е получено писмо от „Булгартрансгаз“ ЕАД за утвърждаване на трасе на преносния газопровод, което е нанесено в графичните материали към Общия устройствен план на общината.

13.4.3. СЕРВИТУТИ НА ГАЗОПРОВОДИТЕ И СЪОРЪЖЕНИЯТА КЪМ ТЯХ И ПРАВИЛА ЗА РАЗПОЛАГАНЕ

При изработване на подробни устройствени планове на населените места и селищните образувания, предвидени с ОУПО, следва да се има предвид необходимите сервитути около трасетата и съоръженията на газоснабдяването.

Сервитутите край преносния газопровод, газопроводните отклонения и съоръженията към газопроводите са регламентирани в Наредба №16 от 09 юни 2004 г. за сервитутите на енергийните обекти и Наредба от 16.07.2004 г. за устройството и безопасната експлоатация на преносните и разпределителните газопроводи и на съоръженията, инсталациите и уредите за природен газ (Наредба по чл. 200, ал. 1 от ЗЕ) и са:

- Край изграден преносен газопровод с диаметър DN 700 не се допуска на по- малко от 200 m изграждането на градове, села, вилни зони, обществени, жилищни и промишлени сгради; ж.п. гари, аерогари и спирки на масовия градски транспорт, речни и морски пристанища, ВЕЦ, пречиствателни и водни помпени станции без предварително съгласуване с преносното предприятие. Ако диаметърът на газопровода е DN 500, сервитутът до гореизброените обекти е 150 m.
- Край изградени автоматични газорегулаторни станции (АГРС/ГРС) със захранващ газопровод DN 700 не се допуска на по-малко от 200 m изграждането на населени места, вилни зони, градски паркове и градини, обществени и жилищни сгради, ж.п. гари, аерогари, речни и морски пристанища, телевизионни кули и ретранслатори без предварително съгласуване с преносното предприятие. Ако диаметърът на газопровода е DN 500, сервитутът на АГРС до гореизброените обекти е 175 m.
- Минимални размери на сервитутните зони за обектите за пренос на природен газ извън урбанизираните територии:

- от компресорни станции (КС), автоматични газорегулаторни станции (АГРС/ГРС), сервитутът представлява участък с широчина 10 m около външната граница на обекта;
- от обслужваеми пунктове (ОУП) и необслужваеми усилвателни пунктове (НУП), станции за катодна защита (СКЗ), сервитутът представлява участък с широчина по 2 m около външната граница на обекта;
- за преносните газопроводи и отклонения при диаметър до DN 1000, сервитутът представлява ивици с широчина по 15 m от двете страни на оста на газопровода и ивици с широчина по 17,5 m от двете страни на оста на газопровода при диаметри над DN 1000;
- при успоредни преносни газопроводи при диаметър до DN 1000, сервитутът представлява две външни за трасето ивици, успоредни на оста на крайните газопроводи с широчина по 15 m и две външни за трасето ивици с широчина по 17 m при диаметри над DN 1000.

Съгласно Наредба № 16/2004 год. (ДВ бр.88/2004 г., изм. и доп.) за сервитутите на енергийните обекти в сервитутната зона на газопроводите и съоръженията за съхранение, пренос, разпределение и преобразуване на природния газ не се допуска:

1. всякакъв вид строителство;
2. складиране на отпадъци;
3. изграждане на спортни стрелбища и военни полигони за стрелба;
4. движението на хора и добитък по откритите тръбопроводни участъци (преходи), влизането в площадките на съоръженията и действия на трети лица върху съоръжения на газопреносната или газоразпределителните мрежи;
5. предизвикване на вибрации и удари непосредствено над газопровода и в непосредствена близост до площадките на спирателната арматура, филтриращите съоръжения и въздушните преходи;
6. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) обработване (разораване) на почвата на дълбочина по-голяма от 0,5 m в сервитутната зона на газопровода и над съоръженията и кабелите на технологичната електронна съобщителна мрежа към него;
7. палене на огън и опожаряването на площите след прибиране на селскостопанската продукция на разстояние до 20 m от газопровода и неговите съоръжения и на разстояние 30 m от спирателната арматура и вентилационните и продухвателните свещи;
8. засаждане на дървета, храсти и други трайни насаждения;
9. (изм. - ДВ, бр. 77 от 2008 г.) засаждане на растителни видове с развита коренова система на по-малко от 15 m от двете страни по оста на преносни и разпределителни газопроводи и на по-малко от 3 m от двете страни на далекосъобщителните кабели или други линейни съоръжения към газопроводите;
10. стрелба с ловно и бойно оръжие в близост и по направление на въздушните преходи на газопровода, спирателната арматура и другите надземни съоръжения.

13.5.ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ

13.5.1.СЪЩЕСТВУВАЩО СЪСТОЯНИЕ

Телефонната мрежа, като основна инфраструктура за интегралните съобщителни услуги, е с определящо значение за развитието на всяка териториална общност.

В последните години телефонните съобщения в община Свищов са преструктурирани от аналогови системи, централи тип А 29 и КРС, аналогови преносни системи и нискочестотни селищни и междуселищни кабели в цифрови.

С въвеждането на цифровизацията връзката е много по-качествена и с разширен набор от услуги: монтиране на ISDN телефонен пост; интернет връзка по комутируема и

некомутируема телефонна линия; цифрови и аналогови селищни и междуселищни наети телефонни линии и други допълнителни услуги.

Пощенските услуги се предоставят от ПТТ станции и техните клонове в населените места на общината, в собствени обекти. Мрежата от пощенски станции в селата е добре развита и задоволява нуждите на населението, като тенденцията е за непрекъснато нарастване обхвата на предлаганите услуги.

Преобладаващата част от територията на общината има покритие от мрежите на мобилните оператори, но в някои части сигналът не е достатъчно добър.

13.5.2.ПРОГНОЗНО РАЗВИТИЕ

Бурното технологично развитие стои в основата на динамично променящата се среда за прилагане на телекомуникационни решения. Преходът към високоскоростни широколентови IP-базирани мрежи от следващо поколение, включително към 4G технологии в мобилните мрежи, все по- задълбочаващата се конвергенция на фиксирани и мобилни мрежи и услуги, масовото навлизане на OTT, пакетните услуги и на комуникациите „машина-машина", задълбочаващата се консолидация в сектора са тенденции и фактори, които поставят сериозни предизвикателства пред всички участници в тези процеси. Нарастването на цифровизацията на телекомуникационната услуга за община Свищов осигурява на бизнеса и обществото разширен достъп до съвременни, ефективни и качествени съобщителни и информационни услуги: достъп до цифрови наети линии, ADSL широколентов абонатен достъп за предаване на данни, високоскоростен интернет, интерактивни услуги и др., с което по принцип се създават дългосрочни условия за икономически растеж и конкурентноспособност на общината. Предлагането на съвременни далекосъобщителни услуги с европейски стандарт осигурява необходимите условия за развитие на информационните и комуникационните технологии и създаване на условия за развитие на информационното общество и икономика, базирана на знанието.

Предоставянето на услугата INTERNET също е демонополизирана дейност, която се предлага от държавни и частни телекомуникационни и телевизионни оператори.

Постепенно, все повече населени места получават достъп до Интернет чрез Интернет-доставчици по наети линии.

Нараства значението и употребата на телефонни услуги /фиксирани и мобилни/ през Интернет по технологията Voice Over Internet Protocol /VOIP/, които се предлагат от лицензирани интернет и телекомуникационни доставчици.

От друга страна, наличието на голям брой оператори дава отражение върху изграждането и развитието на телекомуникационните мрежи. Променят се условията и възможностите в

развитието на магистралните проводи, разпределителните мрежи, като най-голяма промяна се получава в развитието на мрежата за достъп до крайните потребители.

В последните години всеки потребител може да стане абонат по свой избор към различен доставчик в районите с добре развита инфраструктура. Мрежите са различно развити и зависят от финансовите възможности на операторите. Това налага изграждането на мрежите през различни периоди по едни и същи трасета, което води до многократно нарушаване целостта на уличните и тротоарни платна.За ликвидиране на негативните последици от многократните изкопни работи е необходимо:

- при строителството на нови сгради - от предвидените по проект точки за телефонни инсталации в сградите до шахта пред входа на сградата да се извеждат минимум по 4 бр. HDPEф40 за достъп на операторите до сградата;
- при рехабилитация на тротоари и улици, едновременно с това да се изграждат или разширяват елементите на телекомуникационната инфраструктура.
- всички трасета на техническата инфраструктура, подлежащи на реконструкция и изграждане, ще се осъществят след процедури по ЗУТ.

Новите технологии дават възможност ефективно да се използват съществуващите тръбни и канални мрежи за подмяна на конвенционалните кабели с оптични. Съгласуването на действията за развитие на телекомуникационната инфраструктура и останалата инженерна инфраструктура трябва да се организира и прилага от община Свищов, като основен собственик на терените, в които попадат трасетата на лицензираните оператори. За прилагането на ОУПО, ежегодно да се изискват план – схеми за развитие на мрежите от лицензираните кабелни и мобилни оператори.

XIV. ЗАЩИТА ОТ ПРЕДВИДИМИ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ

14.1. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ (без наводнения и свлачища)

14.1.1. АНАЛИЗ НА ВЪЗМОЖНИТЕ БЕДСТВИЯ И ПРОГНОЗА ЗА ПОСЛЕДИЦИТЕ ОТ ТЯХ ВЪРХУ НАСЕЛЕНИЕТО, ИКОНОМИКАТА, ИНФРАСТРУКТУРАТА И ОКОЛНАТА СРЕДА

За територията на община Свищов са характерни:

- ✓ Бедствия - земетресения, наводнения, свлачища, горски и полски пожари, градушки, снегонавявания и обледявания, огнища на заразни болести и епидемии по хората, животните и растенията.
- ✓ Аварии - в рисковите обекти, работещи с лесно запалими материали;
- ✓ Катастрофи - железопътни, пътно-транспортни и от преднамерени действия.

Същността и последствията от тях се заключават в следното:

ЗЕМЕТРЕСЕНИЯ

Територията на община Свищов попада под въздействието на вътрешно огнище на земетресение от Вранчанския район / Република Румъния / и гр. Стражица. Характеризира се с магнитуд от 7,1 до 7,5 по Рихтер и интензивност 8 степен по скалата на Медведев, Шпонхоер, Карник. Дълбочината на огнището е до 120 км. Едни от най-дълбоките земетресения на европейския континент са станали именно в този район, а най - тежките поражения на територията на Република България са били в гр.Свищов. Степента на повторяемост е около 70-90 години.

При 8 степен по прогноза се очакват:

- ✓ Поражения на населението: нервно-психичен травматизъм; механични травматични увреждания; хипоксични състояния; комбинирани механични и термични травми;
- ✓ Разрушени сгради – 80;
- ✓ Повредени сгради – 600;
- ✓ Разрушения и повреди на комунално-енергийните и комуникционни мрежи – 80%

Допълнително се очакват:

- Аварии в предприятия, работещи с промишлени отровни вещества - „Свилоцел" ЕАД, и „Свилоза Ярн", обгазяване на населението и възникване на пожари.
- Пропуквания или разкъсвания на язовирните стени на микроязовирите "Ливадето" и "Банкова воденица" 1 и 2, както и на други хидротехнически съоръжения с възникване на наводнения;
- Нарушаване на движението по автомобилния и ж.п.транспорт;
- Излизане от строя на редица абонати и комунално-енергийни мрежи;
- Възникване на епидемии и други

БУРИ, СНЕГОНАВЯВАНИЯ И ОБЛЕДЯВАНИЯ.

Снегонавяванията и обледяванията са характерни за цялата община и се проявяват средно на 23 години. В резултат на въздействието им могат да възникнат:

- ✓ Нарушаване или затрудняване движението по пътищата, особено от третокласната и общинската пътна мрежа;
- ✓ Прекъсване на електроснабдяването, водоснабдяването и свръзките.

По-тежки в това направление са районите в южната част на общината, която е с по - голяма надморска височина.

Резките промени на температурите, главно през летния период, могат да доведат до краткотрайни, но бурни дъждове, често съпровождани с градушки, а в отделни случаи с образуване на смерчове.

МАСОВИ ПОЖАРИ.

Могат да възникнат в:

- ✓ по-големи промишлени обекти - "Свилоза - ЕАД", „Свилоза-Ярн"
- ✓ горски масиви - на територията на цялата община.
- ✓ полски - на територията на цялата община.

ПРОИЗВОДСТВЕНИ АВАРИИ.

Могат да възникнат вследствие от производствена дейност на фирми и да застрашат както цели населени места или прилежащи около обекта зони, така и с локален характер, касаещ самият обект.

Потенциално-опасни в това отношение са фирмите ""Свилоза-ЕАД", „Свилоза- Ярн",ТЕЦ Свилоза", Месокомбинат Свищов, в които при пожар могат да се отделят силно токсични вещества. Бензиностанциите на територията на общината също крият опасност от обгазяване при пожар.

Електрическа централа в обектите от националното стопанство, бункерите за прахообразни вещества в мелниците и складовете - силози за селскостопанска продукция също носят потенциална опасност.

Складове с препарати за растителна защита, с изтекъл срок на годност - 1 брой .

РАДИОАКТИВНО ЗАМЪРСЯВАНЕ (ЗАРАЗЯВАНЕ).

Може да възникне при:

- ✓ трансграничен пренос на радиоактивни вещества;
- ✓ авария в АЕЦ Козлодуй;
- ✓ радиационни инциденти в предприятия, работещи с радиоактивни източници;
- ✓ превоз на свежо и отработено ядрено гориво.

Обстановката ще се характеризира с повишаване на радиационния фон, повърхностна замърсеност на почви, водоизточници, селскостопанска продукция, пътни комуникации и др. На територията на общината, облъчване на част от населението с доза над допустимата. Заразяване може да се очаква след 16-17 часа /разстояние 160 км и скорост на вятъра 2 м/с, основно с радионуклеиди на йод 131, 133 и 135 /40 %/, цезий 137 /30%/, телур 132 ,/20%/ и други.

КАТАСТРОФИ

През територията на общината преминава Главен път 1-3 Русе – Плевен, ж.п. линията Свищов - Левски с дължина 51 км, пътищата от втори и трети клас на Републиканската пътна мрежа и общинските местни пътища.

Речният транспорт по река Дунав е предпоставка за дейността на пристанище Свищов.

Възможни кризисни ситуации при големи катастрофи са:

- ✓ Жертви и ранени хора
- ✓ Пожари вследствие на катастрофите;

- ✓ Разсипване на опасни товари и обгазяване или замърсяване на района;
- ✓ Нанасяне щети н апътни и други съоръжения и сгради и имоти.

14.1.2.ПОТЕНЦИАЛНО ОПАСНИ ОБЕКТИ И КРИТИЧНА ИНФРАСТРУКТУРА В ОБЩИНАТА

Значимите критични места и потенциално опасните обекти/инфраструктура , производства/ на територията на общината са, както следва:

Сектор Транспорт

ЖП линия Свищов - Левски с обща дължина 51 км.

Път първи клас -Морава - Масларево17.3км.

Път втори клас- Новград - Свищов-Никопол - 30,6км; Караманово - Вардим - 4,1 км

Път трети клас - Морава - Свищов - 27,8 км; Полски Тръмбеш - Свищов - 12,8 км;

Обединение- Алеково - 4,1 км; Свищов — Павликени - 32км..

Път четвърти клас -Общински пътища

Сектор Енергетика

ТЕЦ - Свилоза Подстанция Свищов -1 бр.

7 въздушни и 4 подземни електропровода и 2 възлови станции, работещи на автоматичен режим.

Бензиностанции – 10 бр.

Сектор информационни и комуникационни технологии

Магистрали и кабелни линии на БТК -Виваком

Цифрова телевизия

Кабелна телевизия, интернет доставчик

Общинско кабелно радио.

Сектор Водни системи

Микроязовири - „Ливадето" в землището на с.Драгомирово и „Банкова воденица" 1 и 2 в землището на с Морава.

Речни корита - река Дунав.

Водопроводи от с.Врадим - Свищов

Сектор осигуряване на хранителни продукти за населението

Мелница с. Морава

Хлебозавод Свищов

Месокомбинат Свищов

Винпром Свищов

Сектор здравеопазване

МБАЛ-Свищов; СМП Свищов; Селски здравни служби; Аптеки

Производствени предприятия

Свилоцел -ЕАД ; Свилоза - Ярн

Консервен комбинат Република със сезонен характер

Винпром Свищов

Слънчо - Свищов

Развитието на индустрията и жизнената среда в Община Свищов и неблагоприятното им въздействие върху КАВ в района, потенциално може да експонира до 47 000 жители на Общината.

- Пряко експонирани на неблагоприятното въздействие на замърсяването на атмосферния въздух в Община Свищов с прах, сероводород, серен диоксид и азотен диоксид са 30 507 жители на гр. Свищов.

14.1.3. ОБЩИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА ВЪЗМОЖНИТЕ БЕДСТВИЯ

1.Географските и климатични дадености, структурата на териториалното и производствено разпределение в общината обуславят вероятността на голям брой различни по вид бедствени и аварийни ситуации със сериозни последствия за населението и националното стопанство.

2.Най-силно са застрашени северните райони на общината поради голямата гъстота на населението и наличието на потенциално опасни обекти и съоръжения.В тези райони се очаква създаване на най-сложна обстановка и необходимост от най- голям обем спасителни и неотложни аварийно-възстановителни работи особено при земетресение.

14.2. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА РИСКОВЕТЕ И УСТРОЙСТВЕН РЕЖИМ ЗА ЗАЩИТА ОТ НАВОДНЕНИЯ

Идентификацията и териториалният обхват на риска от наводнения се осъществява при съблюдаване разпоредбите, включени в Глава девета: „Защита от вредното въздействие на водите" и Глава десета „Управление на водите" от Закона за водите.

Основна причина за наводненията са разливанията на реките вследствие на продължителни и интензивни и/или краткротрайни интензивни валежи. В некоригираните речни участъци се наблюдава естествено преливане, а в коригираните са налице два механизма: разрушаване на защитните съоръжения (диги) на местата, където са в лошо техническо състояние в резултат недобра експлоатация и преливане над защитните съоръжения при протичане на максимални водни количества по-високи от оразмерителните за корекцията.

Характеристиките на хидрографската мрежа на община Свищов (немного реки и наличие на голям брой язовири и микроязовири) са предпоставка определени общински територии да са с риск от наводнения. Типично за територията е проявление на наводненията в едни и същи населени места от едни и същи реки. Идентифицирани са и следните райони, където има нужда от коригиране в населените места, изграждане на защитни съоръжения по теченията им и регулярна поддръжка.

- Дерето в участъка на населеното място – с.Морава
- Коритото на река Барата в участъка на населеното място – с.Овча могила
- Коритото на река Студена в участъка на населеното място-с.Драгомирово (и в трите села няма корекция на реките)
- с.Ореш - дерето е в льосова почва и е много дълбоко

В резултат на интензивни валежи и поройни прииждания на реките Барата, Червенска и Студена съществува риск от речни наводнения съответно в землищата на с.Морава, с.Овча могила и с.Драгомирово.

На територията на общината могат да възникнат наводнения:

1. При частично или пълно разрушаване стените на микроязовирите:

от микроязовири на територията на общината - 3 броя .

разрушаване предпазните диги на река „Дунав"

Очаквани заливни площи - 30% от територията на кметство с.Драгомирово и население около 250 души и железопътна линия и третокласен път Драгомирово-Морава.

При разрушаване на предпазната дига на река Дунав са застрашени от заливане около 53 000 дка земеделски земи в низините Белене-Свищов и Вардим-Новград и на 600 души население, работещи в заливната зона.

2. Разлив на реки, вследствие на обилни валежи и бързо снеготопене:

При ниво на река Дунав над 890 сантиметра, застрашени от заливане са районите около „Пристанище Свищов", „Митница Свищов", Драгажен флот „Истър", Ж.П.Гара Свищов, както и около 20 жилищни имота в село Вардим с около 50 човека население.

При формиране на „висока вълна", вследствие на интензивни валежи са застрашени от заливане жилищни имоти по поречието на отводнителните дерета в кметствата Морава, Овча могила, Драгомирово, Ореш, Хаджидимитрово, Алеково.

Голямото количество наднормени валежи могат да доведат до трайно покачване на подпочвените води, като в това отношение най-уязвими са някои участъци на селата Морава, Овча могила и Драгомирово.

Справка за дигата на р. Дунав на територията на община Свищов

ОБЩИНА СВИЩОВ	ПАРАМЕТРИ НА ДИГАТА			ЗАЛИВНА ЗОНА		
	Височина /м/	Дължина /м/	Трасе	Обща площ /дка/	Обекти	Комуника-ции
НИЗИНА "БЕЛЕНЕ - СВИЩОВ"	3,5-:-4,2	10 400	ОТ КМ.556.0 ДО КМ.566.4	40 000	"СОРТОВИ СЕМЕНА" ЕООД	ШОСЕ СВИЩОВ-БЕЛЕНЕ
НИЗИНА "ВАРДИМ-	4	7 100	ОТ КМ.536.75	13 000	С. ВАРДИМ "СОРТОВИ	ШОСЕ ВАРДИМ-

НОВГРАД"			ДО КМ.543,85		СЕМЕНА" ЕООД	НОВГРАД

Басейнова дирекция за управление на Дунавския район (БДДР) определя районите със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) на базата на резултатите от Предварителна оценка на риска от наводнения (по чл.4 от Директива 2007/60/ЕО за оценка на риска от наводнения) и Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН - II-ра част от Методиката по чл. 187, ал. 2, т. 6 от Закона за водите.

Със заповед № 88/21.08.2013 год. на директора на БДДР, за територията на община Свищов е определен един район със значителен потенциален риск от наводнения - код BG1_APSFR_DU_001 и име „Река Дунав" - населените места по крайбрежието от с.Ново село до гр.Силистра (в община Свищов това са гр.Свищов и с.Вардим).

В изпълнение на Директива 2007/60/ЕО за оценка на риска от наводнения, Басейнова дирекция „Дунавски район" изработва План за управление на риска от наводнения (ПУРН) за районите със значителен потенциален риск от наводнения.

В приложение № 9 към ПУРН 2016-2021 г. са заложени мерки в РЗПРН, извън РЗПРН и за Дунавски район за басейново управление (ДРБУ), както следва:

РЗПРН	Място на прилагане	Об-щи-на	Област	Мярка	Описание на мярката	Ефект от мярката	Допълнителна информация и пояснения	Отго-ворна инсти-туция
BG1_APSFR_DU_001 РЕКА ДУНАВ								
BG1_APSFR_DU_001	РЗПРН	Дунавски общини	Видин;Монтана;Враца; Плевен;В.Търново;Русе; Силистра	Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките	Осигуряване на водозадържане при преминаване на високи води чрез свързване на речното корито с влажни зони по естествен начин или чрез савак(ци) и канали; поддържане на блатата и езерата в добро състояние	Минимизиране броя на засегнатите и и пострадали хора при наводнения; Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии; Възстановяване на нормалните условия за живот; Минимизиране броя на засегнатите		Кмета на общината

Всички РЗПРН	Всички РЗПРН	Мерки в Дунавски РБУ	**BG1_APSFR_DU_001**
РБУ	РБУ		Вардим
			Свищов
			Велико Търново
Разработване и изпълнение на областни и общински програми за намаляване на риска от бедствиябедствия вкл. от наводнения	Разработване и актуализиране на плановете за защита при бедствия (в чст наводнения)		Дейности за защита на речните брегове и корита от ерозия, вкл.биологично укрепване
Областните и общинските програми включват планиране на мероприятия за защита на критични участъци при опасност от преливане на диги и оградни съоръжения или локална защита на съоръжения от особена важност при критични ситуации	Участие на компетентните органи за УРН от самото начало на планове за действия при природни бедствия, аварии		Ограничаване на ерозията на уязвимите участъци от брега и на заливаемите тераси на уязвими речни участъци чрез залесяване с храстовидна и дървесна растителност и други строителни методи, разсаждане на издънки и преплитане на клони и други биологични методи
Повишаване на подготвеността на населението за наводнения	Повишаване на подготвеността на населението за наводнения		Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения
			Мрежести габионни тела и матраци; в регулацията на с.Вардим- от 545-ти до 547-ми км; дължина 2000 м
Областния управител; Кмета на общината	Областния управител; Кмета на общината		Собственика на съоръжението/съоръженията; държавни предприятия по чл.163 от ЗГ

Всички РЗПРН	Всички РЗПРН	Всички РЗПРН	Всички РЗПРН
РБУ	РБУ	РБУ	РБУ
Премахване на опасни, пречещи и/или неефективни язовири	Поддържане и подобряване състоянието на съществуващи язовири	Ефективно управление на водните нива на язовири и ретензионни водохранилища. Недопускане на преливане през короната на дигите при поройни валежи в сравнително малки водосборни области.	Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките
Премахване на някои малки язовири, които не изпълняват своето първоначално предна-значение и представляват потенциална опасност за разположените под тях обекти и населени места.	Мерки, свързани най-вече със сигурността на стената, устойчивост на стената във връзка с изискванията на новите документи като ЕВРОКОД и др.	Преоценка на хидроложка и хидравлична осигу-реност на язовирните стени, особено на тази от насипен тип, от гледище на новите нормативни изисквания за сигурност на стените и асоциираните с тях водопроводящи съоръжения. Актуализиране на аварийните планове; запознаване на населението под такива съоръжения със съществув. рискове	Намаляване на скоростта, задържане на наносите и водните количества при преминаване на висока вълна в паси-щата и алувиалните гори край реките; създаване на обеми за контролирано разтовар-ване на водните количества чрез същест-твуващите на терена релефни форми
Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения.	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения. Подобряване на защитата на значими стопански обекти.	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения. Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии. Възстановяване на нормалните условия за живот; Минимизиране броя на засегнатите обекти от социалната инфраструктура.
	Отнася се само за язовири на „НС“ ЕАД, НЕК и ВК		Необходима е съвместимост с ПУРБ
Собственика на съоръжението/съоръженията	Собственика на съоръжението/съоръженията	Собственика на съоръжението/съоръженията	Кмета на общината

Всички РЗПРН	Всички РЗПРН	Всички РЗПРН
РБУ	РБУ	РБУ
Премахване на незаконни постройки, подприщващи съоръжения, огради, складирани материали и други намиращи се в границите на речните легла и дерета	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизираната територия	Осигуряване на скатовете за задържане
Отстраняване на всички подприщващи строежи и съоръжения, намиращи се в речните корита и нарушаващи тяхната проводимост; създаване на обстановка на нетърпимост към незаконно изградените такива обекти	Осъществяване на дейности по ликви-диране на натрупвания, създа-ващи препятствия за свободно пре-минаване на водите, чрез почистване на участъци от речните корита от дървета и храсти, падащи дървета, дънери, битови и стр.отпадъци	Мероприятия за увели-чаване на грапавината чрез залесяване, изграж-дане на тераси и заграж-дения от биологичен и изкуствен материал
Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения	Осигуряване бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии	Подобряване на водозадържащата способност на земеделски, горски и крайречни територии
		Мярката цели да редуцира оттока на вода чрез залесяване с подходящи дървесни видове (изисква съотв.законодател;ство)
Кмета на общината	Кмета на общината	Собственика на съоръжението/съоръженията; Държавни предприятия по чл.163 от ЗГ

Всички РЗПРН	Всички РЗПРН	Всички РЗПРН	Всички РЗПРН
РБУ	РБУ	РБУ	РБУ
Реконструкция и ремонт на язовири	Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите, свързани с наводненията	Постоянен мониторинг на застрояването в близост до заливаемите зони	Повишаване готовността на населението за реагиране при наводнения
Реконструкция на самата язовирна стена, като повишаване височината на нейната корона, увеличаване проводимостта на съоръженията за отвеждане на високите води	Специално организирани събития за получаване на знания, информация и развитие на умения в случай на наводнение	Нормативно регламентиране на дейностите на местните власти за ограничаване на строителството, вкл.незаконно, в и в близост до заливни зони, като се сравняват сателит.снимки, извършват се геод. измервания, ежегодни проверки на място и други .дейности	Разработване и осъществяване на програми за превантивна дейност чрез средствата за масова комуникация; провеждане на учебни тренировки за отработване на действия за спасяване на хора и лично имущество; осигуряване на неприкосновен запас с вещи и храни от първа необходимост за населението
Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения	Повишена информираност на обществеността, подобряване подготвеността и реакциите на населението	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения	Подобряване на реакциите на населението при наводнения.
Отнася се за общинските язовири		Важи за всички 26 РЗПРН в ДРБУ	
Кмета на общината	БД, Кмета на общината	Кмета на общината	ГД ПБЗН; Кмета на общината

Всички РЗПРН	РБУ			Информиране и осигуряване на широк достъп до информация на населението чрез използване на съвременни способи и технологии		Повишена информираност на обществеността, подобряване подготвеността и реакциите на населението		МОСВ, Кмета на общината, ГД ПБЗН, НИМХ-БАН
Всички РЗПРН	РБУ			Използване на съвременни систе-ми за управление на атмосферни-те води за намаляване на риска от наводнения /особено в нас.места/	Мярката цели безпроблемно отвеждане и оттичане на падналите в градската среда валежи и очакван облекчителен ефект върху канализационната мрежа в населените места	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения. Осигуряване на бързо отвеждане на водите при интензивни валежи и наводнения от урбанизираните територии		Собственика на съоръжението/съоръженията;
Всички РЗПРН	РБУ			Оценка на влиянието на хидротехн.съоръжения върху риска от наводнения на етап изграждане на съоръжението	Мярката цели недопускане на повишаване на риска от наводнения при изграждане на нови съоръжения	Минимизиране броя на засегнатите и пострадали хора при наводнения		Собственика на съоръжението/съоръженията;

С Правилата за прилагане на ОУПО се въвеждат изисквания към последващите подробни устройствени планове и правилата за прилагането им:

- да включват съответни регулации на речните корита и отреждания за изпълнение на необходимите защитни съоръжения за защита на урбанизираните територии;
- да осигуряват безпрепятствен достъп до речните корита за контрол и почистване;
- да не допускат дейности, нарушаващи естественото състояние и проводимостта на речните легла, освен такива, осигуряващи защита от вредното въздействие на водите;
- да не предвиждат застрояване на жилищни и вилни сгради и стопански постройки в заливаемите тераси на реките и в сервитута на хидротехническите съоръжения, както в урбанизираните територии, така и при промяна на предназначението на поземлени имоти извън тях;
- при издаване на разрешения (концесии) за добив на инертни материали от речните корита, при определяне мястото и обхвата да се държи сметка за рисковете от

разширяване на заливните зони, респ. наводнения, както и за възможно компрометиране на съществуващи съоръжения (мостове, диги и пр.).

В община Свищов е изпълнен проект **„Подобряване на управлението на извънредни ситуации в трансграничния регион”** (IMES), MIS-ETC Code: (361) е реализиран по Оперативна програма „Трансгранично сътрудничество Румъния – България 2007 – 2013 г.

Водещ партньор по проекта е Окръжен съвет - Телеорман и партньори:

- Община Свищов;
- Фондация за демокрация, култура и свобода – Кълъраш;
- Инспекторат за извънредни ситуации Телеорман

Проектът е изпълнен в периода 2014/2015 г.

Основната цел на проекта е подобряване на сътрудничеството в трансграничната зона в областта на гражданската защита и работа при природни бедствия, както и осигуряване на висока степен на защита на населението в българо-румънския граничен район чрез намаляване на щетите.

Реализацията на проекта и предвидените дейности допринасят за създаване на карти за риска от наводнения и планове за управление на риска от наводнения, фокусирани върху превенция, защита и подготовка.

Предложената система позволява създаване на връзка на всички включени фактори, независимо от тяхната йерархия и предаването на необходимата информация в реално време, което е основно условие за последователно управление при природни бедствия. Чрез своите функции системата ще предоставя на гражданите информация относно настъпването на опасни явления, мерките, необходими в подобни ситуации и дейностите във връзка с подслоняване и спасяване на гражданите.

Изграден е център за наблюдение, координация и вземане на решения при управлението на извънредни ситуации в трансграничния район. С честотата на негативните явления, причинени от хидро-метеорологични опасности и замърсяване на водите бе установена необходимостта от създаване на комплексна система, способна да осигури мониторинг, управление, прогнози и сигнали за тревога в случай на извънредни ситуации.

Важна роля в проекта е отредена на информационния портал, който е създаден в рамките на този проект и който ще информира обществеността чрез публикуване на информация, съдържаща обичайните компоненти на публичните портали, а именно: бюлетин, новини, страници със съдържание, което подлежи на редактиране от администраторите, информация за извънредни ситуации, проучвания, динамични карти, представящи информация за интересите на широката публика относно прогнози и развитие на опасни събития.

14.3. СВЛАЧИЩА

Свлачищата са едни от най-значимите катастрофални явления, които се отразяват негативно върху състоянието на околната среда, техническата инфраструктура, живота и имуществото на населението. Представляват геодинамични гравитационни процеси, свързани с нарушаване на устойчивостта на естествените склонове и откоси и придвижване на земни маси по различно дълбоки повърхнини. Развиват се в наклонени терени - речно-долинни склонове, морски брегове, хълмисти територии, периферии на плата, предпланински и планински възвишения.

Възникването и/или активизирането на свлачищните процеси се обуславя от природни и антропогенни фактори, които в повечето случаи действат по няколко едновременно. Природни фактори са: неблагоприятни наклони на пластовете, наличие на слаби глинести слоеве; съвременни тектонски и сеизмични процеси, като разкъсване и разместване на земните пластове, формиране на разломни зони, земетресения; интензивност на валежи; ерозия и др. От антропогенните, определящо значение за възникване и/или активизиране на свлачище имат: липса на канализация; авариране и течове на водоснабдителните и канализационните мрежи; неправилно отвеждане на повърхностния отток; недостатъчна поддръжка на отводнителни, дренажни и противосвлачищни съоръжения; презастрояване на склонове и незаконно строителство в рискови терени; незаконна сеч; добив на инертни материали и др.

В Регистъра по чл. 95, ал. 2 от Закона за устройство на територията и съгласно Наредба № 1/20.01.1994 г. на МТРС за геозащитната дейност, „Геозащита Плевен" ЕООД регистрира на територията на община Свищов към 31.12.2015 г. 43 броя свлачища, със засегната площ 11601466 м^2, от които:

1.<u>в регулационните граници на селищата:</u>

периодично-активни – 10 броя, със засегната площ 33795 м^2;

потенциални – 15 броя, със засегната площ 7567789 м^2;

стабилизирани – 13 броя, със засегната площ 15182 м^2;

2.<u>в землищата на селищата и в пътища:</u>

периодично-активни – 3 броя, със засегната площ 3509700 м^2;

потенциални – 2 броя, със засегната площ 475000 м^2;

стабилизирани – 0 броя.

През м. май 2015 г. , в резултат на падналите интензивни валежи в периода, е настъпила активизация на съвременно, периодично-активно свлачище № VTR28.65766.01.03, което е формирано в долната част на десния долинен склон на р.Дунав. Литоложките разновидности, участващи в геоложкия строеж на склона са представени от льосовидни

материали, които залягат върху седиментите на *Свищовска свита* - алтернация на пясъчници, слабо споени пясъци и глини. При тази активизация, свлачището е увеличило размера си в източна посока, като ширината му достига около 270 м, а дължината му по посока на движение се запазва около 40 м.

На 25.02.2016 г. са регистрирани още две свлачища – в с.Царевец и с.Ореш.

Може да се направят изводи, че свлачищата представляват сериозен геоекологически проблем за общината. Това е така поради сериозното влияние на човешката дейност в урбанизираните територии. Изградените системи за дрениране на подземните води най-често на се поддържат или са недостатъчно ефективни. По отношение на ерозията може да се потвърди ролята на р. Дунав като сериозен ерозиен фактор, който отнема част от най-плодородните земи на общината. Оценката на ерозийните проблеми на община Свищов изисква разглеждане в два аспекта. Първият аспект е свързан с линейната ерозия на р.Дунав, а вторият - с дънната и челна ерозия.

За намаляване и предотвратяване на свлачищния риск с цел безопасно устройство и ползване на засегнати от свлачища територии са необходими следните мерки и свързаните с тях действия:

- поддръжка, контрол и изграждане на нови отводнителни съоръжения, понижаващи нивото на подпочвените води;
- изграждане на канализационни мрежи в по-големите населени места и на водоплътни изгребни ями за малките;
- надеждно отвеждане на повърхностните дъждовни води;
- осигуряване на нормален отток на реките и деретата в общината чрез регулярно почистване и корекции на коритата им;
- изграждане на подпорни стени от камък или бетон по трасетата на засегнатите
- общински пътища.

При наличието на инвестиционни намерения в свлачищните райони в общината се прилагат изискванията на Закона за устройство на територията и Наредба № 12/03.07.2001 год. за проектиране на геозащитни строежи, сгради и съоръжения в свлачищни райони.

При прилагането на чл. 96, ал.3 и ал.4 от ЗУТ, съгласно Указания с изх. № 91-00-117/ 05.09.2013 год. на министъра на регионалното развитие, задължително се изискват: актуално становище за състоянието на свлачищния район, в който попада имотът; доклад за инженерно-геоложки и хидрогеоложки проучвания и изследвания за изясняване необходимостта от геозащитни мерки и дейности, приет с протокол от експертен съвет на компетентния орган, одобряващ подробния устройствен план (ПУП); ПУП, изработен при спазване на чл. 103, ал. 6 от ЗУТ в по-широк обхват (квартал, масиви, местност, зона), а не за

единични имоти, придружен с обща укрепителна схема на района с предвиждане за етапно изпълнение.

Строителството на сгради и съоръжения в имоти, попадащи в свлачищни райони, за които е необходимо извършване на геозащитни мерки и дейности се осъществява при спазване на следните условия: изпълнение на геозащитните мерки; въвеждане в експлоатация на съоръженията, осигуряващи устойчивостта на имота и нормалната експлоатация на предвиденото застрояване; отчитане на положителен ефект от изградените противосвлачищни съоръжения от компетентния орган и др.

14.4.МЕРКИ ЗА ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ИЛИ НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ БЕДСТВИЯ

Превантивни мерки във връзка със задълженията на общината по Закона за защита при бедствия за предотвратяване или намаляване последствията от различни бедствия.

1.При евентуално наводнение

- хидротехническите обекти на територията на общината да бъдат поддържани в необходимото техническо и експлоатационно състояние
- предписания до концесионерите за поддържане добро техническо състояние на стопанисваните от тях микроязовири и следене нивата на същите;
- определяне на критичните и потенциално опасни обекти, за които е необходимо изготвянето на експертизи;

2.При евентуална кризисна обстановка, причинена от обилни снеговалежи

- инфраструктурата на общината да е в състояние за работа при тежки зимни условия;
- създаване на необходимата организация на движението по републиканската пътна мрежа и общинската пътна мрежа, с цел осигуряване на ефективното снегопочистване
- ограничаване на движението при необходимост за привеждане на пътните участъци в проходимо състояние;
- поддържане на запаси от материали, необходими за поддържане на пътната инфраструктура при тежки зимни условия;
- непрекъснато следене на метеорологичните условия за своевременно реагиране при очаквани обилни снеговалежи.
- осигуряване на населените места от общината с продукти от първа необходимост
- поддържане на денонощно дежурство
- разработване на актуални оперативни планове за действие при снегонавявания и обледявания
- сключване договори с фирми за снегопочистване, обезпечени с необходимата техника за поддържане на общинска пътна мрежа.;

4.При големи пожари - заповед на кмета на общината до ръководители на фирми , ведомства, организации, кметове на кметства , за готовността за действие в сезона на полските и горски пожари, уведомяване на населението

За обекти от промишлеността и критичната инфраструктура- изследване, анализ и оценка на риска за възникване на големи пожари в производствените предприятия критичната инфраструктура на територията на общината; изготвяне на списък на потенциално опасните обекти (ПОО);

предприемане на превантивни мерки, целящи намаляване на предпоставките от възникване на пожари в обекти от промишлеността и критичната инфраструктура; създаване на условия за провеждане на успешно пожарогасене и евакуация при евентуално възникнали пожари.

За горски масиви - изследване, анализ и оценка на риска за възникване на големи пожари в горския фонд на територията на общината, създаване на условия и провеждане на успешно пожарогасене на възникнали пожари.

За земеделски масиви - изследване, анализ и оценка на риска от големи пожари в земеделските площи, засети със зърнено-житни култури на територията на общината,създаване на условия за провеждане на успешно пожарогасене на възникнали пожари.

5.При замърсяване с химически вещества -периодични проверки на склада за негодни пестициди; тренировка и проиграване на аварийния план

6.Постоянно наблюдение на свлачищата; изграждане на дренажни системи с цел понижаване на нивото на подпочвените води; при необходимост изграждане на подпорни стени.

7.При земетресения

При земетресение ще бъдат засегнати населените места от община Свищов и населението, в зависимост от епицентъра на земетресението .

За предотвратяване или намаляване на неблагоприятните последици от сеизмично въздействие се предприемат следните превантивни мерки:

- изследване, анализ и оценка на сеизмичния риск за територията на община Свищов;
- обучение и практическа подготовка на териториалните органи на изпълнителната власт, силите за реагиране и населението.
- провеждане практически занятия за действия при бедствия и кризи във ведомства, организации, детски и учебни заведения.
- изготвяне и разпространение на информационни материали за населението

8.При радиационна авария

В резултат на изхвърляне на радиоактивни вещества в околната среда при авария в ядрен реактор може да се стигне до радиоактивно замърсяване и на територията на общината и до облъчване на лица от населението. За да се минимизират последиците от това е необходимо:

ранно оповестяване при възникване на авария в АЕЦ или на друго място;

усвояване на плановете за действие при радиоактивно замърсяване

9.При биологично заразяване

мониторинг на рисковите територии;

оценка на текущото състояние на наблюдаваните обекти;

прогнозиране на бъдещото състояние на наблюдаваните обекти;

предоставяне на информация за текущото състояние на наблюдавани обекти;

приемане, обработка, обобщаване и обмен на информацията;

информиране на населението за възможните рискове и действията при биологично заразяване;

обучение на екипите от частите на единната спасителна система за действия при биологично заразяване;

планиране, създаване и съхранение на материални запаси (лекарства, ваксини, препарати, тестове и др.) за подпомагане при биологично заразяване;

провеждане на обучение на населението по места, от кметовете на населени места, за предприемане на необходимите действия при възникване на биологично заразяване

XV. УСТРОЙСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ И КОМПЕНСИРАНЕ ОТРИЦАТЕЛНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Стремежът на Община Свищов е нейните граждани да живеят в чиста и комфортна жизнена среда, в равновесие с природата и с мисъл за бъдещите поколения. Усилията ще бъдат насочени за превръщане на Свищов в по-чист и приветлив град при запазване размера на такса смет, въпреки нарасналите разходи. От голямо значение за подобряване на средата за живот и бизнес в града и селата от общината е отделянето на внимание за екологията и състоянието на околната среда на територията на общината. През следващите години ще се залага на интегрирания подход при решаване на проблема с амортизираните водопроводни мрежи, липсата на канализация и необходимостта от изграждане на пречиствателни станции във всички кметства, съпътствано от подобряване на уличните настилки и подобряване на физическата среда, а оттам - качеството на атмосферния въздух. Предвижда се подобряване на третирането на твърдите битови отпадъци, съвместно със съседните общини и държавата, както и засилени мерки за поддържане и възстановяване на биоразнообразието.

Общинската администрация продължава да отделя специални грижи за парковете, градините

и зелените площи, любимо място за разходки и отдих. Община Свищов е с малко горски площи, което налага продължаващо залесяване в свлачищни и ерозивни райони, както и около водните площи. Амбицията на ръководството е да се преоткрие река Дунав - единствената голяма река в Европа, която тече в посока от запад на изток, като място за отдих и туризъм за свищовлии.

Екологичната политика на Община Свищов се осъществява съгласно "Програма за опазване на околната среда на Община Свищов" и действащото законодателство в Р България.

15.1. ПО ОТНОШЕНИЕ ОПАЗВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

През м. юни 2012 г. с Решение на Общински съвет Свищов е приета „Програма за намаляване нивата на замърсяване и достигане на установените норми на вредни вещества в атмосферния въздух в гр. Свищов" със срок на действие 2011-2014 г.

В изпълнение на „Комплексна програма за управление на качеството на атмосферния въздух в Община Свищов" денонощно се извършва осъществяне на системен емисионен контрол върху КАВ в гр. Свищов от пункта за мониторинг на МОСВ (РИОСВ - В. Търново) и автоматичната станция ОПСИС.

Община Свищов е включена в списъка на районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух на територията на България, чийто въздушен басейн се замърсява с наднормени количества прах и сероводород. Целенасочената политика, включваща комплекс от мерки насочени към снижаване концентрациите до нормативните, се изразява в осъществяване на Комплексната програма за управление качеството на атмосферния въздух в община Свищов.

Автотранспортът е важен източник на замърсяване на въздуха в населените места. Отново се прави констатацията, че не са изградени обходни пътища за селищата, а пътищата от републиканската пътна мрежа преминават направо през тях.

През зимния период значим източник на замърсяване са битовите отоплителни процеси, особено в малките населени места. Изгарянето на твърдо гориво при инверсионен тип време многократно увеличава концентрациите на замърсяващи вещества в приземния въздух.

Основни източници на замърсяване на въздуха на територията на общината са:производствената дейност на химическите предприятия и "ТЕЦ Свилоза" АД;

непълното изгаряне на твърди горива и нефтопродукти в инсталации за отопление на частни и обществени сгради;

транспортните потоци;

анаеробно гниене на органични вещества и утайки от наноси на р.Дунав, канализационната мрежа и ТБО;

Въведено е изискване към последващите подробни устройствени планове, гъстотата на разположението на предвижданото ново застрояване да осигурява достатъчни свободни пространства, с цел осигуряване на проветряване, разсейване на вредни потоци замърсен атмосферен въздух от автомобилния трафик, производства, строителни дейности и др.; изграждане на газопреносната мрежа в гр. Свищов и увеличаване дела на газифицирани административни, обществено-обслужващи и производствени потребители, а в останалите населени места - чрез компресиран природен газ; извеждане на транзитния автомобилен трафик извън населените места - изграждане на обходно пътно трасе на републикански път в гр.Свищов ; рехабилитация и реконструкция на трасета от общинската пътна мрежа.

15.2. ПО ОТНОШЕНИЕ ОПАЗВАНЕТО НА ВОДИТЕ И ВОДНИТЕ ОБЕКТИ

ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ

Източниците на замърсяване на водите са от антропогенен характер

Точкови източници на замърсяване на повърхностните води

- зауствания на непречистени отпадъчни води от канализационните градски колектори на гр. Свищов (отпадъчни води от промишлените предприятия и битови отпадъчни води от населението**).** В момента отпадъчните води от гр.Свищов, включени в градската канализация, се заустват в река Дунав в 6 точки. „Свилоцел” е голямо предприятие, разположено извън гр.Свищов и има самостоятелна ВиК инфраструктура извън ВиК Свищов.
- Директно заустване на отпадъчни води от „Свилоцел” Свищов.

Дифузни източници на замърсяване

- от населени места без изградени канализационни системи или частично изградени такива;
- от земеделски площи, наторявани с торове и препарати за растителна защита без спазване на условията на добрата земеделска практика;
- от дейности на ферми за отглеждането на животни и нерегламентирано складиране и употреба на получения органичен тор;
- нерегламентирани депа за твърди битови отпадъци;
- неконтролируемо депониране на отпадъци.

Дифузните източници на замърсяване са трудно контролируеми, но с ефективен контрол дифузното замърсяване може да се сведе до минимум (закриване на нерегламентираните сметища и рекултивация на терените, закриване на складове за пестициди, недопускане на нерегламентирано натрупване на отпадъци , торови маси и др., въвеждане в земеделието на най-добрите земеделски практики и т.н.)

Основните източници на замърсяване са точкови замърсители и се разделят на две групи:

промишлени предприятия, намиращи се в границите на населените места и заустващи отпадъчните си води в общоградската канализационна система и промишлени предприятия, заустващи самостоятелно в приемниците.

Основни източници на замърсяване са следните по-големи промишлени предприятия:

Таблица 15.2.1.**Общ списък на основните източници на замърсяване**

No	Промишленост Свищов	ЛПСОВ	Qср.д.	БПК	Нераство-рени вещества	N	P
			$м^3$/дн.	мг/л.	мг/л.	мг/л.	мг/л.
1.	Винпром „Свищов“	не	92	240	270	10	1
2.	Месокомбинат Свищов	да	307	270	290	27	8
3.	„Слънчо“ – детски храни	не	35	140	210	14	4
4.	Хлебозавод	не	6	70	80	7	3
5.	Република консерв	да	850	190	210	32	4
6.	Малки предприятия	не	175	70	90	8	3
Общо:			1465				

Източник: Регионален генерален план

В списъка не е са включени: кметства, училища, болници, хосписи за стари хора, детски заведения, кина, театри, полицейски управления, военни поделения, ресторанти, хотели, големи магазини, мотели, хижи, бензиностанции, т.н. „обществен сектор”, който има съществено участие във формирането на общия отток на отпадъчните води от населеното място.

„Свилоцел” няма да се включва в ГК и ПСОВ, а самостоятелно ще се зауства в р. Дунав.

Основни източници на замърсяване

Три са основните източници на замърсяване на водите от агломерацията:

- Битови отпадъчни води включително и промишлени отпадъчни води включени в канализацията на гр. Свищов и заустени в р. Дунав;
- Промишлени отпадни води заустващи директно в преливника – р. Дунав;
- Замърсяване на подпочвените води от наторяване на селскостопански земи.

Битови отпадъчни води и промишлени отпадъчни води, заустени в канализацията на гр. Свищов.

Замърсяване на подпочвените води от селскостопанска дейност :

Няма точна информация за влиянието на замърсяването от селското стопанство наподпочвените води. Индиректно може да се съди от замърсяването в сондажните кладенци и кладенците тип „Раней”, които се използват за водоснабдяване на гр. Свищов. Но е трудно за доказване, тъй като водоизточниците са разположени в терасата на р.Дунав и е спорно каква част от водите са инфилтрирани от реката и каква е частта на подпочвените води.

Таблица 15.2.2.**Източници на замърсяване и количества, заустване в речните води – гр.Свищов**

Речен басейн	Източник на замърсяване	Обем на отпадъчните води, изпуснати в приемен водоем [милион м³/год.]	Размер на замърсяването изпуснато в приемен водоем [кг. БПК/год.]	Размер на замърся-ването изпуснато в приемен водоем [ЕЖ]	Оценка (в съответствие с разрешително за заустване (за отпадъчни води), степен на пречистване)
Дунав	Битови и промиш-лени отпадъчни води, заустени в канализацията	2,88	766500	35 000	100 % нетретирани
	Промишлени отпадъчни води, заустени в р.Дунав - „Свилоцел” АД	22,12	1 541 760	70 400	100 % нетретирани

Източник: Регионален генерален план

Забележка : Данните в таблицата са изчислени при режим на работа 365 дни годишно по 24 часа/ден.

Въздействие на заустването на отпадъчни води

Въздействие върху повърхностните води

Приемник на отпадъчните води в района на ВиК Свищов е р. Дунав .

Резултатите от провеждания емисионен контрол, извършван от Регионалната инспекция по околната среда и водите показват, че няма превишения на индивидуалните емисионни ограничения по съответните показатели на заустваните в приемника отпадъчни води.

Контролът на качествата на речните води се извършва в следните 8 пункта по р. Дунав, но намиращ се на територията, обслужвана от ВиК гр. Свищов е само един - в гр. Свищов.

В момента замърсяването на повърхностните води на приемника р. Дунав от битови и промишлени отпадъчни води на гр. Свищов е практически максималното. След изграждането на ПСОВ гр. Свищов и довършването на ЛПСОВ от “Свилоцел” АД, както и изграждането на главния колектор до ПСОВ – Свищов, замърсяването на р. Дунав е сведено до изискванията на българското законодателство.

Въздействие върху подпочвените води

За оценка състоянието на подземните води се използват резултатите от измерванията на основните и специфичните физикохимически показатели заложени в програмите за мониторинг.

Замърсяването на подпочвените води се основава на 2 фактора:

- Замърсяване от торове и пестициди на селскостопански терени.
- Ексфилтрирани отпадъчни води от септични ями, попивни кладенци и подобни в населени места с население под 2 000 ЕЖ.

Няма точни данни за това замърсяване. Замърсяването на селскостопанските площи може да бъде контролирано.

Управление и изхвърляне на утайките

Съгласно “общинска програма за управление на отпадъците” е затворено депото в гр. Свищов и се използва новоизграденото Регионално депо за ТБО до с. Санадиново, Община Никопол. Предвидена е претоварна площадка за отпадъци в землището на гр.Свищов – имот № 65766.703.79.

Друг проблем за града са отпадъците от най-голямото промишлено предприятие “Свилоцел” АД.

Основните отпадъци от ПСОВ са:

- Утайки – обезводнени и стабилизирани;
- Задържана материя на решетките;
- “Задържан и промит” пясък от пясъкозадържателя.

Други отпадъци – по-малки количества:

- Задържани масла и нефтопродукти;
- Акумулатори;
- Луминисцентни лампи;

Втората група са опасни отпадъци и трябва да се депонират на отделни сектори в депо за ТБО, заедно с подобни отпадъци от община Свищов.

Важно за утайките от ПСОВ е, че в промишлените отпадъчни води, заустваны в ПСОВ, няма наличие на тежки метали и това дава възможност за тяхното ефективно третиране:

- В селското стопанство за наторяване и рекултивация за терени;
- Компостиране;

При този вид третирания трябва да се спазват изискванията на директива 86/278/ЕЕС и чл.24, алинея 2 от ЗУО.

Контрол върху качеството на водата

Повърхностни води

Мониторингът на качеството на повърхностните водите се извършва по специални програми за контролен и оперативен мониторинг от подразделенията на МОСВ.

Основна цел на оперативния мониторинг е да установи и следи състоянието на онези водни тела, които са определени при оценката на риска като тела в риск по отношение постигането на добро екологично състояние. Всеки параметър се наблюдава с такава честота, че да осигурява достатъчни данни за надеждна оценка на състоянието на съответния качествен елемент и респективно състоянието на водното тяло в риск.

Оценка на състоянието на водните тела се извършва и чрез хидробиологически контрол на

определените пунктове по реката. Хидробиологичните изследвания отчитат какъв е ефектът от цялостното въздействие на замърсителите върху околната среда, използвайки съответно подбрани биоиндикатори.

Таблица 15.2.3. **Екологични цели за подземните водни тела, попадащи в обособената територия на „ВиК“ ЕАД, гр. Свищов(съгласно План за управление на речните басейни в Басейнова дирекция Дунавски район)**

№	Име на подземното водно тяло	Площ на подземно-то водно тяло (км2)	Химично състояние	Количе-ствено състоя-ние	Специфична екологична цел за водното тяло
1	Порови води в Кватернера - Беленско - Свищовска низина	188	добро	добро	Запазване на доброто състояние на подземните води.
2	Порови води в Кватернера - Вардим - Новградска низина	33	лошо	лошо	Намаляване съдържанието на органични и биогенни вещества, съдържанието на замърсителите в подземните води.
3	Порови води в Кватернера - р.Осъм	365	лошо	добро	Намаляване съдържанието на органични и биогенни вещества, съдържанието на азот в подземните води.
4	Порови води в Кватернера - между реките Осъм и Янтра	1931	лошо	добро	Постигане на добро състояние на подземните води.

Източник: Регионален генерален план

Зони за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1 от Закона за водите (ЗВ)

Съгласно чл. 116, ал. 2, т. 3 от ЗВ всички води и водни обекти се опазват от изтощаване, замърсяване и увреждане, с цел поддържане на необходимото количество и качество на водите и здравословна околна среда, съхраняване на екосистемите, запазване на ландшафта и предотвратяване на стопански щети, като за постигане на тези цели се определят зони за защита на водите.

1. Зони за защита на питейните води, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 1 от ЗВ

Опазването на водите, предназначени за питейно-битово водоснабдяване, на основание чл. 119, ал. 4, т. 1 и 2 от ЗВ, се осъществява чрез определяне на водни тела и санитарно-охранителна зона (СОЗ) около водовземните съоръжения за питейно-битово водоснабдяване, в съответствие с изискванията на Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (Обн. ДВ. бр.88 от 27 октомври 2000 г.).

Таблица 15.2.4. **Зони за защита на питейните води от подземни водни тела**

№	Код на ПВТ	Код на зоната за	Състояние на зоната за

		защита	защита
1	BG1DGW0000QAL008	BG1G0000QA1008	добро
2	BG1DGW0000QAL009	BG1G0000QA1009	лошо
3	BG1DGW0000QAL019	BG1G0000QA1019	добро
4	BG1DGW0000QPL026	BG1G0000QP1026	лошо

Източник: Регионален генерален план

За зоните за защита на питейните води специфичната екологичната цел е: „Намаляване на необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване и осигуряване на проектното количество във водовземните съоръжения до 2015 г.".

2. Зона за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 3 от ЗВ, в която водите са чувствителни към биогенни елементи: „Чувствителна зона", съгласно Заповед № РД-970/ 28.07.2003 г. на министъра на околната среда и водите. Необходимо е ПСОВ на агломерации с население над 10 000 е.ж. да предвидят съоръжения за отстраняване на биогенните елементи азот и фосфор. За тези зони специфичната екологична цел е: „Намаляване и/или предотвратяване на по-нататъшното замърсяване с биогенни елементи на повърхностните води в чувствителните зони до 2015г.";

3. Зони за защита на водите, съгласно чл. 119а, ал. 1, т. 5 от ЗВ – защитените територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване (защитени зони от екологичната мрежа НАТУРА 2000):

Защитени зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна: зона с код BG0000576 и име Свищовска гора, зона с код BG0000233 и име Студена река, зона с код BG0000516 и име Черната могила, зона с код BG0000239 и име Обнова – Караман дол, зона с код BG0000396 и име Персина, зона с код BG0000204 и име Вардим.

За тези зони специфичната екологична цел е: „Намаляванена необходимостта от пречистване на водите преди тяхното използване и осигуряване на проектното количество във водовземните съоръжения до 2015 г.

Таблица 15.2.5. **Връзка на биологичните категории с приетата категоризация на водо-приемниците според Наредба № 7 (08.08.1986 г.; ДВ бр. 96/86 г.)**

БИ	Наредба 7, 86г.	Качество на водата
5; 4-5	I	чисти незамърсени води с високо качество
4	I	чисти незамърсени води с добро качество
3-4	II	слабо замърсени води
3	II; III	слабо до средно замърсени води
2-3	III	средно замърсени води
2	III; извън категориите	силно замърсени води

1-2; 1	извън категориите	много силно замърсени води; екологически поразен речен участък

Източник: Регионален генерален план

С най-голямо значение е натискът, породен от точковите източници – непречистените отпадъчни води от населените места.

Река Дунав е приемник на отпадъчните води от гр.Свищов. Реката е включена в Програма за оперативен мониторинг на водните тела от категория „река” в басейна на река Дунав. Изследвани са основните физико-химични показатели и хидроморфологични елементи за качество. Провежда се хидробиологичен мониторинг.

Мониторинг на отпадъчните води от колекторите на градската канализационна мрежа на гр. Свищов, които се заустват директно в река Дунав.

Мониторингът се извършва от РИОСВ Велико Търново и от ВиК.

Таблица 15.2.6. **Контрол върху качеството на отпадъчните води**

Институция отговорна за мониторинг	**Местоположение: Речен басейн / Код на система за мониторинг / Местоположение на измервателната точка**	**Честота на извършаване на мониторинг**	**Наблюдавани параметри**	**Коментари**
РИОСВ В. Търново	Р. Дунав	месечно	БПК/ХПК	
ВиК Свищов	Водовземане в точки определени от контролните институции	месечно	NO3, мътност,	Периодичността на вземане на пробите следва да се спазва, без да се пропускат някои месеци

Източник: Регионален генерален план

Подземни и питейни води

Директивата на ЕО за питейната вода (98/83/ЕС) определя стандартите за качество на питейната вода при консуматорите (микробиологични, химични и органолептични параметри) и общото задължение, че питейната вода трябва да бъде здравословна и чиста.

Директивата на ЕС за питейната вода е транспонирана в България чрез редица нормативни документи, като главният, отнасящ се до показателите за качество на водата е Наредба № 9/ 16.03.2001 г.

Таблица 15.2.7.**Контрол върху качеството на водата**

Отговор-ност за мо-ниторинг	**Местоположение**	**Честота на извър-шаване на мони-торинг**	**Наличност на данни (от год. – до год.)**	**Наблюдавани параметри**	**Коментари**
Водоизточници					
В и К	Всички налични	1 път	2011 - 2012	Съгласно	Не са

Отговорност за мониторинг	Местоположение	Честота на извършване на мониторинг	Наличност на данни (от год. – до год.)	Наблюдавани параметри	Коментари
Свищов ЕАД	водоизточници (каптажи, дренажи,шахтови кладенци, тръбни кладенци, кладенци „Раней"	годишно		наредба №9 от 16.03.2001г.	установени отклонения от показателите с изключение на съдържанието на манган в кладенците „Раней" при с. Вардим и желязо при с. Българско Сливово
Разпределителна водопроводна мрежа – гр. Свищов					
В и К Свищов ЕАД	Пет пункта от разпределител-ната мрежа на определени места	Ежеме-сечно	2011 - 2012	Съгласно наредба №9 от 16.03.2001г.	Не са установени отклонения от показателите
Разпределителна водопроводна мрежа в селата					
В и К Свищов ЕАД	Един или два пункта от раз-пределителната мрежа на определени места	Ежеме-сечно	2011 - 2012	Съгласно наредба №9 от 16.03.2001г.	Не са установени отклонения от показателите

Източник: Регионален генерален план

Потенциални заплахи от замърсяване на подпочвените води :

Потенциална заплаха за подпочвените води са интензивното използване на торове и пестициди в селското стопанство и от ексфилтрация на канализационната мрежа. В настоящия момент използването на торове и пестициди е силно ограничено поради икономически проблеми в селското стопанство. Данните за качествата на подпочвените води потвърждават това, но в бъдеще е възможно да се появи подобна потенциална заплаха.

Обратен е проблемът с ексфилтрацията на канализационната мрежа. Няма точни данни за количествата ексфилтрирани водни количества, но от направените проучвания за Свищов и за другите населени места в България е сигурно, че съществуващата канализационна мрежа дава възможност за ексфилтрация. Предвидените в новите проекти тръби за реконструкция и нови канали ще намалят значително тази потенциална заплаха.

Друга заплаха за подпочвените води са битовите отпадъчни води от малките населени места (под 2000 еквивалентни жители), където липсва модерна канализация и практически ползваните съоръжения са попивни ями които замърсяват подпочвените води.

Потенциални заплахи от замърсяване на повърхностните води :

Проблем представляват промишлените отпадъчни води, невключени в ПСОВ например тези от “Свилоцел” и малките предприятия около него). Друг потенциален проблем са малките населени места (под 2000 ЕЖ), които нямат или имат изградена частична канализация без ПСОВ и зауствани в повърхностен воден източник.

Не са регистрирани точкови и дифузни източници, замърсяващи водовземните съоръжения, ползвани за питейно-битово водоснабдяване на община Свищов.

Въведен е специален режим на управление с цел, да се предотврати и/или намали, постъпването на биогенни елементи във водните тела, с последващо влошаване на екологичното състояние на повърхностните водни тела. От това произтича и изискването за постигане на индивидуални емисионни ограничения на пречистените отпадъчни води, зауствани във водните обекти от водосбора на р. Дунав да се пречистват до изискванията за съдържание на азот и фосфор.

- За капацитет на ПСОВ – до 100 000 екв. жит по 25 мг/л - Nt 15 мг/дм^3, Pt 2,0 мг/дм^3 (конкретен случай ПСОВ Свищов- реализиран).

Пречиствателните съоръжения на "Свилоза" АД като главен замърсител, работят при изключително тежък режим и в особено агресивна среда. Поради несъвършена технология и амортизация, пречистването на водите не се извършва в необходимата степен.

Повърхностните води на територията на общината са подложени на допълнително замърсяване. Основен елемент на хидрографската мрежа в общината е р.Дунав, подложена на непрекъснато нарастващо замърсяване. Съответства на нормите за трета категория водоприемник по всички изследвани показатели.

Питейните води на територията на общината са важен обществен ресурс. Водоснабдяването на гр.Свищов и селата Вардим и Царевец се осъществява от сондажи - тип "Раней", разположени в речната тераса на Дунав в района на с. Вардим. В някои населени места съществуват дефицити по отношение на питейната вода.

Подземни води са друг източник на ресурси. Централните водоизточници за питейна вода на селата Червена, Овча могила, Драгомирово, Горна Студена, Козловец, Хаджидимитрово, Алеково, Сова та и Деляновци от 1982 г. до сега се замърсяват с нитрати, поради прекомерно азотно наторяване в земеделието и замърсяване на почвите с животински торове.

Характеристиките на използвания в химическите предприятия на територията на общината сулфатен метод или крафт процес по принцип отговарят на доминиращата в света технология

за изваряване поради по-добрите механични показатели на целулозата и неговата приложимост за всички дървесни видове. При крафт процеса, изпусканите в отпадъчните води вещества, емисиите във въздуха, включително лошо миришещите газове и разходът на

енергия, са в центъра на вниманието. В отпадъчните води могат да се открият също така емисии на хранителни вещества (азот и фосфор), а в по-ниски концентрации - и на отделни метали, екстрахирани от дървесината.

Очаквани резултати от дейностите по околната среда са:

Подобряването на качеството и намаляване на загубите на питейна вода в населените места от общината, достигаща в някои от тях до 80% от подаваната в мрежите.

Преодоляване на недостига на вода през летните месеци.

Подобряване на качеството на живот на местните общности.

Подобряване на управлението на отпадъците и намаляване на тяхното количество чрез разделно събиране на опаковките и компостиране на растителните.

Минимизиране на количеството на отпадните води, заустване в река Дунав, както и в малките реки в населените места от общината.

Подобряване на сметопочистването и сметоизвозването в общината.

Премахване на нерегламентираните сметища.

Забележка: В хода на проучванията за ОУПО – Свищов бяха изискани всички необходими документи по отношение на водоснабдителната система, водопроводната и канализационната мрежа, които са описани в настоящата обяснителна записка и нанесени в графичните материали. В съответствие с изискванията на Наредба № 3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди (Обн. ДВ. бр.88 от 27 октомври 2000 г.) бяха изискани всички заповеди за определяне на санитарно-охранителни зони, които са нанесени в плана. Какви са причините за липса на санитарно-охранителни зони около голяма част от водоизточниците не е предмет на ОУПО, а задължение на собственика или ползвателя на водоснабдителната система или съоръжение (чл.38, ал.1 от горецитираната наредба)..

15.3. ПО ОТНОШЕНИЕ АКУСТИЧНАТА СРЕДА И УПРАВЛЕНИЕ НА ШУМА

ОУПО-Свищов предвижда запазване на съществуващите крайпътни озеленени площи с изолационни и защитни (в т.ч. ветро- и снегозащитни) функции. Предвиждат се „зони за изолационно озеленяване" (Ози) между урбанизирани територии и производствени зони (например с.Овча могила). При необходимост (липса на теренни възможности за площно шумозащитно озеленяване в населените места и селищните образувания), в правилата за прилагането на ПУП да се включи изискване за задължително реализиране на защитно озеленяване в границите на самите прилежащи на пътя/улицата УПИ и/или изграждане на изкуствени шумозащитни екрани.

Изолационно озеленяване се изгражда и в обхвата на зоните и терените за производствено-складови дейности, генериращи шум, в частите им, прилежащи на жилищните територии в населените места. С подробните устройствени планове и генералните планове на производствените обекти, източниците на производствен шум се локализират по начин, който да осигурява необходимия защитен сервитут в обхвата на промишленото съсредоточие, респ. производствената зона.

Най-голям дял в акустичния режим заема транспортният шум предимно в гр. Свищов. Завишено е и нивото на шума в населените места, разположени в близост до пътни артерии.

15.4. ПО ОТНОШЕНИЕ ОПАЗВАНЕ НА ЗЕМИТЕ И ПОЧВИТЕ

Планът въвежда режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройство на територията, с който се запазва фактическото им ползване на:

- земеделски земи от I-ва до V-та бонитетна категория, земи с трайни насаждения, земи с изградени системи за изкуствено напояване, земите за зеленчукопроизводство, ливадите, пасищата и мерите, както и на земеделските земи, попадащи в защитени зони по ЗБР;
- на защитните и специалните гори по чл. 5, ал. 2 и 3 от Закона за горите.

Предвижда се рекултивация на нарушени земи и възстановяването им като земеделски или горски територии, освен в случаите, когато е определена друга бъдеща функция. Планът включва и мерки за превенция от предвидими бедствия, застрашаващи земите и почвите (вж. р-л XIV).

ОУПО-Свищов е съобразено с приетата „Програма за опазване, устойчиво използване и възстановяване на почвите в община Свищов“ (2015-2020 г.) и свързаните с нея цели и мерки, предмет на устройственото планиране :

- ✓ Усвояване на ерозираните и пустеещи земи за отглеждане на алтернативни култури;
- ✓ Рехабилитация на изградени напоителни системи на територията на Общината;
- ✓ Насърчаване получаването на компости (фамилно/домашно компостиране и компостиране на биологичните отпадъци в Общината);
- ✓ Изискване и контрол на животновъдните ферми за изграждане на торохранилища, отговарящи на изискванията за опазване на околната среда и запазване качествата на отпадъчните субстрати като органичен тор;
- ✓ Насърчаване на инвестициите в устойчиви практики, вкл. култивирането на лечебни растения и алтернативни култури, на слабопродуктивни общински земи;
- ✓ Изграждане на локални съоръжения за компостиране на отпадъците от растителен и

животински произход и ползване на компоста за подобряване плодородието на почвите;

- ✓ Реализиране на дейности за предотвратяване на вредното въздействие на водите върху териториите (укрепване на стени на микроязовири - общинска собственост, корекция и почистване на речни корита и дерета).

15.5. ПО ОТНОШЕНИЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Община Свищов е член на Регионално сдружение за управление на отпадъците – „Чисти Дунавски Общини“, което е партньор по проекта "Изграждане на регионално депо за обезвреждане на твърди битови отпадъци в регион Левски (Никопол)" за изграждане на регионална система за управление на отпадъците. Границите на региона и общините, които се включват в него са определени в Националната програма за управление на дейностите по отпадъците (2003 - 2007 г.), като са изрично упоменати и в действащата Национална програма за управление на дейностите по отпадъците (2009 - 2013 г.). С програмата и прилаганото в нея райониране се цели да бъде изградена система от съоръжения (инфраструктура), осигуряваща екологосъобразното обезвреждане на цялото количество битови отпадъци, генерирани в страната, което представлява ангажиментът на Република България с оглед прилагане на изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците и Директива 1999/31/ЕС за депонирането на отпадъците.

На 22.08.2012 г е подписан Договор за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 2 "Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци" на Оперативна програма "Околна среда 2007-2013 г." Референтен номер: BG161PO005/10/2.10/07/22. На 05.12.2012 г. е възложено изработване на Технически проект за закриване и рекултивация на депо за отпадъци - Свищов.

На 26.04.2012 г. е подписан Договор за сътрудничество в областта на разделното събиране на отпадъци от опаковки на територията на Община Свищов между „Екобулпак" АД и Община Свищов.

Планът се съобразява и създава устройствени условия за прилагане на Програмата зауправление на отпадъците на територията на община Свищов 2014-2020 год.

Битови отпадъци. Изградено е Районно депо за неопасни отпадъци в землището на с. Санадиново, Община Никопол, в което се депонират неопасните отпадъци от Общините: Свищов, Белене, Левски и Павликени.

Производствени и опасни отпадъци - Изградена е една клетка от депото за опасни, производствени и строителни отпадъци на “Свилоза” АД, гр.Свищов (въведено е в експлоатация).

Отпадъци от моторни превозни средства - Лицензирана площадка за разкомплектоване на

излезли от употреба МПС на територията на Община Свищов е в гр. Свищов площадка “Свищов авто” ЕООД,

Болнични отпадъци - Всички болници имат сключени договори с лицензирани фирми, които събират и транспортират генерираните болнични отпадъци до инсинераторите за изгаряне на болнични отпадъци в Александровска болница, гр.София и ВМА - София. Няма съвременни съоръжения, отговарящи на изискванията за безопасно третиране на болнични отпадъци. Това налага изграждане на адекватна инфраструктура за третиране на болнични отпадъци (в т.ч. и инфекциозни) от всички здравни заведения в отделните области.

По отношение на строителните отпадъци: общинската администрация може да реализира, при заявен инвестиционен интерес чрез публично-частно партньорство, изграждане на специализирана площадка за събирането и подготовката за оползотворяването им (при спазване разпоредбите на Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, 2012 год. и Наредба № 7/2004 г. на МОСВ, МРРБ, МЗГ и МЗ за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци) на терен (общинска собственост) в местността „Павлолията“, землище гр.Свищов . Дейностите на площадката могат да обхващат и рециклиране, подготовка за повторна употреба и/или подготовка за обезвреждане на строителни отпадъци, с цел намаляване количеството на депонираните строителни отпадъци и за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците.

По отношение биоразградимите отпадъци в община Свищов са идентифицирани два от трите типа райони, определени в Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020): район тип „А" - централна градска част и квартали с жилищни блокове с население над 20 000 жители за гр. Свищов и район тип „В" - еднофамилни къщи в селата с население до 3 000 жители за останалите населени места в общината.

За район тип „А" трябва да се предвидят площадки за малки инсталации за компостиране по открит способ на зелени отпадъци от парковете и градините на гр. Свищов. За разделно събрани биоотпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, на отпадъци от аграрната и хранителната промишленост и на оборски тор, при спазване разпоредбите на цитираната Наредба № 7/2004 г. на МОСВ, МРРБ, МЗГ и МЗ, може да се предвиди обща площадка/и за изграждане на инсталация за компостиране, на която да се приемат безплатно генерираните разделно отпадъци.

Така се постигат целите на Националния стратегически план, според които количествата биоразградими отпадъци, предназначени за депониране до 2020 год., трябва да бъдат намалени до 35% от общото тегловно количество на същите, образувани през 1995 год.,

както и с изискването за приемане на депа единствено на предварително третирани отпадъци, въведено с Наредба № 6 / 2013 г. на МОСВ за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Определянето на площадките да стане на база специализирани проучвания във връзка с изработването на ПУП на съответните зони.

Район тип „В" се характеризира със съществуващи традиционни практики за домашно компостиране и други дейности за оползотворяване на биоразградимите отпадъци. Планът осигурява теренни възможности в почти всички населени места (в границите на „предимно производствените зони" (Пп), за отделяне на площадки за контролирано съхранение на оборски тор и сгурия до транспортирането им до площадката за компостиране в гр. Свищов или Регионалното депо. Определянето на площадките да стане на база специализирани проучвания във връзка с изработването на ПУП на съответната производствена зона.

Възможно е изграждане на една площадка за група населени места.

Собствениците на земеделски стопанства и животновъдни ферми осъществяват управлението на отпадъците от селскостопанската си дейност при съблюдаване нормативната уредба на Министерството на земеделието и храните.

15.6. ПО ОТНОШЕНИЕ БИОРАЗНООБРАЗИЕТО

Усилията в областта на опазване на биоразнообразието в общината са насочени към опазване и възстановяване на местообитанията и биоразнообразието на редки, защитени и стопански ценни видове диви растения и животни в заливните зони на река Дунав и защитени територии в Община Свищов.

Със Заповед №.РД-880 от 26.11.2012 г. на МОСВ е обявена защитена местност „Находище на български сърпец" на територияна на землище Хаджидимитрово, с което е разширена мрежата от защитени територии в Общината.

Както е описано в т. 10.6.2. по-горе, планът ограничава устройствената намеса в териториите, попадащи в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие.

За **земеделските територии,** попадащи в защитени зони по ЗБР, се установява режим на превантивна устройствена защита по чл. 10, ал. 3 от Закона за устройството на територията, с който се запазва фактическото им ползване без да се влошават качествата им. Режимът на превантивна защита се прилага до влизането в сила на планове за управление на защитените зони, след което устройството им се съобразява с общите правила за устройство, определени с настоящия ОУПО и изискванията на съответния план за управление.

Горските територии, попадащи в защитени територии по ЗЗТ и защитени зони по ЗБР са специални горски територии, съгласно чл. 5, ал. 3, т. 1 от Закона за горите. За специалните

горски територии с плана се установява режим за превантивна устройствена защита по чл. 10, ал.3 от ЗУТ, с който се запазва фактическото им ползване, без да се влошават качествата им. ОУПО включва препоръка, с Областния план за развитие на горските територии, специалните горски територии в община Свищов да се определят като „зони за защита от урбанизация" на основание чл. 12, ал. 1, т.3 от Закона за горите. В тези зони не се допуска извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, на съоръжения, свързани с управлението на горските територии, както и на съоръжения за опазване на културни ценности, на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма и др., които не се смятат за строежи и се изпълняват без смяна предназначението на горите, съгласно чл. 153, ал. 1.

Планът предвижда редица мерки за опазване и възстановяване на естествените и антропогенни **ландшафти,** в т.ч. специфични изисквания по отношение опазването на характерни техни елементи, като окрайнините на горите, полезащитните пояси, пасищата и ливадите, естественото озеленяване по протеженията на водните течения, крайпътното озеленяване и др. (вж. т. 10.3. и 10.4.).

Освен изложеното до тук, устройственото зониране е направено при съблюдаване на принципа за „прекъсната урбанизация" и осигуряване на непрекъснатост на природната среда. В Правилата за прилагане на ОУПО са включени идентични изисквания и към последващото подробно устройствено планиране, както и към инвестиционното проектиране. Изисква се, при провеждане на пътища и проводи на техническата инфраструктура да се търсят технически решения с минимално нарушаване на средата и задължително осигуряване на възможности (прокари) за свободно преминаване на всички животински видове, представени на съответната територия.

ПРИЛОЖЕНИЯ

1. ПРИЛОЖЕНИЕ 1. **БАЛАНС НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ**
2. ПРИЛОЖЕНИЕ 2. **ИНФОРМАЦИЯ ОТ АИС АКБ ЗА АРХЕОЛОГИЧЕСКИТЕ ОБЕКТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ**
3. ПРИЛОЖЕНИЕ 3. **ИНФОРМАЦИЯ ЗА НЕДВИЖИМИТЕ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ**
4. ПРИЛОЖЕНИЕ 4. **ОБОБЩЕНИ СПИСЪЦИ НА НКЦ В ОБЩИНА СВИЩОВ, ИЗГОТВЕНИ ЗА НУЖДИТЕ НА ПЛАНА**
5. ПРИЛОЖЕНИЕ 5. **ИНФОРМАЦИЯ ЗА РЕПУБЛИКАНСКАТА ПЪТНА МРЕЖА И НЕЙНОТО СЪСТОЯНИЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ И ДАННИ ЗА СРЕДНО-ДЕНОНОЩНА ГОДИШНА ИНТЕНЗИВНОСТ НА АВТОМОБИЛНОТО ДВИЖЕНИЕ 2015 г. И ПРОГНОЗА ЗА 2035 г.**
6. ПРИЛОЖЕНИЕ 6. **СПИСЪК НА ЯЗОВИРИТЕ В ОБЩИНА СВИЩОВ**
7. ПРИЛОЖЕНИЕ 7. **СПИСЪК НА СВЛАЧИЩАТА В ОБЩИНА СВИЩОВ**
8. ПРИЛОЖЕНИЕ 8. **ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРЕДАДЕНИ ЗА ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ ОТПАДЪЦИ ОТ ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ**
9. ПРИЛОЖЕНИЕ 9. **РЕГИСТЪР НА ГРОБИЩНИТЕ ПАРКОВЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ**
10. ПРИЛОЖЕНИЕ 10. **РЕГИСТЪР НА БАЗОВИТЕ СТАНЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ**
11. ПРИЛОЖЕНИЕ 11. **РЕГИСТЪР НА ВОДОСНАБДИТЕЛНИТЕ ОБЕКТИ И СЪОРЪЖЕНИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СВИЩОВ**
12. ПРИЛОЖЕНИЕ 12. **СТАНОВИЩЕ НА РИОСВ ВЕЛИКО ТЪРНОВО ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА НА ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПРОЕКТ НА ОУПО СВИЩОВ**
13. ПРИЛОЖЕНИЕ 13. **РЕГИСТЪР НА НАХОДИЩАТА С МИНЕРАЛНА ВОДА В ОБЩИНА СВИЩОВ**
14. ПРИЛОЖЕНИЕ 14. **РЕГИСТЪР НА ПОТЕНЦИАЛНО ОПАСНИТЕ ЯЗОВИРИ В ОБЩИНА СВИЩОВ**

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ В ТЕКСТА

АГРС	Автоматична газорегулаторна станция
АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“
АР	Археологически резерват
БАН	Българска академия на науките
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДДР	Басейнова дирекция за управление на водите „Дунавски район“
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГИС	Географска информационна система
ГИС	Газоизмервателна станция
ГОК	Главен отводнителен канал
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадни води
ГРС	Газорегулаторна станция
ДВ	Държавен вестник
ДГС	Държавно горско стопанство
ДГФ	Държавен горски фонд
ДЗС	Държавно земеделско стопанство
ДКЦ	Диагностично-консултативен център
ДЛС	Държавно ловно стопанство
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДСХ	Дом за стари хора
ЕВРОСТАТ	Европейска статистическа служба
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕКАТТЕ	Единен класификатор на административно-териториалните и територ. единици
ЕС	Европейски съюз
ЕСПОН	Европейска програма за междурегионално сътрудничество
ЗАТУРБ	Закон за административно-териториалното устройство на РБългария
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГ	Закон за горите
ЗЕ	Закон за енергетиката
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗКН	Закон за културното наследство
ЗМ	Защитена местност
ЗОЗЗ	Закон за опазване на земеделските земи
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗПКМ	Закон за паметниците на културата и музеите

ЗРР	Закон за регионалното развитие
ЗСППЗ	Закон за собствеността и ползването на земеделските земи
ЗТ	Защитена територия
ЗТСУ	Закон за териториално и селищно устройство
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИАРА	Изпълнителна агенция за рибарство и аквакултури
ИАР	Историчеко-архитектурен резерват
ИМ	Исторически музей
Инфостат	Онлайн приложение на Националния статистически институт за извличане на статистически данни
ИПГВР	Интегриран план за градско възстановяване и развитие
КВС	Карта на възстановената собственост за земеделските и горските територии
КИД	Класификация на икономически дейности
КК	Курортен комплекс
ККР	Кадастрална карта и регистър
КОПС	Комитет за опазване на природната среда
КС	Компресорна станция
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадни води
ЛУП	Лесоустройствен проект
МБАЛ	Многопрофилна болница за активно лечение
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МК	Министерство на културата
МОПТ	Масов обществен пътнически транспорт
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
МТРС	Министерство на териториалното развитие и строителството
МЦ	Медицински център
НАИМ	Национален археологически институт с музей
НИНКН	Национален институт за недвижимо културно наследство
НИПК	Национален институт за паметници на културата
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НКН	Недвижимо културно наследство
НКЦ	Недвижима културна ценност
НМ	Населено място

НМВ	Находище на минерална вода
НПМ	Национална пътна мрежа
НПО	Неправителствена организация
НС	Напоителна система
НСИ	Национален статистически институт
НТП	Начин на трайно ползване
NUTS	Обща класификация на териториалните единици за статистически цели
НЦЗИ	Национален център по здравна информация
НЧ	Народно читалище
ОбС	Общински съвет
ОГП	Общ градоустройствен план
ОДЗ	Областна дирекция „Земеделие“
ОПМ	Общинска пътна мрежа
ОПР	Общински план за развитие
ОПУ	Областно пътно управление
ОУ	Общообразователно училище
ОУП	Общ устройствен план
ОУПО	Общ устройствен план на община
ПГ	Професионална гимназия
ПЗ	Природна забележителност
ПЗ	План за застрояване
ПИ	Поземлен имот
ПРЗ	План за регулация и застрояване
ПС	Помпена станция
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадни води
ПТП	Пътно-транспортно произшествие
ПУМ	Първостепенна улична мрежа
ПУП	Подробен устройствен план
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РЗПРН	Район със значителен потенциален риск от наводнения
РИО	Регионална инспекция по образование
СБР-НК	Специализирани болници за рехабилитация – национален комплекс
СЗР	Северозападен район
СОЗ	Санитарно-охранителна зона
СУПЦ	Социален учебно-професионален център
СЦР	Северен централен район
ТБО	Твърди битови отпадъци

ТГС	Програма за трансгранично сътрудничество
ТЕЦ	Топло-електрическа централа
ТРАСЕКА	Междуправителствена комисия за развитие на международен транспортен коридор Европа-Азия
ЦДГ	Целодневна детска градина
ЦНСТ	Център за настаняване от семеен тип